

Stora Enso Oyj

TASEKIRJA

1.1.- 31.12.2015

*Kanavaranta 1
00160 Helsinki
PL 309
00101 Helsinki
Puh. +358 20 46 131
Fax +358 20 46 21302
www.storaenso.com*

Stora Enso Oyj
Y-tunnus 1039050-8

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus	1
Konsernitilinpäätös	
Konsernin tuloslaskelma	26
Konsernin laaja tuloslaskelma	27
Konsernin tase	28
Konsernin rahavirtalaskelma	30
Konsernin laskelma oman pääoman muutoksista	34
Konsernin tilinpäätöksen liitetiedot	35
Emoyhtiön tilinpäätös	
Emoyhtiön tuloslaskelma	140
Emoyhtiön tase	141
Emoyhtiön rahoituslaskelma	142
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	143
Tilinpäätöksen ja hallituksen toimintakertomuksen allekirjoitukset	161
Tilinpäätösmerkintä	162
Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista	163
Tunnuslukujen laskentaperiaatteet	164

Hallituksen toimintakertomus

Stora Enso - esittely

Stora Enso on pakkaus-, biomateriaali-, puutuote- ja paperiteollisuuden uusiutuvien tuotteiden maailmanlaajuinen toimittaja. Pääasiallisia asiakkaitamme ovat kustantajat, jälleenmyyjät, brändin omistajat, paperin ja kartongin tuottajat, painotalot, tukkurit, paperinjalostajat sekä rakennus- ja puusepänteollisuuden yritykset. Tavoitteenamme on korvata uusiutumattomat materiaalit innovoimalla ja kehittämällä uusia puuhun ja muihin uusiutuviin materiaaleihin perustuvia tuotteita ja palveluja. Uskomme, että kaikki, mikä tänään valmistetaan uusiutumattomista materiaaleista, voidaan huomenna valmistaa puusta. Keskitymme kuitupohjaisiin pakkaustuotteisiin, puuviljelmiltä saatavaan selluun, biomateriaali-innovaatioihin ja kestäviin rakennusratkaisuihin.

Konsernin palveluksessa on noin 26 000 henkilöä yli 35 maassa. Stora Enson osakkeet noteerataan Helsingin ja Tukholman arvopaperipörsseissä. Konsernin liikevaihto vuonna 2015 oli 10,0 miljardia euroa ja operatiivinen liike-tulos 915 miljoonaa euroa. Stora Enson osakkeet noteerataan Nasdaq Helsingissä (STEAV, STERV) ja Tukholmassa (STE A, STE R). Osakkeilla käydään kauppaa myös Yhdysvalloissa ADR-todistusten muodossa (SEOAY) OTCQX:ssä.

Stora Enso hyödyntää ja kehittää osaamistaan uusiutuvien raaka aineiden käytössä vastatakseen asiakkaiden tarpeisiin sekä raaka-aineisiin liittyviin maailmanlaajuisiin haasteisiin. Tuotteemme tarjoavat ilmastoystävällisen vaihtoehdon ja pienemmän hiilijalanjäljen verrattuna moniin kilpaileviin tuotteisiin, jotka on valmistettu uusiutumattomista materiaaleista. Vastuullisuus – toimiminen ihmisten ja planeettamme hyväksi – on ajattelumme perusta ja kaiken liiketoimintamme lähtökohta.

Markkinatilanne ja toimitukset

Vuonna 2015 kartongin kysyntä kasvoi 1 % sekä Länsi- että Itä-Euroopassa ja laski 2 % Pohjois-Amerikassa. Parempi taloudellinen ilmapiiri kasvatti kysyntää Länsi-Euroopassa, kun taas Itä-Euroopan kasvu kärsi edelleen Venäjän kriisistä. Kysyntä jatkui vahvana Aasiassa, ja kulutus nousi 4 %.

Aaltopahvin raaka-aineen kysyntä pysyi terveellä tasolla vuonna 2015. Kasvuvauhti hidastui hieman maailmanlaajuisen talouden kehityksen yleisen epävarmuuden takia. Aaltopahvin kysynnän kasvu pysyi vakaana Stora Enson kannalta keskeisissä Euroopan maissa vuonna 2015, mutta laski hieman Kiinassa talouden hidastumisen vuoksi.

Kemiallisen markkinasellun maailmanlaajuinen kysyntä kasvoi vuonna 2015 noin 2,6 % edellisvuoteen verrattuna. Maailmanlaajuinen kysyntä oli positiivista tai pysyi muuttumattomana kaikkialla muualla paitsi Japanissa. Kiinassa lehtipuusellun kysyntä nousi noin 8,3 % vuonna 2015 ja havupuusellun kysyntä noin 4,8 %. Kemiallisen markkinasellun yleinen kysyntä Kiinassa kasvoi 6,9 %. Kysynnän ja tarjonnan globaali kasvu on keskittynyt lehtipuusegmenttiin siinä missä havupuusegmentti pysyi muuttumattomana.

Markkinasellun maailmanlaajuinen kapasiteetti kasvoi noin 2,2 % edellisvuoteen verrattuna. Valkaistun havupuusellun kapasiteetti pysyi lähes muuttumattomana, ja suurin osa lehtipuusegmentin laajenemisesta tapahtui Latalaisessa Amerikassa. Yleinen kysynnän ja kapasiteetin tasapaino oli 92 % eli yhden prosenttiyksikön korkeampi kuin vuonna 2014.

Havusahatavaran kysyntä parani hieman useimmilla alueilla. Euroopassa kasvu oli 2 % ja Pohjois-Amerikassa hieman alle prosentin vuonna 2015. Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan markkinoilla oli runsaasti ylitarjontaa, ja tuonti Egyptissä ja Algeriassa kärsi koviin valuuttojen puutteesta. Myyntimahdollisuuksien puute heikomman laadun tuotteiden osalta näillä alueilla johti ylitarjontaan kaikilla markkinoilla. Kiinassa havusahatavaran kulutus on lähes kaksinkertaistunut viiden viime vuoden aikana, mutta kysyntä heikkeni selvästi vuonna 2015 samaan aikaan, kun tarjonta pysyi vahvana. Tämä johti huomattavaan ylitarjontaan ja korkeisiin varastotasoihin. Venäjän ruflan heikkeneminen lisäsi Venäjän havusahatavaran vientiä. Australian asuntotuotantomarkkinat pysyivät vahvoina ja rakentaminen kasvoi 7 % edellisvuoteen verrattuna. Sahatavaramarkkinat kärsivät kuitenkin markkinaosuuskilpailusta, jota käytiin paikallisten sahojen ja uuden tuontitulokkaan välillä. Japanissa kysyntä

pysyi verrattain vakaana edellisvuoteen verrattuna. Euroopassa ei tapahtunut suuria rakenteellisia muutoksia, ja havusahatavaramarkkinat keskittyivät korvaaviin investointeihin kapasiteetin lisäämisen sijasta.

Paperin kysynnän rakenteellinen heikkeneminen jatkui Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa vuonna 2015. Vuonna 2015 paperin kysyntä oli Euroopassa 4 % ja Pohjois-Amerikassa 5 % heikompaa kuin vuonna 2014. Aasiassa kysyntä laski 3 % vuoteen 2014 verrattuna. Paperin maailmanlaajuinen kulutus laski 4 % vuoteen 2014 verrattuna. Eri paperilaatujen välillä on kuitenkin suuria eroja. Päällystämättömän hienopaperin maailmanlaajuinen kulutus laski vuoteen 2014 verrattuna alle 1 %, kun taas sanomalehtipaperin kulutus laski 10 %.

Toimitukset ja tuotanto

	2015	2014	Muutos % 2015– 2014
Kartongin toimitukset, 1 000 tonnia	3 045	3 158	-3,6 %
Kartonkituotanto, 1 000 tonnia	3 394	3 489	-2,7 %
Aaltopahvin toimitukset, milj. m ²	1 112	1 104	0,7 %
Markkinasellun toimitukset, 1 000 tonnia	1 873	1 371	36,6 %
Puutuotetoimitukset, 1 000 m ³	4 490	4 646	-3,4 %
Paperin toimitukset, 1 000 tonnia	5 778	6 006	-3,8 %
Paperintuotanto, 1 000 tonnia	5 794	6 034	-4,0 %

Arvioitu kartongin, paperin, sellun ja havusahatavaran kulutus vuonna 2015

Milj. tonnia	Eurooppa	Pohjois- Amerikka	Aasia ja Tyynenmeren alue
Kuluttajakauskartonki	10,5	8,9	26,8
Aaltopahvin raaka-aine	29,8	30,8	75,7
Aaltopahvi (mrd. m ²) ¹⁾	9,1	n/a	65,1
Kemiallinen markkinasellu	18,1	7,6	27,8
Havusahatavara (milj. m ³)	88,7	85,8	n/a
Sanomalehtipaperi	6,8	3,6	11,4
Päällystämätön aikakauslehtipaperi	3,1	1,7	0,3
Päällystetty aikakauslehtipaperi	5,3	3,0	3,7
Päällystetty hienopaperi	5,6	3,9	12,0
Päällystämätön hienopaperi	7,6	8,2	20,0

¹⁾ Keskeiset Euroopan markkinat (Baltian maat, Suomi, Puola, Venäjä, Ruotsi) ja Kiiina

Lähde: Pöyry, ICCA, RISI, Euro-Graph, PPPC, Stora Enso, UNECE

Konsernin kartonkitoimitukset vuonna 2015 olivat yhteensä 3 045 000 tonnia, mikä on 113 000 tonnia vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Tämä johtui pääasiassa Corenson myydystä liiketoiminnasta ja Barcelonan tehtaan myynnistä. Näiden vaikutus kartongin toimitusmääriin kumoutui vain osittain Ostrolëkan tehtaan suurempien toimitusmäärien ja Varkauden tehtaan uusien kraftlinertoimitusten ansiosta. Aaltopahvin toimitukset pysyivät vakaina, ja olivat 1 112 000 m². Markkinasellun toimitukset kasvoivat 502 000 tonnia eli 37 % 1 873 000 tonniin Montes del Platan suurempien toimitusmäärien myötä. Puutuotetoimitukset laskivat 156 000 m³, ja olivat 4 490 000 m³. Paperitoimitukset olivat 5 778 000 tonnia, joka oli 228 000 tonnia vähemmän kuin vuonna 2014. Tämä johtui pääasiassa Uetersenin tehtaan myynnistä ja Varkauden tehtaan hienopaperikoneen muuntamisesta kraftlinterkoneeksi syksyllä 2015.

Tulos – konserni

Liikevaihto 10 040 milj. euroa oli 173 milj. euroa eli 1,7 % pienempi kuin vuonna 2014. Lasku johtui pääasiassa paperin kysynnän rakenteellisesta heikkenemisestä, mikä johti paperin hintojen laskuun paikallisissa valuutoissa ja pienempiin paperin toimitusmääriin, sekä yritysmyynteihin ja sulkemisiin. Valuuttakurssien muutokset, erityisesti Yhdysvaltain dollarin vahvistuminen, kasvattivat liikevaihtoa. Liikevaihto ilman rakenteellisesti laskevaa paperiliiketoimintaa ja myytyjä liiketoimintoja kasvoi 4,6 % pääasiassa Montes del Platan käyttöönoton ansiosta.

Stora Enso myi Corenson liiketoiminnan vuoden 2014 lopussa, Saksassa sijaitsevan Uetersenin paperitehtaan vuoden 2015 alussa, sekä Barcelonan tehtaan Espanjassa ja Komaromin tehtaan Unkarissa syksyllä 2015. Lisäksi pakkaustehtas Intian Chennaissa suljettiin pysyvästi vuonna 2015.

Operatiivinen liiketulos oli 915 (810) milj. euroa eli 13,0 % suurempi kuin edellisvuonna. Kasvu oli seurausta pääasiassa Biomaterials-divisioonan vahvasta tuloksesta, suotuisista valuuttakursseista, sekä alhaisemmista muuttuvista kustannuksista.

Operatiivinen liikelosprosentti nousi 7,9 %:sta 9,1 %:iin. Pienemmät muuttuvat kustannukset lähinnä energian ja puun osalta paransivat operatiivista liiketulosta 120 milj. euroa. Poistot olivat 30 milj. euroa pienemmät, mikä johtuu pääasiassa vuonna 2014 kirjatusta aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisista. Valuuttakurssien vaikutus liikevaihtoon ja kustannuksiin nosti operatiivista liiketulosta 215 milj. euroa suojausten jälkeen vuoteen 2014 verrattuna. Alhaisemmat myyntihinnat paikallisissa valuutoissa, lähinnä Paper-divisioonassa, laskivat operatiivista liiketulosta 210 milj. euroa. Operatiivista liiketulosta laski 30 milj. euroa kasvaneet kiinteät kustannukset ja alhaisemmat toimitusmäärät 20 milj. euroa.

Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten operatiivisista liiketuloista oli yhteensä 80 (88) milj. euroa, josta suurin osa tulee Bergvik Skogista ja Tornatorista.

IFRS-liiketulos sisältää käyvän arvon muutoksista aiheutuvan negatiivisen 11 milj. euron nettovaikutuksen (negatiivinen 7 milj. euroa), joka koostuu osakeperusteisten maksujen kirjaamisesta, optio-ohjelmien suojausinstrumenteista ja hiilidioksidin päästöoikeuksista. Lisäksi IFRS-liiketulos sisältää IAS 41 konserniyhtiöiden ja yhteisten toimintojen metsäomaisuuden arvostamisesta aiheutuvan negatiivisen 15 (negatiivinen 61) milj. euron nettovaikutuksen ja positiivisen 404 (negatiivinen 63) milj. euron nettovaikutuksen, mikä aiheutuu Stora Enson osuudesta nettorahoituseristä, veroista ja IAS 41 osakkuus- ja yhteisyritysten metsäomaisuuden arvostamisesta. Stora Enson osakkuusyritys Bergvik Skogin biologisten hyödykkeiden käypä arvo kasvoi verojen jälkeen noin 430 milj. euroa johtuen diskontattuihin rahavirtoihin pohjautuvassa arvostusmallissa käytetyn diskonttokoron (verojen jälkeen) laskusta 6,25 %:sta 5,2 %:iin.

Uudelleenjärjestelyistä ja vuosittaisesta arvonalentumistestauksesta johtuvien arvonalentumisten ja niiden peruutusten seurauksena kirjattiin 236 (219) milj. euron nettomääräinen arvonalentuminen, Paper- ja Biomaterials -divisioonissa. Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden 216 milj. euron arvonalentumiset Paper-divisioonassa liittyvät pääasiassa edelleen heikentyneisiin pitkän aikavälin tulevaisuuden tuotto-odotuksiin, mikä johtui Euroopan paperimarkkinoiden heikkenemisestä. Arvonalentumisista 20 milj. euroa liittyi biologisiin hyödykkeisiin Biomaterials-divisioonassa.

Konserni ilmoitti 31.12.2015 allekirjoittaneensa sopimuksen, jolla se myy koko 80 %:n omistusosuutensa Brasilian Paranassa sijaitsevasta Arapotin aikakauslehtipaperia tuottavasta tehtaasta chileläläiselle paperintuottajalle Papeles Bio Biolle. Arapoti-kauppa saataneen päätökseen vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä ja se tarvitsee sääntelyviranomaisten hyväksynnän. Konserni kirjasi Arapotista 31 milj. euron aineellisen ja aineettomaan käyttöomaisuuteen kohdistuvan arvonalennuksen kertaluonteisena eränä.

Konserni raportoi 36 milj. euron kertaluonteisen erän, joka on seurausta maa-alueiden myyntivoitoista konsernin pohjoismaisissa metsäosakkuusyhtiöissä.

Muilla kertaluonteisilla erillä oli yhteensä negatiivinen 3 (negatiivinen 60) milj. euron nettovaikutus. Vuonna 2014 kirjatut muut kertaluonteiset erät liittyivät uudelleenjärjestelyihin ja omaisuuden myyntiin.

IFRS-liiketulos oli 1 059 (400) milj. euroa.

Avainluvut

	2015	2014	2013
Liikevaihto, milj. euroa	10 040	10 213	10 563
Operatiivinen liiketulos ¹⁾ , milj. euroa	915	810	578
Operatiivinen liiketulos, %	9,1 %	7,9 %	5,5 %
Liiketulos (IFRS), milj. euroa	1 059	400	50
Liiketulos (IFRS), %	10,5 %	3,9 %	0,5 %
Oman pääoman tuotto (ROE), %	14,6 %	1,7 %	-1,3 %
Operatiivinen ROCE, %	10,6 %	9,5 %	6,5 %
Velkaantumisaste	0,60	0,65	0,61
Tulos/osake, euroa	1,02	0,13	-0,07
Tulos/osake ilman kertaluonteisia eriä ²⁾ , euroa	1,24	0,40	0,40
Osinko/varojenjako osaketta kohti ³⁾ , euroa	0,33	0,30	0,30
Osinkosuhde, ilman kertaluonteisia eriä ²⁾	26,6 %	75,0 %	75,0 %
Osinkosuhde (IFRS), %	32,4 %	230,8 %	-428,6 %
Efektiivinen osinkotuotto, % (R-osake)	3,9 %	4,0 %	4,1 %
Hinta/voitto-suhde (P/E) (R-osake), ilman kertaluonteisia eriä ²⁾	6,8	18,6	18,3
Oma pääoma/osake, euroa	6,83	6,43	6,61
Markkina-arvo 31.12., milj. euroa	6 618	5 871	5 756
Päätöskurssi 31.12., A/R-osake, euroa	8,40/8,39	7,48/7,44	7,31/7,30
Keskikurssi, A/R-osake, euroa	8,87/8,70	7,29/7,16	6,82/5,79
Osakkeiden määrä 31.12. (tuhatta)	788 620	788 620	788 620
Osakevaihto, A-osake (tuhatta)	1 641	1 553	1 656
% A-osakkeiden määrästä	0,9 %	0,9 %	0,9 %
Osakevaihto, R-osake (tuhatta)	798 507	731 067	828 401
% R-osakkeiden määrästä	130,5 %	119,5 %	135,5 %
Osakkeiden keskimääräinen määrä, laimentamaton (tuhatta)	788 620	788 620	788 620
Osakkeiden keskimääräinen määrä, laimennettu (tuhatta)	789 809	789 210	788 620

¹⁾ Operatiivinen liiketulos koostuu segmenttien liiketuloksesta ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyritystensä liiketuloksessa ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia. Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät, synteettiset optiot netotettuina toteutuneilla ja avoimilla suojauksilla, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä Stora Enson osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten veroista ja nettorahoituseristä.

²⁾ Kertaluonteiset erät. Nämä ovat poikkeuksellisia eriä, jotka eivät liity tavanomaiseen liiketoimintaan. Tyypillisimpiä kertaluonteisia eriä ovat omaisuuden myyntivoitot, ylimääräiset omaisuusarvojen arvonalentumiset tai arvonalentumisten peruutukset, toiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvat varaukset sekä sakot. Yksittäinen kertaluonteinen erä ilmoitetaan normaalisti erikseen, mikäli sen tulosvaikutus on yli sentin osakkeelta.

³⁾ Katso hallituksen esitys osingonjaosta.

Nettorahoituskulut 245 milj. euroa olivat 35 milj. euroa pienemmät kuin vuotta aiemmin.

Nettokorkokustannukset laskivat 22 milj. euroa alhaisemman velkatason ja parantuneen velkarakenteen ansiosta. Korkojohdannaisten käyvän arvon muutoksella oli 12 milj. euron positiivinen vaikutus verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoden 2015 nettovaluuttakurssivaikutus rahavarojen, korollisten saamisten ja velkojen sekä niihin liittyvien suojausten osalta oli 43 (42) milj. euroa tappiollinen ja johtui pääasiassa dollarimääräisten lainojen uudelleenarvostuksesta Kiinan ja Brasilian yhtiöissä.

Nettoverot olivat yhteensä 31 (30) milj. euroa, mikä vastaa 4 %:n (25,0 %:n) efektiivistä verokantaa. Tuloveroista on yksityiskohtaisempia tietoja tilinpäätöksen liitteessä 9.

Määräysvallattomien omistajien osuus tappiosta oli 24 (9) milj. euroa, eli yhtiön osakkeenomistajille kohdistuva voitto oli 807 (99) milj. euroa.

Osakekohtainen tulos ilman kertaluonteisia eriä oli 1,24 (0,40) euroa. Osakekohtainen tulos kertaluonteisten erien jälkeen oli 1,02 (0,13) euroa. Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto oli 10,6 % (9,5 %).

Konsernin sijoitettu pääoma 31.12.2015 oli 8 753 milj. euroa, jossa on kasvua 242 milj. euroa edellisvuodesta.

Sijoitetun pääoman muutoksen jakauma

	Sijoitettu pääoma
31.12.2014, milj. euroa	8 511
Investoinnit vähennettynä poistoilla	434
Arvon alentumiset ja arvonalentumisten peruutukset	-242
Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos	-13
Myytavissä olevat sijoitukset, operatiiviset (pääasiassa PVO:n osakkeet)	-313
Osakkuus- ja yhteisyritykset	492
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden nettovelka	106
Operatiivinen käyttöpääoma ja muut korottomat erät, netto	-224
Nettoverovelka	3
Muuntoerot	83
Muut muutokset	-84
31.12.2015, milj. euroa	8 753

Rahoitus

Liiketoiminnan rahavirta pysyi vahvana ja oli 1 556 (1 139) milj. euroa. Rahavirta investointien jälkeen oli 599 (255) milj. euroa. Käyttöpääoma laski 141 (kasvua 56) milj. euroa, mikä johtui pääasiassa 151 milj. euroa vähentyneistä lyhytaikaisista saamisista. uudelleenjärjestelyihin liittyvät maksut olivat 62 milj. euroa.

Liiketoiminnan rahavirta

Milj. euroa	2015	2014
Operatiivinen EBITDA	1 352	1 269
Operatiivisen EBITDAn kertaluonteiset erät	-24	-122
Osinkotuotot osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	32	19
Muut oikaisut	55	29
Käyttöpääoman muutos	141	-56
Liiketoiminnan rahavirta	1 556	1 139
Aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin investoidut rahavarat	-956	-787
Osakkuus- ja yhteisyritysten hankinta	-1	-97
Rahavirta investointien jälkeen	599	255

Tilikauden lopussa konsernin korolliset nettovelat olivat 3 240 (3 274) milj. euroa. Rahavarat ilman luottolimiittejä olivat 807 (1 444) milj. euroa.

Käyttämättömät luottolimitit olivat vuoden 2015 lopussa 700 milj. euroa eli yhtä suuret kuin edellisvuonna.

Stora Enson 13 pankin kanssa tekemä 700 milj. euron komittoitu luottosopimus erääntyy tammikuussa 2019. Luottosopimus on likviditeettireservinä toimiva luottolimiitti yhtiön yleisiin tarkoituksiin. Stora Ensolla on lisäksi käytettävissä erilaisia pitkäaikaisia rahoituslähteitä 850 milj. euroon saakka.

Velkaantumisaste 31.12.2015 oli 0,60 (0,65). Valuuttakurssimuutosten nettovaikutus omaan pääomaan oli positiivinen 2 milj. euroa muuntoerojen suojausten jälkeen, mikä johtui pääasiassa Yhdysvaltain dollarin ja Kiinan renminbin vahvistumisesta. Brasilian realin heikkeneminen kumosi sen vaikutuksen. Rahavirran suojausten sekä myytävissä olevien, muihin laajan tuloksen eriin kirjattujen investointien käyvän arvon muutos pienensi omaa pääomaa 282 milj. euroa. Tämä johtui pääasiassa sähkön hinnan laskusta mikä alensi konsernin PVO-osakeomistuksen käypää arvoa.

Stora Enson joukkovelkakirjojen luokitukset olivat vuoden lopussa seuraavat:

Luokitus 31.12.2015

Luottoluokituslaitos	Pitkän/lyhyen aikavälin luokitus	Voimassa alkaen
Standard & Poor's	BB (vakaa) / B	11.9.2013
Moody's	Ba2 (vakaa) / NP	10.11.2014

Tulos – segmentit

Consumer Board -divisioona

Milj. euroa	2015	2014
Liikevaihto	2 340	2 297
Operatiivinen EBITDA ¹⁾	434	439
Operatiivinen EBITDA, %	18,5 %	19,1 %
Operatiivinen liike-tulos ²⁾	290	292
Sidottu pääoma 31.12.	2 015	1 727
Operatiivinen ROOC ³⁾	15,5 %	17,8 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	481	386
Rahavirta investointien jälkeen	21	60
Henkilöstö keskimäärin	4 239	4 429
Kartongin toimitukset, 1 000 tonnia	2 458	2 434
Kartonkituotanto, 1 000 tonnia	2 490	2 426

¹⁾ Operatiivinen liike-tulos ilman aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

²⁾ Operatiivinen liike-tulos koostuu segmenttien liike-tuloksesta ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyritystensä liike-tuloksessa ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

³⁾ Operatiivinen ROOC = 100 % × operatiivinen liike-tulos/keskimääräinen sidottu pääoma.

Consumer Board -divisioonan liikevaihto oli 2 340 milj. euroa, kasvua 2 % verrattuna vuoteen 2014, mikä johtui suuremmista kartonkivolyymeista ja suotuisasta valuuttakehityksestä. Barcelonan tehtaan myynti syksyllä 2015 pienensi liikevaihtoa 30 milj. euroa.

Operatiivinen liike-tulos, 290 milj. euroa, oli edellisvuoden tasolla. Suurempien toimitusmäärien ja suotuisan valuuttakurssikehityksen positiiviset vaikutukset kumoutuivat korkeampien sellukustannusten ja Kiinan Guangxissa sijaitsevan Beihain tehtaan käyttöönottoa edeltävien kasvaneiden kiinteiden kustannusten vaikutuksesta.

Packaging Solutions -divisioona

Milj. euroa	2015	2014
Liikevaihto	913	1 065
Operatiivinen EBITDA ¹⁾	147	183
Operatiivinen EBITDA, %	16,1 %	17,2 %
Operatiivinen liikeulos ²⁾	90	118
Sidottu pääoma 31.12.	833	783
Operatiivinen ROOC ³⁾	11,1 %	14,1 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	138	182
Rahavirta investointien jälkeen	20	128
Henkilöstö keskimäärin	7 141	8 227
Kartongin toimitukset, 1 000 tonnia	587	724
Kartonkituotanto, 1 000 tonnia	904	1 063
Aaltopahvin toimitukset, milj. m ²	1 112	1 104
Aaltopahvin tuotanto, milj. m ²	1 093	1 085

¹⁾ Operatiivinen liikeulos ilman aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

²⁾ Operatiivinen liikeulos koostuu segmenttien liikeuloksesta ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyritystensä liikeuloksessa ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

³⁾ Operatiivinen ROOC = 100 % × operatiivinen liikeulos/keskimääräinen sidottu pääoma.

Packaging Solutions -divisioonan liikevaihto, ilman Corenson myytyä liiketoimintaa, oli 913 milj. euroa ja kasvoi 3 % vuoteen 2014 verrattuna. Kasvu oli pääosin peräisin Varkauden tehtaan käyttöönotosta sen jälkeen, kun hienopaperikone muunnettiin aaltopahvin raaka-ainetta tuottavaksi koneeksi.

Operatiivinen liikeulos, ilman Corenson myytyä liiketoimintaa, oli 90 milj. euroa ja laski 11 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna pääosin Varkauden muunnetun koneen käyttöönottoa edeltävien kasvaneiden kiinteiden kustannusten vaikutuksesta takia.

Biomaterials-divisioona

Milj. euroa	2015	2014
Liikevaihto	1 484	1 104
Operatiivinen EBITDA ¹⁾	420	173
Operatiivinen EBITDA, %	28,3 %	15,7 %
Operatiivinen liikeulos ²⁾	313	89
Sidottu pääoma 31.12.	2 589	2 456
Operatiivinen ROOC ³⁾	12,4 %	3,9 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	385	136
Rahavirta investointien jälkeen	187	-108
Henkilöstö keskimäärin	1 655	1 569
Markkinasellun toimitukset, 1 000 tonnia	2 499	2 076

¹⁾ Operatiivinen liikeulos ilman aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

²⁾ Operatiivinen liikeulos koostuu segmenttien liikeuloksesta ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyritystensä liikeuloksessa ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

³⁾ Operatiivinen ROOC = 100 % × operatiivinen liikeulos/keskimääräinen sidottu pääoma.

Biomaterials-divisioonan liikevaihto kasvoi 34 % vuoteen 2014 verrattuna ja oli 1 484 milj. euroa. Kasvu johtui Uruguayssa sijaitsevan Montes del Platan sellutehtaan ansiosta kasvaneesta volyymista ja Yhdysvaltain dollarin vahvistumisesta.

Operatiivinen liikeulos, 313 milj. euroa, kasvoi 224 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna. Kasvu johtui

pääasiassa korkeammista lehtipuusellun myyntihhinnoista paikallisessa valuutassa, suotuisasta valuuttavaikutuksesta, suuremmista myyntimääristä sekä alhaisemmista puu- ja energiakustannuksista.

Wood Products -divisioona

Milj. euroa	2015	2014
Liikevaihto	1 603	1 779
Operatiivinen EBITDA ¹⁾	111	126
Operatiivinen EBITDA, %	6,9 %	7,1 %
Operatiivinen liikeulos ²⁾	81	89
Sidottu pääoma 31.12.	519	513
Operatiivinen ROOC ³⁾	15,7 %	17,3 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	118	86
Rahavirta investointien jälkeen	59	58
Henkilöstö keskimäärin	3 824	4 046
Toimitukset, 1 000 m ³	4 334	4 493

¹⁾ Operatiivinen liikeulos ilman aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

²⁾ Operatiivinen liikeulos koostuu segmenttien liikeuloksesta ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyritystensä liikeuloksessa ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

³⁾ Operatiivinen ROOC = 100 % × operatiivinen liikeulos/keskimääräinen sidottu pääoma.

Wood Products -divisioonan liikevaihto laski 10 % vuoteen 2014 verrattuna ja oli 1 603 milj. euroa. Lasku johtui pääasiassa pienemmistä toimitusmääristä Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän markkinoille sekä alhaisemmista myyntihhinnoista paikallisissa valuutoissa.

Operatiivinen liikeulos oli 81 milj. euroa eli 8 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2014. Lasku johtui pääasiassa alhaisemmista myyntihhinnoista paikallisissa valuutoissa. Alhaisemmat puukustannukset kumosivat vaikutuksen osittain.

Paper-divisioona

Milj. euroa	2015	2014
Liikevaihto	3 630	3 912
Operatiivinen EBITDA ¹⁾	231	361
Operatiivinen EBITDA, %	6,4 %	9,2 %
Operatiivinen liikeulos ²⁾	77	172
Sidottu pääoma 31.12.	1 204	1 614
Operatiivinen ROOC ³⁾	5,5 %	9,4 %
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	286	354
Rahavirta investointien jälkeen	201	243
Henkilöstö keskimäärin	6 810	7 700
Paperin toimitukset, 1 000 tonnia	5 778	6 006
Paperin tuotantomäärät, 1 000 tonnia	5 794	6 034

¹⁾ Operatiivinen liikeulos ilman aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

²⁾ Operatiivinen liikeulos koostuu segmenttien liikeuloksesta ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyritystensä liikeuloksessa ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

³⁾ Operatiivinen ROOC = 100 % × operatiivinen liikeulos/keskimääräinen sidottu pääoma.

Paper-divisioonan liikevaihto laski 7 % vuodesta 2014 ja oli 3 630 milj. euroa. Lasku johtui heikenneestä kysynnästä ja alhaisemmista keskihinnnoista paikallisissa valuutoissa, Saksassa sijaitsevan Uetersenin tehtaan myynnistä vuoden 2015 alussa ja Varkauden hienopaperitehtaan muuntamisesta aaltopahvin raaka-

ainetta tuottavaksi tehtaaksi syksyllä 2015. Valuuttakurssimuutokset, erityisesti Yhdysvaltain dollarin vahvistuminen, kasvattivat liikevaihtoa.

Operatiivinen liiketulos oli 77 milj. euroa ja laski 95 milj. euroa edellisvuodesta. Lasku johtui alhaisemmista myyntihinnoista paikallisissa valuutoissa ja korkeammista sellukustannuksista. Valuuttakurssien vaikutus oli positiivinen ja poistot olivat pienemmät pääasiassa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisesta vuonna 2014.

Muut Milj. euroa	2015	2014
Liikevaihto	2 478	2 567
Operatiivinen EBITDA ¹⁾	9	-13
Operatiivinen EBITDA, %	0,4 %	-0,5 %
Operatiivinen liiketulos ²⁾	64	50
Liiketoiminnasta kertyneet rahavirrat	148	-5
Rahavirta investointien jälkeen	111	-126
Henkilöstö keskimäärin	3 114	3 038

¹⁾ Operatiivinen liiketulos ilman aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

²⁾ Operatiivinen liiketulos koostuu segmenttien liiketuloksesta ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyritystensä liiketuloksessa ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

Muut-segmentin liikevaihto laski 4 % vuodesta 2014 ja oli 2 478 milj. euroa. Lasku johtui pääasiassa kuitupuun ja tukkipuun pienemmistä sisäisistä toimituksista.

Operatiivinen liiketulos, 64 milj. euroa, kasvoi 14 milj. euroa edellisvuodesta.

Yritysosot ja investoinnit

Lisäykset aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin vuonna 2015, mukaan lukien aktivoidut korot ja sisäiset kustannukset, olivat 989 (781) milj. euroa. Kokonaisinvestoinnit sisältävät 77 (68) milj. euron lisäykset biologisiin hyödykkeisiin. Osakkuus- ja yhteisyritysosuuksien hankinnat vuonna 2015 olivat 1 (97) milj. euroa. Vuonna 2015 sijoitukset tytäryhtiöiden osakkeisiin sekä liiketoimintakaupat vähennettynä hankituilla rahavaroilla olivat 0 (positiivinen nettokauppahinta 16) milj. euroa.

Konserni jatkoi investointejaan strategiaan painopistealueisiin ja muutokseen. Beihain kuluttajapakkauskartonkitehtaan rakentaminen Guangxissa, Kiinassa etenee suunnitelman mukaisesti ja koneiden asennukset jatkuvat. Tehtaan odotetaan aloittavan tuotannon vuoden 2016 toisen neljänneksen aikana. Vuonna 2015 hankkeeseen liittyviin metsätaloudellisiin ja teollisiin investointeihin käytettiin noin 447 (230) milj. euroa.

Varkauden tehtaan hienopaperikone muunnettiin aaltopahvin raaka-ainetta tuottavaksi koneeksi syksyllä 2015, ja tuotanto käynnistyi lokakuussa 2015. Koneen muuntamisella Stora Enso vastaa paperin globaalin kysynnän vähenemiseen ja uusiutuvan pakkauskartongin kysynnän kasvuun.

Imatran tehtailla tehty investointi kuluttajapakkauskartonkoneen laatu- ja kustannustehokkuuden parantamiseksi ja kapasiteetin nostamiseksi 20 000 tonnilla valmistui lokakuussa. Sunilan tehtaalla tuotettiin ensimmäiset ligniinierät suunnitelmien mukaisesti tammikuussa 2015, ja tuotteen kaupallistamiseen vuoden 2016 aikana tähtäävät laadunmääritysprosessit asiakkaiden kanssa jatkuvat.

Murówin saha Puolassa aloitti toimintansa modernisointi- ja kehitysinvestoinnin jälkeen kesäkuussa 2015, ja investointi saadaan päätökseen kevään 2016 aikana. Investointi parantaa Stora Enson puutuotevalikoimaa kasvavilla Keski- ja Itä-Euroopan markkinoilla, minkä lisäksi yhtiö tulee hyödyntämään Puolan sahaa tukeakseen kasvua valikoiduilla Euroopan ulkopuolisilla markkinoilla.

Marraskuussa Stora Enso avasi pakkauksiin keskittyvän innovaatiokeskuksen konsernin pääkonttorissa Helsingissä. Keskus luo innovaatio- sekä tutkimus- ja kehitystyölle areenan, jossa Stora Enso yhdessä asiakkaidensa ja muiden sidosryhmien kanssa voi kehittää innovatiivisia ja kestäviä pakkaukonsepteja. Keskus sisältää muun muassa pakkausten suunnittelulaboratorion, edistyneellä kosketusnäyttötekniikalla varustettuja esittelyalueita ja virtuaalista vähittäismyyntitekniologiaa.

Joulukuussa vietettiin Stora Enson biomateriaalien innovaatiokeskuksen avajaisia Tukholmassa. Keskus vauhdittaa innovaatioita tunnistamalla markkinoilla olevia uusiutuviin materiaaleihin ja biopohjaisiin kemikaaleihin liittyviä liiketoimintamahdollisuuksia.

Investointi ksyloosia käsittelevän koetehtaan rakentamiseen Racelandiin, Louisianan osavaltioon Yhdysvalloissa etenee hyvin ja on aikataulussa. Tuotannon arvioidaan käynnistyvän kesällä 2016.

Helmikuussa 2015 Stora Enso ilmoitti 43 milj. euron investoinnista uuteen Varkaudessa sijaitsevaan puisia rakennuselementtejä valmistavaan tuotantolinjaan. Investointi perustuu kuorintateknologiaan, joka parantaa entisestään Stora Enson asemaa korkealaatuisten puuelementtien maailmanlaajuisena tuottajana. Uudet tuotteet tulevat täydentämään nykyistä tuotetarjontaa. Tuotannon on määrä käynnistyä vuoden 2016 toisella neljänneksellä. Tuotantolinjan arvioitu vuotuinen kapasiteetti on noin 100 000 m³.

Joulukuussa Stora Enso ilmoitti kahdesta investoinnista, joiden tavoitteena on Wood Products -divisioonan kannattavuuden ja tehokkuuden parantaminen. Stora Enso tulee investoimaan 16 milj. euroa pellettituotannon käynnistämiseen ja uuden kattilan rakentamiseen Alan sahalla Ruotsissa. Investoinnin ansiosta tehtaalla sivutuotteena syntyvä sahanpuru voidaan muuntaa pelleteiksi, jotka ovat arvokas uusiutuvan energian lähde. Pellettituotannon arvioidaan käynnistyvän vuoden 2017 toisella neljänneksellä. Lisäksi Stora Enso investoi 10 milj. euroa uuteen kattilaan Honkalahden sahalla saavuttaakseen kustannussäästöjä ja parantaakseen sahan ympäristötehokkuutta. Kattilan käyttöönoton on määrä tapahtua vuoden 2016 kolmannella neljänneksellä.

Joulukuussa 2015 konserni ilmoitti solmineensa osakkeiden siirtosopimuksen nostaakseen omistusosuutensa kiinalaisessa tytäryhtiössään Stora Enso Inpac Packaging Co. Ltd:ssä 51 %:sta 90 %:iin. Kauppa perustuu lokakuussa 2010 tehdyn optiosopimuksen ehtoihin. Käteiskauppahinta on noin 46 milj. euroa. Kauppa saatiin päätökseen helmikuussa 2016.

Tutkimus ja kehitys

Stora Enso käytti 124 (104) milj. euroa tutkimukseen ja kehitykseen (T&K) vuonna 2015 eli 1,2 (1,0) % yhtiön liikevaihdosta.

Stora Enson prioriteetit vuonna 2015 liittyivät T&K:n innovaatioprosessien yhtenäistämiseen koko organisaatiossa. Painopiste oli yhteisen innovaatioprosessin (SEIP Stora Enso Innovation Process) ja yhteisten, nyt neljännesvuosittain raportoitavien tulosindikaattoreiden (KPI) toteuttamisessa.

Parempaa viestintää ja keskittymistä tavoitellaan viiden eri T&K -teeman avulla: biopohjainen kemia, materiaalitieteet, prosessiratkaisut, metsä- ja uusiutuvat raaka-aineet sekä teollinen internet (IoT) ja digitalisaatio. Konsernin teemoihin liittyvää työtä tukevat tutkimus- ja kehitysalustat ovat biopohjaiset päälysteet, mikromateriaalit, yhdistelmä-materiaalit, bioteknologia (biokemia), älypakkaukset sekä puupohjaiset rakentamisen ratkaisut.

Immateriaaliomaisuus on yhä tärkeämpi työkalu tukien Stora Enson muuntautumista perinteisestä paperin ja kartongin tuottajasta asiakaskeskeiseksi uusiutuvien materiaalien yhtiöksi. Sen edelleen vahvistamiseksi patentit ja keksintöjä koskevat raportit ovat nyt neljännesvuosittain seurattavia tulosindikaattoreita.

Vuoden 2015 aikana Stora Enso teki 46 (31) patenttihakemusta ja 79 patenttia hyväksyttiin maailmanlaajuisesti.

Mahdollisuuksia korvata fossiiliset kemikaalit ja polymeerit tehokkailla biokemikaaleilla tutkittiin edelleen, ja asiassa keskityttiin lisäarvon kehittämiseen asiakkaille valituissa aloitussegmenteissä. Keskipisteenä ovat Virdian teknologian ja Danvillessä sijaitsevan prosessidemonstraatioyksikön käyttö sekä Racelandiin rakennettava koetehdas, jossa biomassasta tehdään puhdistettuja sokereita.

Tukholmassa sijaitseva biomateriaalien innovaatiokeskus on myös tärkeä askel Stora Enson muuttumisessa uusiutuvien materiaalien yhtiöksi. Se auttaa meitä hyödyntämään pitkäaikaista maailmanlaajuisia metsäperinnettämme joka – yhdistettynä kestävien raaka-aineiden saatavuuteen ja asiantuntijuutemme kuiduissa – antaa meille loistavan lähtökohdan luoda ratkaisuja, jotka hyödyttävät asiakkaita ja loppukäyttäjiä eri toimialoilla ja markkinoilla.

Luodakseen innovaatio- sekä tutkimus- ja kehitystyölle areenan, jossa Stora Enso yhdessä asiakkaidensa ja muiden sidosryhmiensä kanssa voi kehittää innovatiivisia ja kestäviä pakkauskonsepteja, konserni rakensi Helsingissä sijaitsevaan pääkonttoriinsa pakkauksiin keskittyvän innovaatiokeskuksen. Keskus sisältää muun muassa pakkausten suunnittelulaboratorion, edistyneellä kosketusnäyttötekniikalla varustettuja esittelyalueita ja virtuaalista vähittäismyyntitekniologiaa.

Mikrokuitusellun (MFC) esikaupallisen tuotannon kehittämistä jatkettiin Imatran tehtaalla. Tuotannossa on ollut useita laatuja. Täysimittaisia kartonkikoneajoja ja onnistuneita asiakastestauksia on suoritettu. Tämän ansiosta olemme tuoneet markkinoille ensimmäisen kaupallisen kartongin, joka on mikrokuitusellun ansiosta huomattavasti kevyempi. Lisäksi käynnissä on mikrokuitusellusovellusten kehitys ja testaus paperi- ja kartonkialan ulkopuolella.

Uusi yhteistyö NXP Semiconductorsin kanssa keskittyy älykkäiden pakkausratkaisujen kehittämiseen. Tavoite on RFID-tunnisteiden integrointi pakkauksiin kuluttajien osallistamista ja toimitusketjuja varten sekä sovellukset, jotka edistävät brändien suojaamista ja estävät väärinkäyttöä. Ensimmäiset havaintoesitykset pidettiin eurooppalaisilla messuilla (Luxe Pack).

Sisäiset tutkimuksen ja kehityksen asiantuntijat tukivat vahvasti Uruguayn Montes del Plata -sellutehdashankkeen käynnistystä ja kartonkitehtaan tuotannon käynnistämistä Beihain tehtaalla, Guangxissa eteläisessä Kiinassa.

Metsäbiologia ja metsäbiotekniologia ovat edelleen tutkimuksen ja kehityksen painopistealueita. Tutkimusta tehdään osittain yhteistyössä ruotsalaisen SweTree Technologies AB:n, mutta myös muiden tutkimusorganisaatioiden kanssa.

Vedenkulutuksen minimointi on Stora Ensolle maailmanlaajuisesti tärkeä asia. Tavoitteena on vähentää luonnonvarojen käyttöä ja energiankulutusta, sillä veden pumppaaminen ja haihduttaminen vievät erittäin paljon energiaa. Paperi- ja kartonkiliiketoiminnoissa jo meneillään olevia toimia tehostetaan edelleen.

Euroopan unionin Bio-based Industries Consortium -yhteenliittymän (BIC) perustajajäsenenä Stora Enso on osallistunut strategisen innovointi- ja tutkimuslinjauksen valmisteluun sekä biopohjaisten teollisuudenalojen vastaperustetun yhteisyrityksen vuotuisiin puiteohjelmiin. Yhteisyritys on uusi julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuus EU:n Horisontti 2020 -tutkimusohjelmassa. Stora Enso on kumppani yhdessä meneillään olevassa projektissa ja on hakenut kumppanuutta kolmen muun projektin osalta. Stora Enso osallistuu aktiivisesti myös Euroopan paperiteollisuuden liiton (CEPI) työryhmiin sekä FTP:n (Forest Technology Platform) yhteistyöhön vahvistaakseen ääntään eurooppalaisten ja kansallisten päättäjien sekä tutkimusta rahoittavien organisaatioiden keskuudessa.

Henkilöstö

31.12.2015 konsernissa oli 25 680 (27 200) työntekijää. Henkilöstöä oli vuonna 2015 keskimäärin 26 783 eli 2 226 vähemmän kuin vuonna 2014. Lukuihin sisältyvät Stora Enson 50 %:n osuudet Brasiliassa sijaitsevan Veracelin tehtaan ja Uruguayssa sijaitsevan Montes del Plata tehtaan työntekijöistä.

Helmikuussa 2015 konserni sai päätökseen Saksassa sijaitsevan Uetersenin tehtaan myynnin. Tehdas työllistää noin 400 henkilöä. Kesäkuussa 2015 konserni ilmoitti sulkevansa Intian Chennaiassa sijaitsevan noin 350 henkilöä työllistäneen aaltopahvipakkausyksikön. Heinäkuussa 2015 konserni ilmoitti aikeestaan myydä Espanjan Barcelonassa sijaitseva noin 220 henkilöä työllistävä tehdas. Elokuussa 2015 konserni ilmoitti aikeestaan myydä Unkarin Komáromissa sijaitseva noin 90 henkilöä työllistävä pakkausyritys. Barcelonan tehtaan myynti saatiin päätökseen lokakuussa ja Komáromin tehtaan myynti syyskuussa 2015.

Henkilöstökulut olivat yhteensä 1 313 (1 383) milj. euroa eli 13,1 % liikevaihdosta. Palkat ja palkkiot olivat 987 (1 045) milj. euroa, eläkekulut 160 (164) milj. euroa ja muut henkilöstökulut 166 (174) milj. euroa.

Vuoden 2015 lopussa konserni työllisti eniten ihmisiä seuraavassa viidessä maassa: Suomi, Ruotsi, Kiina, Puola ja Saksa. Työntekijöistä 24 % (25 %) oli naisia.

Henkilöstön vaihtuvuus vuonna 2015 oli 17,9 % (21,9 %). Vaihtuvuuden kasvu johtuu erittäin suuresta henkilöstön vaihtuvuudesta Inpacin yksiköissä Kiinassa. Sairauksista ja tapaturmista johtuneet poissaolot olivat 3,1 % (3,0 %) teoreettisesta kokonaistyöajasta.

Henkilöstöstä ja henkilöstöstrategiasta on yksityiskohtaisempaa tietoa Stora Enson vuoden 2015 yritysraportissa (Sustainability Report 2015) ja Progress Bookissa.

Hallituksen ja johtoryhmän palkkiot on kuvattu konsernitilinpäätöksen liitteessä 7.

Vastuullisuus

Stora Enson vastuullisuuspolitiikka kuvaa yhtiön yleistä lähestymistapaa tähän tärkeään aiheeseen. Se keskittyy tärkeimmiksi tunnistamiimme osa-alueisiin ja selittää vastuullisuuden keskeistä roolia strategiassamme. Vastuullisuuden kolme pääaluetta – Ihmiset ja etiikka, Metsät ja maankäyttö sekä Ympäristö ja tehokkuus – muodostavat kehyksen yhtiön vastuullisuustoiminnalle.

Vastuullisuus kuuluu linjajohdon vastuualueisiin ja sitä tukevat asiantuntijat kaikkialla yhtiössä. Jokaisella divisioonalla on myös vastuullisuudesta vastaava henkilö, joka raportoi suoraan divisioonan johdolle. Lopullisen vastuun vastuullisuuspolitiikan onnistuneesta toteuttamisesta kantaa toimitusjohtaja. Vuonna 2015 jatkoimme vastuullisuustoimintamme kehittämistä vuonna 2014 toteutettujen organisaatiomuutosten jälkeen. Tuolloin vastuullisuudesta (Sustainability) tuli itsenäinen toiminto, jonka johtaja raportoi toimitusjohtajalle. Toiminnolle nimitettiin vakituinen johtaja huhtikuussa 2015.

Vuonna 2015 kaikki Stora Enson divisioonat yhdistivät konsernitasoiset ja divisioonakohtaiset vastuullisuuden tulosindikaattorit raportointiinsa. Vuonna 2015 vastuullisuus yhdistettiin myös vuotuisen konserninlaajuiseen riskienhallintajärjestelmän arviointiprosessiin, vuonna 2014 suoritettujen arviointien jälkeen.

Edistymistämme vastuullisuusasioissa kuvataan tarkemmin vastuullisuusraportissa (Sustainability Report 2015).

Riskit ja riskienhallinta

Riskienhallinta

Riskit ovat olennainen osa liiketoimintaa ja niihin sisältyy sekä uhkia että mahdollisuuksia. Stora Enso on sitoutunut varmistamaan, että riskien ja mahdollisuuksien järjestelmällinen ja kokonaisvaltainen hallinta kuuluu ydinkykyihimme ja muodostaa olennaisen osan kaikkea konsernin toimintaa ja että kaikessa päätöksenteossa edistetään riskitietoista yrityskulttuuria. Hallitsemme riskejä dynaamisista riskianalyyseistä johdonmukaisesti soveltaen parantaaksemme mahdollisuuksiimme saavuttaa kilpailuetua ja vähentääksemme liiketoimintaamme kohdistuvia uhkia.

Riskienhallinnan johtaminen

Stora Enso määrittelee riskin tapahtumaksi tai kehitykseksi, jolla voi olla haitallinen vaikutus yhtiön arvojen, tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseen. Konsernin hallituksen hyväksymä riskipolitiikka määrittelee riskienhallintaan sovellettavan COSO-viitekehyksen ja ISO 31000 -standardin mukaisen lähestymistavan pääpiirteet.

Perimmäinen vastuu yleisestä riskienhallintaprosessista ja asianmukaisen ja hyväksyttävän riskitason määrittelystä on konsernin hallituksella. Hallitus on perustanut talous- ja tarkastusvaliokunnan, joka tukee hallitusta Stora Ensossa sovellettavan riskienhallintaprosessin riittävyyden seurannassa, ja erityisesti taloudellisten riskien hallinnassa ja raportoinnissa. Vastuullisuus- ja yritysetiikkavaliokunnan tehtävänä on valvoa yhtiön toimintaa vastuullisuutta ja yritysetiikkaa koskevista asioista, yhtiön pyrkimyksiä toteuttaa mallikasta yritysraportointia ja yhtiön panostusta vastuullisuuden kehitystyöhön.

Riskienhallinnasta vastaava johtaja on vastuussa konsernin riskienhallintakehyksen ylhäältä alas tapahtuvan toteutuksen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta. Kunkin divisioonan vetäjä on oman johtoryhmänsä kanssa vastuussa prosessin täytäntöönpanosta ja kehyksen ja ohjeistuksien välittämisestä eteenpäin organisaation muille tasoille. Sisäinen tarkastus arvioi Stora Enson riskienhallintaprosessin toimivuutta ja tehokkuutta.

Riskienhallintaprosessi

Divisioonat ja konsernin tuki- ja palvelutoiminnot suorittavat keskeisiin tavoitteisiinsa liittyvän kokonaisvaltaisen perusriskiarvioinnin vuosittaisen strategiaprosessin yhteydessä. Riskienhallintaprosessia koskevat erityisohjeet esitetään Riskienhallintajärjestelmän ohjeissa, jotka jaetaan strategisen ohjeistuksen yhteydessä.

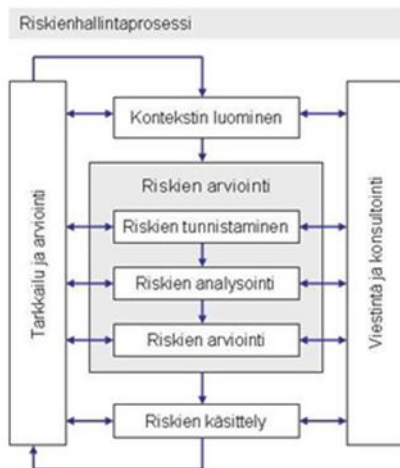
Liiketoimintayksiköt ja toiminnot tunnistavat riskien lähteet, tapahtumat, mukaan lukien olosuhteiden muutokset, sekä niiden syyt ja mahdolliset seuraukset. Stora Enson riskimallissa esitetään kokonaisvaltaisen riskikartta (risk universe), jota käytetään holistisen riskien tunnistamisen ja riskien yhdistelyn tukena. Riskimalli myös luokittelee ja johdonmukaistaa käytettävää riskiterminologiaa.

Riskianalyysiin kuuluu kehittää ymmärrystä riskistä, mistä on hyötyä riskien arvioinnissa. Riskiarvioinnin tarkoitus on määritellä riskien tärkeysjärjestys ja tukea päätöksentekoa määrittämällä, mitkä riskit vaativat toimenpiteitä. Riskejä arvioidaan niiden vaikutuksen ja toteutumisen todennäköisyyden perusteella. Ennalta määritellyissä vaikutusasteikoissa huomioidaan vaikutukset talouteen, ihmisiin ja maineeseen, niin määrällisesti kuin laadullisestikin.

Riskien käsittely kattaa yhden tai useamman riskienhallintavaihtoehdon valinnan. Vaihtoehtoja ovat mm. välttäminen, vähentäminen, jakaminen ja pitäminen. Koetun riskirajan ylittävillä riskeillä määritellään myös muita riskien vähentämistoimenpiteitä, joissa yhdistyvät riskien käsittelytoimenpiteiden vastuunjako ja aikataulus.

Vuosittaisen perusriskiarvioinnin jälkeen priorisoidut ja kehittyvät riskit, niiden arviointi sekä niihin liittyvät vastaavat riskienhallinnan ja jatkuvuussuunnitelmat toimitetaan läpi divisioonien neljännesvuosittain pidettävissä raportointikokouksissa.

Riskienhallintaprosessi

Huolimatta siitä, mitä toimenpiteitä riskien hallinnassa ja niiden vaikutusten lievittämisessä käytetään, riskien toteutuessa ei voida absoluuttisesti taata, ettei niillä voisi olla merkittäviä haittavaikutuksia Stora Enson liiketoimintaan, taloudelliseen tilaan, tulokseen tai kykyyn täyttää taloudelliset velvoitteensa.

Pääasialliset riskitekijät

1) Strategiset riskit

Liiketoimintaympäristön riskit

Jatkuva kilpailu sekä paperi-, sellu-, pakkaus- ja puutuotemarkkinoiden kysynnän ja tarjonnan epätasapaino voivat vaikuttaa kannattavuuteen. Pakkaus-, sellu-, puutuote- ja paperitoimialat ovat kypsiä ja pääomavaltaisia, ja niillä on kova kilpailu. Stora Enson pääkilpailijoihin kuuluu useita suuria kansainvälisiä metsäteollisuusyhtiöitä sekä lukuisia alueellisia ja erikoistuneita kilpailijoita.

Taloussuhdanteet ja kulutustottumusten muutokset saattavat heikentää Stora Enson kannattavuutta. Kysyntä vaikuttaa tuotehintoihin, ja talouden yleinen kehitys sekä varastotasot heijastuvat kysyntään. Tuotehinnat ovat tällä toimialalla yleensä syklisiä, ja niihin vaikuttava kapasiteetin käyttöaste pienenee laskusuhdanteiden aikana. Hintamuutokset vaihtelevat tuotteiden ja maantieteellisten alueiden välillä. Tuotekysynnän ja kulutustottumusten muutoksiin vastaaminen sekä uusien kilpailukykyisten ja taloudellisesti järkevien tuotteiden kehittäminen edellyttävät innovaatiokykyä, jatkuvaa kapasiteetin hallintaa ja rakenteellista kehittämistä. Kysyntään, hintoihin, kilpailuun ja asiakkaisiin liittyviä riskejä seurataan säännöllisesti divisioonissa ja liiketoimintayksiköissä osana normaalia liiketoiminnan johtamista. Näitä riskejä seurataan ja arvioidaan jatkuvasti myös konsernin tasolla. Tavoitteena on luoda laajempi kuva konsernin tuotantorakenteesta ja yleisestä pitkän aikavälin kannattavuuspotentiaalista.

Seuraava taulukko näyttää +/-10 prosentin hintojen ja volyymin muutosvaikutuksen eri segmenttien liiketulokseen vuoden 2015 lukujen perusteella.

Liiketulos: +/-10 %:n muutoksen vaikutus, milj. euroa

Segmentit	Hinta	Määrä
Consumer Board	219	83
Packaging Solutions	87	36
Biomaterials	144	70
Wood Products	157	33
Paper	345	89

Liiketoiminnan kehitysrisikit

Liiketoiminnan kehitysrisikit liittyvät pääasiassa Stora Enson strategiaan ja sen toteutukseen. Stora Enson liiketoimintastrategia on muuttua perinteisestä paperin- ja kartonginvalmistajasta asiakaskeskeiseksi uusiutuvien materiaalien kasvu-yhtiöksi. Tämän muutoksen onnistuminen riippuu kyvystämme ymmärtää asiakkaidemme tarpeet ja löytää parhaat tavat ja valikoimat palvella heitä.

Strategisten projektien sovittua aikataulua myöhäisemmällä valmistumisella tai sovitun budjetin tai tarkennusten noudattamatta jättämisellä saattaa olla vakavia seurauksia konsernin taloudelliselle tulokselle. Merkittävät, ennakoimattomat muutokset kuluissa tai kykenemättömyys myydä suunniteltuja volyymeja tai saavuttaa suunniteltuja hintatasoja voivat estää meitä saavuttamasta liiketoimintatavoitteitamme. Edellä mainittuihin tekijöihin liittyviä riskejä voidaan hallita jokaista mittavaa investointia edeltävien perusteellisten ja yksityiskohtaisten esisoveltuvuus- ja toteutettavuustutkimusten avulla. Konsernin investointiohjeet määrittelevät strategisiin projekteihin sovellettavat prosessi-, hallinnointi-, riskienhallinta- ja seurantamenetelmät. Kaikille uusille hankkeille, joilla saattaa olla merkittäviä haitallisia vaikutuksia paikalliseen yhteisöön, tehdään ympäristö- ja yhteiskuntavaikutusten arviointi (Environmental and Social Impact Assessment, ESIA). Kaikille merkittävillä investointihankkeilla tehdään loppuarviointi.

Odotetun hyödyn tai arvon saamatta jäämisellä jonkin hankinnan tai omaisuuden myymisen tai uudelleenjärjestelyn yhteydessä saattaa olla vakavia taloudellisia vaikutuksia. Konsernin saatetaan katsoa olevan vastuussa hankitun liiketoiminnan aikaisemmista toimista tai laiminlyönneistä ilman riittävää valitusoikeutta. Jos konserni ei saavuta odotettua arvoa omaisuususerien myynnistä tai toimituksista, tällä saattaa olla vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

Mahdollisten fuusioiden ja yritysostojen riskejä hallitaan Stora Enson yrityskauppaohjeistuksen ja due diligence -menettelyn sekä uudelleenjärjestelyohjeistuksen ja päätöksenteon strukturoidun hallintomallin

avulla. Näillä politiikoilla varmistetaan, että Stora Enson strategiset ja taloudelliset tavoitteet sekä ympäristöön ja yhteiskuntavastuuseen liittyvät riskit otetaan huomioon.

Lainsäädännön muutokset ja poliittiset riskit

Konsernin liiketoimintaan saattavat vaikuttaa poliittiset ja lainsäädännölliset muutokset kaikissa niissä maissa ja niillä lainkäyttöalueilla, missä konserni toimii, mukaan lukien muutokset finanssi-, verotuksellisissa, ympäristö- ja muissa lainsäädäntöaloissa. Mahdollisiin vaikutuksiin lukeutuvat korkeammat kulut ja käyttöomaisuusinvestoinnit, joita tarvitaan uusiin ympäristövaatimuksiin vastaamiseksi, omaisuuserien pakkolunastus, rojaltien määrääminen sekä paikallista omistusta tai jalostamista koskevat vaatimukset. Erityisesti EU:n energia- ja hiilidioksidilinjaukset saattavat vaikuttaa kuidun saatavuuteen ja hintaan. Poliittinen epävakaus voi myös johtaa levottomuuksiin sekä olemassa olevien sopimusten, korjuulupien tai maa-alueiden vuokrien mitätöimiseen. Odottamattomat muutokset metsien sertifiointijärjestelmissä voivat rajoittaa sertifioidun raaka-aineen saatavuutta. Stora Enso seuraa ympäristö- ja muun lainsäädännön kehitystyötä ja osallistuu siihen aktiivisesti minimoidakseen liiketoimintaansa kohdistuvat haittavaikutukset. Metsäsertifiointijärjestelmillä ja sertifioidulla puun alkuperäketjulla hallitaan puun hyväksyttävyyteen liittyviä riskejä.

Ilmaston lämpenemiseen liittyvät riskit

Muutokset sademäärissä, taifuunit ja ankarat pakkaskaudet subtrooppisilla alueilla saattavat vahingoittaa puuviljelmiä. Lämpötilan nousu saattaa johtaa muutoksiin metsien puulajien koostumuksessa, ja muutosta voivat pahentaa hyönteisesiintymät. Leudommilla talvilla ja lyhemmillä routa-ajoilla saattaa olla vaikutusta puunkorjuuseen ja kuljetuksiin ja näin ollen raaka-aineen saatavuuden vakauteen ja hinnan nousuun. Bioenergian ja maatalousmaan lisääntyvä kysyntä saattaa rajoittaa kuidun tuottamiseen saatavilla olevaa maata ja vaikuttaa näin biomassan hintaan. Maailmanlaajuisesti kasvava veden kysyntä saattaa pitkällä aikavälillä vaikuttaa toimintaamme hankintaketjumme kautta.

Stora Enso on sitoutunut ilmastonmuutoksen vaikutusten lieventämiseen hakemalla aktiivisesti ratkaisuja, joiden avulla se pystyy pienentämään hiilijalanjälkeään. Stora Enso hallitsee ilmastonmuutokseen liittyviä riskejä etsimällä puhtaita, edullisia ja turvallisia tuotannon ja kuljetusten energianlähteitä sekä vähentämällä energian kokonaiskulutusta. Lisäksi energiatehokkuuden lisääminen, hiilineutraalien biopolttoaineiden ja yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon käyttäminen sekä hiilidioksidin sitoutuminen metsään ja puutuotteisiin auttavat hidastamaan ilmastonmuutosta. Huolellinen viljelmien suunnittelu auttaa välttämään routaherkkiä alueita, ja kiistoja aiheuttamattomien puiden kasvatuksella sekä tutkimus- ja kehitysohjelmien avulla pyritään lisäämään puiden ääriämpötilojen sietokykyä. Stora Enso ylläpitää monimuotoisia metsätyyppejä ja -rakenteita ja tukee monimuotoisuutta myös puun hankinnassa. Puunkorjuu pehmeällä maalla vaatii parhaiden käytäntöjen ohjeistuksen toimeenpanoa. Peltometsäviljelyn konseptit otetaan käyttöön erilaisten maankäyttömuotojen yhdistämiseksi sekä maa-alueisiin liittyvän kilpailun ja elintarvikkeiden nousevien hintojen vaikutuksen vähentämiseksi.

2) Operatiiviset riskit

Tärkeimpien tuotantopanosten hinta

Energian, kuidun, kemikaalien ja muiden raaka-aineiden hankintaan sekä kuljetukseen ja työvoimaan liittyvien kustannusten nousu voi heikentää Stora Enson kannattavuutta. Edullisen ja luotettavan hankinnan takaaminen sekä ennakoiva kustannusten ja tuottavuuden hallinta ovat tärkeitä. Tuotantopanosten kulujen epävakautta seurataan tarkasti niin liiketoimintayksikköjen kuin divisioonien ja konsernin tasolla.

Stora Enso on riippuvainen ulkopuolisista maakaasun, öljyn, hiilen sekä turpeen toimittajista. Lisäksi lähes puolet konsernin kuluttamasta sähköstä tulee ulkopuolisilta toimittajilta. Siten Stora Enso altistuu energian markkinahinnan muutoksille ja toimitusketjun häiriöille. Konsernilla on johdonmukainen ja pitkäaikainen energian suojausstrategia. Hinta- ja tarjontariskejä hallitaan lisäämällä omaa energiantuotantoa ja omistamalla Pohjolan Voiman ja Teollisuuden Voiman kaltaisten kilpailukykyisten voimalaitosten osakkeita sekä pitkäaikaisten toimitussopimusten ja johdannaisten avulla. Konserni suojaa hintariskejä raaka-aine- ja lopputuotemarkkinoilla ja tukee osaltaan kyseisten markkinoiden kehitystä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty Stora Enson tärkeimmät kustannustekijät:

Kustannusten jakauma vuonna 2015

	%	%
Operatiiviset kustannukset	kokonaiskustannuksista	liikevaihdosta
Logistiikka ja komissiot	11	10
Tuotantokustannukset		
Kuitu	34	31
Kemikaalit ja täyteaineet	10	9
Energia	7	7
Materiaalit	6	6
Henkilöstö	14	13
Muut	12	11
Poistot	6	5
Yhteensä	100	92
Yhteensä, milj. euroa	9 205	10 040
Osakkuus- ja yhteisyritykset, operatiivinen		80
Operatiivinen liiketulos		915

Toimittajariskit

Stora Enso on monilla alueilla riippuvainen tavarantoimittajista sekä näiden kyvystä toimittaa oikeanlaisia tuotteita ja palveluja oikeaan aikaan. Stora Ensolle tärkeimmät tuotteet ovat kuitu, kemikaalit ja energia sekä koneet ja laitteet käyttöpääomainvestoinneissa. Tärkeimmät palvelut ovat kuljetukset sekä erilaiset ulkoistetut liiketoimintatukipalvelut. Toimittajien rajallinen määrä voi muodostaa riskin. Siksi konsernilla on useita toimittajia, joiden toimintaa se seuraa, jotta tuotannon jatkuvuus, liiketoimet tai kehitysprojektit eivät vaarantuisi.

Toimittajat ja alihankkijat ovat osa Stora Enson arvoketjua, joten niiden on noudatettava yhtiön yritys vastuuvaatimuksia. Yritysvastuuasioiden heikko hallinta toimitusketjussa voi vahingoittaa Stora Ensoa ja sen mainetta.

Stora Enson toimittajille asettamat yritys vastuuvaatimukset ja tarkastusjärjestelmät kattavat hankkimamme raaka-aineet, tavarat ja palvelut. Toimittajiimme liittyvien ympäristö-, yhteiskuntavastuu- ja liiketoimintariskien arvioinnissa käytetään itsearviointilomakkeita ja toimittajien auditointeja. Tällaisissa arvioinneissa tehtyjä havaintoja seurataan jatkuvasti, ja progressiivisia mustan listan menetelmiä sovelletaan tarpeen mukaan.

Ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun hallinta puun- ja kuidunhankinnassa sekä metsänhoidossa on Stora Enson sidosryhmien ensisijainen vaatimus. Jos konserni ei pysty takaamaan puun alkuperän hyväksyttävyyttä, tällä saattaa olla vakavat seuraamukset markkinoilla. Stora Enso hallitsee tätä riskiä laatimillaan kestävän puun- ja kuidunhankinnan sekä maankäytön periaatteilla, jotka asettavat perusvaatimukset koko konsernin puun- ja kuidunhankinnalle. Puun alkuperän jäljitysjärjestelmiä käytetään puun alkuperän dokumentoinnissa ja niiden avulla varmistetaan, että puu tulee laillisista ja hyväksyttävistä lähteistä.

Tuoteturvallisuusriskit

Elintarvikkeiden ja kuluttajien turvallisuuteen ja tuoteturvallisuuteen liittyvät kysymykset ovat tärkeitä, koska Stora Enson paperia ja kartonkia käytetään muun muassa erilaisissa elintarvikepakkauksissa. Niillä on myös muita terveyden ja turvallisuuden kannalta tärkeitä sovelluskohteita. Näitä tuotteita valmistavat tehtaat ovat laatineet tai ovat laatimassa sertifioituja hygieniäjärjestelmiä, jotka perustuvat riski- ja vahinkoanalyysiin. Tuoteturvallisuuden varmistamiseksi Stora Enso osallistuu aktiivisesti Euroopan paperiteollisuuden liiton (CEPI) kemikaalien turvallisuuden ja tuoteturvallisuuden työryhmiin. Lisäksi kaikilla Stora Enson tehtailla on sertifioidut ISO-laatuja järjestelmät.

Henkilöstöriskit

Pätevän työvoiman pitäminen ja kehittäminen sekä avainhenkilöiden sitouttaminen Stora Enson maailmanlaajuisessa organisaatiossa ovat yhtiön menestyksen kannalta merkittäviä tekijöitä. Stora Enso

pyrkii erilaisin toimin minimoimaan organisaation avainhenkilöiden menettämisen riskiä. Näitä toimia ovat esimerkiksi paremman kokonaiskuvan saaminen yhtiön henkilöstöstä, Stora Enson työnantaja-brändin tunnettuuden lisääminen yhtiön sisällä ja ulkopuolella, tiettyjen palkitsemiskäytäntöjen maailmanlaajuinen käyttöönotto ja lahjakkuuksien tunnistamisen ja kehittämisen tehostaminen. Lisäksi hyödynnämme aktiivisesti lahjakkuuksien ja johdon arvioiteja sekä seuraajasuunnittelua avainasemissa.

Työmarkkinaseisauksiin liittyvät riskit

Merkittävä osa Stora Enson työntekijöistä on ammattijärjestöjen jäseniä. Konserni saattaa joutua mukaan työsuhteen sopimukseen, jotka voivat häiritä toimintoja ja joilla voi olla haitallisia vaikutuksia konsernin liiketoimintaan, taloudelliseen asemaan tai kannattavuuteen. Näin voi tapahtua etenkin aikana, jona yksiköiden myyntien ja sulkemisten takia toteutetaan uudelleenjärjestelyitä ja vähennetään henkilöstöä. Ammattijärjestöt edustavat suurinta osaa työntekijöistä ja voimassa on useita työehtosopimuksia niissä maissa, joissa Stora Enson on toimintaa. Näin ollen suhteilla ammattijärjestöihin on tärkeä merkitys.

Tiedonhallinta- ja informaatioteknologiariskit

Stora Enson liiketoimintaympäristössä tiedon on oltava helposti, turvallisesti ja luottamuksellisesti saatavilla liiketoimintaprosessien tueksi. Riskejä hallitaan aktiivisesti IT-riskien hallintajärjestelmän puitteissa. Käyttöön on otettu useita turvatoimia, joiden avulla vahvistetaan luottamuksellisen tiedon suojausta ja edistetään kansainvälistä säännöstenmukaisuutta.

Omaisuuksien ja liiketoiminnan keskeytysriskit

Stora Enson on tärkeää suojata tuotantolaitokset ja liiketoiminnan tulokset, jotta yllättäviltä tuotannon keskeytyksiltä voidaan välttyä. Järjestelmällisten menetelmien avulla voidaan tunnistaa, mitata ja valvoa erityyppisiä riskejä ja niille altistumista. Divisioonien riskiasiantuntijat käsittelevät näitä asioita yhdessä vakuutusyhtiöiden ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Tuotantoyksiköissä suoritetaan vuosittain teknisiä riskiarvioita. Riskienhallintaohjelmia ja ehdotettujen investointien kustannus- ja hyötyanalyyssejä hallinnoidaan sisäisen raportoinnin sekä riskien arviointityökalujen avulla. Lisäksi käytössä on sisäisiä ja ulkoisia omaisuusvahinkojen ehkäisyohjeita, palovahinkojen torjumiseen kohdistuvia arvioiteja, tärkeimpiin koneisiin liittyviä riskien arvioiteja ja muita vahinkojen ehkäisyohjelmia.

Suunnitellut kunnossapitoseisokit ja muut työt ovat tärkeitä koneiston toimintakunnon ylläpidossa. Stora Enson on käytössään tietokoneistettuja virallisia ennalta ehkäisevän huollon ohjelmia ja varaosaseuranta, joiden avulla varmistetaan tärkeimpien koneiden ja laitteiden käytettävyyttä sekä tehoa.

Tärkeää on myös löytää oikea tasapaino riskien hyväksymisen ja välttämisen, niiden käsittelemisen tai jakamisen välillä. Riskienhallintajohtajien vastuulla on varmistaa, että divisioonilla on riittävä vakuutusuoja ja että ne tukevat yksiköitä omaisuusvahinkojen ehkäisemiseen ja hallitsemiseen liittyvässä työssä. He myös tukevat yksiköitä vahinkojen ehkäisytyössä ja riskienhallinnassa.

Työterveys- ja työsuojeluriskit

Stora Enson tavoitteena on saavuttaa nollaraja tapaturmissa ja työhön liittyvissä sairauspoissaoloissa. Tavoitteena on myös terve ja työkykyinen henkilöstö. Stora Enso mittaa työterveyttä ja työturvallisuutta sekä tapaturmien ja läheltä piti -tilanteiden tulosmittareiden että turvallisuushavaintoihin perustuvien ennakoivien mittareiden avulla. Työturvallisuudessa on lopullisena tavoitteena nolla tapaturmaa, mutta tapaturmien määrälle on asetettu myös vaativia välitavoitteita. Stora Enso on ottanut käyttöön yhteisen työturvallisuuden hallintamallin sekä työkaluja, jotka on otettava käyttöön kaikissa yksiköissä. Työkalujen käyttöönoton etenemistä seurataan ja siitä raportoidaan kuukausittain. Yksiköille järjestetään koulutusta ja valmennusta sekä tilaisuuksia parhaiden käytäntöjen jakamiseen. Yksiköillä on päävastuu turvallisuusriskien tunnistamisesta ja hallinnasta. Tehtaiden työterveys- ja työturvallisuusriskit arvioidaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Konsernitason työterveys- ja työsuojeluriskien seurannasta ja arvioinnista vastaa työterveys- ja työturvallisuusyksikkö.

Henkilöstön turvallisuusriskit

Henkilöstön turvallisuudesta ei voida koskaan tinkiä, joten Stora Enson tulee olla tietoinen mahdollisista turvallisuusriskeistä ja ohjeistaa henkilöstöä niiden varalta. Riskit voivat liittyä esimerkiksi matkustamiseen, työskentelyyn ja oleskeluun maissa, joissa turvallisuustaso on alhainen ja rikollisuus yleistä. Liiketoiminnan jatkuvuuden kannalta on tärkeää panostaa avainhenkilöiden turvallisuuteen. Stora Enso seuraa jatkuvasti henkilöstön turvallisuuteen liittyviä riskejä, mukaan lukien työterveysriskit. Tietoa on saatavilla intranetissä, ja sitä myös jaetaan suoraan matkalle lähteville työntekijöille. Terveystien tai turvallisuuteen liittyvässä kriisitilanteissa on apuna ulkopuolinen palveluntarjoaja, joka toimii Stora Enson kriisinhallintatyöryhmän

ohjauksessa. Kriisinhallintatyöryhmää johtaa konsernin henkilöstöjohtaja, joka on myös johtoryhmän jäsen.

Luonnonkatastrofeihin liittyvät riskit

Stora Enson on tiedostettava, että myrskyt, tulvat, maanjäristykset, tulivuorenpurkaukset ja muut luonnonkatastrofit voivat vahingoittaa konsernin toimitiloja ja vaikuttaa konsernin toimintaan. Suurin osa konsernin tuotantolaitoksista sijaitsee kuitenkin alueilla, joilla tulvien, maanjäristysten ja tulivuorenpurkausten todennäköisyys on pieni. Luonnonkatastrofeista aiheutuvia seuraamuksia voidaan lieventää laatimalla etukäteen hätäsuunnitelmat ja liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmat yhdessä viranomaisten kanssa.

3) Vaatimuksenmukaisuusriskit

Liiketoiminnan periaatteisiin liittyvät riskit

Stora Enso altistuu riskeille, jotka liittyvät lainsäädännön sekä konsernin petoksia, kartelleja, lahjontaa, eturistiriitoja ja muita väärinkäytöksiä koskevien toimintaohjeiden – kuten eettisten toimintaohjeiden, toimittajien eettisten toimintaohjeiden ja liiketoimintatapoja koskevien menettelysääntöjen – rikkomiseen. Mahdollisiin seuraamuksiin lukeutuvat oikeuskäsittelyt, sakot, sopimussakot sekä sopimukselliset, taloudelliset ja maineeseen kohdistuvat vahingot. Stora Enson yritysetiikan ja sääntöjen noudattamista koskevaa ohjelmaa päivitetään ja kehitetään jatkuvasti. Ohjelma kattaa käytäntöjen asettamisen, arvojen edistämisen, koulutuksen ja tiedon jakamisen sekä valitusmekanismit. Muihin vaatimuksenmukaisuusmekanismeihin lukeutuvat mm. Stora Enson sisäinen valvontajärjestelmä ja sisäinen tarkastus, toimittajiin sovellettavien eettisten toimintaohjeiden noudattaminen toimittajasopimuksia tehtäessä, toimittajia koskevat riskiarvioinnit, toimittajien koulutus, toimittajien auditoinnit ja musta lista -menetelmät.

Hallintoriskit

Stora Enso on suuri kansainvälinen yritys, jossa on monenlaisia toiminnallisia ja juridisia rakenteita. Tämän vuoksi on tärkeää, että konsernilla on selkeät hallinnointiohjeet. Stora Enson konsernihallinnointiohjeissa on määritelty eri hallintoelinten tehtävät ja vastuut. Tarkoituksena on varmistaa kaikkien tärkeiden asioiden ja päätösten johdonmukainen käsittely.

Stora Enson viestintäpolitiikka korostaa läpinäkyvyyden, uskottavuuden, vastuullisuuden, ennakoimisen ja vuorovaikutuksen tärkeyttä. Periaatteet laadittiin konsernin viestintäkäytäntöjen perusteella, jotka ovat konsernia koskevien lakien ja asetusten mukaiset.

Ympäristöriskit

Ympäristölainsäädännöstä ja ympäristömääräyksistä saattaa aiheutua Stora Ensolle huomattavia lupaehtojen noudattamiseen tai maaperän puhdistukseen liittyviä kustannuksia, jotka voivat vaikuttaa konsernin voittomarginaaleihin ja tulokseen. Ympäristönhallintajärjestelmien sekä yritysostojen ja yritysmyyntien yhteydessä suoritettavien due diligence -menettelyjen avulla minimoidaan ympäristöriskejä. Lisäksi käytetään vastuusitoumuksia, kun tehokkaat ja asianmukaiset maaperän puhdistushankkeet ovat tarpeellisia. Erityisiä maaperän puhdistushankkeita, jotka liittyvät lopetettuihin toimintoihin ja tehtaiden sulkemisiin, suoritetaan riskienarviointien perusteella.

Sosiaaliset riskit

Sosiaaliset riskit voivat vahingoittaa olemassa olevaa toimintaa ja investointien kehittämistä etenkin kasvumarkkinoilla sekä suhteissa paikallisiin sidosryhmiin. Stora Enso pyrkii tunnistamaan ja minimoimaan sosiaalisiin kysymyksiin liittyvät riskit hyvissä ajoin tukeakseen investointiprosesseihin ja meneillään oleviin toimintoihin liittyvää päätöksentekoa. Esimerkiksi yritys vastuuta koskevan riskienarvioinnin, ihmisoikeuksia koskevan due diligence -menettelyn sekä ympäristövaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnin avulla varmistetaan, että haitallisia hankkeita ei käynnistetä ja että kaikki hankkeisiin liittyvät riskit ja mahdollisuudet ovat kaikkien toimintojen tiedossa. Nämä työkalut auttavat myös hankesuunnitelmien ja toimintakäytäntöjen sovittamista paikallisiin olosuhteisiin.

4) Rahoitusmarkkinat ja raportointi

Stora Enso altistuu erilaisille rahoitusmarkkinariskeille, joita konsernin tulee hallita hallituksen hyväksymien toimintatapojen mukaisesti. Tavoitteena on kustannustehokas konserniyritysten varainhankinta ja tuloksen heilahteluiden pienentäminen rahoitusinstrumenttien avulla. Pääasialliset rahoitusriskit ovat korkoriski, valuutariski, varainhankintariski, hyödykkeiden hintariski ja luottoriski.

Rahoitusriskejä käsitellään yksityiskohtaisemmin tilinpäätöksen liitteessä 24 (Rahoitusriskien hallinta).

Taloudellinen raportointi ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

Arvioihin liittyvät epävarmuustekijät kuvataan liitteessä 2 (Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät).

Ympäristöön liittyvät mahdollisuudet ja haasteet

Ympäristökulut ja -varaukset

Vuonna 2015 Stora Enson ympäristöinvestoinnit olivat yhteensä 41 (32) milj. euroa. Pääasiassa niillä parannettiin ilman ja veden laatua, pienennettiin päästö- ja vuotoriskiä ja parannettiin resurssitehokkuutta ja energiaomavaraisuutta.

Stora Enson ympäristökulut vuonna 2015 olivat yhteensä 183 (192) milj. euroa. Ympäristökuluihin on luettu mukaan poistot mutta ei korkoja. Nämä kulut sisältävät verot, palkkiot, hyvitykset, lupiin liittyvät kustannukset, korjaus- ja ylläpitokulut sekä jäteveden puhdistuksessa käytettävät kemikaalit ja tietyt materiaalit.

Ympäristövaraukset olivat 31.12.2015 yhteensä 91 (115) milj. euroa. Yksityiskohtaiset tiedot varauksista ovat konsernitilinpäätöksen liitteessä 22 (Muut varaukset). Tällä hetkellä ei ole käsiteltävänä tai vireillä ympäristöasioihin liittyviä korvausvaatimuksia, joilla voisi olla olennainen negatiivinen vaikutus konsernin taloudelliseen tilanteeseen. Ympäristövelvoitteisiin liittyvät menot olivat 6 (7) milj. euroa.

Tehostamistoimenpiteet

Stora Ensonlla on käytössä hallintajärjestelmät, joiden avulla varmistetaan, että kaikki yksiköt noudattavat parhaita ympäristökäytäntöjä ja kehittävät työtään jatkuvasti. Kaikilla Stora Enson sellun-, paperin-, kartongin- ja sahatavarantuotantoyksiköillä joko on kansainvälinen ympäristöjohtamisen ISO 14001 -sertifikaatti tai niiden sertifiointiprosessi on kesken.

Stora Enson ympäristötyöllä pyritään varmistamaan, että raaka-aineita tehokkaasti hyödyntävät toimintomme ja tuotteemme ovat ympäristöystävällisiä koko elinkaarensa ajan. Pyrimme jatkuvasti parantamaan energian, materiaalien ja veden käytön tehokkuutta toiminnassamme ja liiketoimintamalleissamme edistääksemme liiketoiminnan etuja ja säästääksemme luonnonvaroja ja taloudellisia resursseja.

Uskomme, että monet ilmaston lämpenemisen ja muiden ympäristöhaasteiden rajoittamiseen keskittyvät keskeiset ratkaisut perustuvat uusiutuvien raaka-aineiden ja entistä puhtaampien ja energiatehokkaampien tuotantoprosessien käyttöön sekä kestävään metsänhoitoon.

Keskeiset ympäristötavoitteemme ohjaavat meitä vähentämään entisestään hiilidioksidipäästöjä, jatkamaan vesistöjen hoidon painottamista ja tavoittelemaan toimintamme materiaalitehokkuuden jatkuvaa kehittämistä. Seuraamme ympäristönsuojelun tasoomme liittyviä indikaattoreita pääosin neljännesvuosittain. Lisäksi raportoimme tuloksista ja ympäristömittareista vuosittain yritysvastuuraportissa (Sustainability Report 2015).

Stora Enso on asettanut tavoitteen sellu-, paperi- ja kartonkitehtailleen hiilidioksidi-intensiteetille. Tavoite on hiilidioksidipäästöjen vähentäminen 35 %:lla tuotantotonnilta konsernin sellu-, paperi- ja kartonkitehtailla vuoden 2025 loppuun mennessä. Vertailukohtana ovat vuoden 2006 luvut. Tavoitetta tarkistetaan säännöllisesti yhtiön rakenteessa tapahtuneen muutoksen mukaisesti.

Hiilidioksidipäästöjen merkittävä väheneminen viime vuosina selittyy pääasiassa investoinneilla kattiloihin, joissa voidaan käyttää monia eri polttoaineita, ja jotka vähentävät fossiilisten polttoaineiden käyttötarvettamme, sekä oman sähkön- ja lämmöntuotannon tehostamisella. Lisäksi tuottavuutta on parannettu ja käytetty entistä tehokkaampia laitteita ja prosesseja. Toisaalta hiilidioksidipäästöjen kehitykseen on vaikuttanut negatiivisesti fossiilisten polttoaineiden lisääntynyt käyttö Ostrołekan tehtaalla Puolassa, jossa kansallinen jäteinfrastruktuuri ja käytettävissä olevan biomassan laatu rajoittavat biomassaan perustuvien polttoaineiden käyttöä.

Kiertotalous tehokkuuden lisääjänä

Stora Enson toiminta tukee kiertotaloutta, joka perustuu materiaalien toistuvaan kierrätykseen ja jätteen syntymisen minimointiin. Yhtiön tuotantoprosesseissa syntyy erilaisia sivutuotteita ja jätteitä, joita ovat mustalipeä, kuori ja erilaiset sellun- ja paperintuotannossa syntyvät pohjalietteet sekä jäteveden käsittelyssä syntyvä pohjaliete. Useita näistä materiaaleista hyödynnetään sisäisessä bioenergian ja sellun tuotannossamme ja toimitetaan sidosryhmillemme maatalouskäyttöön, tiilien valmistukseen ja teiden rakentamiseen. Etsimme jatkuvasti innovatiivisia tapoja hyödyntää materiaaleja, jotka muutoin päätyisivät jätteeksi.

Keskeiset tulosindikaattorit ja tavoitteet sekä ulkoisesti varmennetut ympäristötiedot julkaistaan Stora Enson erillisessä yritysraportissa (Sustainability Report 2015).

Konsernihallinnointi Stora Ensossa

Stora Enso noudattaa kulloinkin voimassa olevaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia ja on 1.1.2016 alkaen noudattanut vuoden 2015 hallinnointikoodia ("Hallinnointikoodi"). Hallinnointikoodi löytyy internetosoitteesta www.cgfinland.fi. Stora Enson konsernihallinnointiohje noudattaa myös Ruotsin hallinnointikoodia (jota sovelletaan Stora Ensoon ulkomaalaisena yhtiönä 1.1.2011 alkaen) jonka osalta viimeisin muutettu versio astui voimaan 1.11.2015, poislueutuna Stora Enson kokonaisessa konsernihallinnointiraportissa (Stora Enso Corporate Governance Report) listatut poikkeukset. Poikkeukset johtuvat eroista ruotsalaisessa ja suomalaisessa lainsäädännössä, hallinnointikoodissa ja -käytännöissä, ja niiden kohdalla Stora Enso noudattaa kotimaansa käytäntöjä. Ruotsin hallinnointikoodin on julkaissut Ruotsin hallinnointilautakunta, ja se löytyy internetosoitteesta www.corporategovernanceboard.se.

Oikeudenkäyntimenettelyt Suomessa

Markkinaoikeus määräsi joulukuussa 2009 Stora Ensolle seuraamusmaksun kilpailulain rikkomisesta Suomen raakapuumarkkinoilla 1997–2004. Stora Enso ei valittanut päätöksestä. Metsähallitus käynnisti maaliskuussa 2011 oikeudenkäynnin Stora Ensoa, UPM:ää ja Metsä Groupia vastaan. Se vaatii korvauksia vahingoista, joiden väitetään syntyneen kilpailulain rikkomisesta. Kokonaiskorvausvaatimus kaikkia vastaajia vastaan on noin 160 milj. euroa ja liitännäisvaade Stora Ensoa vastaan noin 87 milj. euroa. Lisäksi jotkin suomalaiset kunnat ja yksityiset metsänomistajat ovat käynnistäneet vastaavanlaisia oikeusmenettelyitä. Kokonaiskorvausvaatimus kaikilta vastaajilta on noin 34 milj. euroa sekä liitännäisvaateet yksin Stora Ensoa vastaan noin 7 milj. euroa. Stora Enso kiistää Metsähallituksen sekä muiden asianosaisten kärsineen minkäänlaisia vahinkoja ja puolustaa määrätietoisesti itseään. Maaliskuussa 2014 Helsingin kärjäoikeus hylkäsi 13 yksityisen metsänomistajan kanteet vanhentuneina. Marraskuussa 2014 Helsingin hovioikeus kumosi kärjäoikeuden päätöksen. Stora Enso ja muut vastaajat ovat hakeneet lupaa valittaa hovioikeiden päätöksestä korkeimpaan oikeuteen. Stora Enso ei ole tehnyt kirjanpidollisia varauksia kyseisten kanteiden vuoksi.

Oikeudenkäynnit Latinalaisessa Amerikassa

Veracel

Fibria ja Stora Enso omistavat kumpikin 50 % Veracelistä siten, että yhteisomistajuutta ohjataan osakassopimuksen avulla. Toukokuussa 2014 Fibria aloitti välimiesmenettelyn Stora Ensoa vastaan väittäen, että Stora Enso oli rikkonut osakassopimuksen tiettyjä määräyksiä. Fibria on arvioinut, että oikeustapauksessa on kysymys noin 54 milj. Yhdysvaltain dollarin (50 milj. euron) intressistä. Stora Enso kiistää rikkoneensa sopimusta eikä hyväksy menetelmää, jolla oikeustapauksessa kyseessä olevat intressit lasketaan. Stora Enso ei ole tehnyt kirjanpidollisia varauksia tapauksen vuoksi.

Stora Enso ilmoitti 11.7.2008 liittovaltion tuomarin Brasiliassa antamasta päätöksestä, jonka mukaan Bahian osavaltion Veracelin toiminnalle myöntämät luvat eivät olleet laillisia. Lisäksi tuomari määräsi Veracelin ryhtymään tiettyihin toimenpiteisiin, kuten luonnonmetsän istuttamiseen osaan Veracelin puuviljelmistä. Yhtiölle määrättiin myös mahdollinen 20 milj. Brasilian realin (5 milj. euron) sakko. Veracel kiistää päätöksen ja on tehnyt siitä valituksen. Veracel toimii täysin kaikkien Brasilian lakien mukaisesti ja on saanut toimivaltaisilta viranomaisilta kaikki tarvittavat ympäristö- ja liiketoimintaluvat teollisuustoiminnoille ja puuviljelmille. Marraskuussa 2008 tuomioistuin lykkäsi päätöksen täytäntöönpanoa. Veracel ja Stora Enso eivät ole tehneet kirjanpidollisia varauksia metsänistutusten tai mahdollisen sakon vuoksi.

Montes del Plata

Vuoden 2014 toisella neljänneksellä Celulosa y Energía Punta Pereira S.A:lle ("CEPP"), Stora Enson ja Araucon muodostamaan Montes del Plata -konserniin kuuluvalla yhteisellä toiminnolle, ilmoitettiin välimiesmenettelystä, jonka oli pannut vireille Andritz Pulp Technologies Punta Pereira S.A., Andritz AG:n tytäryhtiö. Välimiesmenettelyssä CEPP:ltä vaadittiin 200 milj. euroa. Välimiesmenettelyssä on kysymys Punta Pereirassa Uruguayssa sijaitsevan Montes del Platan sellutehdashankkeen koneita ja laitteita koskevista Andritzin toimitus-, rakennus-, asennus-, käyttöönotto- ja viimeistelysopimuksista. CEPP pitää Andritzin vaateita perusteettomina ja tulee esittämään välimiesoikeudelle oman 110 milj. Yhdysvaltain dollarin (101 milj. euron) vastakanteensa Andritzin tekemistä sopimusvelvoitteiden rikkomuksista. Montes del Plata ja Stora Enso eivät ole tehneet näistä vaateista kirjanpidollisia varauksia. Huhtikuussa 2015 Montes del Plata saavutti sovun Andritzin kanssa ja vetäytyi välimieskäsittelystä. Sovintoratkaisuun sisältyi 44 milj. Yhdysvaltain dollarin (40 milj. euron) käteissuoritus, jonka Montes del Plata maksaa. Stora Enson osuus tästä on 50 prosenttia. Käteissuoritus kirjattiin investoinniksi vuonna 2015.

Muutokset organisaatorakenteessa ja konsernin johdossa

Muutokset organisaatorakenteessa

Stora Enso uudisti divisioona- ja raportointirakennettaan 1.1.2015 alkaen. Entinen Renewable Packaging -divisioona jakautui kahdeksi divisioonaksi ja raportointisegmentiksi: Consumer Board ja Packaging Solutions. Samalla Building and Living -divisioonan nimeksi muutettiin Wood Products ja Printing and Living -divisioonan nimeksi Paper. Tämänhetkiset IFRS-raportointisegmentit muodostuvat divisioonista sekä Muut-segmentistä. Tästä eteenpäin Stora Enso ilmoittaa talousluvut erikseen divisioonista, jotka ovat Consumer Board, Packaging Solutions, Biomaterials, Wood Products ja Paper, sekä segmentistä Muut. Vertailuluvut on oikaistu vastaavasti.

Enocell Oy sulautettiin Stora Enso Oyj:in. Muutos astui voimaan 1.1.2015.

Muutokset konsernin johdossa

Jari Latvanen aloitti Consumer Board -divisioonan johtajana 1.1.2015, jolloin hänestä tuli myös konsernin johtoryhmän jäsen.

Gilles van Niewenhuyzen aloitti Packaging Solutions -divisioonan johtajana ja Markus Mannström teknologiajohtajana (CTO) 16.3.2015. Molemmista tuli myös konsernin johtoryhmän jäseniä.

Noel Morrin aloitti konsernin yritys vastuutoiminnon johtajana ja johtoryhmän jäsenenä 1.4.2015.

Juha Vanhainen, johtaja, energia, logistiikka, Suomen ja Ruotsin puunhankinta, oli johtoryhmän jäsen 15.3.2015 asti.

Terhi Koipijärvi toimi konsernin väliaikaisena yritysvastuujohtajana ja väliaikaisena johtoryhmän jäsenenä 31.3.2015 asti.

Osakepääoma

Stora Ensolla on kaksi osakesarjaa: A ja R. Kaikki osakkeet oikeuttavat samansuuruiseen osinkoon, mutta äänioikeudessa on eroja. Yhtiökokouksessa A-osakkeiden omistajalla on yksi ääni edustamaansa osaketta kohti. R-osakkeet tuottavat omistajalleen yhden äänen kymmentä osaketta kohti. Jokaisella osakkeenomistajalla on kuitenkin vähintään yksi ääni.

Vuoden aikana yhteensä 524 114 A-osaketta muunnettiin R-osakkeiksi. Muunnokset merkittiin kaupparekisteriin 15.1., 16.2., 15.5., 15.6., 15.7., 15.9., 16.11. ja 15.12.2015.

Stora Enson liikkeeseen laskettuja A-sarjan osakkeita oli 176 532 090 kappaletta ja R-sarjan osakkeita 612 087 897 kappaletta 31.12.2015. Yhtiön omistuksessa ei ollut A- tai R-sarjan osakkeita. Stora Enson liikkeeseen laskettuja osakkeita oli yhteensä 788 619 987. Osakkeiden äänimäärä oli 237 740 879.

Hallituksella ei ole tällä hetkellä oikeutta laskea liikkeeseen, ostaa tai myydä Stora Enson osakkeita.

Suurimmat osakkeenomistajat 31. joulukuuta 2015

Äänimäärän mukaan	A-osakkeet	R-osakkeet	osakekannasta %	äänistä %
1 FAM AB	63 123 386	17 000 000 ¹⁾	10,2 %	27,3 %
2 Solidium Oy ²⁾	55 595 937	41 483 501	12,3 %	25,1 %
3 KELA	23 825 086	2 275 965	3,3 %	10,1 %
4 Varma	15 572 117	140 874	2,0 %	6,6 %
MP-Bolagen i Vetlanda AB , MP Skog				
5 Aktiebolag, (Werner von Seydlitz)	4 748 000	4 652 000	1,2 %	2,2 %
6 Ilmarinen	3 492 740	13 521 189	2,2 %	2,0 %
7 Erik Johan Ljungbergs Utbildningsfond	1 780 540	2 336 224	0,5 %	0,8 %
8 Nordea sijoitusrahastot	8 875	10 370 066	1,3 %	0,4 %
9 Valtion Eläkerahasto	-	8 100 000	1,0 %	0,3 %
10 Bergslagens Sjuk- och Hälsovårdskassa	626 269	1 609 483	0,3 %	0,3 %
11 Swedbank Robur rahastot	-	6 260 809	0,8 %	0,3 %
12 Unionen (ruotsalainen ammattiliitto)	-	5 297 200	0,7 %	0,2 %
13 Keva	-	5 251 101	0,7 %	0,2 %
14 Nordea Suomi sijoitusrahasto	-	3 911 000	0,5 %	0,2 %
15 SEB Investment Management	-	3 854 371	0,5 %	0,2 %
Yhteensä	168 772 950	126 063 783	37,5 % ³⁾	76,2 % ³⁾
Hallintarekisteröidyt osakkeet	74 431 798	453 244 404	66,9 % ³⁾	50,4 % ³⁾

¹⁾ Kuten Stora Ensolle on ilmoitettu

²⁾ Kokonaan Suomen valtion omistama.

³⁾ Koska osa listan osakeomistuksista on hallintarekisteröityjä, prosenttiosuuksien summa ei ole 100 %.

Lista on koottu Euroclear Finlandin ja Euroclear Swedenin toimittaman osakastiedon sekä Citibank, N.A.:n (Citi) ylläpitämän tietokannan perusteella. Nämä tiedot sisältävät ainoastaan suoraan rekisteröidyt omistukset, joten tiettyjä hallintarekisteröityjä tai pankkiiriliikkeiden tileillä olevia omistuksia (jotka voivat olla huomattaviakin) ei voida sisällyttää. Tästä syystä lista on epätäydellinen.

Omistusmääräjakauma 31.12.2015

Lukumäärän mukaan, A-osake	Osakkeenomistajat	%	Osakkeet	%
1-100	2 875	39,77 %	152 550	0,09 %
101-1 000	3 699	51,18 %	1 411 818	0,80 %
1 001-10 000	619	8,56 %	1 442 909	0,82 %
10 001-100 000	28	0,39 %	562 273	0,32 %
100 001-1 000 000	2	0,03 %	238 681	0,13 %
1 000 001-	5	0,07 %	172 723 859	97,84 %
Yhteensä	7 228	100,00 %	176 532 090	100,00 %

Lukumäärän mukaan, R-osake	Osakkeenomistajat	%	Osakkeet	%
1-100	6 254	21,04 %	398 149	0,07 %
101-1 000	16 918	56,93 %	7 653 267	1,25 %
1 001-10 000	5 922	19,93 %	16 075 717	2,63 %
10 001-100 000	528	1,78 %	13 853 713	2,26 %
100 001-1 000 000	69	0,23 %	20 208 339	3,30 %
1 000 001-	28	0,09 %	553 898 712	90,49 %
Yhteensä	29 719	100,00 %	612 087 897	100,00 %

Lähde: Euroclear Finland

Omistusjakauma 31.12.2015

	% osakekannasta	% äänistä
FAM AB	10,2 %	27,3 %
Solidium Oy ¹⁾	12,3 %	25,1 %
Suomalaiset yhteisöt	15,6 %	21,6 %
Hallintarekisteröidyt (muut kuin suomalaiset/ruotsalaiset) osakkeenomistajat	46,7 %	15,7 %
Ruotsalaiset yhteisöt	5,4 %	4,3 %
Ruotsalaiset yksityiset osakkeenomistajat	3,5 %	2,8 %
Suomalaiset yksityiset osakkeenomistajat	4,0 %	2,4 %
ADR-todistusten haltijat	2,3 %	0,8 %
Yhteensä	100 %	100 %

¹⁾ Kokonaan Suomen valtion omistama.

Lyhyen aikavälin näkymät ja riskit

Vuoden 2016 ensimmäisen neljänneksen liikevaihdon arvioidaan olevan samalla tasolla vuoden 2015 viimeisen neljänneksen 2 487 milj. euron kanssa ja operatiivisen liiketuloksen odotetaan pysyvän vuoden 2015 viimeisen neljänneksen 242 milj. euron tasolla. Vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä ei pidetä suuria suunniteltuja huoltoseisokkeja.

Keskeiset lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät liittyvät Euroopan taloudelliseen tilanteeseen ja Euroopan paperimarkkinoiden lisääntyvään epätasapainoon.

Energiaherkkyysanalyysi: sähkön, lämmön, öljyn ja muiden fossiilisten polttoaineiden markkinahintojen 10 %:n nousulla olisi noin 5 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liiketulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan suojausvaikutuksen jälkeen.

Puuraaka-aineen herkkyyssanalyysi: puun hintojen 10 %:n nousulla olisi noin 169 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liikeytulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Sellun herkkyyssanalyysi: sellun markkinahintojen 10 %:n nousulla olisi noin 105 milj. euron välitön positiivinen vaikutus operatiiviseen liikeytulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Kemikaalien ja täyteaineiden herkkyyssanalyysi: kemikaalien ja täyteaineiden hintojen 10 %:n nousulla olisi noin 47 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liikeytulokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Energian, puuraaka-aineen tai kemikaalien ja täyteaineiden hintojen laskun vaikutus olisi vastakkainen.

Valuuttakurssien herkkyyssanalyysi seuraaville 12 kuukaudelle: Yhdysvaltain dollarin arvon 10 %:n vahvistumisella suhteessa euroon olisi noin 115 milj. euron välitön positiivinen vaikutus vuotuisen operatiiviseen liikeytulokseen. Ruotsin kruunun 10 %:n vahvistumisen vaikutus olisi 92 milj. euroa negatiivinen ja Englannin punnan 41 milj. euroa positiivinen. Valuuttakurssien heikkenemisen vaikutus olisi vastakkainen. Luvut ovat sovellettavissa ennen suojausvaikutusta ja olettaen, että ainoastaan yksittäisessä valuuttakurssissa tapahtuu muutoksia.

Konsernin Brasilian-toiminnoista aiheutuu vuosittain noin 100 milj. euron suuruiset suojaamattomat nettokustannukset Brasilian realissa (BRL) laskettuna. Näiden virtojen osalta Brasilian realin arvon 10 % vahvistuminen heikentäisi operatiivista liikeytulosta 10 milj. euron verran.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

15.1.2016 kaupparekisteriin merkittiin 25 000 A-osakkeen muunto R-osakkeeksi.

Ehdotus osingonmaksusta

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2015 maksetaan osinkoa 0,33 euroa osakkeelta.

Osinko maksetaan osakkaalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 2.5.2016 on merkitty joko Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon tai Euroclear Swedenissä rekisteröityjen osakkeiden osalta Euroclear Sweden AB:n pitämään omistajaluetteloon. Euroclear Sweden AB huolehtii osingon maksusta Euroclear Swedenissä rekisteröidyille osakkeille ja osinko maksetaan Ruotsin kruunuina. Citibank N.A. huolehtii osingon maksusta Citibank N.A.:n hallinnoimien ADR-todistusten haltijoille ja osinko maksetaan Yhdysvaltain dollareina.

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan arviolta 10.5.2016.

Yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 28.4.2016 klo 16.00 Marina Congress Centerissä, Katajanokanlaituri 6, Helsinki.

Konsernitilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma

Milj. euroa	Liite	31.12. päättyvä tilikausi	
		2015	2014
Liikevaihto	3	10 040	10 213
Liiketoiminnan muut tuotot	5	128	168
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		18	3
Biologisten hyödykkeiden nettomuutos	12	-89	-114
Materiaalit ja palvelut		-6 008	-6 244
Toimituskulut ja komissiot		-970	-939
Henkilöstökulut	6	-1 313	-1 383
Liiketoiminnan muut kulut	5	-503	-625
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	13	519	87
Poistot ja arvonalentumiset	10	-763	-766
Liiketulos	3	1 059	400
Rahoitustuotot	8	25	79
Rahoituskulut	8	-270	-359
Tulos ennen veroja		814	120
Tuloverot	9	-31	-30
Tilikauden tulos		783	90
Jakaantuminen:			
Emoyhtiön omistajille	18	807	99
Määräysvallattomien omistajien osuus	19	-24	-9
Tilikauden tulos		783	90
Osakekohtainen tulos			
Laimentamaton ja laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, euroa	32	1,02	0,13

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. euroa	Liite	31.12. päättyvä tilikausi	
		2015	2014
Tilikauden tulos		783	90
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattiset tappiot ja voitot	20	77	-100
Tuloverot eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	9	-36	17
		41	-83
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Osakkuus- ja yhteisyritysten muiden laajan tuloksen erien osuus, joka voidaan siirtää tulosvaikutteiseksi	27	5	-17
Oman pääoman nettoinvestointien muuntoerot	28	28	63
Määräysvallattomien omistajien osuuden muuntoerot	19	6	14
Nettosijoitusten suojaukset	28	-33	8
Rahavirran suojaukset	27	60	-74
Määräysvallattomien omistajien osuudet rahavirran suojauksista	19	1	-1
Myytävissä olevat sijoitukset	14	-327	96
Tuloverot eristä, jotka voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi	9	-8	8
		-268	97
Laaja tulos yhteensä		556	104
Jakaantuminen:			
Emoyhtiön omistajille		573	100
Määräysvallattomien omistajien osuus	19	-17	4
Laaja tulos yhteensä		556	104

Liitteet muodostavat olennaisen osan tätä konsernitilinpäätöstä.

Konsernin tase

Milj. euroa	Liite	31.12.		
		2015	2014	
Varat				
Liikearvo	O	11	248	242
Muut aineettomat hyödykkeet	O	11	156	157
Aineelliset hyödykkeet	O	11	5 627	5 419
		11	6 031	5 818
Biologiset hyödykkeet	O	12	640	643
Päästöoikeudet	O		20	27
Osakkuus- ja yhteisyritykset	O	13	1 570	1 056
Myytavissä olevat sijoitukset: noteeratut arvopaperit	I	14	28	30
Myytavissä olevat sijoitukset: korottomat	O	14	131	444
Pitkäaikaiset lainasaamiset	I	17	68	70
Laskennalliset verosaamiset	T	9	246	259
Muut pitkäaikaiset varat	O	15	63	85
Pitkäaikaiset varat			8 797	8 432
Vaihto-omaisuus	O	16	1 373	1 403
Verosaamiset	T	9	6	8
Lyhytaikaiset korottomat saamiset	O	17	1 324	1 484
Korolliset saamiset	I	17	53	74
Rahavarat	I		808	1 446
Lyhytaikaiset varat			3 564	4 415
Varat yhteensä			12 361	12 847
Oma pääoma ja velat				
Osakepääoma		18	1 342	1 342
Ylikurssirahasto			77	77
Omat osakkeet		18	-	-
Käyvän arvon rahasto		27	-12	265
Kertyneet muuntoerot		28	-147	-149
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto			633	633
Kertyneet voittovarot			2 688	2 803
Tilikauden tulos			807	99
Emoyhtiön osakkeenomistajille kohdistuva oma pääoma			5 388	5 070
Määräysvallattomien omistajien osuus		19	125	167
Oma pääoma yhteensä			5 513	5 237
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvät varaukset	O	20	378	483
Muut varaukset	O	22	112	159
Laskennalliset verovelat	T	9	252	264
Korollinen pitkäaikainen velka	I	26	3 342	3 530
Muut korottomat velat	O	23	49	47
Pitkäaikaiset velat			4 133	4 483
Korollisten velkojen lyhennyserät	I	26	228	611

Korolliset velat	I	26	626	751
Käytössä olevat luottolimiitit	I	26	1	2
Muut varaukset	O	22	48	82
Muut korottomat velat	O	23	1 765	1 631
Verovelat	T	9	47	50
Lyhytaikaiset velat			2 715	3 127
Velat yhteensä			6 848	7 610
Oma pääoma ja velat yhteensä			12 361	12 847

O-kirjaimella merkityt erät sisältyvät sidottuun pääomaan. I-kirjaimella merkityt erät sisältyvät korollisiin nettovelkoihin. T-kirjaimella merkityt erät sisältyvät nettoverovelkaan.

Liitteet muodostavat olennaisen osan tätä konsernitilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

Milj. euroa	Liite	31.12. päättyvä tilikausi	
		2015	2014
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden tulos		783	90
Tulos muista laajan tuloslaskelman eristä		-11	-
Oikaisuerät:			
Verot	9	31	30
Poistot ja arvonalentumiset	10	763	766
Biologisten hyödykkeiden arvomuutos	12	89	114
Osakekannustimien ja optioiden suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos		6	10
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	13	-519	-87
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden ja sijoitusten myyntivoitot/-tappiot	5	1	-16
Nettorahoituserät	8	245	280
Muut oikaisut		-16	-11
Osinkotuotot osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	13	32	19
Saadut korot		18	22
Maksetut korot		-191	-200
Muut rahoituserät, netto		-78	-34
Maksetut tuloverot	9	-78	-39
Nettokäyttöpääoman muutos ilman ostettuja tai myytyjä liiketoimintoja		141	-56
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat		1 216	888
Investointien rahavirta			
Ostetut tytäryritysten osakkeet sekä liiketoimintakaupat, vähennettynä hankituilla rahavaroilla	4	-	-16
Osakkuus- ja yhteisyritysosuuksien hankinnat	13	-1	-97
Myytävässä olevien sijoitusten hankinnat	14	-14	-9
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	3, 11	-879	-719
Investoinnit biologisiin hyödykkeisiin	12	-77	-68
Tuotot tytäryritysten osakkeiden ja liiketoiminnan myynnistä vähennettynä myydyillä rahavaroilla	4	-10	72
Tuotot osakkuus- ja yhteisyritysten osakkeiden myynnistä	13	-	61
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnistä saadut tuotot	11	27	14
Pitkäaikaisten saamisten nettomuutos		5	16
Investointeihin käytetyt nettorahavarat		-949	-746
Rahoituksen rahavirta			
Uusien pitkäaikaisten lainojen nostot		435	166
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset		-1 181	-922
Lyhytaikaisten lainojen muutos		46	17
Maksetut osingot		-237	-237
Tytäryritysosuuksien myynti määräysvallattomille omistajille	19	-	7
Määräysvallattomien omistajien oman pääoman ehtoiset sijoitukset vähennettynä osingoilla	19	10	94
Omien osakkeiden ostot		-6	-4

Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat	-933	-879
Rahavarojen nettomuutos	-666	-737
Muuntoerot	29	120
Rahavarat tilikauden alussa, netto	1 444	2 061
Rahavarat tilikauden lopussa, netto	807	1 444
Rahavarat tilikauden lopussa	808	1 446
Käytössä olevat luottolimitit vuoden lopussa	-1	-2
Rahavarat tilikauden lopussa, netto	807	1 444

Liitteet muodostavat olennaisen osan tätä konsernitilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma
Rahavirtalaskelman liitetiedot

Milj. euroa	Liite	31.12. päättyvä tilikausi	
		2015	2014
Nettokäyttöpääoman muutos:			
Varastojen muutos		18	-44
Korottomien saamisten muutos:			
Lyhytaikaiset		95	19
Pitkäaikaiset		18	-15
Korottomien velkojen muutos:			
Lyhytaikaiset		59	-65
Pitkäaikaiset		-49	49
Nettokäyttöpääoman muutos ilman ostettuja tai myytyjä liiketoimintoja		141	-56
Ei-kassavaikutteiset investoinnit			
Investoinnit yhteensä		912	713
Maksetut investoinnit		-879	-719
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden ei-kassavaikutteiset lisäykset		33	-6
HANKINNAT			
Hankinnan rahavirta			
Yritysten hankintameno, käteisosa	4	-	17
Yritysten hankintameno, ei-kassavaikutteinen osa	4	-	15
Hankittujen yritysten rahavarat vähennettynä käytetyillä luottolimiiteillä	4	-	-1
Hankintahinta yhteensä		-	31
Hankittu netto-omaisuus			
Käyttöpääoma		-	-4
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	11	-	20
Verosaamiset ja verovelat	9	-	-5
Korolliset saamiset ja velat		-	-8
Hankittu netto-omaisuus yhteensä		-	3
Liikearvo (alustava vuodelle 2014)	11, 4	-	28
Hankittu netto-omaisuus ja liikearvo yhteensä		-	31
MYYNIT			
Myyntien rahavirta			
Saatu käteissuoritus	4	15	103
Myytyjen yritysten rahavarat	4	-25	-31
Myyntien nettorahavirta		-10	72
Kauppahinnan ei-kassavaikutteinen osa		7	1
Myyntihinta yhteensä, vähennettynä myytyjen yritysten rahavaroilla		-3	73
Myyty netto-omaisuus			
Rahavarat		25	31
Liikearvo	11	-	3

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	11	12	38
Käyttöpääoma		-14	25
Verosaamiset ja verovelat		-	2
Korolliset saamiset ja velat		-1	2
Määräysvallattomien omistajien osuudet	19	-	-7
		22	94
Myyntivoitto	4	-	10
Myyty netto-omaisuus yhteensä		22	104

Liitteet muodostavat olennaisen osan tätä konsernitilinpäätöstä.

Laskelma oman pääoman muutoksista

Milj. euroa	Käyvän arvon rahasto												
	Osakepääoma	Ylikurssi rahasto ja vara rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Omat osakkeet	Vaiheittaisen hankinnan uudelleen arvostuksen ylijäämä	Myytavissä olevat sijoitukset	Rahavirran suojaukset	Muut laajan tuloksen erät osakkuus- ja yhteisyrityksissä	Kertyneet muuntoerot ja nettoinvestointien suojaukset	Kertyneet voittovarot	Jakautuminen emoyhtiön omistajille	Määräysvallattomien omistajien osuus	Yhteensä
Oma pääoma 31.12.2013	1 342	77	633	-	4	262	-9	-22	-218	3 144	5 213	60	5 273
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	99	99	-9	90
Muut laajan tuloksen erät ennen veroja	-	-	-	-	-	96	-74	-17	71	-100	-24	13	-11
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä tulovero	-	-	-	-	-	-4	14	-	-2	17	25	-	25
Laaja tulos yhteensä	-	-	-	-	-	92	-60	-17	69	16	100	4	104
Osinko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-237	-237	-6	-243
Yritysostot ja -myynnit	-	-	-	-	-	-	-	15	-	-15	-	101	101
Tappio omistussuuden luovutuksesta määräysvallattomille omistajille	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-8	-8	8	-
Omien osakkeiden osto	-	-	-	-4	-	-	-	-	-	-	-4	-	-4
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	4	-	-	-	-	-	2	6	-	6
Oma pääoma 31.12.2014	1 342	77	633	-	4	354	-69	-24	-149	2 902	5 070	167	5 237
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	-	807	807	-24	783
Muut laajan tuloksen erät ennen veroja	-	-	-	-	-	-327	60	5	-5	77	-190	7	-183
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä tulovero	-	-	-	-	-	-	-15	-	7	-36	-44	-	-44
Laaja tulos yhteensä	-	-	-	-	-	-327	45	5	2	848	573	-17	556
Osinko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-237	-237	-2	-239
Yritysostot ja -myynnit	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-39	-39
Tappio määräysvallattomien omistajien osuuden ostosta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-16	-16	16	-
Omien osakkeiden osto	-	-	-	-6	-	-	-	-	-	-	-6	-	-6
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-2	4	-	4
Oma pääoma 31.12.2015	1 342	77	633	-	4	27	-24	-19	-147	3 495	5 388	125	5 513

Tilinpäätöksen liitetiedot

Liite 1. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Päätoiminnot

Stora Enso Oyj (jäljempänä ”yhtiö”) on suomalainen, Suomen lakien mukainen julkinen osakeyhtiö, jonka rekisteröity osoite on Kanavaranta 1, 00160 Helsinki. Yhtiön osakkeet noteerataan Nasdaq Helsingissä ja Tukholmassa. Stora Enso Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden (yhdessä ”Stora Enso” tai ”konserni”) liiketoiminta jakautuu seuraaviin divisiooniin: Consumer Board, Packaging Solutions, Biomaterials, Wood Products, Paper ja segmenttiin Muut. Segmentti Muut käsittää pohjoismaiset metsäosakkuusyrietykset, Stora Enson osakkuuden Pohjolan Voimassa, pohjoismaisten tehtaiden puunhankinnan sekä konsernin yhteiset palvelut ja hallinnon. Konsernin päämarkkina-alue on Eurooppa, ja liiketoiminta laajenee jatkuvasti Aasiassa ja Etelä-Amerikassa.

Yhtiön hallitus on 4.2.2016 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi.

Laatimisperiaatteet

Stora Enson konsernitilinpäätös on laadittu Euroopan unionin käyttöön ottaman kansainvälisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti (International Financial Reporting Standards, IFRS). Käytäntö sisältää kansainväliset tilinpäätösstandardit (IAS) sekä International Financial Reporting Interpretations Committeeen (IFRIC) tulkinnat. Stora Enson konsernitilinpäätöksen tiedot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin, lukuun ottamatta jäljempänä erikseen mainittuja poikkeuksia. Konsernitilinpäätös esitetään euroissa, joka on emoyhtiön toimintavaluutta.

Vuonna 2015 ei tullut voimaan uusia tai muutettuja standardeja.

EU:n hyväksymät, vuoden 2016 alussa voimaan tulevat muutokset

- IAS 19 Työsuhde-etuudet työntekijöiden maksusuoritukset; koskee 1.7.2014 tai myöhemmin alkavia tilikausia. EU hyväksyi muutoksen vasta tammikuussa 2015, minkä takia voimaantulopäivä siirtyi vuoteen 2016. Muutos selventää työntekijöiden tai kolmansien osapuolten suorittamien työsuhde-etuusmaksujen kirjanpitoa ja tilinpäätöskäsittelyä. Muutoksella ei tule olemaan merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 16 -standardiin ja IAS 41 -standardiin: Maatalous: Tuottavat kasvit. Muutokset sisältävät tuottavan kasvin määrittelyn ja vaatimuksen kirjata tuottavan kasvin määrittelyn täyttävät biologiset hyödykkeet aineelliseksi käyttöomaisuudeksi. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2016. Näillä muutoksilla ei tule olemaan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- Muutokset IAS 16 -standardiin ja IAS 38 -standardiin: Selvennys hyväksyttävistä poistomenetelmistä Muutokset kieltävät tuottoon perustuvan poistomenetelmän soveltamisen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin, ja niissä esitellään uusi kumottavissa oleva olettamus siitä, että tuotto ei ole asianmukainen peruste aineettomien hyödykkeiden poistolle. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2016. Näillä muutoksilla ei tule olemaan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IFRS 11: Yhteisen toiminnon osuuden hankinnan käsittely kirjanpidossa. Muutos sisältää ohjeita liiketoiminnan muodostavan yhteisen toiminnon hankinnan käsittelystä kirjanpidossa. Muutos tulee voimaan 1.1.2016. Muutoksella ei tule olemaan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- IAS 27: Pääomaosuusmenetelmä erillistilinpäätöksessä. Muutos saattaa pääomaosuusmenetelmän uudelleen voimaan kirjanpidollisena vaihtoehtona sijoituksille tytär-, osakkuus- ja yhteisyhtiöihin yhteisön erillistilinpäätöksessä. Muutos tulee voimaan 1.1.2016. Muutoksella ei ole konsernin kannalta vaikutusta.
- Muutokset IAS 1 -standardiin: Disclosure initiative (julkaistu 18.12.2014) selkeyttää esittämisperiaatteita. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2016. Muutoksilla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Uudet ja muutetut standardit, jotka eivät olleet voimassa eivätkä EU:n hyväksymiä vielä vuonna 2015

- IFRS 9 Rahoitusinstrumentit korvaa IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen - standardin. Standardiin sisältyvät vaatimukset, joita sovelletaan kirjaamiseen ja arvostamiseen, arvon alentumiseen, kirjaamiseen pois taseesta sekä yleiseen suojauslaskentaan. Heinäkuussa 2014 julkaistu versio IFRS 9:stä korvaa kaikki aikaisemmat versiot ja on pakollinen tilikausilla, jotka alkavat 1.1.2018 tai sen jälkeen. Aikaisempi käyttöönotto on sallittu (mikäli paikalliset hyväksymisvaatimukset sallivat sen). Uuden standardin vaikutusta konsernitilinpäätökseen tutkitaan parhaillaan.
- IFRS 14 Regulatory Deferral Accounts sallii kansainvälisten tilinpäätösstandardien mukaan tilinpäätöksensä ensimmäistä kertaa laativan yhteisön jatkavan "regulatory deferral account balances" -raportointia tilinpäätösnormiston (GAAP) mukaan. EU:n hyväksymisprosessi on keskeytetty. Standardi ei ole konsernin kannalta merkityksellinen.
- IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista. Uusi standardi tarkentaa sitä, milloin ja miten tuotot kirjataan, ja lisää tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja. Standardi sisältää yhden periaatteellisen viisivaiheisen mallin, jota on sovellettava kaikkiin asiakkaiden kanssa tehtäviin sopimuksiin. Standardia sovelletaan 1.1.2018 alkaen. Uuden standardin vaikutusta konsernitilinpäätökseen tutkitaan parhaillaan.
- Muutokset IFRS 10 -standardiin, IFRS 12 -standardiin ja IAS 28 -standardiin: Investment entities – Applying the consolidation Exception (julkaistu 18.12.2014). Muutokset sisältävät vapautuksen tytäryhtiöiden konsolidoinnista niissä yrityksissä, jotka täyttävät sijoitusyksikön määritelmän. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2016. Muutoksella ei ole konsernin kannalta vaikutusta.
- Muutokset IFRS 10 -standardiin ja IAS 28 -standardiin: *Sijoittajan ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen väliset hyödykemyynnit tai -maksut*. Muutokset standardeihin selventävät sijoittajan ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välisten erilaisten liiketoimien kirjanpitoa ja tilinpäätöskäsittelyä. EU:n hyväksyntäprosessia on lykätty. Muutoksilla voi olla merkitystä tällaisten liiketoimien kannalta.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Stora Enso Oyj:n lisäksi kaikki konsernin määräysvallassa olevat yhtiöt.

Määräysvalta toteutuu kun:

- konsernilla on valta sijoituskohteessa,
- konserni altistuu muuttuville tuotoille tai sillä on oikeus muuttuviin tuottoihin osallisuutensa perusteella sijoituskohteessa ja
- konsernilla on kyky käyttää valtaansa tuottoihinsa vaikuttaakseen.

Jos tiedot ja olosuhteet viittaavat siihen, että edellä mainituissa kolmessa määräysvaltaelementissä on tapahtunut muutoksia, konserni arvioi määräysvaltansa sijoituskohteessa uudelleen. Yritysosot kirjataan hankintamenomenetelmällä siten, että ostettu yritys yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä päivästä lähtien, kun määräysvalta tytäryhtiöön syntyy. Yritysmyyneissä puolestaan myytävä yritys on mukana konsernitilinpäätöksessä siihen päivään asti, kunnes määräysvalta menetetään. Konserniyhtiöt on esitetty liitteessä 30 (Konserniyhtiöt ja yhteiset toiminnot).

Osakkuus- ja yhteisyritykset, joissa Stora Ensolla on huomattava vaikutusvalta, on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Tällöin konsernitulokseen sisällytetään konsernin omistusosuutta vastaava osuus osakkuusyrityksen tuloksesta vähennettynä liikearvon arvonalentumisilla. Nämä ovat yhtiöitä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, muttei määräysvaltaa. Huomattava vaikutusvalta tarkoittaa valtaa osallistua yhtiön taloudelliseen ja operatiiviseen päätöksentekoon ilman määräysvaltaa tai yhteistä määräysvaltaa kyseiseen päätöksentekoon. Näistä yhtiöistä tärkeimmät on esitetty liitteessä 13 (Osakkuus- ja yhteisyritykset).

Osakkuus- ja yhteisyrityksen kirjanpitoarvo kuvastaa konsernin osuutta osakkuusyrityksen nettovarallisuudesta lisättyinä hankinnasta aiheutuneella poistamattomalla liikearvolla. Jos konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyrityksen tappioista on yhtä suuri tai suurempi kuin sijoituksen kirjanpitoarvo, osakkuusyritysosakkeet merkitään taseeseen nolla-arvoon. Konsernin osuuden ylittäviä tappioita ei oteta huomioon, ellei konserni ole velvollinen täyttämään sellaisia osakkuusyrityksen veloitteita, jotka konserni on taannut tai joihin se muutoin on sitoutunut.

Yhteiset toiminnot ovat yhteisjärjestelyjä, joissa kumppaneilla, joilla on yhteinen määräysvalta järjestelyyn, on oikeus järjestelyyn liittyviin omaisuuseriin ja velkoja koskevia veloitteita. Yhteinen määräysvalta on järjestelyn

määräysvallan sopimusperusteista jakamista, joka toteutuu ainoastaan silloin, kun kyseessä oleva toiminta vaatii määräysvallan jakavien kumppaneiden yksimielisen hyväksynnän.

Konsernilla on kaksi yhteistä toimintoa: Veracel ja Montes del Plata. Yhteisen toiminnon osapuolena konserni yhdistelee rivi riviltä -menetelmällä varat, velat, tuotot ja kulut, jotka liittyvät sen osuuteen yhteisessä toiminnossa.

- Veracel on Stora Enson ja Fibrian yhteisomistuksessa (50 % / 50 %) oleva Brasiliassa sijaitseva yhtiö. Sellutehdas tuottaa 1,1 milj. tonnia valkaistua eukalyptussellua vuodessa. Molemmilla omistajilla on oikeus puoleen tehtaan tuotannosta. Eukalyptus hankitaan pääasiassa yhtiön omilta viljelmiltä. Tehtaan tuotanto käynnistyi toukokuussa 2005. Suurin osa konsernin osuudesta sellutoimituksia toimitetaan Stora Enson tehtaalle Eurooppaan ja Kiinaan.
- Montes del Plata on Stora Enson ja Araucon yhteisomistuksessa (50 % / 50 %) oleva Uruguayssa sijaitseva yhtiö. Montes del Platan sellutehtaan vuotuinen kapasiteetti on 1,3 milj. tonnia valkaistua eukalyptussellua. Stora Enson osuus, 650 000 tonnia, on tarkoitus myydä markkinaselluksi. Eukalyptus hankitaan pääasiassa yhtiön omilta viljelmiltä. Tehdas aloitti toimintansa kesäkuussa 2014.

Yhteisyrittäjä on yhteisjärjestely, jossa kumppaneilla, joilla on yhteinen määräysvalta järjestelyyn, on oikeuksia järjestelyyn liittyvään nettovarallisuuteen. Yhteinen määräysvalta on järjestelyn määräysvallan sopimusperusteista jakamista, joka toteutuu ainoastaan silloin, kun kyseessä olevaa toimintaa koskeva päätös vaatii määräysvallan jakavien kumppaneiden yksimielisen hyväksynnän. Konsernilla on yhteisyrittäjä Bulleh Shah Packaging (Private) Limited.

Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat sisäiset katteet ja konsernin sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Tytäryhtiöiden, yhteisjärjestelyiden ja osakkuus- ja yhteisyrittäjien tilinpäätösten laatimisperiaatteita muutetaan tarvittaessa Stora Enson laatimisperiaatteiden mukaisiksi. Määräysvallattomien omistajien osuudet esitetään oman pääoman erillisenä osana.

Määräysvallattomien omistajien osuudet

Määräysvallattomien omistajien osuudet esitetään konsernin taseessa omassa pääomassa.

Määräysvallattomien omistajien ja emoyhtiön omistajien suhteellinen osuus voitosta tai tappiosta esitetään tuloslaskelmassa tilikauden voiton jälkeen. Määräysvallattomien omistajien osuuksien ja osakkeenomistajien välisiä liiketapahtumia käsitellään oman pääoman yhteydessä, ja ne esitetään oman pääoman muutosten yhteydessä sekä liitteessä 19 (Määräysvallattomien omistajien osuudet). Määräysvallattomien omistajien osuuksien arvostamisperiaatteesta päätetään kunkin yritystalon kohdalla erikseen.

Tiedot segmenteittäin

Stora Enson organisaatorakenne on kuvattu liitteessä 3 (Tiedot segmenteittäin). Konsernin tärkein ei-IFRS-tunnusluku on operatiivinen liiketulos, jonka avulla arvioidaan segmenttien tuloksia ja ohjataan resursseja. Operatiivinen liiketulos koostuu segmenttien liiketuloksesta ilman kertaluonteisia eräjä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyrittäjänsä liiketuloksesta, niin ikään ilman kertaluonteisia eräjä ja käyvän arvon muutoksia.

Kertaluonteiset erät ovat poikkeuksellisia eräjä, jotka eivät liity tavanomaiseen liiketoimintaan. Tyypillisimpiä kertaluonteisia eräjä ovat omaisuuden myyntivoitot, ylimääräiset omaisuusarvojen arvonalentumiset tai arvonalentumisten peruutukset, toiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvat varaukset sekä sakot. Yksittäinen kertaluonteinen erä ilmoitetaan normaalisti erikseen, mikäli sen tulosvaikutus on yli sentin osakkeelta.

Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä konsernin osuuden osakkuus- ja yhteisyrittäjien veroista ja nettorahoituseristä.

Muut kuin euromääräiset liiketoimet

Muut kuin euromääräiset liiketoimet kirjataan kirjanpitoon toteutumispäivän kurssiin. Kunkin kuukauden päättyessä muut kuin euromääräiset saamiset ja velat arvostetaan kuukauden lopun kurssiin. Liiketapahtumien valuuttakurssierot kirjataan vastaaville tuloslaskelmatilille liikevoittoon ja rahoitusvarojen ja -velkojen valuuttakurssierot kirjataan nettomääräisinä rahoitustuottoihin ja -kuluihin, paitsi silloin, kun ne täyttävät nettoinvestointien suojauksen kriteerit ja kirjataan omaan pääomaan. Ei-monetaaristen rahoitusvarojen, kuten myytävissä olevaksi luokiteltujen sijoitusten, muuntoerot on kirjattu omaan pääomaan.

Raportointivaluutan muunto – tytäryhtiöt

Tytäryhtiöiden, joiden toiminta- ja tilinpäätösvaluutta on muu kuin euro, tuloslaskelmat muunnetaan konsernin raportointivaluuttaan tilikauden keskikurssin mukaan. Näiden yritysten taseet muunnetaan raportointivaluuttaan tilinpäätöspäivän kurssin mukaan. Euroalueen ulkopuolella sijaitseviin tytäryhtiöihin, yhteisjärjestelyihin ja osakkuus- ja yhteisyrityksiin tehtyjen nettomääräisten sijoitusten muuntoerot ja näitä sijoituksia tehokkaasti suojaavien rahoitusinstrumenttien arvostukset kirjataan suoraan kertyneisiin muuntoeroihin omassa pääomassa, kuten on esitetty konsernin laajassa tuloslaskelmassa sekä liitteessä 28 (Kertyneet muuntoerot ja oman pääoman suojaus). Yritysmyyntien tai lopettamisten (likvidaatio) yhteydessä kertyneet muuntoerot sisällytetään myyntivoittoon tai -tappioon. Kertynyttä muuntoeroa kirjataan tuloslaskelman kautta myös osakepääoman ja sijoituksen takaisinmaksun sekä liiketoimintayksikön osittaisen myynnin yhteydessä.

Myyntisaamiset

Myyntisaamiset arvostetaan alun perin käypään arvoon ja jälkeenpäin odotettuun realisoitumisarvoon. Epävarmat saamiset arvioidaan saamisten riippumattoman ja kattavan tarkastelun perusteella vuoden lopussa. Epävarmoista saamisista johtuvat tappiot kirjataan tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin. Myyntisaamiset esitetään lyhytaikaisissa varoissa lyhytaikaisina korottomina saamisina.

Stora Enso voi solmia myyntisaamisten faktorointisopimuksia nopeuttaakseen myyntisaamisten muuntamista käteisvaroiksi. Myydyt saamiset kirjataan pois myyntisaamisista kun omistusoikeuteen liittyvät merkittävät riskit ja hyödyt ovat siirtyneet.

Rahavarat

Rahavarat sisältävät rahat ja pankkisaamiset sekä muut varat, joiden alkuperäinen maturiteetti on alle kolme kuukautta. Käytössä olevat luottolimiitit sisältyvät lyhytaikaisiin velkoihin.

Sijoitukset

Konserni luokittelee markkinakelpoisiin velka- ja arvopapereihin sekä noteeraamattomiin arvopapereihin tehdyt sijoitukset kolmeen ryhmään, jotka ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ja myytävissä olevat sijoitukset. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien rahoitusvarojen tarkoituksena on tuottaa voittoa lyhyellä aikavälillä, ja ne arvostetaan tuloslaskelman kautta käypään arvoon ja esitetään taseessa osana lyhytaikaisia varoja. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset on tarkoitettu pidettäväksi erääntymiseensä saakka, ja ne raportoidaan osana pitkäaikaisia varoja. Sijoitukset noteerattuihin ja noteeraamattomiin osakkeisiin luokitellaan myytävissä oleviksi. Johto tekee sijoitusten luokitteluun liittyvät päätökset ostohetkellä ja arvioi luokitusta säännöllisesti.

Myytävissä olevat sijoitukset kirjataan alun perin käypään arvoon ja niistä johtuvat voitot ja tappiot kirjataan nettomääräisinä muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omassa pääoman käyvän arvon rahastossa. Kun ne myydään, kertyneet käyvän arvon muutokset sisällytetään tuloslaskelmaan. Myytävissä olevien sijoitusten mahdolliseen arvonalentumiseen viittaavia tekijöitä arvioidaan kunkin raportointiajanjakson lopussa. Arvopaperin arvon merkittävä tai pitkäaikainen lasku alle ostohinnan katsotaan puolueettomaksi näytöksi arvonalentumisesta. Arvonalentumisesta johtuva osa käyvän arvon rahastosta (muut laajan tuloksen erät) siirretään tuloslaskelmaan. Sijoituksista on esitetty yksityiskohtaisempaa tietoa liitteessä 14 (Myytävissä olevat rahoitusvarat).

Lainasaamiset

Lainasaamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määriteltävissä olevia ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Ne kirjataan alun perin käypään arvoon ja jälkeenpäin jaksotettuun hankintamenuun, jota arvioidaan säännöllisesti sekä systemaattisesti perintäkelpoisuuden suhteen. Mikäli jonkin lainasaamisen arvon arvioidaan alentuneen, kirjanpitoarvon ja odotettavissa olevien rahavirtojen nykyarvon alijäämän kattamiseksi tehdään varaus. Korkotuotto lainasaamisista sisältyy rahoituseriin. Alle 12 kuukauden kuluessa erääntyvät lainasaamiset esitetään lyhytaikaisissa varoissa korollisina saamisina ja 12 kuukauden jälkeen erääntyvät lainasaamiset pitkäaikaisina lainasaamisina.

Velat

Rahoitusvelat merkitään alun perin käypään arvoon vähennettynä transaktiomenoilla. Seuraavina tilikausina velat esitetään jaksotettuun hankintamenuun käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Mahdollinen ero

transaktiomenoilla vähennetyn saadun vastikkeen ja lunastushinnan välillä kirjataan tuloslaskelmaan velan juoksuajalle jaksotettuna. Korkokulut kirjataan tuloslaskelmaan suoriteperusteisesti.

12 kuukauden jälkeen erääntyvät velat on luokiteltu taseessa pitkäaikaisiksi, mutta alle 12 kuukauden kuluessa erääntyvät lyhennykset on esitetty lyhytaikaisissa veloissa korollisten velkojen lyhennyserinä. Lyhytaikaiset yritystodistuslainat, pankkilainat ja muut korolliset lainat, jotka erääntyvät alle 12 kuukauden kuluessa, on esitetty lyhytaikaisten velkojen kohdassa ”Korolliset velat”.

Johdannaiset ja suojaukset

Johdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen käypään arvoon ja arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Syntyvien voittojen ja tappioiden kirjaamismenetelmä riippuu suojauskohteen luonteesta. Kun johdannaissopimukset solmitaan, konserni määrittää ne saamisten tai velkojen käyvän arvon muutosten suojaukseksi (käyvän arvon suojaus), ennakoidun liiketoimen tai kiinteän sitoumuksen suojaukseksi (rahavirran suojaus), ulkomaiseen yksikköön tehdyn sijoituksen suojaukseksi tai johdannaissopimuksiksi, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä IAS 39:n mukaisesti.

Käyvän arvon suojauksissa konserni käyttää joko johdannaista tai lainoja suojaustarkoitukseen. Suojaavista instrumenteista aiheutuvat voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan suojattavien varojen tai velkojen käyvän arvon muutosta vastaan sellaisista instrumenteista, jotka on määritelty käyvän arvon suojauksiksi ja jotka täyttävät suojauslaskennan soveltamisedellytykset ja ovat erittäin tehokkaita.

Käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omissa pääomassa rahavirran suojausrahastossa sellaisista johdannaisista, jotka on määritelty rahavirran suojauksiksi, täyttävät suojauslaskennan soveltamisedellytykset ja ovat tehokkaita. Oman pääoman muutokset käsitellään konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Omaan pääomaan kirjatun johdannaisen kertyneet voitot tai tappiot kirjataan tuloslaskelmaan sen tilikauden tuotoksi tai kuluksi, jolla suojauksen kohde kirjataan tuloslaskelmaan. Rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuuserien kirjaamisen johtavat tulevien liiketoimien valuuttariskisuojausten voitot ja tappiot, jotka esitetään oman pääoman rahavirran suojausrahastossa muissa laajan tuloksen erissä, siirretään rahoitusvaroihin kuulumattoman omaisuuserän alkuperäiseen hankintahintaan kirjaamishetkellä. Siirretyt määrät kirjataan lopulta tuloslaskelmaan poistoina kyseisten rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuuserien kestoajan kuluessa. Valuuttaoptioiden aika-arvon muutokset kirjataan rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi, eikä niitä sisällytetä suojauksiin.

Kun suojausinstrumentti erääntyy, myydään, lopetetaan, käytetään tai kumotaan tai se ei enää täytä IAS 39:n mukaisia suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä, oman pääoman kertyneet voitot tai tappiot jäävät omaan pääomaan ja ne käsitellään kirjanpidossa tuottoina tai kuluina, kun sitoumus tai ennakoitu liiketoimi lopulta kirjataan tuloslaskelmaan. Jos ennakoidun liiketoimen ei enää odoteta toteutuvan, kirjataan omissa pääomassa raportoidut kertyneet voitot tai tappiot kuitenkin välittömästi tilikauden tuloslaskelmaan.

Vaikka tietyt johdannaissopimukset täyttävätkin konsernin riskienhallinnan asettamat tehokkaan suojauksen vaatimukset, ne eivät täytä IAS 39:n kaikkia suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä. Tällaisten suojausinstrumenttien käyvän arvon muutokset, mukaan lukien suojauslaskennan alaisten suojausten tehoton osa, kirjataan tuloslaskelman kautta käypään arvoon. Myynteihin ja ostoihin sekä henkilöstön etuuksiin liittyvien johdannaisten käyvän arvon muutokset esitetään liikevoitossa ja eritellään liitteessä 27 (Johdannaiset) sekä liitteessä 6 (Henkilöstökulut). Kaikkien muiden johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin.

Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaus käsitellään kirjanpidossa kuten rahavirran suojaus, ja konserni käyttää joko johdannaista tai lainaa tähän tarkoitukseen. Jos suojausinstrumentti on johdannainen, suojauksen tehokkaan osan voitto tai tappio esitetään oman pääoman muuntoeroissa, kuten konsernin laajassa tuloslaskelmassa on esitetty. Tehottoman osan voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Muuntoerot, jotka liittyvät ulkomaiseen yksikköön tehtyä nettosijoitusta suojaaviin velkoihin, kirjataan myös omaan pääomaan muuntoeroihin ja tehoton osa kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Konserni dokumentoi liiketoimen suojausinstrumentin ja suojauskohteen välisen yhteyden alusta lähtien, kuten myös riskienhallinnan tavoitteen ja sen taustalla vaikuttavan suojautumisstrategian. Tämä prosessi sisältää kaikkien suojaaviksi määriteltyjen rahoitusinstrumenttien yhdistämisen tiettyihin varoihin, velkoihin, kiinteisiin sitoumuksiin tai tuleviin tapahtumiin. Konserni myös dokumentoi sekä suojauksen alkuhetkellä että jatkuvasti arviolaskelman siitä, kumoavatko suojaukseen käytettävät johdannaiset erittäin tehokkaasti suojattavan kohteen käyvän arvon tai siihen liittyvän rahavirran muutoksia.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien johdannaisten käyvät arvot, mukaan lukien kaupankäyntitarkoituksessa pidettävien ja myytävissä olevien rahoitusvarojen (tai rahoitusinstrumenttien) käyvät arvot, perustuvat tilinpäätöspäivänä noteerattuun markkinahintaan. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot lasketaan tulevien rahavirtojen nykyarvona. Valuuttatermiinisopimukset arvostetaan tilinpäätöspäivänä tilinpäätöspäivän valuuttatermiinikursseihin.

Arvostettaessa johdannaisia ja muita rahoitusinstrumentteja, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteina, konserni käyttää useita menetelmiä ja tekee oletuksia tilinpäätöspäivän markkinatilanteen perusteella. Pitkäaikaisiin velkoihin käytetään noteerattuja markkinahintoja tai jälleenmyyntihintoja identtisille tai vastaavanlaisille instrumenteille. Muita tekniikkoja, kuten optioiden hinnoittelumalleja ja tulevien rahavirtojen arvioituja diskonttoarvoja, käytetään muiden rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittämiseen. Vuoden sisällä erääntyvien rahoitussaamisten ja -velkojen nimellisarvon, mukaan lukien arvioidut vähennykset, oletetaan vastaavan käypää arvoa. Liitetiedoissa esitetyt rahoitusvelkojen käyvät arvot arvioidaan diskonttaamalla tulevat rahavirrat sellaisella markkinakorolla, jonka konserni joutuisi maksamaan vastaavista rahoitusinstrumenteista tilinpäätöshetkellä.

Rahoitusinstrumenttien ostot ja myynnit kirjataan kaupapäivänä eli päivänä, jona konserni sitoutuu ostamaan tai myymään rahoitusinstrumentin. Rahoitusinstrumentit kirjataan pois taseesta, kun oikeudet saada tai maksaa rahavirtoja rahoitusinstrumenteista ovat menneet umpeen tai ne on siirretty tai kun konserni on siirtänyt rahoitusinstrumenttien riskit, edut ja sitoumukset.

Tuloutusperiaate

Liikevaihto sisältää tuotteiden, raaka-aineiden ja palvelujen myynnistä saadut tuotot oikaistuina välillisillä veroilla, myynnin oikaisuerillä ja valuuttamääräisen myynnin kurssieroilla. Tuotot tavaroiden myynnistä tuloutetaan sillä hetkellä, kun tuotteen omistukseen liittyvät riskit ja edut siirtyvät ostajalle eikä konsernilla ole enää valvonta- eikä määräysvaltaa tuotteeseen. Yleensä tämä tarkoittaa hetkeä, jona tuote on toimitettu sovitun toimituslausekkeen mukaisesti asiakkaalle.

Stora Enson toimitusehdot perustuvat Incoterms 2010 -toimituslausekekokoelmaan, joka on Kansainvälisen kauppakamarin julkaisema toimituslausekkeiden määritelmien kokoelma. Konsernin myyntiä koskevat yleisimmät toimituslausekkeet ovat:

- D-lausekkeet, joiden mukaan konsernin on toimitettava tuotteet ostajalle sovittoon paikkaan valitun säännön mukaisesti. Tällöin myynnin toteutumishetki on toimitus ostajalle.
- C-lausekkeet, joiden mukaan konserni järjestää ja maksaa kuljetuksen sovittoon määräpaikkaan sekä tietyt muut kulut. Konsernin vastuu tuotteista kuitenkin päättyy, kun tuotteet on luovutettu rahdinkuljettajalle käytettävän lausekkeen mukaisesti. Myynnin toteutumishetki on siten se, jona myyjä luovuttaa tavaran rahdinkuljettajalle sovittoon määräpaikkaan kuljettamista varten.
- F-lausekkeet, joiden mukaan ostaja järjestää kuljetuksen ja vastaa siitä. Myynnin toteutumishetki on tuotteiden toimittaminen ostajan palkkaamalle kuljettajalle sovittoon paikkaan.

Jos paikalliset säännöt johtavat yllä olevista säännöistä poikkeavaan laskutukseen, tämän ennakkotuoton vaikutus on laskettu ja oikaistu.

Palveluista saadut tuotot kirjataan, kun palvelu on suoritettu.

Lähetys- ja käsittelymenot

Lähetyskuluja ei laskuteta erikseen vaan ne sisältyvät asiakkailta laskutettavien tuotteiden arvoon, jos Stora Enso on vastuussa kuljetuksista. Kuljettamisesta aiheutuvat kulut sisältyvät tuloslaskelman materiaaleihin ja palveluihin.

Tutkimus ja kehitys

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä, ja ne sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin. Kehitykseen kirjataan myös kuluksi toteutumishetkellä, ellei voida varmistua siitä, että niistä saadaan taloudellista hyötyä tulevaisuudessa, jolloin ne aktivoidaan aineettomina hyödykkeinä ja poistetaan niihin liittyvän tuottokauden aikana.

Tietokoneohjelmistojen kehitysmenot

Jos uuden ohjelmiston hankinta- ja kehitysmeno liittyy selvästi määriteltävissä olevaan ja ainutlaatuiseseen tuotteeseen, johon konsernilla on määräysvalta ja josta todennäköisesti saatava hyöty yli vuoden ajalta on suurempi kuin kustannukset, se kirjataan taseeseen aineettomaksi hyödykkeeksi ja poistetaan arvioituna taloudellisena vaikutusaikanaan. Internet-sivujen kustannukset kirjataan kuluksi syntymishetkellä.

Ympäristövelvoitteisiin liittyvät menot

Aikaisemman liiketoiminnan vaikutusten korjaamisesta syntyneet kustannukset, jotka eivät lisää nykyisiä tai tulevia tuottoja, kirjataan kuluksi. Ympäristölakien ja -säädösten nykytulokinnan perusteella ympäristövastuut kirjataan, mikäli on todennäköistä, että on syntynyt vastuu ja sen määrä voidaan luotettavasti arvioida.

Lopetettavat toiminnot ja myytävä omaisuus

Lopetettava toiminto syntyy, kun päätetään luopua kokonaan tai olennaisilta osin konsernin merkittävästä erillisestä liiketoiminta-alueesta tai maantieteellisestä toiminta-alueesta, jonka omaisuus ja tulos voidaan erottaa fyysisesti, liiketoiminnallisesti ja raportointitarkoituksessa ja joka on myyty tai luokitellaan myytävissä olevaksi. Omaisuus luokitellaan myytävissä olevaksi, kun on erittäin todennäköistä, että omaisuuserän kirjanpitoarvo tulee realisoitumaan myynnin eikä omaisuuserän jatkuvan käytön kautta.

Tuloverot

Konsernin verot sisältävät konserniyritysten verot, jotka perustuvat tilikauden verotettavaan tulokseen, sekä aikaisempien tilikausien verot ja laskennallisten verojen muutokset.

Laskennalliset verot lasketaan taselähtöisen velkamenetelmän mukaan, jolloin kaikista omaisuuserien ja velkojen kirjanpito- ja verotusarvojen väliaikaisista eroista lasketaan nettovaikutus kulloinkin voimassa olevia tai voimaan tulevia verokantoja käyttäen. Laskennallisia veroja ei kirjata liiketoimintojen yhdistämisestä syntyvästä alkuperäisestä liikearvosta eikä omaisuuserän tai velkojen alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapahtuma toteutumisaikanaan vaikuta kirjanpidon tulokseen tai verotettavaan tulokseen. Laskennalliset verosaamiset pienentävät verotettavasta tulosta maksettavia tuloveroja tulevina vuosina. Laskennallisia verosaamisia kirjataan vain siinä määrin kuin on todennäköistä, että niitä voidaan hyödyntää tulevien tilikausien verotettavaa tulosta vastaan, riippumatta siitä, muodostuvatko verosaamiset jaksotuseroista vai verotappioista.

Liikearvo

Liikearvo sisältää tulevia taloudellisia hyötyjä omaisuuseristä, joita konserni ei yritystoston yhteydessä voi määrittää ja kirjata erikseen. Liikearvo lasketaan yritystoston hankintamenon ja hankitun yrityksen netto-omaisuuden käyvän arvon erotuksena hankintahetkellä. Liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joiden odotetaan hyötyvän yritystostosta. IFRS 3:n mukaisesti yritystoston hankintameno vastaa luovutettua kauppasummaa, ostetussa yrityksessä olevan määräysvallattomien omistajien osuuden arvoa sekä ostetusta yrityksestä aiemmin omistetun osuuden käypää arvoa. Euroalueen ulkopuolella sijaitsevien yritysten hankinnasta aiheutuva liikearvo käsitellään konsernitilinpäätöksessä kyseisen yrityksen varallisuutena ja se muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän valuuttakurssilla.

Liikearvosta ei tehdä poistoja, mutta sille tehdään arvonalentumistesti vuosittain tai useammin, jos arvonalentumisesta on viitteitä. Konserniyksikön myynnistä aiheutuvat voitot ja tappiot sisältävät myytyyn yksikköön liittyvän liikearvon määrän.

Osakkuus- ja yhteisyrityksen tai yhteisjärjestelyn ostosta syntyvä liikearvo sisältyy sijoituksen kirjanpitoarvoon, ja sen arvonalentumista arvioidaan kyseisen sijoituksen osana. Yritystoston hankintamenon ylittävä osuus hankitun yrityksen netto-omaisuuden käyvästä arvosta kirjataan uudelleenarvioinnin jälkeen välittömästi tuloslaskelmaan.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintamenuun ja ne poistetaan tasapoistoin taloudellisena vaikutusaikanaan. Taloudelliset vaikutusajat vaihtelevat kolmesta kymmeneen vuoteen ja patenttien osalta kahteenkymmeneen vuoteen. Arvonalentumiset on vähennetty tasearvosta. Osana yritysten yhteenliittymiä hankitut aineettomat hyödykkeet kirjataan taseessa erilleen liikearvosta, mikäli ne

täyttävät hyödykkeen määritelmän, ovat eriteltävissä tai jos ne syntyvät sopimuksista tai laillisista oikeuksista ja jos niiden käypä arvo voidaan määritellä luotettavasti.

Muut yrityskaupan yhteydessä kirjatut aineettomat hyödykkeet kuin liikearvo koostuvat markkinointiin ja asiakkaisiin liittyvistä tai sopimus- ja teknologiapohjaisista aineettomista hyödykkeistä. Tyypillisiä markkinointiin ja asiakkaisiin liittyviä aineettomia hyödykkeitä ovat tuotemerkit, tuote- ja palvelunimet, yhteisömerkit, laadunvarmennusmerkit, asiakaslistat, tilaukset tai tilauskanta, asiakassopimukset sekä niihin liittyvät asiakassuhteet. Sopimus- ja teknologiapohjaiset aineettomat hyödykkeet ovat tyypillisesti lisenssi- ja rojaltilisopimuksia tai patentoituja teknologiaan tai alaan liittyviä salaisuuksia, kuten luottamuksellisia kaavoja, prosesseja tai reseptejä. Asiakassopimusten ja niihin liittyvien asiakassuhteiden käypä arvo määritellään oletettujen asiakkuuksien pysyvyyden ja asiakkuuksien arvioidun kestoajan rahavirtojen mukaan. Tuotemerkkien arvo määritellään diskontatun rahavirran analyysillä käyttämällä rojaltimeetodia.

Aineelliset hyödykkeet

Konserniyritysten aineelliset hyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoon lisättyinä tarvittaessa hyödykkeen käytöstä poistamisesta tulevaisuudessa toteutuvilla kuluilla. Uuden tytäryhtiön oston yhteydessä vastaanotettavat aineelliset hyödykkeet arvostetaan käypään arvoonsa ostopäivänä. Poistot lasketaan tasapoistomenetelmällä ja oikaistaan mahdollisilla arvonalentumisilla tai myyntikuluilla. Tasearvo edustaa hankintamenoa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla. Rakennusaikaiset korot pitkäaikaista rakennusaikaa edellyttävistä hankkeista aktivoidaan aineellisiin hyödykkeisiin osaksi hankintamenoa rakennusajalta.

Maa-alueista ei tehdä poistoja, koska maa-alueilla ei katsota olevan taloudellista pitoaikaa. Muiden aineellisten hyödykkeiden ryhmien poistot perustuvat seuraaviin odotettuihin taloudellisiin vaikutusaikoihin:

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden ryhmät	Poisto aika vuosina
Teollisuusrakennukset	10–50
Toimisto- ja asuinrakennukset	20–50
Puuhioketehtaat	15–20
Vesivoimalaitokset	40
Paperi-, kartonki- ja sellutehtaat, pääkoneet	20
Raskas koneisto	10–20
Pakkaus- ja hylsytehtaat	10–15
Sahat	10–15
Tietokoneet	3–5
Ajoneuvot	5
Toimistokalusto	3–5
Rautatiet, satamat	20–25
Metsäautotiet	10–35
Tiet, kentät, sillat	15–20

Normaalit kunnossapito- ja korjauskustannukset kirjataan kuluksi syntymishetkellä. Merkittävät uudistus- ja parannusinvestoinnit aktivoidaan taseeseen ja poistetaan niihin liittyvän päähyödykkeen jäljellä olevana taloudellisena vaikutusaikana. Aineellisten hyödykkeiden luovutus, myynti tai käytöstä poistaminen kirjataan poistamalla hankintameno ja kertyneet poistot kirjanpidosta ja mahdollinen luovutushetken arvon ja poistamattoman hankintamenoerotus kirjataan tuloslaskelmassa arvonalentumisiin. Myyntivoitot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Varaosat on merkitty aineellisiin hyödykkeisiin, jos niiden arvo on merkittävä ja jos niitä käytetään useammalla kuin yhdellä tilikaudella tai niitä käytetään vain tietyn aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen

yhteydessä. Kaikissa muissa tapauksissa varaosat on merkitty vaihto-omaisuuteen ja kirjattu tuloslaskelmaan sitä mukaa kuin niitä käytetään.

Arvon alentumiset

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvo arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdollisen arvonalentumisen tunnistamiseksi. Liikearvoa testataan vuosittain. Jos arvonalentumiseen viittaavia tekijöitä ilmenee, arvioidaan omaisuuserän kerrytettävissä olevaksi rahamääräksi käyvästä arvosta korkeampi vähennettynä myyntihinnalla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Arvon alentuminen kirjataan, jos kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän.

Aikaisemmin tehty arvonalentumiskirjaus aineellisista hyödykkeistä perutaan, jos kerrytettävissä olevan rahamäärän määrittämiseen käytetyissä arvioissa on tapahtunut muutos. Arvon alentumiskirjauksen peruuttaminen ei kuitenkaan saa johtaa korkeampaan kirjanpitoarvoon kuin taseessa olisi ollut, jos arvonalentumista ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu. Liikearvosta tehtyä arvonalentumista ei kuitenkaan peruta.

Aineettomille ja aineellisille hyödykkeille tehdään arvonalentumistestejä rahavirtaa tuottavan yksikön tasolla, kun taas liikearvon yhteydessä arvonalentumistestit tehdään rahavirtaa tuottavissa yksiköissä tai yksiköiden ryhmässä matalimmalla tasolla, jolla ryhmän liikearvoa seurataan konsernin sisäisessä johtamisessa. Vuotuisten arvonalentumistestien tuloksista kerrotaan liitteessä 10 (Poistot ja arvonalentumiset).

Vuokrasopimukset

Aineellisten hyödykkeiden vuokrasopimukset, joissa konsernille siirtyy olennainen osa omistamisen eduista ja riskeistä, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Muunlaiset aineellisten hyödykkeiden vuokrasopimukset luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Rahoitusleasingisopimukset aktivoidaan taseeseen sopimuksen alkaessa määrään, joka on yhtä suuri kuin hyödykkeen käypä arvo sopimuksen alkamisajankohtana, tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan vähennykseen. Rahoitusmenot kohdistetaan vuokra-ajan tilikausille siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti. Vastaavat leasingvuokravastuut rahoituskustannuksella vähennettynä sisältyvät korollisiin velkoihin. Rahoituksen korko-osuus kirjataan tuloslaskelmaan leasingisopimuksen aikana. Rahoitusleasingillä vuokratut omaisuuserät poistetaan joko suunnitelman mukaan taloudellisena pitoaikana tai sitä lyhyemmän leasingisopimuksen keston mukaan.

Muiden vuokrasopimusten vuokrat kirjataan kuluksi tasasuuruksina erinä vuokra-ajan kuluessa. Jos muu vuokrasopimus puretaan ennen vuokra-ajan umpeutumista, kaikki sopimuksen purkamisesta vuokranottajalle aiheutuvat kustannukset kirjataan kuluksi purkamisjaksolta. Leasingisopimusten lakkauttamisen yhteydessä saadut edut kirjataan diskontattuina.

Saadut valtionavustukset

Aineellisten hyödykkeiden ostoon liittyvät valtionavustukset vähennetään hyödykkeen hankintahinnasta ja nettohankintameno aktivoidaan taseeseen. Muut valtionavustukset kirjataan systemaattisesti tulona jaksoille, joilla niitä vastaava kustannus syntyy.

Biologiset hyödykkeet

IAS 41: Maatalous -standardi edellyttää, että biologiset hyödykkeet, kuten kasvava puusto, on kirjattava konsernin taseeseen käypään arvoonsa. Konsernin metsät on kirjattu tason 3 käypään arvoon vähennettynä myyntihetken arvioiduilla, puunkorjuuseen liittyvillä menoilla, mikä perustuu oletukseen, että näiden hyödykkeiden käypä arvo on luotettavasti määritettävissä. Stora Enso myös varmistaa, että konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyritysten sekä yhteisten toimintojen metsäomistuksen arvosta on yhdenmukainen konsernin laskentaperiaatteiden kanssa.

Konsernin metsäomaisuuden arvostus perustuu diskontattujen rahavirtojen malleihin, jolloin biologisten hyödykkeiden käypä arvo lasketaan jatkuvien toimintojen rahavirtojen pohjalta eli kestävän metsänhoidon perusteella ja kasvupotentiaali huomioon ottaen. Ennustettuun puun kasvuun perustuvat vuosittaiset korjuut kerrotaan puun hinnoilla ja saadusta arvosta vähennetään lannoitteiden kustannukset sekä korjuukustannukset. Biologisten hyödykkeiden käypä arvo mitataan tuottavan metsäalueen yhden kasvukauden korjuiden nykyarvona ottaen huomioon ympäristörajoitukset ja muut rajoitukset.

Käyvän arvon katsotaan olevan kustannusten tasolla, kun biologinen muuttuminen on ollut vähäistä tai muuttumisen ei odoteta vaikuttavan merkittävästi hintaan. Tämä vaihtelee hyödykkeiden sijainnin ja lajin mukaan. Biologiset hyödykkeet esitetään liitteessä 12 (Biologiset hyödykkeet).

Päästöoikeudet ja päästökauppa

Konserni on osallisena Euroopan unionin päästökaupassa, jossa sille on allokoitu tietty määrä hiilidioksidipäästöoikeuksia tietylle ajanjaksolle. Päästöoikeudet lisäävät konsernin aineettomien hyödykkeiden ja valtionavustuksien määrää sekä velvoittavat konsernin luovuttamaan toteutusjaksolla toteutuneita päästöjä vastaavan päästöoikeusmäärän. Päästöoikeudet on kirjattu aineettomiin hyödykkeisiin konsernin saadessa ne haltuunsa, ja niiden arvostus perustuu tuon päivän käypään arvoon (tason 1). Jos päästöoikeuksien markkina-arvo laskee merkittävästi niiden kirjanpitoarvon alle ja lasku katsotaan pysyväksi, arvonalentuminen kirjataan oikeuksista, joita konserni ei aio käyttää sisäisesti. Varaus päästöoikeuksien palautusvelvoitteen täyttämiseksi perustuu toteutuneisiin päästöihin, ja palautusvelvoitteen täyttämiseen käytetään saatuja päästöoikeuksia kirjanpitoarvolla laskettuna.

Toteutuneiden päästöjen ylittäessä käytettävissä olevat päästöoikeudet kirjataan varaus raportointikauden päättymispäivän markkinahinnalla. Toteutuneet päästöt kirjataan kuluiksi tuloslaskelmaan materiaaleihin ja palveluihin allokaatiopäivän käyvällä arvolla. Markkinoilta ostetut päästöoikeudet kirjataan hankintahintaan. Vastaavasti liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan vastaavan kokoinen hyvitys, jonka johdosta allokoitujen päästöjen vaikutus eliminoituu. Täten tuloslaskelmaan ei synny ilmaisjaossa allokoitujen päästöoikeuksien osalta tulosvaikutusta, mikäli toteutuneet päästöt ovat ilmaisjaossa saatujen päästöoikeuksien suuruiset. Mahdollinen tulosvaikutus syntyy ainoastaan allokaation ylittävien päästöjen vuoksi tehdyistä lisäostoista, ylijäämäoikeuksien myynnistä, toteutuneiden päästöjen ollessa ilmaisjaossa saatuja päästöoikeuksia pienemmät tai sellaisten oikeuksien arvonalentumisesta, joita ei tarvita sisäiseen käyttöön.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritellään FIFO-menetelmällä tai vaihtoehtoisesti painotetun keskihinnan menetelmällä, mikä johtaa likimain samaan lopputulokseen kuin FIFO-menetelmä. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno käsittää raaka-aineet, välittömät palkat, poistot ja muut välittömät kustannukset sekä tuotteisiin kohdistuvan osuuden tuotannon välillisistä kustannuksista ilman korkokuluja. Nettorealisointiarvo on arvioitu myyntihinta tavanomaisessa liiketoiminnassa vähennettynä tuotteiden valmiiksi saattamisesta ja myynnistä aiheutuvilla menoilla.

Mikäli tuotteen hankintameno ylittää sen nettorealisointiarvon, kirjataan tasearvoon vähennys. Vanhojen, hidaskiertoisten ja vanhentuneiden tuotteiden ja varaosien tasearvoon kirjataan epäkuranttiusvähennys. Yksityiskohtaisempia tietoja tasearvojen oikaisuista on liitteessä 16 (Vaihto-omaisuus). Taseessa ne puolestaan vähennetään varastojen tasearvosta.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja kun on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja että velvoitteen määrä on arvioitavissa luotettavasti. Ympäristön ennalleen palauttamiseen liittyvät ympäristövaraukset tehdään projektin alkaessa ja varauksena aktivoitujen kustannukset poistetaan omaisuuserän taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Varaukset diskontataan nettonykyarvoonsa, jos rahan aika-arvon vaikutukset ovat olennaisia.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan jaksolla, jona konserni sitoutuu suunnitelmaan juridisesti tai tosiasiallisesti. Varaukseen kirjataan ne kustannukset, jotka sisältyvät lopettamissuunnitelmaan tai aiheutuvat suoraan siitä, jotka ovat tulosta jatkuvasta sopimusvelvoitteesta, joista ei ole jatkuvaa taloudellista hyötyä tai jotka liittyvät velvoitteen purkamisesta aiheutuvaan sanktioon. Yksityiskohtaisempia tietoja varauksista löytyy liitteestä 22 (Muut varaukset).

Työsuhde-etuudet

Konsernilla on eri puolilla maailmaa useita maksupohjaisia ja etuspohjaisia eläkejärjestelmiä, joihin kuuluvaa omaisuutta hallinnoivat yleensä erilliset säätiöt ja rahastot. Eläkejärjestelyt ja työsuhteen jälkeiset järjestelyt rahoitetaan yleensä työntekijöiltä ja asianomaisilta konserniyrityksiltä perittävien maksuina, jotka perustuvat riippumattomien vakuutusmatemaatikkojen suosituksiin. Työnantajasuoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan sinä kautena, johon maksusuoritus liittyy.

Etuus pohjaisissa järjestelyissä taloudelliset kustannukset määritetään ennakoituun etuus oikeusyksikköön (projected unit credit method) perustuvalla menetelmällä. Menetelmän mukaan eläkejärjestelyjen kustannukset kirjataan tuloslaskelmaan jaksottamalla säännönmukaiset kustannukset työntekijän työvuosille hyväksytyjen vakuutusmatemaatikkojen vuosittain laatimien vakuutusmatemaattisten laskelmien mukaisesti. Eläkevastuuna esitetään tulevien arvioitujen eläkemaksujen nykyarvo, joka lasketaan käyttämällä korkona valuutaltaan tai juoksuajaltaan vastaavien korkeasti luokiteltujen yrityslainojen (highly rated corporate bonds) tai valtion velkasitoumusten korkoja tilanteesta riippuen.

Konserni kirjaa kaikki tietyistä etuus pohjaisista eläkejärjestelyistä aiheutuvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot välittömästi omaan pääomaan, kuten konsernin laajassa tuloslaskelmassa on esitetty. Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat kustannukset tunnistetaan järjestelyitä muutettaessa ja ne kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan karttumista koskevista vaatimuksista huolimatta. Konsernitaseeseen kirjataan täysi varaus kaikista järjestelyn kattamattomista vastuista.

Johdon osakekannustimet

Kaikki henkilöstöön liittyvät osakeperusteiset maksut kirjataan tuloslaskelmaan henkilöstökuluiksi oikeuden syntymisajanjaksolla. Osakeohjelmat on suojattu optioiden suojausinstrumenteilla (Total Return Swap), jotka maksetaan käteissuorituksin. Konsernilla on täten mahdollisuus saada käteissuorituksia, jotka osittain kompensoivat muutokset osakkeen kurssissa sen myöntämispäivän ja maksupäivän välillä.

Osakekannustimien vastikkeena saadun työsuorituksen käypä arvo kirjataan suoritusmenetelmää vastaavalla tavalla. Konserni pidättää työntekijän palkkiosta summan, joka vastaa työntekijälle tapahtumasta syntyneitä verovelvollisuutta, vähentämällä työntekijälle annettujen osakkeiden lukumäärää. Veroihin liittyvä määrä kirjataan käteisvastikkeella suoritetuksi osakeperusteiseksi palkkioksi. Työntekijöiden lunastamien osakkeiden määrä kirjataan osakeperusteisesti maksettavana tapahtumana. Maksut on eritelty liitetiedossa 21 (Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät).

Osakekohtainen tulos

Emoyhtiön omistajille kohdistuva osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla tilikauden tulos keskimääräisellä painotetulla osakemäärällä, jota laskettaessa on vähennetty konsernin hallussa kulloinkin olevat omat osakkeet. Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos lasketaan oikaisemalla keskimääräistä painotettua osakemäärää lisättyinä laimentamattomien potentiaalisten kantaosakkeiden, kuten osakeperusteisten maksujen osakkeiden, laimennusvaikutuksella. Laskennan yksityiskohdat löytyvät liitteestä 32 (Osakekohtainen tulos ja osakekohtainen oma pääoma).

Osingonjako ja pääoman palautus

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osinkoa tai pääoman palautusta ei vähennetä jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen yhtiökokouksen hyväksyntää.

Liite 2. Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

Arvioiden käyttö

Laadittaessa konsernitilinpäätöstä kansainvälisen tilinpäätöskäytännön periaatteiden mukaisesti yhtiön johto joutuu tekemään arvioita ja oletuksia. Ne vaikuttavat taseessa esitettäviin omaisuus- ja velkamääriin, ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen tilinpäätöksessä sekä tilikaudelta esitettäviin tuottoihin ja kuluihin. Arviot perustuvat kokemukseen ja lukuisiin muihin oletuksiin, joiden uskotaan olevan asianmukaisia. Todellinen tulos ja ajoitus voivat siis poiketa arvioista. Yhtiön johto uskoo, että tässä liitteessä mainitut laskentaperiaatteet edustavat asioita, jotka vaativat arviointia ja joissa eriävä arvio voi vaikuttaa suurestikin raportoituun tulokseen.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Yrityskaupan yhteydessä käytetään ulkopuolista neuvonantajaa arvioimaan merkittävien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden käypiä arvoja ja avustamaan niiden taloudellisen vaikutusajan määrittämisessä. Yhtiön johto uskoo, että arvioidut käyvät arvot ja taloudellinen vaikutusaika sekä taustalla olevat oletukset ovat riittävän tarkkoja, vaikka arviot voivatkin vaikuttaa merkittävästi raportoituun tulokseen.

Hyödykkeiden kirjanpitoarvot arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä tai muulloin, jos tapahtumat tai olosuhteet viittaavat siihen, että kirjanpitoarvo saattaa olla alentunut. Omaisuuserän kerrytettävissä olevaksi rahamääräksi arvioidaan käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville kuluilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Arvonalentuminen kirjataan, jos kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän. Käyttöarvo lasketaan diskontatun rahavirran menetelmällä, joka on herkkä diskonttauskoron sekä odotettujen tulevien rahavirtojen muutoksille. Lisätietoja arvonalentumistestauksessa käytettävistä tärkeimmistä oletuksista sekä herkkyyksianalyysistä on liitteessä 10 (Poistot ja arvonalentumiset).

Liikearvo

Jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle tai niiden ryhmälle allokoitu liikearvo testataan vähintään kerran vuodessa. Mahdollinen arvonalentuminen mitataan diskontattujen rahavirtojen menetelmällä. Tässä menetelmässä käytetään arvioita tulevista rahavirroista jokaisessa rahavirtaa tuottavan yksikön tai niiden ryhmän raportointiyksikössä. Menetelmä sisältää muun muassa arvioita tulevasta hinnoittelusta, tuotantotasosta, kustannuksista, markkinoiden kysynnästä ja tarjonnasta, kunnossapitoinvestoinneista sekä oletuksen keskimääräisestä painotetusta pääomakustannuksesta. Arvioitujen rahavirtojen nettonykyarvolaskelmissa käytettävä diskonttauskorko ennen veroja vastaa keskimääräistä painotettua pääomakustannusta.

Konserni on määritellyt vaihteluille herkimät arviot, joiden muutokset voivat vaikuttaa olennaisesti hyödykkeiden käypiin arvoihin tai liikearvoon ja täten johtaa arvonalentumiseen. Arviot koskevat tuotteiden odotettuja myyntihintoja, tuotekustannusten odotettua inflaatiota ja diskonttauskorkoa. Lisätietoja arvonalentumistestauksessa käytettävistä tärkeimmistä oletuksista sekä herkkyyksianalyysistä on liitteessä 10 (Poistot ja arvonalentumiset).

Määräysvallan arviointi yhteisissä toiminnoissa ja osakkuusyhteisöissä

Veracel ja Montes del Plata kuvataan liitteessä 1 (Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet) yhteisiksi toiminnoiksi. Stora Enson omistusosuus molemmissa yhtiöissä on 50 %. Yhteinen toiminto -tulkinta perustuu osakassopimuksiin, jotka antavat Stora Ensolle oikeuden tuotto-osuuteen ja saattavat konsernin välilliseen vastuuseen veloista, koska maksukykyimme sellusta vaikuttaa velkojen rahoituskykyyn.

Metsänomistajayhtiöt Bergvik Skog AB ja Tornator Oyj ovat osakkuusyhteisöjä. Stora Ensolla ei ole yhtiöissä määräysvaltaa yksin tai muiden osapuolten kanssa, mistä syystä se raportoi merkittävät vähemmistöosuutensa edelleen osakkuusyhteisönsä. Nämä yhtiöt esitetään liitteessä 13 (Osakkuus- ja yhteisyhteisöt).

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo

Jos rahoitusvarojen ja rahoitusvelkojen käypää arvoa ei voi määrittää suoraan julkisesti noteeratuista

markkinahinnoista, käytetään muita arvostusmenetelmiä, kuten diskontatun rahavirran menetelmää, transaktiokertoimia, Black-Scholes-mallia tai Gordonin mallia. Tärkeimpiä arviointiperusteita ovat muun muassa tulevat rahavirrat, luottoriski ja volatilitteetti. Näitä tekijöitä koskevien oletusten muutokset voivat vaikuttaa rahoitusinstrumenttien kirjattuun käypään arvoon. Sijoitukset noteeraamattomien yritysten, kuten Pohjolan Voima Oy:n (PVO), vieraan pääoman ehtoihin ja oman pääoman ehtoihin arvopapereihin muodostavat merkittävän osan konsernin varoista, ja ne edellyttävät johdolta erityisen huolellista arviointia. Näitä on käsitelty tarkemmin liitteissä 14 (Myytävissä olevat rahoitusvarat) ja 24 (Rahoitusriskien hallinta).

Tuloverot

Verosaamiset ja -velat tarkistetaan säännöllisin väliajoin ja erotus oikaistaan tarvittaessa. Yhtiön johto katsoo, että tuleville veroseuraamuksille on tehty riittävä varaus vallitsevien tosiasioiden, olosuhteiden ja verolakien perusteella. Mikäli veroasemaan liittyvät seikat kyseenalaistetaan tai ne lakkaavat olemasta voimassa, tulokset voivat olla erilaisia ja niillä voi olla merkittävä vaikutus raportoituihin summiin konsernitilinpäätöksessä.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Yhtiön eläkevastuun ja kulujen määrittäminen vaatii tiettyjen oletusten valitsemista. Vakuutusmatemaatikot käyttävät näitä oletuksia laskiessaan kyseisiä vastuita. Oletuksiin sisältyvät muun muassa diskonttaus korko, varojen odotettu tuotto, oletettu palkkatason nousu ja oletettu elinikä. Riippumattomat vakuutusmatemaatikot määrittävät tuloslaskelmaan kuluksi kirjattavat summat. Jos todelliset tulokset kuitenkin poikkeavat alkuperäisistä arvioista, erotus sekä oletusten tai muiden muuttujien mahdollisten muutosten vaikutus kirjataan suoraan omaan pääomaan konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Liitteessä 20 (Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet) on tarkempia tietoja eläkevastuulaskelmissa käytetyistä oletuksista.

Biologiset hyödykkeet

Konsernilla on biologisia hyödykkeitä yhteis- ja osakkuusyhtymissä, yhteisissä toiminnoissa sekä tytäryhtiöissä. IAS 41: Maatalous -standardi edellyttää, että biologiset hyödykkeet, kuten kasvava puusto, kirjataan käypään arvoon vähennettynä myyntihetken arvioituilla menoilla. Biologisten hyödykkeiden käypä arvo lasketaan jatkuvien toimintojen diskontattujen rahavirtojen pohjalta kestävän metsänhoidon perusteella ja yhden syklin kasvupotentiaalin huomioon ottaen. Diskontattuja rahavirtoja varten tarvitaan kasvua, puunkorjuuta, myyntihintaa ja myynnin kustannuksia koskevia arvioita, ja näiden tekijöiden muutokset kirjataan konsernin tuloslaskelmaan. Suorien omistuksien ja yhteisten toimintojen muutokset kirjataan biologisten hyödykkeiden nettomuutoksen alle. Konsernin osakkuus- ja yhteisyritysten omistusten muutokset kirjataan riville osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta. Tämän vuoksi on tärkeää, että konsernin, yhteisten toimintojen ja yhteis- ja osakkuusyhtymien johdot tekevät paikkansapitävät arviot tulevista hintatasoista sekä myynti- ja kustannusnäkymistä. Myös metsän kasvua on analysoitava säännöllisesti, jotta voitaisiin arvioida korjattavissa olevan puun määrä ja metsän nykyinen kasvuvauhti. Liitteessä 12 Biologiset hyödykkeet on tarkempia tietoja.

Ympäristövaraukset

Konserni on tehnyt tiedossa olevista ympäristövastuista varauksia, jotka perustuvat johdon arvioon ympäristön kunnostustoimenpiteiden kustannuksista. Näiden kustannusten ajankohdasta ja summasta ei ole täyttä varmuutta, joten lopulliset vastuut voivat poiketa merkittävästi alkuperäisestä arviosta.

Liite 3. Tiedot segmenteittäin

Stora Enso uudisti divisioona- ja raportointirakennettaan 1.1.2015 alkaen. Entinen Renewable Packaging -divisioona jakautui kahdeksi divisioonaksi ja raportointisegmentiksi: Consumer Board ja Packaging Solutions. Samalla Building and Living -divisioonan nimeksi muutettiin Wood Products ja Printing and Living -divisioonan nimeksi Paper. Tämänhetkiset IFRS-raportointisegmentit muodostuvat divisioonista sekä Muut-segmentistä. Tästä eteenpäin Stora Enso ilmoittaa talousluvut erikseen divisioonista, jotka ovat Consumer Board, Packaging Solutions, Biomaterials, Wood Products ja Paper, sekä segmentistä Muut. Vertailuluvut on oikaistu vastaavasti.

Raportoitavien segmenttien toiminnot ovat:

Consumer Board

Consumer Board -divisioona kehittää ja tarjoaa kartonkeja paino- ja pakkaussovelluksiin. Laaja kartonki- ja päällystevalikoima soveltuu erilaisiin nesteiden, elintarvikkeiden, lääkkeiden ja ylellisyustuotteiden pakkausten suunnitteluun ja optimointiin. Palvelemme brändien omistajia ympäri maailmaa ja vastaamme kasvavaan kysyntään laajentamalla liiketoimintaamme Kiinan kaltaisille kasvumarkkinoille.

Packaging Solutions

Packaging Solutions -divisioona kehittää kuitupohjaisia pakkauksia ja toimii arvoketjun kaikissa vaiheissa selluntuotannosta sekä materiaalien ja pakkausten valmistuksesta aina kierrätykseen. Ratkaisujemme avulla jatkojalostajat, brändin omistajat ja jälleenmyyjät pystyvät optimoimaan suorituskykyä, alentamaan kokonaiskustannuksia ja kasvattamaan liikevaihtoa.

Biomaterials

Biomaterials-divisioonan tarjonta käsittää laajan valikoiman sellulaatuja paperin, kartongin, pehmpapereiden, tekstiilien ja hygieniatuotteiden valmistukseen. Kehitämme myös uusia, innovatiivisia tapoja maksimoida puusta ja muista lignoselluloosabiomassoista saatava arvo. Sokereilla ja ligniinillä on sovellusmahdollisuuksia erikoiskemikaaliteollisuudessa, rakennusalaalla, hygieniatuotteissa ja elintarviketeollisuudessa. Maailmanlaajuisen läsnäolomme varmistamme toimintoillamme Suomessa, Brasiliassa, Laosissa, Ruotsissa, Uruguayssa ja Yhdysvalloissa.

Wood Products

Wood Products -divisioona tarjoaa monipuolisia puupohjaisia ratkaisuja rakentamisen ja asumisen tarpeisiin. Tuotevalikoimamme kattaa kaikki kaupunkirakentamisen osa-alueet, kuten muun muassa massiivipuuelementit, asuntomoduulit, ja puukomponentit. Tarjoamme myös pellettejä lämmitykseen sekä laajan sahatavaravalikoiman. Pääasiallisia asiakkaitamme ovat yritykset, jotka toimivat esimerkiksi rakennus- ja puusepänteollisuudessa, jälleenmyyjät ja tukkukauppiat. Wood Products toimii maailmanlaajuisesti, ja sillä on yli 20 tuotantolaitosta Euroopassa.

Paper

Paper-divisioona tarjoaa eturivin paperiratkaisuja painetun median ja toimistojen tarpeisiin. Laajassa valikoimassa on sekä kierrätys- että ensikuidusta valmistettuja papereita. Pääasiallisia asiakkaitamme ovat kustantajat, jälleenmyyjät, painotalot, tukkurit, jatkojalostajat ja toimistotarvikkeiden toimittajat. Tehtaamme sijaitsevat pääasiassa Euroopassa, mutta tuotantoa on myös Brasiliassa ja Kiinassa. Kolme tehtaista valmistaa paperia 100-prosenttisesti kierrätyskuidusta.

Muut

Segmentti Muut käsittää pohjoismaiset metsäosakkuusyritykset, Stora Enson osakkuuden energiayhtiö Pohjolan Voimassa, pohjoismaisten tehtaiden puunhankinnan sekä konsernin yhteiset palvelut ja hallinnon.

Liikevaihto segmentteittäin

31.12. päättyvä tilikausi						
Milj. euroa	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä
	2015			2014		
Consumer Board	2 331	9	2 340	2 286	11	2 297
Packaging Solutions	888	25	913	1 007	58	1 065
Biomaterials	1 001	483	1 484	649	455	1 104
Wood Products	1 497	106	1 603	1 657	122	1 779
Paper	3 526	104	3 630	3 800	112	3 912
Muut	797	1 681	2 478	814	1 753	2 567
Sisäisten myyntien eliminoinnit	-	-2 408	-2 408	-	-2 511	-2 511
Yhteensä	10 040	-	10 040	10 213	-	10 213

Liikevaihto sisältää tuloja ulkoisista palveluista 71 (58) milj. euroa.

Osuus operatiivisesta liike tuloksesta, kertaluonteiset erät, käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sekä liike tulos segmentteittäin

31.12. päättyvä tilikausi						
Milj. euroa	Operatiivinen liike tulos		Kertaluonteiset erät, käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät		Liike tulos	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Consumer Board	290	292	-32	-60	258	232
Packaging Solutions	90	118	-10	7	80	125
Biomaterials	313	89	-5	-4	308	85
Wood Products	81	89	-1	-12	80	77
Paper	77	172	-256	-330	-179	-158
Muut	64	50	448	-11	512	39
Yhteensä	915	810	144	-410	1 059	400
Nettorahoituserät					-245	-280
Tulos ennen veroja					814	120
Tuloverot					-31	-30
Tilikauden tulos					783	90

Operatiivinen liike tulos koostuu segmenttien liike tuloksesta ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyritystensä liike tuloksessa ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

Kertaluonteiset erät. Nämä ovat poikkeuksellisia eriä, jotka eivät liity tavanomaiseen liiketoimintaan. Tyypillisimpiä kertaluonteisia eriä ovat omaisuuden myyntivoitot, ylimääräiset omaisuusarvojen arvonalentumiset tai arvonalentumisten peruutukset, toiminnan uudelleenjärjestelyistä johtuvat varaukset sekä sakot. Yksittäinen kertaluonteinen erä ilmoitetaan normaalisti erikseen, mikäli sen tulosvaikutus on yli sentin osakkeelta.

Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset, hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä Stora Enson osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten veroista ja nettorahoituseristä.

Kertaluonteiset erät, käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä biologisten hyödykkeiden arvonalentumiset ja arvonalentumisten peruutukset	-266	-219
Uudelleenjärjestelykustannukset ilman aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisia	7	-118
Yritysmyynnit	-	53
Muut	25	5
Kertaluontoiset erät yhteensä	-234	-279
Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät	378	-131
Yhteensä	144	-410

Operatiiviset varat, velat ja sidottu pääoma segmentteittäin

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi					
	Operatiiviset varat		Operatiiviset velat		Sidottu pääoma	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Consumer Board	2 527	2 172	512	445	2 015	1 727
Packaging Solutions	1 054	929	221	146	833	783
Biomaterials	2 760	2 708	171	252	2 589	2 456
Wood Products	723	741	204	228	519	513
Paper	1 999	2 506	795	892	1 204	1 614
Muut ja eliminoinnit	2 089	1 904	449	439	1 640	1 465
Yhteensä	11 152	10 960	2 352	2 402	8 800	8 558

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, poistot ja arvonalentumiset sekä arvonalentumisten peruutukset ja investoinnit segmentteittäin

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi					
	Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet		Poistot ja arvonalentumiset sekä arvonalentumisten peruutukset		Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Consumer Board	1 526	1 167	144	148	487	297
Packaging Solutions	782	673	60	66	128	52
Biomaterials	2 028	1 954	107	84	115	203
Wood Products	361	342	29	36	63	29
Paper	1 163	1 527	404	408	84	108
Muut	171	155	19	24	35	24
Yhteensä	6 031	5 818	763	766	912	713

Liikearvo segmenteittäin

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi					
	Liikearvo		Yritysostojen liikearvo		Arvonalentumiset	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Consumer Board	-	-	-	-	-	-
Packaging Solutions	30	29	-	-	-	-
Biomaterials	31	28	-	28	-	-
Wood Products	104	102	-	-	-	3
Paper	83	83	-	-	-	-
Muut	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	248	242	-	28	-	3

Henkilöstö keskimäärin

Segmentti	31.12. päättyvä tilikausi		Maa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014		2015	2014
Consumer Board	4 239	4 429	Itävalta	890	936
Packaging Solutions	7 141	8 227	Baltian maat	1 177	1 154
Biomaterials	1 655	1 569	Belgia	536	546
Wood Products	3 824	4 046	Tšekki	736	725
Paper	6 810	7 700	Suomi	6 589	6 921
Muut	3 114	3 038	Ranska	71	406
Yhteensä	26 783	29 009	Saksa	1 711	2 165
			Puola	1 856	1 893
			Venäjä	1 086	1 110
			Espanja	190	276
			Ruotsi	4 975	5 151
			Muu Eurooppa	291	401
			Eurooppa yhteensä	20 108	21 684
			Brasilia	714	712
			Kiina (ml. Hongkong)	5 114	5 532
			Intia	234	381
			Yhdysvallat	52	175
			Uruguay	334	337
			Muut maat	227	188
			Yhteensä	26 783	29 009

Henkilöstö tilikauden lopussa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
	25 680	27 200

Ulkoisen liikevaihto kohteen ja alkuperämaan mukaan

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi					
	Liikevaihto kohteen mukaan		Liikevaihto alkuperämaan mukaan		Liikevaihdon nettovirrat maittain	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Itävalta	250	262	348	343	98	81
Baltian maat	224	240	264	286	40	46
Belgia	146	149	255	278	109	129
Tšekki	161	168	250	263	89	95
Tanska	133	141	17	16	-116	-125
Suomi	647	682	3 653	3 736	3 006	3 054
Ranska	474	507	10	47	-464	-460
Saksa	1 454	1 288	726	853	-728	-435
Italia	338	296	-	-	-338	-296
Alankomaat	257	271	14	23	-243	-248
Puola	468	466	375	358	-93	-108
Venäjä	266	311	175	196	-91	-115
Espanja	342	350	87	120	-255	-230
Ruotsi	995	1 015	2 613	2 674	1 618	1 659
Yhdistynyt kuningaskunta	575	604	21	25	-554	-579
Muu Eurooppa	810	808	139	165	-671	-643
Eurooppa yhteensä	7 540	7 558	8 947	9 383	1 407	1 825
Australia/Uusi-Seelanti	208	184	25	5	-183	-179
Brasilia	140	173	423	376	283	203
Kiina (ml. Hongkong)	694	753	302	309	-392	-444
Japani	282	224	-	-	-282	-224
Lähi-itä	269	286	-	-	-269	-286
Uruguay	23	11	336	90	313	79
Yhdysvallat	112	133	2	44	-110	-89
Muut maat	772	891	5	6	-767	-885
Yhteensä	10 040	10 213	10 040	10 213	-	-

Varat, sijoitettu pääoma ja oma pääoma maittain

Milj. euroa	31.12.					
	Varat yhteensä		Sijoitettu pääoma		Oma pääoma	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Itävalta	172	166	114	107	123	121
Baltian maat	115	127	91	101	143	128
Belgia	313	419	214	296	298	484
Tšekki	151	150	125	123	109	120
Suomi	3 228	3 959	2 078	2 334	1 068	863
Ranska	14	22	-25	-53	-122	-115
Saksa	523	700	109	198	100	358
Puola	583	678	473	468	275	359
Venäjä	130	137	81	90	77	59
Espanja	1	40	1	9	5	-21
Ruotsi	3 013	2 688	2 089	1 837	854	352
Muu Eurooppa	37	50	19	7	106	64
Eurooppa yhteensä	8 280	9 136	5 369	5 517	3 036	2 772
Brasilia	574	816	517	727	406	607
Kiina (ml. Hongkong)	1 562	1 193	1 114	756	730	726
Uruguay	1 750	1 539	1 630	1 427	1 087	875
Yhdysvallat	99	58	84	27	85	33
Muut maat	96	105	39	57	44	57
Yhteensä	12 361	12 847	8 753	8 511	5 388	5 070

Sijoitettu pääoma lasketaan vähentämällä nettoverovelat sidotusta pääomasta.

Sidotun pääoman ja taseen varojen täsmäytys

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Sidottu pääoma	8 800	8 558
Koroton vieras pääoma	2 352	2 402
Korolliset saamiset	957	1 620
Verosaamiset	252	267
Varat yhteensä	12 361	12 847

Sidotun pääoman erät (O-erät) on merkitty taseen yhteyteen , ja ne sisältävät aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, biologiset hyödykkeet, päästöoikeudet, noteeraamattomat osakkeet, muut pitkäaikaiset varat, vaihto-omaisuuden, lyhytaikaiset liikesaamiset ja lyhytaikaiset korottomat velat, varaukset ja muut pitkäaikaiset korottomat velat.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, investoinnit, poistot ja arvonalentumiset sekä arvonalentumisten peruutukset maittain

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi					
	Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet		Poistot ja arvonalentumiset sekä arvonalentumisten peruutukset		Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Itävalta	109	107	6	12	23	3
Baltian maat	49	54	8	8	3	6
Belgia	260	364	113	38	8	9
Tšekki	113	110	4	4	5	9
Suomi	1 190	1 080	149	218	262	180
Ranska	-	3	2	2	-	-
Saksa	377	452	89	65	14	21
Puola	430	422	27	30	34	21
Venäjä	54	64	8	2	5	4
Espanja	-	5	1	-	1	5
Ruotsi	898	1 043	224	306	61	104
Muu Eurooppa	4	13	4	4	-	1
Eurooppa yhteensä	3 484	3 717	635	689	416	363
Brasilia	255	393	58	36	14	16
Kiina (ml. Hongkong)	782	381	27	22	407	207
Uruguay	1 419	1 272	40	15	42	120
Yhdysvallat	89	51	2	2	33	5
Muut maat	2	4	1	2	-	2
Yhteensä	6 031	5 818	763	766	912	713

Liite 4. Yritysostot ja -myynnit

Konserniyritysten ostot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Hankittu netto-omaisuus		
Rahavarat vähennettynä käytetyillä luottolimiiteillä	-	1
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	-	20
Verosaamiset ja verovelat	-	-5
Käyttöpääoma	-	-4
Korolliset saamiset ja velat	-	-8
Hankitun netto-omaisuuden käypä arvo	-	4
Liikearvo	-	28
Yritysostot yhteensä	-	32

Yritysostoja ei tehty vuonna 2015.

Stora Enso osti 19.6.2014 100 % yhdysvaltalaisen Virdia Inc:n osakkeista. Virdia on johtava kehittäjä erotteluteknologioissa, joilla sellubiomassasta saadaan puhdistettuja sokereita ja ligniiniä. Teknologian avulla biomassasta saadaan eroteltua entistä tehokkaammin erilaisia arvokkaita kemiallisia jakeita, mikä mahdollistaa kustannustehokkaiden uusiutuvien ratkaisujen kehittämisen markkinalähtöisiin tarpeisiin.

Käteismaksu oli 17 milj. euroa, ja kauppaan liittyy yhteensä noin 27 milj. euron suuruisia mahdollisia lisämaksuja, jos tietyt tekniset ja kaupalliset välitavoitteet saavutetaan vuoteen 2017 mennessä. Hankintahetkellä ehdollisen kauppahinnan käypä arvo oli 15 milj. euroa. Liiketoimintojen yhdistämiseen kirjatut varat ja velat on määritelty tuotto- ja kulumalleja hyödyntäen. Osa kauppahinnasta kohdistettiin hankittuihin aineettomiin hyödykkeisiin. Myöhemmät muutokset ehdollisen kauppahinnan käyvässä arvossa kirjataan tuloslaskelmaan. Ehdollisen kauppahinnan käypä arvo 31.12.2015 oli 21 milj. euroa.

Virdian hankinnan käsittely kirjanpidossa saatiin päätökseen kesäkuussa 2015 ja kaupasta syntyi 28 milj. euron liikearvo (33 milj. Yhdysvaltain dollaria). Liikearvo edustaa liiketoimintojen yhdistämisestä saatavaa liiketietoa ja -tuntemusta sekä odotettavissa olevaa synergiaa. Hankintaan liittyvät, yhteensä 2 milj. euron suuruiset transaktiomenot kirjattiin kuluksi syntymishetkellä. Virdian hankinnalla ei ollut vaikutusta konsernin vuoden 2015 liikevaihtoon. Virdian vaikutus konsernin vuoden 2015 nettotulokseen oli 9 milj. euroa negatiivinen.

Konserniyritysten myynnit

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Myyty netto-omaisuus		
Rahavarat	25	31
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	12	41
Käyttöpääoma	-14	25
Verosaamiset ja verovelat	-	2
Korolliset saamiset ja velat	-1	2
Määräysvallattomien omistajien osuus	-	-7
Myytyjen yritysten nettovarot	22	94
Yritysmyynnit yhteensä	22	104
Voitto konserniyritysten myynneistä	-	10
Kertyneiden muuntoerojen tuloutus	-4	3
Transaktiokustannukset	-2	-4
Nettotulos	-6	9

Stora Enso allekirjoitti 31.12.2015 sopimuksen, jolla se myy 80 %:n omistusosuutensa Brasilian Paranassa sijaitsevasta Arapotin aikakauslehtipaperia tuottavasta tehtaasta chileläiselle paperintuottajalle Papeles Bio Biolle. Käteiskauppahinta osakkeiden myynnistä on noin 19 milj. euroa, riippuen tavanmukaisista tarkennuksista kaupantekopäivänä. Kaupan seurauksena Stora Enso kirjasi 34 milj. euron kulun, joka koostui pysyvien vastaavien ja laskennallisten verosaamisten alaskirjauksista sekä transaktiokuluista. Kokonaistappiosta 6 milj. euroa kohdistuu määräysvallattomille omistajille. Tappio kirjattiin vuoden 2015 viimeiselle neljännekselle. Kauppa saataneen päätökseen vuoden 2016 ensimmäisen neljänneksen aikana. Tässä yhteydessä konsernin omasta pääomasta kirjataan tuloslaskelmaan kertyneet muuntoerot. 31.12.2015 kertyneet muuntoerot olivat 26 milj. euroa negatiiviset. Arapotin tehdasta ei esitetä vuoden 2015 tilinpäätöksessä myytävissä olevana omaisuuseränä, johtuen sen vähäisestä merkityksestä konsernitilinpäätöksen kannalta. Arapotin tehdas on osa Paper-divisioonaa.

Stora Enso sopi 1.10.2015 myyvänsä Barcelonassa sijaitsevan kierrätyskuitupohjaista kartonkia valmistavan tehtaansa yksityiselle osakerahasto Quantumille. Käteiskauppahinta osakkeiden myynnistä oli 10 milj. euroa. Kaupasta syntyi 2 milj. euron tappio, mukaan lukien 1 milj. euroa transaktiomenoja. Barcelonan tehdas oli osa Consumer Board -divisioonaa.

Stora Enso myi 30.9.2015 Komáromissa sijaitsevan offsetpainomenetelmää käyttävän mikroaaltopahvitehtaansa johtavalle belgialaiselle pakkausyritykselle Van Genechten Packaging International S.A.:lle. Käteiskauppahinta osakkeiden myynnistä oli 12 milj. euroa. Kaupasta syntyi noin 4 milj. euron tappio pääasiassa kertyneiden muuntoerojen vuoksi. Komáromin tehdas oli osa Packaging Solutions -divisioonaa.

Joulukuussa 2014 Stora Enso allekirjoitti sopimuksen Saksassa sijaitsevan erikoispaperia ja päällystettyä hienopaperia valmistavan Uetersenin tehtaan myynnistä Perusa Partners Fund 2:lle. Sopimuksen jälkeen konserni teki 30 milj. euron aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalennuksen ja varaston alaskirjauksen vuoden 2014 tilinpäätökseen. Kauppa saatiin päätökseen helmikuussa 2015. Sen vaikutus konsernin nettotulokseen vuonna 2015 oli vähäinen. Uetersenin tehdas oli osa Paper-divisioonaa.

Stora Enso myi 1.12.2014 Corenson liiketoiminnan Powerflute Oyj:lle 103 milj. euron hintaan. Transaktio johti 9 milj. euron myyntivoittoon. Myyntihetkellä kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin 13 milj. euroa mukaan lukien 3 milj. euron kertyneiden muuntoerojen tuloutus sekä liiketoiminnan muihin kuluihin 4 milj. euron transaktiokustannukset. Corenso oli osa Stora Enson entistä Renewable Packaging -divisioonaa.

Vuonna 2014 konserni luopui myös omistuksestaan Stora Enso Thailand Co Ltd:ssä. Kauppahinta oli 1 milj. euroa.

Liite 5. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Konserni on kirjannut liiketoiminnan muihin tuottoihin 19 (24) milj. euroa sekä materiaaleihin ja palveluihin 15 (16) milj. euron kulun päästöoikeuksista. Nettotuotto on yhteensä 4 (8) milj. euroa, josta 19 (24) milj. euroa vastaa päästöoikeuksien käypää arvoa 31.12.2015 ja 15 (16) milj. euroa vastaa kulua, joka heijastaa tuotannon toteutuneiden hiilidioksidipäästöjen kustannuksia. Myydyistä päästöoikeuksista saadut tulot olivat yhteensä 10 (4) milj. euroa, ja konsernin hallussa tilikauden lopussa olleiden ylijäämäoikeuksien arvo oli 6 (11) milj. euroa.

Konserni saa lisäksi tuottoa Ruotsin, Belgian ja Puolan uusiutuvasta energiantuotannosta. Energia tuotetaan biomassalla, joka oikeuttaa vihreisiin sertifikaatteihin, jotka myydään eteenpäin sähkönjakelijoille, jotta ne täyttäisivät uusiutuvilla energianlähteillä tuotetulle energialle asetetut kiintiöt. Vihreiden sertifikaattien myynnistä saadut tulot olivat yhteensä 42 (44) milj. euroa.

Stora Enso sai 1.12.2014 päätökseen Corenson liiketoiminnan myymisen suomalaiselle pakkausmateriaaliyritykselle Powerflute Oyj:lle. Myyntivoitto oli 9 milj. euroa, josta 13 milj. euroa kirjattiin liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältäen 3 milj. euron kertyneiden muuntoerojen tuloutuksen tuloslaskelmassa sekä yhteensä 4 milj. euroa transaktiokustannuksia, jotka kirjattiin liiketoiminnan muihin kuluihin.

Kuljetuskapasiteetin ylijäämän myynti vuonna 2015 oli 40 (25) milj. euroa.

Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Liiketoiminnan muut tuotot		
Päästöoikeudet	19	24
Vihreiden sertifikaattien myynti	42	44
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot	4	4
Konserniyritysten myynnistä kertyneet voitot	-	10
Kertyneiden muuntoerojen tuloutus	-	3
Vakuutuskorvaukset	-	30
Rahtimyynti, vuokrat ja muut	54	39
Saadut valtionavustukset	9	14
Yhteensä	128	168
Liiketoiminnan muut kulut		
Maksetut vuokrat	105	101
Tutkimus ja kehitys	66	64
Luottotappiot	7	13
Kertyneiden muuntoerojen tuloutus	4	-
Materiaalit ja palvelut		
Päästöoikeuksien palautukset ja myyntitappiot	15	16

Konsernin tilintarkastus- ja neuvontapalkkiot olivat 5 (5) milj. euroa, joka maksettiin päävastuulliselle tilintarkastajalle Deloittelle. Tilintarkastuspalkkiot liittyvät tilinpäätöksen lakisääteiseen tilintarkastukseen tai siihen läheisesti liittyviin tavanomaisiin palveluihin. Palkkiot tilintarkastuksen oheispalveluista aiheutuvat sellaisista palveluista, jotka liittyvät tilintarkastukseen ja joilla pyritään varmentamaan tilinpäätöksen oikeellisuutta.

Päävastuullisen tilintarkastajan palkkiot ja palvelut

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Tilintarkastuspalkkiot	4	4
Palkkiot oheispalveluista	-	-
Palkkiot veropalveluista	-	-
Muut palkkiot	1	1
Yhteensä	5	5

Liite 6. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Palkat ja palkkiot	987	1 045
Eläkkeet (ks. alla)	160	164
Osakeperusteiset maksut (liite 21)	8	13
Optio-ohjelmien suojausinstrumentit	-4	-2
Muut pakolliset henkilöstökulut	140	142
Muut vapaaehtoiset henkilöstökulut	22	21
Yhteensä	1 313	1 383

Eläkkeet

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Etuuspohjaiset järjestelyt	12	6
Maksupohjaiset järjestelyt	150	158
Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	-2	-
Yhteensä	160	164

Henkilöstökulut olivat 1 313 milj. euroa vuonna 2015 (1 383 milj. euroa vuonna 2014). Henkilöstön keskimääräinen määrä vuonna 2015 oli 26 783 henkilöä, kun vuonna 2014 määrä oli 29 009 henkilöä. Eläkekulut on eritelty tarkemmin liitteessä 20 (Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet).

Osakeperusteiset maksut koostuvat osakekannustimista, joita on käsitelty tarkemmin liitteessä 21 (Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät).

Konserni on suojannut osakekannustinohjelmansa suojausinstrumenteilla (Total Return Swaps), jotka esitetään tuloslaskelmalla henkilöstökuluissa niiden osakekannustinkulujen rinnalla, joihin ne liittyvät. Siten itse riski ja suojaus näkyvät samassa tuloslaskelman osiossa. Suojausinstrumentteihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Osakeperusteisista maksuista ja niitä suojaavista instrumenteista kirjattiin 4 milj. euron kulu vuonna 2015 (11 milj. euron kulu vuonna 2014).

Vuonna 2015 osakeperusteisista maksuista kirjattu kulu oli 8 milj. euroa. Koska Stora Enson R-osakkeen kurssi kuitenkin nousi 7,44 eurosta (31.12.2014) 8,39 euroon (31.12.2015), konserni kirjasi suojausinstrumenteista 4 milj. euron tulon.

Johtoryhmän ja hallituksen palkkiot on esitetty liitteessä 7 (Hallituksen ja johdon palkkiot).

Liite 7. Hallituksen ja johdon palkkiot

Hallituksen palkkiot ja valiokunta- ja toimikuntajäsenyydet

Tuhatta euroa	31.12. päättyvä tilikausi			Yhteensä	Yhteensä	Jäsenyydet valiokunnissa
	Rahana maksetut	Osakkeina maksetut	Yhteensä			
Hallituksen jäsenet 31.12.2015						
Gunnar Brock, puheenjohtaja	126	68	194	194	Palkitseminen, nimitys ^{2,3)} , talous ja tarkastus	
Juha Rantanen, varapuheenjohtaja	86	40	126	120	Palkitseminen, nimitys ^{2,3)} , talous ja tarkastus	
Anne Brunila	52	28	80	78	Vastuullisuus- ja yritysetiikka	
Elisabeth Fleuriot	48	28	76	70	Vastuullisuus- ja yritysetiikka	
Hock Goh	42	28	70	70		
Mikael Mäkinen	56	28	84	84	Talous ja tarkastus	
Richard Nilsson	62	28	90	70	Talous ja tarkastus, Vastuullisuus- ja yritysetiikka	
Hans Stråberg	48	28	76	76	Palkitseminen	
Entiset hallituksen jäsenet						
Birgitta Kantola (22.4.2015 asti)	-	-	-	94		
Yhteensä¹⁾	520	276	796	856		

¹⁾ 40 % hallituksen palkkioista vuonna 2015 maksettiin markkinoilta ostettuina Stora Enson R-osakkeina, jotka jakautuivat seuraavasti: puheenjohtaja 7 616 R osaketta, varapuheenjohtaja 4 480 R-osaketta ja jäsenet 3 136 R-osaketta kukin. Konsernilla ei ole hallituksen jäsenten palkkioksi saamien osakkeiden hallussapitämistä koskevaa virallista ohjeistusta.

²⁾ Osakkeenomistajat valitsevat Stora Enson nimitystoimikunnan varsinaisessa yhtiökokouksessa. Gunnar Brock ja Juha Rantanen valittiin toimikuntaan hallituksen puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana. Hallituksen jäsentä ei voida nimittää nimitystoimikunnan puheenjohtajaksi.

³⁾ Nimitystoimikunnan puheenjohtaja on Solidium Oyj:n nimittämä Kari Järvinen. Marcus Wallenberg on FAM AB:n nimittämä nimitystoimikunnan jäsen.

Osakkeenomistajat nimittivät yhtiökokouksessa nimitystoimikunnan valmistelemaan ehdotuksia hallituksen jäsenten lukumäärästä, hallituksen jäsenistä, hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten palkitsemisesta ja hallituksen valiokuntien puheenjohtajien ja jäsenten palkitsemisesta yhtiökokouksen hyväksyntää varten.

Hallituksen osakeomistukset 31.12.2015

	Osakkeiden määrä ¹⁾	
	A	R
Hallituksen jäsenet 31.12.2015		
Gunnar Brock, puheenjohtaja	-	68 908
Juha Rantanen, varapuheenjohtaja	-	9 918
Anne Brunila	-	12 165
Elisabeth Fleuriot	-	12 165
Hock Goh	-	17 948
Mikael Mäkinen	-	24 841
Richard Nilsson	-	10 298
Hans Stråberg	-	27 726
Osakkeiden määrä yhteensä	-	183 969

1) Hallituksen jäsenten lähipiireillä ei ole Stora Enson osakkeita.

Myös seuraava henkilö oli hallituksessa vuonna 2015	Osakkeiden määrä tehtävästä luovuttaessa	Toiminut hallituksen jäsenenä asti
Birgitta Kantola	31 017	22.4.2015

Johtoryhmän palkat, palkkiot ja omistukset

Seuraavassa taulukossa on mukana johtoryhmän jäsenille vuoden aikana maksetut palkat ja palkkiot sisältäen tilikaudella ansaitut osakekannustimet. Yhtiö suosittelee ja odottaa, että toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet omistavat Stora Enson osakkeita ainakin yhden perusvuosipalkan arvoa vastaavan määrän. Siksi on suositeltavaa, että palkkiona saatuja osakkeita ei myydä, ennen kuin tämä taso on saavutettu.

Johtoryhmän palkkiot vuonna 2015 olivat yhteensä 11,0 (10,7) milj. euroa. Johtoryhmän henkilötyövuosien määrä (FTE) vuonna 2015 oli 12,8 (9,1) ja kokonaispalkkio työvuotta kohti laski 858 000 (1 175 000) euroon. Johtoryhmän jäsenten kokonaismäärä oli 13 (11) vuoden 2015 lopussa. Jari Latvanen liittyi johtoryhmään 1.1., kun taas Markus Mannström ja Gilles van Nieuwenhuyzen liittyivät johtoryhmään 16.3. ja Noel Morrin 1.4. Johtoryhmästä lähtivät vuonna 2015 Terhi Koipijärvi 31.3. ja Juha Vanhainen 15.3.

Henkilökohtaisten eläkejärjestelyjensä mukaisesti johtoryhmän jäsenten on mahdollista jäädä eläkkeelle 65 vuoden iässä. Eläkkeet ovat jäsenten kotimaiden lainsäädännön mukaisia. Johtoryhmän jäsenillä on kuuden kuukauden irtisanomisaika. Irtisanomiskorvaus on vuoden palkka, jos irtisanojana on Stora Enso.

Vuosipalkkojen perustarkistus tuli voimaan tavalliseen tapaan 1.3. Palkitsemisvaliokunta tarkasti ja vahvisti lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmiin liittyvät vuoden 2014 taloudellisten tavoitteiden tulokset vuoden 2015 alussa.

Liitteessä 21 (Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät) on tarkempia tietoja Stora Enson johdon ja työntekijöiden osakekannustinohjelmista ja kannustinjärjestelmistä.

Johtoryhmän palkkiot

31.12. päättyvä tilikausi

Tuhatta euroa	2015			2014			
	Toimitusjohtaja	Muut ¹⁾	Johtoryhmä yhteensä	Toimitusjohtaja	Entinen toimitusjohtaja	Muut	Johtoryhmä yhteensä
Palkitseminen							
Vuosipalkka	932	3 846	4 778 ⁴⁾	384	655	3 019	4 058
Asumiskulut (toteutuneet)	-	132	132	-	-	102	102
Muut etuudet	25	605	630	9	8	198	215
Irtisanomiskorvaus	-	475	475	-	-	880	880
Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmät	232	650	882 ³⁾	-	847	656	1 503
Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät	371	1 493	1 864 ³⁾	-	549	1 543	2 092
	1560	7 201	8 761	393	2 059	6 398	8 850
Eläkekulut							
Lakisääteiset eläkejärjestelyt Stora Enson vapaaehtoiset eläkejärjestelyt	61	983	1 044	25	-	620	645
	537 ²⁾	629	1 166	106	316	828	1 250
	598	1 612	2 210	131	316	1 448	1 895
Palkat ja palkkiot yhteensä	2158	8 813	10 971	524	2 375	7 846	10 745

¹⁾ Summat sisältävät Terhi Koipijärvelle suoritettut maksut 31.3. asti ja Juha Vanhaiselle suoritettut maksut 15.3. asti. Uuteen johtoryhmän jäsenen Markus Mannströmiin liittyvät maksut sisältyvät summiin 16.3. alkaen, kun taas Noel Morriniin liittyvät maksut sisältyvät summiin 1.4. alkaen ja Gilles van Nieuwenhuyzeniin liittyvät maksut 16.3. alkaen.

²⁾ Toimitusjohtaja kuuluu ruotsalaiseen johtajien eläkejärjestelmään, jossa kaikkien osallistujien eläkekertymät ovat rahastoimattomia. Eläkevastuu on laskettu ja vakuutettu Ruotsin lainsäädännön mukaisesti. Kattamaton eläkevastuu on suuruudeltaan 1 113 000 euroa.

³⁾ Maaliskuussa 2015 suoritettut lyhyen ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmien maksut perustuivat vuoden 2014 tulokseen. Ilmoitetut suoritukset käsittävät johtoryhmän jäsenet, jotka kuuluivat johtoryhmään maksuhetkellä.

⁴⁾ Vuosittainen peruspalkka sisältää suoritukset johtoryhmän jäseniltä ainoastaan johtoryhmän jäsenyyden ajalta.

Johtoryhmän jäsenet (pl. toimitusjohtaja)

Johdon lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmät

Johtoryhmän jäsenillä on lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmiä, joiden suuruus on enintään 50 % heidän kiinteästä vuosipalkastaan. Kannustinpalkkiot maksetaan seuraavalla tilikaudella. Vuoden 2015 lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmän tuotosta 70 % perustui taloudellisiin tavoitteisiin ja 30 % henkilökohtaisiin tavoitteisiin toimitusjohtajan, talousjohtajan ja divisioonien johtajien osalta. Muiden johtoryhmän jäsenten osalta 60 % perustui taloudellisiin tavoitteisiin ja 40 % henkilökohtaisiin tavoitteisiin.

Johdon pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät

Vuodesta 2009 alkaen Stora Enso on käynnistänyt vuosittain uuden tulosperusteisen osakeohjelman. Vuosien 2009–2013 tulosperusteisten osakeohjelmien erien lunastusaika jakautuu kolmen vuoden ajalle, ja palkitsemisvaliokunta määrittelee ohjelmien tulostavoitteet vuosittain. Vuosien 2014 ja 2015 ohjelmilla on kolmen vuoden tulostavoite, joista erät lunastetaan kerralla kolmen vuoden jälkeen. Vuoden 2012 jälkeen käynnistetyissä tulosperusteisissa osakeohjelmissa ansaittavien osakkeiden määrä on enintään 100 % suurimmasta mahdollisesta osakekannustimien määrästä. Kolme neljäsosaa (75 %) vuoden 2015 ohjelmassa ansaittavista osakkeista on tulosperusteisia ja ansaitaan hallituksen palkitsemisvaliokunnan määrittelemien tuloskriteerien perusteella. Yksi neljäsosa (25 %) vuoden 2015 ohjelmassa ansaittavista osakkeista on rajoitettuja osakkeita, joita ei ole sidottu tulostavoitteisiin ja henkilö on niihin oikeutettu, mikäli työsuhte jatkuu maksupäivänä.

Johtoryhmän jäsenille, jotka olivat johtoryhmässä 31.12.2015, myönnettiin vuoden 2015 tulosperusteisen

osakeohjelman yhteydessä 435 054 osaketta olettaen, että kolmevuotisen ohjelman (2015–2017) enimmäismäärään oikeuttavat tavoitteet saavutetaan.

Työsuorituksen käypä arvo, joka on saatu osakeperusteisen korvauksen vastineena, kirjataan maksutavan mukaisesti joko käteisvaroina tai osakeperusteisesti maksettavana, kuten liitteessä 21 on kuvattu. Osakeperusteisesti maksettavan arvon osalta on mahdollista, että toteutuneet kassavaikutteiset kulut eivät vastaa kirjanpidollisia kuluja, koska osakkeen hintaa ei päivitetä osakkeiden lunastushetkellä. Johtoryhmän palkkiot -taulukossa olevat luvut koskevat henkilöitä, jotka ovat kuuluneet johtoryhmään kannustimien maksupäivänä.

Johtoryhmän jäsenille (johtoryhmän jäsenet maksupäivänä) maksettiin osakkeina vuoden aikana aiempien rajoitettujen ja tulosperusteisten osakeohjelmien yhteydessä yhteensä 171 570 osaketta, joiden käteisarvo täsmäytyspäivänä eli 1.3.2015 (15.4.2015 yhden johtoryhmän jäsenen osalta) oli 1 492 913 euroa laskettuna täsmäytyspäivän osakekurssilla.

Toimitusjohtaja – Karl-Henrik Sundström

Toimitusjohtaja tuli Stora Enson palvelukseen 1.8.2012 ja aloitti työnsä toimitusjohtajana 1.8.2014. Hallitus hyväksyi toimitusjohtajan sopimuksen nimityksen yhteydessä. Toimitusjohtajalla on kuuden kuukauden irtisanomisaika. Irtisanomiskorvaus on vuoden palkka, jos irtisanojana on yhtiö, mutta sopimukseen ei sisälly yhtiön hallinnassa tapahtuvista muutoksista aiheutuvia maksuja. Etuuksiin kuuluu autoetu ja eläkejärjestely. Toimitusjohtajan eläkejärjestely koostuu Ruotsissa sovitusta työsopimusehtoisesta eläkejärjestelystä (ITP2) sekä maksupohjaisesta järjestelystä. Maksusuoritus maksupohjaiseen järjestelyyn on 23 %, kun ansiotulojen perusosa (Income Base Amount, IBA, vuonna 2015 yksi IBA oli 58 100 Ruotsin kruunua) on välillä 20–30. Kun IBA on yli 30, maksusuoritus on 35 % sen palkan osalta, jota toimitusjohtaja sai ennen toimitusjohtajaksi siirtymistään, ja 39 % siitä palkankorotuksen määrästä, jonka toimitusjohtaja saa siirtyessään toimitusjohtajaksi. Toimitusjohtajan eläkeikä on 65 vuotta.

Toimitusjohtajan lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä

Toimitusjohtaja on oikeutettu hallituksen vuosittain vahvistamaan lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmään, joka on enintään 75 % kiinteästä vuosipalkasta. Vuoden 2015 kannustinjärjestelmästä 70 % perustui taloudellisiin tavoitteisiin ja 30 % henkilökohtaisiin tavoitteisiin.

Toimitusjohtajan pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät

Toimitusjohtaja on osallisena useissa pitkän aikavälin kannustinjärjestelmissä. Vuoden 2013 tulosperusteisen osakeohjelman erien lunastusaika jakautuu kolmen vuoden ajalle, ja palkitsemisvaliokunta määrittelee ohjelmien tulostavoitteet vuosittain. Vuosien 2014 ja 2015 ohjelmilla on kolmen vuoden tulostavoite, joista erät lunastetaan kerralla kolmen vuoden jälkeen. Kolme neljäsosaa (75 %) vuosien 2014 ja 2015 ohjelmissa ansaittavista osakkeista on tulosperusteisia ja ansaitaan hallituksen palkitsemisvaliokunnan määrittelemien tulokriteerien perusteella. Yksi neljäsosa (25 %) vuosien 2014 ja 2015 ohjelmissa ansaittavista osakkeista on rajoitettuja osakkeita, joita ei ole sidottu tulostavoitteisiin ja toimitusjohtaja on niihin oikeutettu vain, mikäli työsuhde jatkuu.

Toimitusjohtajalle myönnettiin vuoden 2015 pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän yhteydessä 105 912 osaketta. Myöntämisarvo 908 725 euroa perustuu myöntämispäivän osakekurssiin ja siihen oletukseen, että kolmevuotisen ohjelman enimmäismäärään oikeuttavat tavoitteet saavutetaan. Toimitusjohtaja vastaanotti aiempien rajoitettujen ja tulosperusteisten osakeohjelmien perusteella yhteensä 43 290 osaketta, joiden käteisarvo täsmäytyspäivänä eli 1.3.2015 oli 371 428 euroa täsmäytyspäivän 8,58 euron kurssilla.

Johtoryhmän osakkeet

Johtoryhmän jäsenet tilikauden lopussa	R-osakkeet ¹	Tulosperusteiset osakekannustimet	Rajoitetut osakekannustimet
Juan Carlos Bueno	-	91 027	23 442
Johanna Hagelberg	1 220	29 247	10 718
Kati ter Horst	9 578	55 093	16 415
Lars Häggström	19 474	61 117	16 072
Jari Latvanen	-	34 304	11 435
Ulrika Lilja	13 355	24 584	8 195
Per Lyrvall ²⁾	34 965	55 776	15 042
Markus Mannström	18 860	30 832	8 428
Noel Morrin	5 970	21 395	30 006
Gilles van Nieuwenhuyzen	-	35 934	11 978
Seppo Parvi	5 440	47 199	19 379
Karl-Henrik Sundström ³⁾	83 499	171 352	47 267
Jari Suominen	15 540	42 737	12 945
Yhteensä⁴⁾	207 901	700 597	231 322

¹⁾ Kenelläkään johtoryhmän jäsenistä ei ollut A-osakkeita.

²⁾ Osakkeista 1 257 lähipiirin kautta (puoliso).

³⁾ Osakkeista 41 700 on lähipiirin (Alma Patria AB) omistamia.

⁴⁾ Yhtiö suosittelee ja odottaa, että johtoryhmän jäsenet omistavat Stora Enson osakkeita ainakin yhden perusvuosipalkan arvoa vastaavan määrän. Siksi on suositeltavaa, että palkkiona saatuja osakkeita ei myydä, ennen kuin tämä taso on saavutettu.

Myös seuraavat johtajat olivat johtoryhmässä vuonna 2015

Myös seuraavat johtajat olivat johtoryhmässä vuonna 2015	Osakkeiden määrä tehtävästä luovuttaessa	Tulosperusteiset osakekannustimet tehtävästä luovuttaessa	Rajoitetut osakekannustimet tehtävästä luovuttaessa	Toiminut johtoryhmän jäsenenä asti
Terhi Koipijärvi	2 774	6 375	1 625	31.3.2015
Juha Vanhainen	91 640	-	-	15.3.2015
	94 414	6 375	1 625	

Liite 8. Rahoituserät

Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Nettorahoituserät tuloslaskelmassa		
Rahoitustuotot	25	79
Rahoituskulut	-270	-359
Yhteensä	-245	-280
Jaottelu		
Korkokulut		
Korolliset lainat	-189	-225
Korkojohdannaisten nettokorot	-7	-1
Rahoitusleasingsopimukset	-2	-2
Aktivoituvat korot	12	17
Korkotuotot lainoista ja saamisista	18	22
Nettokorko etuusperusteisten järjestelyiden vastuista	-9	-11
Kurssierot		
Valuuttajohdannaiset	1	49
Korolliset lainat ja talletukset	-44	-91
Muut rahoitustuotot	5	8
Muut rahoituskulut		
Käyvän arvon suojaukset	-1	-
Muut käyvän arvon muutokset	1	-12
Muut	-30	-34
Yhteensä	-245	-280

Johdannaisinstrumenttien tuotot ja kulut esitetään liitteessä 27 Johdannaiset.

Vuonna 2015 korollisten lainojen nettokorkokulut laskivat alhaisemman ja parantuneen velkarakenteen ansiosta. Vuoden aikana aktivoitujen vieraan pääoman kustannusten määrä oli 12 (17) milj. euroa. Vuonna 2015 nämä liittyivät pääasiassa meneillään oleviin Beihain tehdasprojektiin Kiinan Guangxissa ja Varkauden paperikoneen muunnosprojektiin Suomessa. Aktivoinnissa käytetty keskimääräinen korko oli 4,9 % (4,6 %). Taseeseen osana pitkäaikaista velkaa aktivoitavat pitkäaikaisten velkakirjojen liikkeeseenlaskukustannukset taseessa olivat 32 (34) milj. euroa. Vuoden aikana efektiivisen koron menetelmällä tuloslaskelmaan tehtävät poistot olivat 7 (6) milj. euroa.

Edellisessä taulukossa valuuttajohdannaisista esitetyt kurssivoitot ja -tappiot liittyvät pääasiassa instrumentteihin, jotka arvostetaan tuloslaskelman kautta käypään arvoon, sillä ne eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen ehtoja.

Muut käyvän arvon muutokset, jotka esitetään muiden rahoituskulujen alla, liittyvät pääasiassa suojauslaskentaan kuulumattomien korkojohdannaisten käyvän arvon muutoksiin.

Konserni kirjasi 20 (14) milj. euron nettorahoituskulun joukkovelkakirjalainojen takaisinostoista, joiden vaikutus on esitetty edellä olevassa taulukossa muissa rahoituskuluissa. Kauppoja on eritelty tarkemmin liitteessä 26 (Velat). Vuonna 2015 konserni päätti suurimman osan suojauslaskentaan kuulumattomista koronvaihtosopimuksistaan sekä kaikki suojauslaskentaan kuulumattomat korko-optionsa ja korkoputkensa. Päätösten nettovaikutus tuloslaskelmaan oli nolla. Nettomääräinen käteisvaikutus 38 milj. euroa, pois lukien kertyneet korot, esitetään muiden rahoituserien alla rahavirtalaskelmassa.

Vuoden 2015 aikana Pohjolan Voima Oy:hyn (PVO) liittyvät osakaslainat Olkiluoto 4 (OL4) -projektin rahoittamiseksi alaskirjattiin kuluksi TVO:n ylimääräisen yhtiökokouksen päätettyä, ettei yhtiö hae rakennuslupaa Olkiluoto 4 -ydinvoimalaitokselle. Alaskirjauksella oli 5 milj. euron negatiivinen vaikutus muihin rahoituskuluihin.

Vuonna 2014 Stora Enso kirjasi 4 milj. euron voiton jäljellä olevan Bergvik Skog -lainasaamisen myynnistä.

Jäljelle jäävä, muihin rahoituskuluihin kirjattu nettokulu liittyy pääasiassa käyttämättömiin luottolimiitteihin, takauksiin sekä luottoluokituslaitoksiin liittyviin maksuihin.

Tuloslaskelmaan sisältyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot ilman suojauksia

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Liikevaihto	64	66
Kulut	-13	-23
Korolliset lainat ja talletukset	-44	-91
Yhteensä	7	-48

Liite 9. Tuloverot

Verokulu

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Välittömät verot	-84	-79
Laskennalliset verot	53	49
Verot yhteensä	-31	-30

Tuloverojen täsmäytys paikallisiin verokantoihin

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Tulos ennen veroja	814	120
Verot kunkin maan verokannan mukaan ¹⁾	-149	-20
Vähennyskelvottomat kulut ja verovapaat tulot ²⁾	-	-15
Laskennallisten verosaamisten arvostus	12	-13
Verot aiemmilta tilikausilta	-5	5
Liikearvon arvonalentuminen	-	-1
Osakkuus- ja yhteisyritysten tulos	114	10
Muut	-3	4
Verot yhteensä	-31	-30
Efekttiivinen verokanta	3,8 %	25,0 %
Lakisääteinen verokanta (yhdistetty)	18,3 %	16,7 %

¹⁾ Sisältää 6 milj. euron vaikutuksen maista, joissa on määräaikainen verovapaus, sekä veroeduista vuonna 2015, ja -7 milj. euron määräaikaisen verovapauden ja muiden veroetujen vaikutuksen vuonna 2014.

²⁾ 25 milj. euron vähennyskelvottomien kulujen veroarvo on netotettu 25 milj. euron verovapaata tuloa vastaan vuonna 2015, ja 19 milj. euron vähennyskelvottomien kulujen veroarvo on netotettu 4 milj. euron verovapaata tuloa vastaan vuonna 2014.

Lakisääteinen verokanta edustaa Stora Enson toimintamaiden lakisääteisten verokantojen painotettua keskiarvoa.

Muutos laskennallisissa veroissa vuonna 2015

Milj. euroa	Arvo 1.1.2015	Tuloslaskelma	Muut laajan tuloksen erät	Yritysostot ja -myynnit	Muuntoerot	Arvo 31.12.2015
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	-208	53	-	-9	-4	-168
Rahoitusinstrumentit	14	-	-15	-	-1	-2
Verottamattomat varaukset	-40	-	-	-	-2	-42
Eläke- ja muut varaukset	54	2	-36	-2	-1	17
Vahvistetut verotappiot ja verohyvitykset	188	19	-	-	-	207
Muut laskennalliset verot	-13	-21	-	11	5	-18
Yhteensä	-5	53	-51	-	-3	-6
Oman pääoman suojaus (kertyneet muuntoerot)	-	-7	7	-	-	-
Laskennallisten verojen muutos	-5	46	-44	-	-3	-6
Verosaamiset ¹⁾	259					246
Verovelat ¹⁾	-264					-252

¹⁾ Laskennalliset verosaamiset ja -velat on tasattu IAS 12 -standardin mukaisesti.

Muutos laskennallisissa veroissa vuonna 2014

Milj. euroa	Arvo 1.1.2014	Tuloslaskelma	Muut laajan tuloksen erät	Yritysostot ja -myynnit	Muunto- erot	Arvo 31.12.2014
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	-293	77	-	-2	10	-208
Rahoitusinstrumentit	4	-	10	-	-	14
Verottamattomat varaukset	-34	-9	-	-1	4	-40
Eläke- ja muut varaukset	51	-10	17	-1	-3	54
Vahvistetut verotappiot ja verohyvitykset	199	-6	-	-6	1	188
Muut laskennalliset verot	-10	-4	-	1	-	-13
Yhteensä	-83	48	27	-9	12	-5
Oman pääoman suojaus (kertyneet muuntoerot)	-	2	-2	-	-	-
Laskennallisten verojen muutos	-83	50	25	-9	12	-5
Verosaamiset ¹⁾	229					259
Verovelat ¹⁾	-312					-264

¹⁾ Laskennalliset verosaamiset ja -velat on tasattu IAS 12 -standardin mukaisesti.

Laskennallisia verosaamisia kirjataan vain siinä määrin kuin konsernin arvioiden mukaan on todennäköistä, että niitä voidaan hyödyntää tulevien tilikausien verotettavaa tuloa vastaan.

Verotappiot

Milj. euroa	31.12.					
	Vahvistetut verotappiot		Kirjatut veroarvot		Kirjaamattomat veroarvot	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Vanhenee viiden vuoden kuluessa	524	538	84	87	25	30
Vanhenee viiden vuoden jälkeen	592	673	118	66	14	73
Ei vanhene	1 037	985	5	35	260	205
Yhteensä	2 153	2 196	207	188	299	308

Verotappioista 887 (971) milj. euroa kohdistuu Suomeen.

Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista olivat 98 (123) milj. euroa. Näille eroille ei ole erääntymispäivää. Veronalaiset väliaikaiset erot, jotka liittyvät sijoituksiin tytäryhtiöissä, sivuliikkeissä ja osakkuusyhtiöissä sekä osuuksiin yhteisyrityksissä ja joiden laskennallisia verovelkoja ei ole kirjattu, olivat yhteensä 248 (206) milj. euroa.

Liite 10. Poistot ja arvonalentumiset

Poistot ja arvonalentumiset

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Poistot		
Aineettomat hyödykkeet	17	15
Rakennukset ja rakennelmat	89	86
Koneet ja kalusto	404	422
Muut aineelliset hyödykkeet	12	15
Yhteensä	522	538
Arvonalentumiset ja myyntivoitot/-tappiot		
Aineettomat hyödykkeet	-	4
Maa-alueet	3	10
Rakennukset ja rakennelmat	32	41
Koneet ja kalusto	204	175
Muut aineelliset hyödykkeet	7	11
Yhteensä	246	241
Arvonalentumisen peruutus		
Rakennukset ja rakennelmat	-3	-10
Koneet ja kalusto	-2	-2
Muut aineelliset hyödykkeet	-	-1
Yhteensä	-5	-13
Poistot ja arvonalentumiset	763	766

Poistot

Kirjatut poistot olivat 522 milj. euroa eli 16 milj. euroa pienemmät kuin vuonna 2014. Poistot ja arvonalentumiset on eritelty divisioonittain liitteessä 3 (Tiedot segmenteittäin).

Arvonalentumistestaus

Liikearvon arvonalentumistestit tehdään rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmässä tasolla, jolla ylempi johto seuraa liikearvoa. Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestit tehdään rahavirtaa tuottavan yksikön tasolla, joka voi tarkoittaa yksittäistä tehdasta tai tehdasryhmää. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden arvostus perustuu käyttöarvon laskentaan, jossa käytetään hallituksen ja ylemmän johdon hyväksymissä budjeteissa olevia rahavirtaennusteita. Veroja edeltävien diskonttokorkojen laskennassa kutakin rahavirtayksikköä varten otetaan huomioon sen maan verotus ja riskiprofiili, missä rahavirta syntyy. Liikearvon arvonalentumistestausta koskevassa taulukossa on eritelty liikearvon arvonalentumistestauksessa käytettävät keskimääräiset veroja edeltävät diskonttokorot. Samanlaisia diskonttokorkoja käytetään käyttöomaisuuden arvonalentumistestauksessa.

Arvonalentumistesti tehtiin kaikille rahavirtaa tuottavalle yksikölle käyttämällä käyttöarvoon (value-in-use) perustuvaa menetelmää seuraavilla pääolettamuksilla:

- arviot myyntihinnoista perustuvat sisäisten ja ulkoisten asiantuntijoiden analyysihin.
- arvio vuosittaisesta inflaatiosta on noin 2 %.
- nykyinen kulurakenne pysyy muuttumattomana.
- Liikearvon testauksessa käytettiin neljän vuoden ajanjaksoa, jonka jälkeinen ikuisuusarvo perustuu nollakasvuun. Aineellisten ja aineettomien käyttöomaisuushyödykkeiden testauksessa ajanjakso oli hyödykkeen jäljellä oleva taloudellinen vaikutusaika.

Muiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvonalentumiset

Muiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvonalentumisia kirjattiin vuonna 2015 yhteensä 248 milj. euroa, joka aiheutui arvonalentumistestauksesta ja uudelleenjärjestelyistä. Kirjatut arvonalentumiset liittyvät pääosin seuraaviin:

- 216 milj. euroa kohdistui arvonalentumistestauksen seurauksena kolmeen rahavirtaa tuottavaan yksikköön Paper-divisioonassa. Näistä merkittävimmät käsitellään tarkemmin jäljempänä.
- 30 milj. euroa liittyi käynnissä olevaan Brasiliassa sijaitsevan Arapotin tehtaan myyntiin

Paper-divisioonan rahavirtaa tuottava yksikkö Uncoated Magazine Paper Europe testattiin vuonna 2015 arvonalentumisen osalta Euroopan paperimarkkinoiden heikentymisestä johtuvien edelleen alentuneiden pitkän aikavälin tuotto-odotusten vuoksi. Kerrytettävissä oleva rahamäärä perustui käyttöarvoon ja oli 301 milj. euroa. Testauksessa käytetty keskimääräinen diskonttokorko oli 7,3 % (7,4 %). Konserni kirjasi rahavirtaa tuottavaan yksikköön Uncoated Magazine Paper Europe 93 milj. euron arvonalentumisen vuonna 2015.

Paper-divisioonan rahavirtaa tuottava yksikkö Newsprint Europe testattiin vuonna 2015 arvonalentumisen osalta Euroopan paperimarkkinoiden heikentymisestä johtuvien edelleen alentuneiden pitkän aikavälin tuotto-odotusten vuoksi. Kerrytettävissä oleva rahamäärä perustui käyttöarvoon ja oli 335 milj. euroa. Testauksessa käytetty keskimääräinen diskonttokorko oli 7,3 % (7,4 %). Konserni kirjasi rahavirtaa tuottavaan yksikköön Newsprint Europe 120 milj. euron arvonalentumisen vuonna 2015.

Vuonna 2014 aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 235 milj. euroa, mikä aiheutui pääosin arvonalentumistestauksesta, johon vaikuttivat Euroopan paperimarkkinoiden heikentymisestä johtuneet alentuneet pitkän aikavälin tuotto-odotukset, Sollenaun sahan pysyvä sulkeminen, Uetersenin tehtaan myyntiin liittyvät alaskirjaukset ja muut uudelleenjärjestelyt.

Vuonna 2014 kirjattiin 13 milj. euron aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisen peruutus. Tämä johtui pääasiassa Venäjällä sijaitsevan Nebolchin sahan arvonalentumistestauksesta. Nebolchin saha testattiin arvonalentumisen peruutuksen osalta parantuneen kannattavuuden sekä tulevaisuuden tuotto-odotusten johdosta. Suotuisat valuuttakurssimuutokset tukivat sahan kannattavuutta.

Liikearvon arvonalentumistestaus

Vuonna 2015 ei kirjattu liikearvon arvonalentumisia. Vuonna 2014 kirjattiin 3 milj. euron liikearvon arvonalentuminen, joka liittyi kokonaisuudessaan Wood Products -divisioonan Building Solutions Finlandin toimintaan. Lisäksi Packaging Solutions -divisioonan liikearvosta 3 milj. euroa kohdistettiin Corensolle ja kirjattiin pois taseesta myynnin yhteydessä ja sisällytettiin myyntivoittolaskentaan.

Virdia Inc:in hankinnasta vuonna 2014 syntynyt 31 milj. euron (33 milj. Yhdysvaltain dollarin) liikearvo on allokoitu Biomaterials-divisioonan Innovation and Nordic Operations -tasolle.

Liikearvoa sisältävät rahavirtaa tuottavat yksiköt ryhmittäin

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	2015					2014				
	Liikearvo vuoden lopussa	Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet vuoden lopussa	Kerrytettävässä oleva rahamäärä vuoden lopussa	Arvon alentuminen	Keskimääräinen diskonttokorko	Liikearvo vuoden lopussa	Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet vuoden lopussa	Kerrytettävässä oleva rahamäärä vuoden lopussa	Arvon alentuminen	Keskimääräinen diskonttokorko
Packaging Solutions - Europe	19	705	1 461	-	6,8 %	19	593	1 141	-	7,1 %
Packaging Solutions - Corrugated China	11	77	145	-	8,4 %	10	80	162	-	8,7 %
Biomaterials - Innovation and Nordic Operations	31	352	930	-	8,0 %	28	n/a	n/a	n/a	n/a
Wood Products – Central Europe	104	267	672	-	7,3 %	102	243	456	-	7,4 %
Wood Products - Building Solutions Finland	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-
Paper - Newsprint and Book Paper	43	402	679	-	7,3 %	43	552	927	-	7,4 %
Paper - Uncoated Magazine Paper	40	354	529	-	7,3 %	40	480	785	-	7,4 %
Liikearvo	248	2 157	4 416	-		242	1 948	3 471	3	

Arvonalentuminen segmenteittäin vähennettynä arvonalentumisten peruutuksilla

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Consumer Board	2	8
Packaging Solutions	-1	2
Biomaterials	1	-
Wood Products	-4	-1
Paper	243	219
Muut	-	-
Yhteensä (arvonalentuminen + / arvonalentumisen peruutus -)	241	228

Käyttöarvon (value-in-use) laskelma on herkkä diskonttokoron, myyntihintojen ja kustannusten muutoksille. Herkkyyksianalyysitaulukossa on yhteenveto siitä, mikä vaikutus 1 %:n muutoksella diskonttokorossa, 1 %:n laskulla myyntihinnoissa ja 1 %:n nousulla kustannuksissa olisi ollut konsernin rahavirtaa tuottavien yksiköiden liikearvoon.

Liikearvon alentumistestauksen herkkyyksianalyysi, vaikutus kerrytettävissä olevaan rahamäärään

Milj. euroa	Wood Products - Keski-Eurooppa	Paper - Newsprint and Book	Paper - Uncoated Magazine Paper
1 %:n kasvu diskonttokorossa	-108	-92	-71
1 %:n vuotuinen lasku myyntihinnoissa	-113	-96	-69
1 %:n vuotuinen nousu kustannuksissa	-103	-86	-62

Liite 11. Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Tietokoneohjelmistot	Muut aineettomat hyödykkeet	Liikearvo	Yhteensä
Hankintameno				
1.1.2014	233	142	1 162	1 537
Muuntoerot	-	7	3	10
Uudelleenryhmittely	3	1	-	4
Yrityssostot	-	18	28	46
Yritysmyyntit	-4	-3	-6	-13
Lisäykset	8	82	-	90
Vähennykset	-9	-6	-3	-18
31.12.2014	231	241	1 184	1 656
Muuntoerot	-1	26	12	37
Uudelleenryhmittely	4	-1	-	3
Yritysmyyntit	-1	-	-	-1
Lisäykset	4	2	-	6
Vähennykset	-12	-	-	-12
31.12.2015	225	268	1 196	1 689
Kertyneet poistot ja arvon alentumiset				
1.1.2014	207	114	942	1 263
Muuntoerot	-1	-	3	2
Vähennykset	-8	-6	-3	-17
Yritysmyyntit	-4	-3	-3	-10
Poistot	8	7	-	15
Arvon alentumiset	1	-	3	4
31.12.2014	203	112	942	1 257
Muuntoerot	-	18	6	24
Vähennykset	-12	-	-	-12
Yritysmyyntit	-1	-	-	-1
Poistot	9	8	-	17
31.12.2015	199	138	948	1 285
Tasearvo				
31.12.2015	26	130	248	404
Tasearvo				
31.12.2014	28	129	242	399

Aineelliset hyödykkeet

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno						
1.1.2014	418	3 129	14 469	468	1 109	19 593
Muuntoerot	18	-64	-289	-17	135	-217
Uudelleenryhmittely	-	377	811	5	-1 197	-4
Uudelleenluokittelu biologiseksi hyödykkeeksi	-	-	-1	-	-	-1
Yrityssostot	-	-	2	-	-	2
Yritysmyyynnit	-3	-25	-197	-1	-1	-227
Lisäykset	1	25	198	10	389	623
Vähennykset	-2	-40	-213	-17	-4	-276
31.12.2014	432	3 402	14 780	448	431	19 493
Muuntoerot	-5	16	83	-6	11	99
Uudelleenryhmittely	-	62	155	6	-225	-2
Uudelleenluokittelu biologiseksi hyödykkeeksi	-	-	-2	-	-	-2
Yritysmyyynnit	-26	-55	-344	-5	-1	-431
Lisäykset	22	34	256	7	587	906
Vähennykset	-13	-55	-822	-	-9	-899
31.12.2015	410	3 404	14 106	450	794	19 164
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset						
1.1.2014	55	2 136	11 487	373	8	14 059
Muuntoerot	-	-40	-230	-9	-	-279
Vähennykset	-1	-37	-206	-17	-	-261
Yritysmyyynnit	-1	-17	-170	-1	-	-189
Poistot	-	86	422	15	-	523
Arvonalentumiset	9	31	171	4	6	221
31.12.2014	62	2 159	11 474	365	14	14 074
Muuntoerot	-	-12	32	-5	-1	14
Vähennykset	-	-51	-818	-	-9	-878
Yritysmyyynnit	-26	-50	-338	-5	-	-419
Poistot	-	89	404	12	-	505
Arvonalentumiset	3	29	202	3	4	241
31.12.2015	39	2 164	10 956	370	8	13 537
Tasearvo						
31.12.2015	371	1 240	3 150	80	786	5 627
Tasearvo						
31.12.2014	370	1 243	3 306	83	417	5 419

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden lisäykset

Konsernin vuonna 2015 tekemiin yritysostoihin liittyvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankinta-arvo oli 0 (48) milj. euroa. Tätä on käsitelty tarkemmin liitteessä 4 (Yritysostot ja -myynnit).

Tilikauden investoinnit Stora Enso Oyj:ssä ja sen tytäryhtiöissä olivat yhteensä 912 (713) milj. euroa. Käynnissä olevia projekteja ja tulevaisuuden suunnitelmia on käsitelty tarkemmin Stora Enson hallituksen toimintakertomuksessa.

Liite 12. Biologiset hyödykkeet

Stora Enson biologiset hyödykkeet ovat kasvavia puita, joita käytetään raaka-aineena sellulle ja puutuotteille sekä biopolttoaineena. Konsernilla on biologisia hyödykkeitä omissa tytäryhtiöissään Kiinassa, Brasiliassa ja Laosissa, yhteisissä toiminnoissa Brasiliassa ja Uruguayssa sekä osakkuus- ja yhteisyrityksissä Suomessa, Ruotsissa ja Brasiliassa. Käyvän arvon (taso 3) soveltamista koskevat periaatteet esitetään liitteessä 1 (Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet).

Konsernin taseeseen suoraan kirjattu osuus tytäryhtiöistä ja yhteisistä toiminnoista on 640 (643) milj. euroa, kuten alla olevasta taulukosta käy ilmi. Konsernin epäsuora osuus osakkuus- ja yhteisyrityksille kuuluvista biologisista hyödykkeistä on 2 841 (2 226) milj. euroa.

Biologiset hyödykkeet

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Tytäryhtiöt ja yhteiset toiminnot		
Käypä arvo 1.1.	643	634
Muuntoerot	7	55
Käyvän arvon muutos	-13	-70
Lisäykset (kustannusperusteiset)	77	68
Puuston korjuusta ja vahingoista johtuvat vähennykset	-56	-44
Muut muutokset	-20	-
Uudelleenluokittelu Aineellisista hyödykkeistä	2	-
Biologisten hyödykkeiden käypä arvo 31.12.	640	643
Osakkuus- ja yhteisyritykset		
Bergvik Skog Ab (49 %)	2 397	1 777
Tornator Oyj (41 %)	428	429
Arauco Florestal Arapoti S.A. (20 %)	16	20
Osakkuusyritysten biologisten hyödykkeiden käypä arvo 31.12.	2 841	2 226

Tytäryhtiöt ja yhteiset toiminnot:

Guangxissa omistettujen biologisten hyödykkeiden käypä arvo vuoden 2015 lopussa oli 356 (343) milj. euroa, josta nuoren puuston osuus oli 25 (20) milj. euroa. Nuori puusto - alle kahden vuoden ikäiset puut - katsotaan kehittymättömiksi hyödykkeiksi ja arvostetaan kirjanpidossa hankintahintaan. Käyvän arvon merkittävimmät muutokset liittyivät myyntihintaolettamuksen muutokseen sekä valuuttakurssimuutokseen. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa käytetty 9,6%:n (10%) diskonttauskorko määritetään keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen perusteella. Maa-alueita on 86 (86) tuhatta hehtaaria.

Veracel Celulose S.A. (Veracel) on brasilialainen yhteinen toiminto, josta konsernilla on 50 %:n osuus ja jonka biologisten hyödykkeiden käypä arvo oli 172 (226) milj. euroa. Stora Enson osuus näistä biologisista hyödykkeistä oli 86 (113) milj. euroa. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa käytetty 7,6 %:n (8%) diskonttauskorko määritetään keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen perusteella. Stora Enson osuus (50 %) maa-alueista on 114 (114) tuhatta hehtaaria.

Montes del Plata (MdP) on Uruguayssa sijaitseva yhteinen toiminto, josta konsernilla on 50 %:n omistusosuus ja jonka biologisten hyödykkeiden käypä arvo oli 356 (296) milj. euroa. Stora Enson osuus näistä hyödykkeistä oli 178 (148) milj. euroa. Biologisiin hyödykkeisiin sisältyvän nuoren puuston arvo on 39 (40) milj. euroa. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa käytetty 8,0 %:n (8%) diskonttauskorko määritetään

keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen perusteella. Stora Enson osuus (50 %) maa-alueista on 117 (115) tuhatta hehtaaria.

Muut muutokset EUR 20 milj. euroa liittyy brasilialaisen tytäryhtiön biologisten hyödykkeiden alaskirjaukseen.

Merkittävien oletusten herkkyydet +/-10%

	Puun markkinahinnat	Diskonttauskorko
Guangxi	+/- 64	+/- 7
Veracel	+/- 28	+/-2
Montes del Plata	+/- 17	+/- 5

Konsernin biologisten hyödykkeiden tasearvosta sijaitti 31.12.2015 Kiinassa 56 % (53 %), Brasiliassa 14 % (23 %), Uruguayssa 28 % (23%) ja muissa maissa 2 % (1 %). Maa-alueita on 365 (363) tuhatta hehtaaria, ja 31 % (31 %) maasta on vuokrattu ja 2 (2) %:iin kohdistuu rajoituksia. Puuston korjuumäärä oli 4 (4) milj. m³. Mdp:n ja Veracelin luvut on huomioitu omistussuuden mukaisina ja hehtaareissa.

Osakkuus- ja yhteisyritykset:

Konsernissa on kolme osakkuus- ja yhteisyritystä, jotka omistavat biologisia hyödykkeitä:

- Bergvik Skog Ab (Bergvik Skog): 49 %:n omistussuus ruotsalaisesta osakkuusyriyksestä, jonka biologisten hyödykkeiden käypä arvo oli 4 892 (3 627) milj. euroa. Stora Enson osuus tästä omaisuudesta oli 2 397 (1 777) milj. euroa. Biologisten hyödykkeiden arvo nousi vuonna 2015 pääasiassa diskontattuihin rahavirtoihin pohjautuvassa arvostusmallissa käytetyn diskonttokoron laskun takia.
- Tornator Oyj (Tornator): 41 %:n omistus suomalaisesta osakkuusyriyksestä, jonka biologisten hyödykkeiden käypä arvo oli 1 045 (1 047) milj. euroa, josta Stora Enson osuus oli 428 (429) milj. euroa.
- Arauco Florestal Arapoti S.A: 20 %:n omistussuus eteläbrasilialaisesta osakkuusyriyksestä, jonka biologisten hyödykkeiden käypä arvo oli 79 (99) milj. euroa. Stora Enson osuus tästä omaisuudesta oli 16 (20) milj. euroa.

Tietoa Stora Enson tehtaille toimitetuista puumääristä ja viljelmiltä peräisin olevan puun osuudesta löytyy Stora Enson englanninkielisestä vastuullisuusraportista (Sustainability Report 2015), osiosta Forests, Plantations and Land Use. Stora Enson vuoden 2015 vastuullisuusraportti (Sustainability Report 2015) on saatavilla PDF-tiedostona osoitteessa storaenso.com/annualreport.

Liite 13. Osakkuus- ja yhteisyritykset

Konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta esitetään liiketuloksessa, mikä heijastaa näiden investointien operatiivista luonnetta. Tämä pätee erityisesti puunhankintaan liittyviin investointeihin. Osakkuus- ja yhteisyritysten taseessa ei ole olennaista liikearvoa.

Merkittävimmät osakkuus- ja yhteisyritykset

				31.12.		
				Milj. euroa		
		Hallussa oleva omistusosuus / äänivalta %				
Yritys	Raportointisegmentti	Kotipaikka ja pääasiallinen toimipaikka	2015	2014	2015	2014
Bergvik Skog AB: metsä	Muut	Ruotsi	49,00/ 36,70	49,00/ 36,70 ¹⁾	1 300	795
Tornator Oyj: metsä	Muut	Suomi	41,00	41,00	186	177
Bulleh Shah Packaging (Private) Limited: pakkaustarvikkeet	Consumer Board	Pakistan	35,00	35,00	33	31
Arauco Florestal Arapoti S.A.: puuviljelmät	Paper	Brasilia	20,00	20,00	19	24
					1 538	1 027
Muut					32	29
Osakkuus- ja yhteisyritysten tasearvo 31.12.					1 570	1 056

¹⁾ Konserni omistaa 49 % Bergvik Skog AB:stä, mutta äänivalta rajoittuu 36,7 %:iin.

Konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloslaskelmista

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Liikevaihto	345	347
Liiketoiminnan kulut	-229	-239
IAS 41 –arvostus	575	20
Liiketulos	691	128
Nettorahoituserät	-34	-75
Nettotulos ennen veroja	657	53
Tuloverot	-138	-10
Tilikauden tulos	519	43

Kaikki edellä mainitut yhtiöt on yhdistelty tähän konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Helmikuussa 2014 Stora Enso myi 40,24 %:n osakeomistuksensa yhdysvaltalaisen kaoliinin tuottaja Thiele Kaolin Companysta. Kauppahinta oli 84 milj. dollaria (61 milj. euroa). Stora Enso kirjasi liiketoimesta 44 milj. euron myyntivoiton Muut-segmentin vuoden 2014 ensimmäisen neljänneksen tulokseen.

Henkilöstön määrä osakkuus- ja yhteisyrityksissä vuonna 2015 oli keskimäärin 3 460 (3 480 vuonna 2014).

Yhteenvedo konsernin olennaisiin osakkuusyrityksiin, Bergvik Skog AB:hen ja Tornator Oyj:öön, liittyvästä taloudellisesta informaatiosta esitetään alla. Konsernin osuus näistä osakkuusyhtiöistä raportoidaan osana segmenttiä Muut ja kattaa suurimman osan konsernin osuudesta kaikkien osakkuusyhtiöiden tuloksista. Alla esitetty taloudellinen informaatio kuvaa osakkuusyritysten IFRS:n mukaisesti laadituissa tilinpäätöksissä esitettyjä lukuja.

Bergvik Skog AB

Milj. euroa	2015	2014
Lyhytaikaiset varat	53	90
Pitkäaikaiset varat	5 149	3 878
Lyhytaikaiset velat	299	185
Pitkäaikaiset velat	1 160	1 362
Verovelat	1 102	809
Liikevaihto	214	239
Tilikauden tulos	1 015	102
Muut laajan tuloksen erät	6	-39
Laaja tulos yhteensä	1 021	63
Osakkuusyrityksestä tilikauden aikana saadut osingot	22	7
Osakkuusyrityksen nettovarat	2 641	1 612
Konsernin omistusosuus Bergvik Skog AB:ssä	49,00 %	49,00 %
Liikearvo	6	5
Konsernin omistusosuuden tasearvo	1 300	795

Vuonna 2004 Stora Enson Ruotsin metsäomaisuutta hallinnoivasta Bergvik Skogista 56,7 % myytiin institutionaalisille sijoittajille. Stora Enso jäi yritykseen määräysvallattomaksi omistajaksi 43,26 %:n omistuksella. Toukokuussa 2014 konserni kasvatti omistusosuutensa Bergvik Skogissa 49 %:iin. Osakkeiden hankintahinta oli 891 milj. kruunua (97 milj.euroa). Hankinnan yhteydessä Stora Enso kirjasi 5 milj. euroa liikearvoa.

Vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä Bergvik Skog teki maa-alueisiin liittyviä liiketoimia. Järjestelyn seurauksena Bergvik Skog kirjasi tuloslaskelmaansa voiton, josta Stora Enson osuus oli noin 33 milj. euroa. Vuoden 2015 lopussa Stora Enson omistuksen tasearvo oli 1 300 (795) milj. euroa. Vuonna 2015 Stora Enson osuus Bergvik Skogin tuloksesta oli 498 (50) milj. euroa. Osuus sisältää metsäomaisuuden 581 (17) milj. euron arvonnousun. Bergvik Skogin metsäomaisuuden käyvän arvon muutos johtui pääasiassa diskontattuihin rahavirtoihin pohjautuvassa biologisten hyödykkeiden arvostusmallissa käytetyn diskonttokoron laskusta. Arvostuksen verovaikutus oli noin 128 milj. euroa.

Vuoden 2014 toisella neljänneksellä Bergvik Skog vaihtoi maa-alueita Ruotsin valtion kanssa. Järjestelyn seurauksena Bergvik Skog kirjasi tuloslaskelmaansa voiton, josta Stora Enson osuus oli noin 18 milj. euroa.

Tornator Oyj

Milj. euroa	2015	2014
Lyhytaikaiset varat	37	48
Pitkäaikaiset varat	1 143	1 143
Lyhytaikaiset velat	78	84
Pitkäaikaiset velat	553	580
Verovelat	96	96
Liikevaihto	114	95
Tilikauden tulos	39	-27
Muut laajan tuloksen erät	4	3
Laaja tulos yhteensä	43	-24
Osakkuusyrityksestä tilikauden aikana saadut osingot	9	9
Osakkuusyrityksen nettovarot	453	431
Konsernin omistusosuus Tornator Oyj:ssä	41,00 %	41,00 %
Konsernin omistusosuuden tasearvo	186	177

Stora Enson metsäomistukset Suomessa myytiin osakkuusyritys Tornatorille vuonna 2002. Konsernin jäljelle jääneen 41 %:n omistusosuuden tasearvo vuoden 2015 lopussa oli 186 (177) milj. euroa. Vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä Tornator teki maa-alueisiin liittyviä liiketoimia. Järjestelyn seurauksena Tornator kirjasi tuloslaskelmaansa voiton, josta Stora Enson osuus oli noin 3 milj. euroa. Vuonna 2015 Stora Enson osuus Tornatorin voitosta oli 16 (tappiosta 11) milj. euroa. Osuus sisältää metsäomaisuuden arvostustappiota 7 (arvostusvoittoa 1) milj. euroa.

Osakkuus- ja yhteisyritysten yhteenlasketut tiedot, jotka eivät ole erikseen olennaisia

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet ja liikearvo	92	78
Biologiset hyödykkeet	16	20
Korottomat saamiset:		
Pitkäaikaiset	1	1
Lyhytaikaiset	26	26
Vaihto-omaisuus	22	24
Rahavarat	10	7
Varat yhteensä	167	156
Koroton vieras pääoma:		
Pitkäaikaiset	8	8
Lyhytaikaiset	36	31
Velat:		
Pitkäaikaiset	25	15
Lyhytaikaiset	8	10
Verovelat	6	8
Velat yhteensä	83	72
Oma pääoma konsernin taseessa, netto	84	84
Jaottelu		
Oma pääoma ja rahastot	84	84
Muut laajan tuloksen erät	-	-
Pääomaosuusarvo	84	84
Bergvik Skog AB:n pääomaosuusarvo	1 300	795
Tornator Oyj:n pääomaosuusarvo	186	177
Pääomaosuusarvo yhteensä	1 570	1 056

Osakkuus- ja yhteisyrityssaamiset ja -velat

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Saamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä		
Pitkäaikaiset lainasaamiset	5	5
Myyntisaamiset	6	4
Lyhytaikaiset lainasaamiset	3	3
Velat osakkuus- ja yhteisyrityksille		
Ostovelat	32	15

Liiketapahtumat osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Myynti osakkuus- ja yhteisyrityksille	49	50
Ostot osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	160	175

Konserni harjoittaa osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa liiketoimintaa muun muassa puuta myymällä ja ostamalla. Kaikki sopimukset neuvotellaan markkinaehtoisesti ja liiketoimet suoritetaan tavalla, jonka konserni uskoo olevan toimialalla tavanomaista eikä epäedullisempää kuin toimittaessa konserniin kuulumattomien yritysten kanssa.

Lainasaamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä, sisältäen korkosaamiset, olivat vuoden 2015 lopussa yhteensä 8 (8) milj. euroa. Vuoden 2014 ensimmäisellä neljänneksellä kirjattiin 20 milj. euron Bergvik Skogin pääomalainasaamisen myynti.

Liite 14. Myytävissä olevat sijoitukset

Konserni ryhmittelee sijoituksensa kolmeen ryhmään: kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin rahoitusvaroihin, eräpäivään asti pidettäviin sijoituksiin sekä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Tilinpäätöshetkellä konsernilla oli ainoastaan myytävissä olevia rahoitusvaroja. Kaikki myytävissä olevat rahoitusvarat on luokiteltu pitkäaikaisiksi varoiksi, ellei niitä odoteta myytävän seuraavan 12 kuukauden kuluessa.

Yhteenveto myytävissä olevista rahoitusvaroista

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Hankintameno 1.1.		
Noteeratut arvopaperit	4	4
Osuudet muissa yrityksissä	111	104
Myytävissä olevat rahoitusvarat	115	108
Muut laajan tuloksen erät avaavassa taseessa	359	263
Myytävissä olevat sijoitukset 1.1.	474	371
Muuntoerot	1	-1
Lisäykset	14	9
Muihin laajan tuloksen eriin kirjattavien käypien arvojen muutokset	-328	96
Myyntit	-	-1
Voitot ja tappiot tuloslaskelmassa	-2	-
Tasearvo 31.12.	159	474

Arvopapereiden realisoitumattomat voitot ja tappiot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Realisoitumattomat nettovoitot (muut laajan tuloksen erät)	32	359
Hankintameno	127	115
Käypä arvo	159	474
Realisoitumattomat nettovoitot (muut laajan tuloksen erät)	32	359
Laskennalliset verovelat	-5	-6
Realisoitumattomat nettovoitot (muut laajan tuloksen erät)	27	353
Muutos realisoitumattomissa nettovoitoissa (suoraan omaan pääomaan kirjatut voitot/tappiot)	-326	91

PVO:n osakkeet

Stora Ensolla on 15,2 %:n osuus Pohjolan Voima Oy:n osakkeista. Pohjolan Voima Oy on yksityisessä omistuksessa oleva energia-alan yhtiöiden ryhmä, joka tuottaa sähköä ja lämpöä osakkeenomistajilleen Suomessa. PVO-konsernin kullakin tytäryhtiöllä on oma osakelajinsa, ja osakkeet oikeuttavat omistusta vastaavaan määrään tuotetusta energiasta. Osakkeenomistajat maksavat sähköstä tuotantokustannusten perusteella hinnat, jotka ovat yleensä markkinahintoja alhaisemmat. Omistusosuus arvostetaan käypään arvoon neljännesvuosittain kahden eri arvostusmallin tulosten keskiarvon perusteella. Arvostuksessa käytetään diskontatun rahavirran menetelmää ja osakehinnoittelukertoimia. Arvostus on luokiteltu tasolle 3 käyvän arvon hierarkiassa.

Malliin sisältyvät sähkön hinnat perustuvat Nordpoolin hintoihin. Mallissa käytetään likvidien johdannaisten tulevia hintoja käytettävissä oleville vuosille ja sen jälkeen huomioon otetaan inflaatiokerroin.

Energiayksiköiden kustannusrakenne määritetään aiempien tilinpäätösten perusteella, ja sitä korjataan inflaatiokertoimella mallin tulevina vuosina. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa käytetty 3,76 %:n diskonttokorko määritetään keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen perusteella.

Kaupankäyntikertoimet saadaan eurooppalaisista yhtiöistä, joilla on samanlainen tuotantorakenne kuin PVO:lla. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa +/-5 %:n muutos sähkön hinnassa merkitsisi 36 milj. euron tai -36 milj. euron muutosta arvostuksessa. +/- 1 %:n absoluuttinen muutos diskonttokorossa merkitsisi -14 milj. euron tai 18 milj. euron muutosta arvostuksessa.

Muut PVO:n Olkiluoto 3 -ydinvoimalaitosprojektin arvonmääritystä koskevat epävarmuudet liittyvät keskeneräiseen välimiesmenettelyyn, jonka osapuolina ovat laitoksen toimittaja AREVA-Siemens-yhteenliittymä sekä laitoksen omistaja, Teollisuuden Voima Oyj (TVO). Stora Enson epäsuora osuus Olkiluoto 3:n kapasiteetista PVO B2 -osakkeiden kautta on noin 8,9 %. Välimiesmenettelyn mahdollista lopputulosta ei ole huomioitu arvonmäärittämisessä.

PVO:n osakkeet 31.12.2015

Milj. euroa	Osakesarja	Omistus %	Omaisuuslaji	Käypä arvo	
				2015	2014
PVO-Vesivoima Oy	A	20,6	vesivoima	74	145
Teollisuuden Voima Oyj	B	15,7	ydinvoima	39	227
Teollisuuden Voima Oyj	B2	14,8	rakenteilla oleva ydinvoima	0	58
Muu	C,C2,V,M	useita	useita	10	7
Yhteensä				123	437

Vuonna 2015 arvostus oli 123 (437) milj. euroa omistuksen kirjanpitoarvon ollessa 115 (104) milj. euroa, ja tästä 8 (333) milj. euron uudelleenarvostus kirjattiin muihin laajan tuloksen eriin. Muutos Pohjolan Voiman käyvässä arvossa johtuu pääasiassa sähkön markkinahinnan laskusta. Arvonnousuun ei liity laskennallista verovelkaa, koska Suomen verolainsäädännön mukaan yli 10 %:n omistukset on vapautettu myyntivoiton verotuksesta.

Tuloslaskelmaan kirjattiin vuoden aikana 2 milj. euron arvonalentuminen PVO:n C-sarjan osakkeisiin liittyen, mikä johtui päätöksestä lopettaa sähköntuotanto PVO-Lämpövoima Oy:n hiili- ja öljyvoimalaitoksissa.

Tietoa tuotetun, ostetun ja myydyin energian määristä löytyy Stora Enson englanninkielisestä yritysraportista (Stora Enso Sustainability Report 2015), osiosta Environment and Efficiency (Energy).

Merkittävimmät myytävissä olevat rahoitusvarat

31.12.2015

Milj. euroa	Omistus %	Osakkeet kpl	Hankintameno	Käypä arvo
Packages Ltd, Pakistan - julkisesti noteerattu arvopaperi		5 396 650	4	28
Noteeratut arvopaperit yhteensä			4	28
Pohjolan Voima Oy - noteeraamaton arvopaperi	15.2	5 858 355	115	123
Muut - noteeraamattomat arvopaperit			8	8
Osuudet muissa yrityksissä yhteensä			123	131
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä 31.12.2015			127	159
Myytävissä olevat rahoitusvarat yhteensä 31.12.2014			115	474

32 (359) milj. euron ero myytävissä olevien rahoitusvarojen alkuperäisen hankintamenon ja tilinpäätöspäivän markkina-arvon välillä edustaa muihin laajan tuloksen eriin kirjattua nettotulosta, joka on esitetty laskelmassa konsernin oman pääoman muutoksista. Euromääräisten omistusten osuus myytävissä olevista rahoitusvaroista on 82,7 % (93,7 %).

Liite 15. Muut pitkäaikaiset varat

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Ennakkomaksut ja siirtosaamiset	13	14
Barcelonan tehtaan myyntiin liittyvä saaminen	3	-
Muut pitkäaikaiset varat	47	71
Yhteensä	63	85

Vuoden 2015 Barcelonan tehtaan myyntiin liittyvä saaminen, 7 milj. euroa on jaettu pitkäaikaisiin varoihin 3 milj. euroa ja lyhytaikaisiin varoihin 4 milj. euroa, joka on esitetty liitteessä 17 (Saamiset).

Liite 16. Vaihto-omaisuus

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Aineet ja tarvikkeet	343	386
Keskeneräiset tuotteet	81	86
Valmiit tuotteet	664	649
Varaosat ja tarvikkeet	283	280
Muu vaihto-omaisuus	13	18
Ennakkomaksut ja hakkuuoikeudet	108	106
Epäkuranttiusvähennys – varaosat ja tarvikkeet	-106	-108
Epäkuranttiusvähennys – valmiit tuotteet	-9	-10
Nettorealisointiarvoista johtuva vähennys	-4	-4
Yhteensä	1 373	1 403

Vaihto-omaisuuteen kirjatulla vähennyksillä oli tuloslaskelmaan 10 (38) milj. euron kuluvaikutus. Aiemmin kuluksi kirjattujen vähennysten palautuksilla on 6 (9) milj. euron positiivinen tulosvaikutus.

Liite 17. Saamiset

Lyhytaikaiset korottomat saamiset

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Myyntisaamiset	1 040	1 262
Vähennys epävarmoista saamisista	-53	-60
Ennakkomaksut ja siirtosaamiset	127	115
Suojausinstrumentit (TRS)	-	1
Muut saamiset	210	166
Yhteensä	1 324	1 484

Muut saamiset sisältää 4 milj. euron saamisen Barcelonan tehtaan myynnistä.

Suurin osa saamisista on lyhytaikaista, joten niiden kirjanpitoarvon katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa. Yli vuoden päästä erääntyvät saamiset luokitellaan pitkäaikaisiksi.

Erääntyneitä myyntisaamisia, joista ei ole kirjattu epävarmojen saamisten vähennystä, oli 104 (109) milj. euroa 31.12.2015. Nämä saamiset liittyvät useisiin eri maihin ja asiakkaisiin, joilla ei ole viimeaikaisia laiminlyöntejä. Seuraavassa taulukossa myyntisaamiset, epävarmojen saamisten vähennyserät huomioon ottaen, on ryhmitelty ikäjakauman mukaan:

Myyntisaamisten ikäjakauma epävarmojen saamisten vähennyserät huomioon ottaen

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Alle 30 päivää sitten erääntyneet	57	71
31–60 päivää sitten erääntyneet	10	20
61–90 päivää sitten erääntyneet	24	3
91–180 päivää sitten erääntyneet	-	2
Yli 180 päivää sitten erääntyneet	13	13
Yhteensä: Erääntyneet	104	109
Erääntymättömät myyntisaamiset	883	1 093
Yhteensä	987	1 202

Luottotappiot olivat 7 (13) milj. euroa. Epävarmojen saamisten vähennyserät laskivat 7 (kasvoivat 9) milj. euroa. Lisätietoja asiakkaiden luottoriskien hallinnasta on liitteessä 24 (Rahoitusriskien hallinta). Kaikki vähennykset kirjataan asiakaskohtaisesti. Niitä tarkistetaan säännöllisesti ottaen huomioon asiakkaiden taloudellisessa tilanteessa tapahtuvat muutokset. Jos konsernilla on syytä epäillä asiakkaan taloudellista tilannetta, vaaditaan ennakkomaksu tai pankin antama peruuttamaton remburssi. Vuoden lopussa erääntymistä odottavien remburssien yhteissumma oli 36 (52) milj. euroa.

Erääntyneisiin myyntisaamisiin kirjatut vähennykset olivat yhteensä 53 (60) milj. euroa 31.12.2015. Epävarmojen saamisten ryhmittely ikäjakauman mukaan on esitetty alla olevassa taulukossa.

Epävarmojen myyntisaamisten ikäjakauma

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Alle 90 päivää	-	3
91–180 päivää	1	3
Yli 180 päivää	52	54
Yhteensä	53	60

Stora Enso voi solmia myyntisaamisten faktorointisopimuksia nopeuttaakseen myyntisaamisten muuntamista käteisvaroiksi. Tällaiset sopimukset johtivat nimellisen 287 (125) milj. euron taseesta pois kirjaamiseen vuoden loppuun mennessä. Stora Enson osallisuuden myytyihin saamisiin arvioidaan olevan jatkossa vähäinen.

Korolliset saamiset

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Johdannaiset (liite 27)	41	61
Lainat osakkuus- ja yhteisyrityksille	8	8
Muut lainasaamiset	72	75
Yhteensä	121	144
Lyhytaikaiset varat: erääntyvät 12 kk:n kuluessa	53	74
Pitkäaikaiset varat: erääntyvät 12 kk:n jälkeen	68	70
Yhteensä	121	144

Taseessa 31.12.2015 olevien lainasaamisten vuosikorko vaihteli ja oli 0 %–8 % (0 %–8 %). Korollisiin saamisiin sisältyy jaksotettua korkoa 5 (8) milj. euroa, josta 3 (5) milj. euroa liittyy korkojohdannaisiin.

Papyrus Holding AB:n liikkeelle laskema vendor-laina, jonka nimellisarvo on 54 milj. euroa, on luokiteltu taseeseen pitkäaikaiseksi lainasaamiseksi. Lainan käyväksi arvoksi vastaanottopäivänä arvostettiin 47 milj. euroa, ja siitä kertyy korkoa, joka lisätään lainapäömaan takautuvasti. Laina on maksunsaantijärjestyksessä toissijainen korkeammassa takaisinsaantijärjestyksessä olevaan velkaan nähden, mutta etusijalla osakkeenomistajiin nähden. Se erääntyy 7.5.2017. Lainan käypä arvo 31.12.2015 oli 62 (57) milj. euroa tasearvon ollessa 59 (53) milj. euroa.

Vuosina 2012 ja 2013 Stora Enso osallistui Pohjolan Voima Oy:n omistusosuutensa kautta Teollisuuden Voima Oyj:n (TVO) Olkiluoto 4 (OL4) -ydinvoimalaitoksen tarjous- ja suunnitteluvaiheen rahoitukseen myöntämällä 5 milj. euron osakslainan. TVO:n yhtiökokous päätti kesäkuussa 2015, ettei TVO hae rakennuslupaa OL4:lle eduskunnan periaatepäätöksen voimassaolon aikana. Periaatepäätöksen voimassaolo päättyi 30.6.2015. Tämän takia 5 milj. euron osakslainasaaminen kirjattiin vuoden 2015 toisen neljänneksen aikana kuluksi.

Liite 18. Oma pääoma

Oma pääoma 31.12.2015 oli 5 388 (5 070) milj. euroa ja markkina-arvo Nasdaq Helsingissä 6,6 (5,9) mrd. euroa. A-osakkeiden markkina-arvo oli 8,40 (7,48) euroa ja R-osakkeiden 8,39 (7,44) euroa per osake.

Vaikka osakkeilla on sama kirjanpidollinen vasta-arvo, A-sarjan osakkeet tuottavat omistajalleen yhden äänen kutakin osaketta kohti ja R-sarjan osakkeet tuottavat yhden äänen kutakin kymmentä osaketta kohti. Jokaisella osakkeenomistajalla on kuitenkin vähintään yksi ääni. A-sarjan osakkeita voidaan vaihtaa R-sarjan osakkeiksi koska tahansa osakkeenomistajan vaatimuksesta. Yhtiön kaupparekisteriin merkitty ja täysin maksettu osakepääoma 31.12.2015 oli 1 342 (1 342) milj. euroa. Osakkeiden tämänhetkinen kirjanpidollinen vasta-arvo on 1,70 (1,70) euroa osakkeelta.

Vuoden 2015 lopussa hallituksen ja johtoryhmän jäsenet eivät omistaneet (nolla) A-sarjan osakkeita ja omistivat 391 870 (392 208) R-sarjan osaketta. Osakkeiden osuus yhtiön kokonaisäänimäärästä oli 0,02 %. Hallituksen ja johtoryhmän jäsenten omistukset esitetään yksityiskohtaisesti liitteessä 7 (Hallituksen ja johdon palkkiot). Konsernin osakepalkkio-ohjelmat esitetään yksityiskohtaisesti liitteessä 21 (Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät). Millään näistä ohjelmista ei ole kuitenkaan vaikutusta osakepääomaan.

Osakepääoman ja osakemäärien muutokset

	A-osakkeet	R-osakkeet	Yhteensä
1.1.2014	177 096 204	611 523 783	788 619 987
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.1.	-25 000	25 000	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.7.	-15 000	15 000	-
31.12.2014	177 056 204	611 563 783	788 619 987
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.1	-25 300	25 300	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 16.2	-25 000	25 000	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.5	-1 090	1 090	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.6	-400 000	400 000	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.7	-7 000	7 000	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.9	-390	390	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 16.11	-25 000	25 000	-
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi 15.12	-40 334	40 334	-
31.12.2015	176 532 090	612 087 897	788 619 987
Äänimäärä 31.12.2015	176 532 090	61 208 790¹⁾	237 740 879
Osakepääoma 31.12.2015, milj. euroa	300	1 042	1 342
Osakepääoma 31.12.2014, milj. euroa	301	1 041	1 342

¹⁾ R-osakkeiden äänet on laskettu jakamalla R-osakkeiden määrä kymmenellä.

18.4.2016 merkittävät osakkeet edustavat kokonaismäärältään osakkeita, jotka oikeuttavat äänestämään tulevassa varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Liite 19. Määräysvallattomien omistajien osuudet

Määräysvallattomien omistajien osuudet

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
1.1.	167	60
Muuntoerot	6	14
Hankinnat	-46	-
Luovutukset	-	-7
Tappio määräysvallattomien omistajien osuuden ostosta	16	8
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset	7	108
Osuus tilikauden tuloksesta	-24	-9
Muun laajan tuloksen erät	1	-1
Osingot	-2	-6
31.12.	125	167

Merkittävimmät määräysvallattomien omistajien osuudet

Yhtiö	Pääasiallinen toimintamaa	Määräysvallattomien omistajien suhteellinen omistusosuus, %	31.12.	
			2015	2014
			Milj. euroa	
Stora Enso Pulp and Paper Asia AB Group ¹⁾	Ruotsi ja Kiina	Ks.erillinen taulukko	114	112
Stora Enso Inpac Packaging Group	Kiina ja Intia	10.00	11	42
Stora Enso Arapoti Industria de Papel SA	Brasilia	20.00	5	17
Stora Enso Huatai Paper Co Ltd	Kiina	40.00	-9	-8
Muut	-	-	4	4
			125	167

1) Sisältää määräysvallattomien omistajien osuuden Guangxin integroidusta projektista.

Määräysvallattomien omistajien osuudet Stora Enso Pulp and Paper Asia AB -konsernissa

Yhtiö	Pääasiallinen toimintamaa	31.12.2015			31.12.2014		
		Määräysvallattomien omistajien suora omistusosuus, %	Määräysvallattomien omistajien epäsuora omistusosuus, %	Määräysvallattomien omistajien kokonais omistusosuus, %	Määräysvallattomien omistajien suora omistusosuus, %	Määräysvallattomien omistajien epäsuora omistusosuus, %	Määräysvallattomien omistajien kokonais omistusosuus, %
Stora Enso Pulp and Paper Asia AB	Ruotsi ja Kiina	5,79	-	5,79	5,79	-	5,79
Guangxi Stora Enso Forestry Co Ltd	Kiina	5,00	5,50	10,50	5,00	5,50	10,50
Stora Enso (Guangxi) Packaging Company Ltd	Kiina	15,00	4,92	19,92	15,00	4,92	19,92
Stora Enso (Guangxi) Forestry Company Ltd	Kiina	15,00	4,92	19,92	15,00	4,92	19,92

Vuonna 2015 Stora Enso Inpac Packaging Co. Ltd:n määräysvallaton omistaja Inpac Group käytti optiotaan myydä 39 %:n osuus yhtiöstä Stora Ensolle 46 milj. euron (329 milj. Kiinan renminbin) hintaan. Transaktio määräysvallattomien omistajien kanssa johti EUR 16 miljoonan tappioon, joka kirjattiin emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluvan oman pääoman vähennykseksi. Kauppa kasvattaa konsernin omistusosuuden Stora Enso Inpac Packaging Co. Ltd:stä 90 %:iin.

Vuonna 2015 Stora Enso osti 26 %:n suoran määräysvallattoman osuuden Inpac Indiasta 1 euron hintaan.

Uusi määräysvallattomien omistajien osuus muodostui tytäryhtiön osittaisen myynnin seurauksena vuonna 2014. Stora Enso myi 5 %:n osuuden Guangxi Stora Enso Forestry Co Ltd -yhtiöstä Beihai Forestry Investment & Development Company Ltd:lle (Beihai Forestry) 10 milj. eurolla (73 milj. Kiinan renminbillä).

Stora Enso allekirjoitti vuonna 2014 Guangxi Guihai Forest-Pulp-Paper Co Ltd -yhtiön (Guangxi Guihai) kanssa sopimuksen kahden uuden yhtiön perustamisesta nimeltään Stora Enso (Guangxi) Packaging Company Ltd ja Stora Enso (Guangxi) Forestry Company Ltd. Guihai Forestin osuus uusista yhtiöistä on 15%.

Vuonna 2014 International Finance Corporation (IFC) sopi sijoittavansa Guangxin integroituun projektiin (GIPO) 50 milj. euroa (356 milj. Kiinan renminbiä), joka vastaa viiden prosentin osakkuutta projektissa. Stora Enso omistaa noin 80 %:ia projektista, ja jäljelle jäävän osuuden omistavat IFC, Beihai Forestry sekä Guangxi Guihai. Määräysvallaton kokonaisomistusosuus GIPOssa koostuu edellä esitetyn mukaisesti suorista ja epäsuorista omistusosuuksista projektiyhtiöissä.

Vuonna 2014 konserni myi Corenso-liiketoiminnan, johon sisältyi myyntihetkellä 7 milj. euron määräysvallattomien omistajien osuus. Tästä 6 milj. euroa liittyi Corenso United Oy Groupiin ja 1 milj. euroa Muihin, kuten taulukossa Merkittävimmät määräysvallattomien omistajien osuudet esitetään.

Yhteenveto taloudellisesta informaatiosta liittyen konsernin tytäryhtiöihin, joilla on olennaisia määräysvallattomia omistajia, esitetään alla.

Stora Enso Pulp and Paper Asia AB -konserni

Milj. euroa	2015	2014
Pitkäaikaiset varat	1 020	602
Lyhytaikaiset varat	269	306
Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus omasta pääomasta	510	503
Määräysvallattomien omistajien osuus ¹⁾	114	112
Oma pääoma yhteensä	624	615
Pitkäaikaiset velat	461	184
Lyhytaikaiset velat	204	109
Liikevaihto	68	47
Tilikauden tulos	-87	-91
Tuloksen jakaantuminen:		
Emoyhtiön omistajille	-70	-77
Määräysvallattomille omistajille	-17	-14
Tilikauden tulos	-87	-91
Muut laajan tuloksen erät	46	77
Laajan tuloksen jakaantuminen:		
Emoyhtiön omistajille	-33	-9
Määräysvallattomille omistajille	-8	-5
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-41	-14
Liiketoiminnan nettorahavirta	-12	-24
Investointien nettorahavirta	-373	-230
Rahoituksen nettorahavirta	291	425
Nettorahavirta	-94	171

1) Määräysvallattomille omistajille ei maksettu osinkoa vuoden 2014 tai 2015 aikana.

Liite 20. Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Konsernilla on eri liiketoiminnoissa ja eri maissa useita eläkejärjestelyjä ja muita etuusjärjestelyjä, joiden kustannukset vuonna 2015 olivat 160 (164) milj. euroa, kuten liitteestä 6 (Henkilöstökulut) käy ilmi. Valtaosa järjestelyistä on maksupohjaisia. Järjestelyistä kirjatut kulut olivat yhteensä 150 (158) milj. euroa.

Konserniyritysten johdon eläkeikä on 60–65 vuotta. Konsernin johtoryhmän jäsenillä on oikeus jäädä eläkkeelle 65 vuoden iässä. Muun henkilöstön eläkeikä määräytyy kansallisten käytäntöjen tai paikallisten työehtosopimusten mukaan. Jälkimmäisessä tapauksessa konserniin voi kohdistua tiettyjä eläkeikää edeltäviä vastuita, joilla katetaan varhaiseläkkeelle jääneiden eläketulo varhaiseläkkeelle siirtymisen ja kansallisen eläkeiän välisenä aikana.

Stora Enson etuus pohjaiset velvoitteet nykyisille ja entisille työntekijöille ovat yhteensä 1 203 (1 319) milj. euroa. Eri eläkejärjestelyihin on kuitenkin varattu 825 (836) milj. euron varat näiden vastuiden kattamiseksi. Etuus pohjaisten järjestelyjen nettovelka on esitetty taseessa täysimääräisenä. Nettovelka oli 378 milj. euroa vuonna 2015, eli alijäämä pieneni 105 milj. euroa edellisvuoden 483 milj. eurosta. Vähennys johtui suurelta osin vakuutusmatemaattisista voitoista, jotka ovat seurausta etuus pohjaisten velvoitteiden nykyarvon laskennassa käytettyjen taloudellisten ja demograafisten oletusten muutoksista ja kokemusperäisten tarkistusten vaikutuksista. Korkokulut on kirjattu rahoituskuluihin. Vuonna 2015 etuus pohjaisista järjestelyistä kirjattiin tuloslaskelmaan yhteensä 19 milj. euron kulu ja muihin laajan tuloksen eriin 77 milj. euron vakuutusmatemaattinen voitto. Vuonna 2014 etuus pohjaisista järjestelyistä kirjattiin tuloslaskelmaan yhteensä 17 milj. euron kulu ja muihin laajan tuloksen eriin 100 milj. euron vakuutusmatemaattinen tappio.

Suoraan omaan pääomaan kirjatut vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	Koko liiketoiminta	
	2015	2014
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	77	-100
Laskennalliset verot	-36	17
Yhteensä	41	-83

Konsernin toimintaperiaate alijäämien osalta on rahastoida sellaiset määrät, jotka täyttävät paikallisten viranomaisten vaatimukset verovähennyskelpoisille maksuille. Vakuutusmatemaattisten eläkevastuulaskelmien diskonttauskertoimet määräytyvät markkinakorkokannan mukaan. Konsernin tavoitteena on kuitenkin tarjota maksupohjaisia järjestelyjä työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia varten. Kaikkia etuus pohjaisten järjestelyjen vastuita ja kirjanpitoa koskevia seikkoja arvioidaan konsernitason nettovelka heijastaa etuus pohjaisten järjestelyjen todellista alijäämää. Tiedot eläkejärjestelyistä, eläkevaroista ja sijoituspolitiikoista konsernin tärkeimmissä toimintamaissa on esitetty alla.

Suomi

Suomessa eläketurva rahoitetaan pääasiassa maksupohjaisina järjestelyinä, joista aiheutuva kulu tuloslaskelmassa on 68 (71) milj. euroa. Etuus pohjaisten järjestelyjen kattamista vastuista aiheutui puolestaan 1 (1) milj. euron kulu ilman rahoituskulujen osuutta. Eläketurva on vuodesta 2001 lähtien järjestetty kokonaan paikallisten eläkevakuutusyhtiöiden kautta. Etuus pohjaiset velvoitteet ovat yhteensä 348 (399) milj. euroa ja eläkevarat 329 (360) milj. euroa. Nettovelaksi jää siten 19 (39) milj. euroa. Nettovelan vähennys on seurausta muutoksista taloudellisissa ja demograafisissa oletuksissa sekä kokemusperäisten tarkistusten vaikutuksista. Suomen uudella eläkelailalla ei ole vaikutusta konsernin etuus pohjaisiin velvoitteisiin. Suomessa valtio maksaa suhteellisesti suurimman osan eläkkeistä, joten konsernin vastuut ovat Suomessa suhteessa paljon pienemmät kuin vertailumaissa.

Järjestelyihin kuuluvia varoja hoitavat Suomessa vakuutusyhtiöt. Järjestelyjen piiriin kuuluvat työnantajat eivät saa yksityiskohtaisia tietoja varojen rakenteesta ja niiden sijoitusstrategiasta, koska varat kuuluvat

vakuutusyhtiöille. Varoja hoidetaan EU-lainsäädännön ja paikallisten säännösten mukaisesti, ja eläkettä on aina maksettava taattu summa markkinatilanteesta huolimatta.

Saksa

Saksassa eläkekulut olivat yhteensä 13 (15) milj. euroa, joista 11 (13) milj. euroa liittyi maksupohjaisiin ja 2 (2) milj. euroa etuuspohjaisiin järjestelyihin ilman rahoituskulujen osuutta. Etuuspohjaiset veloitteet ovat yhteensä 280 (321) milj. euroa, joka on lähes kokonaan rahastoimatonta, koska eläkevarat ovat vain 7 (7) milj. euroa. Nettovelka pieneni 314 milj. eurosta 273 milj. euroon. Vähennys on pääasiassa seurausta helmikuussa 2015 myydyin Uetersenin tehtaan eläkevastuiden poistumisesta konsernista. Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt on kirjattu taseeseen velaksi. Joissakin pienissä järjestelyissä käytetään vakuutusyhtiöitä tai riippumattomia asiamiehiä. Eläke-etuudet perustuvat eläkettä kartuttavan työsuhteen aikana tehtyihin työvuosiin ja ansaittuihin palkkoihin. Eläkemaksujen alkamisaika määräytyy kansallisen eläkejärjestelmän mukaisen eläkeiän perusteella. Yhtiöt maksavat itse eläkkeet suoraan entisille työntekijöilleen, mistä aiheutuu 18 (19) milj. euron käteiskulut. Eläkkeensaanti on turvattu laissa olevalla vaatimuksella, jonka mukaan taseeseen kirjattu velka vakuutetaan tiettyyn rajaan asti.

Ruotsi

Ruotsissa useimmat työntekijät kuuluvat maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin, joista aiheutuva kulu tuloslaskelmassa oli 51 (54) milj. euroa. Etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluvat pääasiassa toimihenkilöt.

Etuuspohjaiset veloitteet olivat yhteensä 360 (383) milj. euroa ja eläkevarat 319 (310) milj. euroa. Nettovelaksi jäi siten vuoden 2015 lopussa 41 (73) milj. euroa. Nettovelan vähennys on seurausta vakuutusmatemaattisista voitoista, jotka aiheutuivat muutoksista taloudellisissa ja kokemusperäisissä oletuksissa. Stora Enso maksaa rahastolle lisäeläkkeenä kaikkia paikallisia lakisääteisiä eläkevastuita enemmän, joten jäljelle jäävä vastuu liittyy pääasiassa muihin pienempiin järjestelyihin.

Rahaston sijoitusten pitkäaikainen tuottotavoite on 3 %:n reaalityttö verojen jälkeen. Sijoituskäytäntö määrittää pitkäaikaiset strategiset allokointitavoitteet seuraavasti: kiinteistöt enintään 15 %, osakkeet enintään 30 %, vaihtoehtoiset sijoitukset enintään 20 % ja loput korkoinstrumenteissa. Stora Enson ruotsalainen eläkerahasto toteuttaa vuosittain selvityksen varoista/veloista optimoidakseen riskiparametrinsa.

Muut maat

Muissa maissa etuuspohjaiset veloitteet olivat yhteensä 215 (216) milj. euroa ja eläkevarat olivat 170 (159) milj. euroa. Nettovelaksi muodostui 45 (57) milj. euroa. Merkittäviä vastuita ja eläkevaroja oli vain Iso-Britanniassa, 154 (153) milj. euroa ja 139 (136) milj. euroa. Nettovelaksi jäi siten vuoden 2015 lopussa 15 (17) milj. euroa. Tämä nettovelan vähennys on seurausta muutoksista vakuutusmatemaattisissa oletuksissa.

Etuuspohjaiset velvoitteet, nettovastuiden täsmäytys

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Etuuspohjaisten velvoitteiden nykyarvo		
Etuuspohjaiset velvoitteet 1.1.	1 319	1 217
Muuntoerot	17	-12
Korkokulut	36	40
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat kulut	13	13
Aikaisempaan työsuoritukseen perustuvat kulut	-3	-7
Väestötilastollisten oletusten muutoksista johtuvat etuuspohjaisten velvoitteiden vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-21	-
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuvat etuuspohjaisten velvoitteiden vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-39	170
Kokemukseen perustuvista oikaisuista johtuvat etuuspohjaisten velvoitteiden vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-28	-37
Maksetut etuudet	-77	-64
Yritysmyynnit ja -ostot, netto	-29	-1
Muut	15	-
Etuuspohjaiset velvoitteet 31.12.	1 203	1 319
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo		
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 1.1.	-836	-845
Muuntoerot	-15	10
Varojen odotettu tuotto	-26	-29
Järjestelyyn kuuluvien varojen vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	11	-27
Työnantajamaksut	-22	-10
Maksetut etuudet	77	64
Muut	-14	1
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 31.12.	-825	-836
Etuuspohjaiset nettovelvoitteet	378	483

Yhteenveto etuuspoijaisten järjestelyjen nettoveloista taseessa

Milj. euroa	31.12.					
	Etuuspohjaiset järjestelyt yhteensä		Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt		Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	893	974	893	974	-	-
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo	310	345	286	317	24	28
Etuuspohjaiset veloitteet	1 203	1 319	1 179	1 291	24	28
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	825	836	825	836	-	-
Etuuspohjaisten järjestelyjen nettovelat	378	483	354	455	24	28
Nettovelat	378	483	354	455	24	28

Etuuspohjaisten järjestelyiden kulut tuloslaskelmassa

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi					
	Etuuspohjaiset järjestelyt yhteensä		Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt		Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Liiketoimintakulut						
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat kulut	13	13	12	12	1	1
Aikaisempaan työsuoritukseen perustuvat kulut	-3	-7	-	-6	-3	-1
Rahoituskulut						
Etuuspohjaisten järjestelyiden nettovelan nettokorko	9	11	8	10	1	1
Kulut	19	17	20	16	-1	1

Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Eläkevarojen tappio/voitto	-11	27
Eläkesuunnitelmista syntyvä voitto/tappio	88	-133
Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuuserän enimmäismäärän vaikutuksesta johtuva voitto/tappio	-	6
Voitto/tappio yhteensä	77	-100

Etuuspohjaiset järjestelyt: Velvoitteiden laskemisessa käytetyt maakohtaiset oletukset

31.12. päättyvä tilikausi

	Suomi		Saksa		Ruotsi	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Diskonttauskorko %	2,0	2,0	2,0	2,0	2,75	2,50
Palkkatason nousu %	1,4	1,8	2,5	2,5	2,5	2,5
Eläketason nousu %	1,6	2,0	1,8	1,8	1,6	1,8
Nykyinen eläkeikä keskimäärin	63,8	63,8	63,0	65,0	65,0	65,0
Painotettu keskimääräinen elinajanodote	88,8	89,4	85,0	85,2	89,3	89,3

Korkoriski: Velvoitteet arvioidaan käyttämällä korkean luottoluokituksen yrityslainojen tai valtion joukkolainojen markkinakorkoja velvoitteiden diskonttaamiseksi. Näin ollen ne ovat alttiita muutoksille. Tulosvaikutteisesti kirjatut nettokorkotuotot ja -kulut lasketaan myös markkinakorkoja käyttäen.

Elinikään liittyvä riski: Jos jäsenet elävät oletettua vanhemmiksi, vastuut saatetaan alun perin arvioida liian pieniksi. Alijäämää saattaa esiintyä, jos rahastointi ei ole riittävässä määrin huomioinut kohonnutta elinajanodotetta.

Etuuspohjaisten eläkevelvoitteiden herkkyys

Vaikutus etuuspohjaisiin eläkevelvoitteisiin

	Oletusten muutos	Oletusten nousu	Oletusten lasku
	Diskonttauskorko	0,50 %	Lasku 6,7 %
Palkkojen nousuvauhti	0,50 %	Nousu 1,4 %	Lasku 1,2 %
Eläkkeiden nousuvauhti	0,50 %	Nousu 5,5 %	Lasku 5,2 %
		Oletuksen nousu 1 vuodella	Oletuksen lasku 1 vuodella
Elinajanodote		Nousu 3,2 %	Lasku 3,1 %

Eläkejärjestelyjen kesto

Vuodet	Suomi	Ruotsi	Saksa	Iso-Britannia
31.12.2014	11,0	16,1	13,2	18,5
31.12.2015	10,0	15,2	13,5	17,8

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt maittain 31.12.2015

Milj. euroa	31.12.2015				
	Suomi	Saksa	Ruotsi	Muut	Yhteensä
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	348	17	338	190	893
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo	-	263	22	25	310
Etuuspohjaiset veloitteet	348	280	360	215	1 203
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	329	7	319	170	825
Nettovelat etuuspohjaisissa järjestelyissä	19	273	41	45	378
Eläkevelat taseessa	19	273	41	45	378
Jaottelu					
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	19	273	41	22	355
Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	-	-	-	23	23
Eläkevelat taseessa	19	273	41	45	378

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt maittain 31.12.2014

Milj. euroa	31.12.2014				
	Suomi	Saksa	Ruotsi	Muut	Yhteensä
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	399	28	361	186	974
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo	-	293	22	30	345
Etuuspohjaiset veloitteet	399	321	383	216	1 319
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	360	7	310	159	836
Nettovelat etuuspohjaisissa järjestelyissä	39	314	73	57	483
Eläkevelat taseessa	39	314	73	57	483
Jaottelu					
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	39	314	73	29	455
Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	-	-	-	28	28
Eläkevelat taseessa	39	314	73	57	483

Kaksi tärkeintä konsernin eläkevelkaan vaikuttavaa taloudellista tekijää ovat korkojen vaihtelu ja inflaatio-odotukset. Eläkevarojen sijoitusten allokoinnin tavoitteena on neutralisoida näiden tekijöiden vaikutukset ja maksimoida sijoitusten tuotto.

Järjestelyyn kuuluvat varat

Milj. euroa	31.12.			
	2015		2014	
	Arvo	%	Arvo	%
Oma pääoma	301	36,4	298	35,6
Valtion joukkolaina	79	9,6	53	6,4
Yrityslaina	273	33,1	258	30,9
Velat	352	42,7	311	37,3
Kiinteistöt	60	7,3	65	7,8
Rahavarat	47	5,7	38	4,5
Muut	65	7,9	124	14,8
Eläkerahastojen varat yhteensä	825	100,0	836	100,0

Järjestelyihin kuuluvat varat eivät sisällä konsernin kiinteistöomaisuutta tai muuta omaisuutta tai yhtiön omia rahoitusinstrumentteja. Suomen 329 (360) milj. euron eläkevarojen jakaumaa ei raportoida erikseen, sillä varojen todellinen allokointi voidaan vain arvioida vakuutusyhtiöiden julkaisemien tavoitearvojen perusteella.

Vuonna 2016 maksuja odotetaan olevan yhteensä 38 milj. euroa.

Vuonna 2015 maksuja oli yhteensä 22 (10) milj. euroa.

Liite 21. Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät

Suurin osa tuotantotyöntekijöistä kuuluu ammattijärjestöihin. Euroopassa palkoista sovitaan yleensä kollektiivisesti ammattijärjestöjen ja konsernin tai metsäteollisuuden välisissä palkkaneuvotteluissa. Johdon palkat sovitaan tapauskohtaisesti. Stora Enson palkitsemisjärjestelmissä otetaan huomioon sekä tulosyksikön että yksilön suorituskyky, kehitys ja tulos. Tämä suorituspohjainen palkitsemisjärjestelmä perustuu yhtiön tulokseen ja liiketoiminnan avaintavoitteiden saavuttamiseen.

Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmät

Konsernin johdon sekä divisioonien ja tulosyksiköiden johdon lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmissä palkkiot ovat enimmillään 7–75 % perusvuosipalkasta. Henkilöstön kannustinjärjestelmässä palkkiot ovat enimmillään 7 % perusvuosipalkasta. Kaikki kannustinpalkkiot ovat harkinnanvaraisia. Konsernin tulokseen perustuvat palkitsemisjärjestelmät koskevat paikallisen käytännön ja lainsäädännön sallimissa noin 95 %:a kaikista työntekijöistä. Vuonna 2015 kannustinpalkkioiden laskentaperusteina käytettiin sekä taloudellisia tavoitteita että henkilökohtaisesti määritettyjä tavoitteita.

Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät

Vuonna 2004 hallitus hyväksyi kahden osakeperusteisen ohjelman (rajoitetun ja tulosperusteisen) käyttöönoton. Vuosina 2005–2015 uusia osakeperusteisia ohjelmia käynnistettiin joka vuosi. Vuodesta 2009 lähtien uudet pitkän aikavälin kannustinohjelmat johdolle ovat olleet pääsääntöisesti tulosperusteisia. Vuosien 2009–2013 tulosperusteisten osakeohjelmien erien lunastusaika jakautuu kolmen vuoden ajalle, ja palkitsemisvaliokunta määrittelee ohjelmien tulostavoitteet vuosittain. Vuosien 2014 ja 2015 ohjelmilla on kolmen vuoden tulostavoite, joissa erät lunastetaan kerralla kolmen vuoden jälkeen. Aiemmin, vuosina 2009–2011 käynnistetyistä ohjelmista ansaittavien osakkeiden määrä oli enintään 150 % suurimmasta mahdollisesta osakekannustimien määrästä, mikäli saavutetut tulokset ylittävät tavoitteen. Vuodesta 2012 lähtien käynnistetyissä ohjelmissa ansaittavien osakkeiden määrä on enintään 100 % suurimmasta mahdollisesta osakekannustimien määrästä.

Kolme neljäsosaa (75 %) vuosien 2014 ja 2015 ohjelmissa ansaittavista osakkeista on tulosperusteisia ja ansaitaan hallituksen palkitsemisvaliokunnan määrittelemien tuloskriteerien perusteella. Yksi neljäsosa (25 %) vuosien 2014 ja 2015 ohjelmassa ansaittavista osakkeista on rajoitettuja, joita ei ole sidottu tulostavoitteisiin ja henkilö on niihin oikeutettu, mikäli työsuhte on voimassa oikeuden lunastuspäivänä.

Osakekannustimien vastikkeena saadun työsuorituksen käypä arvo kirjataan suoritusmenetelmää vastaavalla tavalla. Konserni pidättää työntekijän palkkiosta summan, joka vastaa työntekijälle tapahtumasta syntyneestä verovelvollisuudesta, vähentämällä työntekijälle annettujen osakkeiden lukumäärää. Veroihin liittyvä määrä kirjataan käteisvaroin suoritetuksi osakeperusteiseksi palkkioksi. Työntekijöille osakkeina jaettu määrä kirjataan omana pääomana maksetuksi.

Myös odotettuun maksettavaan veroon liittyvä käteisvaroina maksettava velka arvostetaan jokaisena tilinpäätöspäivänä uudelleen käypään arvoonsa käyttämällä arvioita niiden osakekannustimien määrästä, joiden odotetaan tulevan lunastettaviksi. Viimeisimmät käyvät arvot lasketaan käyttämällä Stora Enson R-osakkeen vuoden päätöskurssia 8,39 (7,44) euroa, jossa on huomioitu odotettujen osinkojen nykyarvo, jolloin kaikki muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Omana pääomana maksettavien osakekannustimien nettosumma verojen jälkeen arvostetaan osakkeidenmyöntämispäivän perusteella käypään arvoon, jossa on huomioitu odotettujen osinkojen nykyarvo. Omana pääomana maksettavien osakekannustimien myöntämispäivänä määritetty käypä arvo kirjataan kuluksi tasasuuruusina erinä syntymisajanjaksolla perustuen arvioon lopulta suoritettavien osakkeiden määrästä, jolloin oma pääoma kasvaa vastaavasti.

Rajoitettuihin ja tulosperusteisiin osakeohjelmiin sisältyvien osakkeiden arvioitu lukumäärä vuoden lopussa on esitetty seuraavassa taulukossa.

Rajoitetut ja tulosperusteiset osakeohjelmat 31.12.2015

Osakkeita	Rajoitettuihin ja tulosperusteisiin osakeohjelmiin sisältyvien osakkeiden arvioitu lukumäärä vuoden lopussa			
	2016	2017	2018	Yhteensä
Vuoden 2013 ohjelma	575 166	-	-	575 166
Vuoden 2014 ohjelma	4 615	1 090 071	-	1 094 686
Vuoden 2015 ohjelma	11 266	11 608	1 543 380	1 566 254
Yhteensä	591 047	1 101 679	1 543 380	3 236 106

Stora Enson osakeperusteisten ohjelmien kulut kirjataan niiden syntymisajanjaksolle, joka on niiden myöntämisestä oikeuteen saada kannustimia. Osakepohjaisten ohjelmien kokonaisvaikutuksista kirjattiin 8 (13) milj. euron kulu tuloslaskelmaan. Kirjattu kulu liittyy kokonaan rajoitettuihin ja tulosperusteisiin osakeohjelmiin, joista 4 (6) milj. euroa liittyy osakkeina maksettaviin kannustinjärjestelmiin. Vuoden lopun 5 (6) milj. euron velka on esitetty pitkäaikaisessa korottomassa vieraassa pääomassa ja se liittyy kokonaan rajoitettuihin ja tulosperusteisiin osakeohjelmiin.

Osakeohjelmat on suojattu suojausinstrumenteilla (Total Return Swap), jotka maksetaan käteissuorituksin. Konsernilla on täten mahdollisuus saada käteissuorituksia, jotka osittain kompensoivat muutokset osakkeen kurssissa sen myöntämispäivän ja maksupäivän välillä. Konsernin suojausinstrumentit (TRS) eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä. Siten kausiluonteiset muutokset niiden käyvässä arvossa kirjataan tuloslaskelmaan liiketoiminnan kuluihin niiden osakeperusteisten ohjelmien kustannusten kanssa, joihin ne liittyvät.

TRS suojausinstrumentteja oli 31.12.2015 käytössä 2 900 000 (3 500 000) Stora Enso Oyj:n R-osaketta vastaava määrä. Suojausinstrumenttien (TRS) käypä arvo oli 3 (1) milj. euroa negatiivinen. Muutos 1 milj. euron netto-omaisuudesta 3 milj. euron netto-velkaan johtui 8 milj. euron käteissaamisesta sekä siitä, että suojausinstrumenttien käypä arvo nousi 4 milj. euroa osakekurssin noustua 7,44 eurosta (31.12.2014) 8,39 euroon (31.12.2015).

Liite 22. Muut varaukset

Muut varaukset

Milj. euroa	Ympäristö varaukset	Uudelleenjärjestely varaukset	Muut pakolliset varaukset	Varaukset yhteensä
Tasearvo 1.1.2015	115	111	15	241
Muuntoerot	1	-	-3	-2
Kirjattu tuloslaskelmaan	-19	-3	5	-17
Uudet varaukset	-	7	4	11
Varausten lisäys	3	4	3	10
Varausten peruutus	-22	-14	-2	-38
Maksut	-6	-53	-3	-62
Tasearvo 31.12.2015	91	55	14	160

Jako lyhytaikaisiin ja pitkäaikaisiin

Lyhytaikaiset velat: erääntyvät 12 kk:n kuluessa	3	41	4	48
Pitkäaikaiset velat: erääntyvät 12 kk:n jälkeen	88	14	10	112
Yhteensä 31.12.2015	91	55	14	160

Ympäristövelvoitteet

Ympäristövaraukset olivat 91 milj. euroa 31.12.2015 eli 24 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Tähän vähentymiseen sisältyy aiempien ympäristövarausten peruutuksia, joiden arvo on Varkauden osalta 10 milj. euroa ja Corbehemin osalta 8 milj. euroa.

Keskeisimmät varaukset olivat seuraavat:

- Stora Enson ja Falunin kaupungin tekemän sopimuksen mukaisesti konserni on velvollinen puhdistamaan veden Kopparbergin kaivoksen aiheuttamista saasteista ennen vesien päästämistä ympäristöön. Tilikauden lopussa varaus oli 41(45) milj. euroa.
- Skoghallin tehtaan alueella on saastunutta maa-ainesta, joka on poistettava. Tilikauden lopussa varaus oli 17 (17) milj. euroa.
- Ympäristövaraukset Suomessa olivat yhteensä 8 (18) milj. euroa. 10 milj. euron lasku verrattuna tilanteeseen 31.12.2014 johtuu varauksen peruutuksesta, joka liittyy Varkauden sanomalehtipaperituotannon pysyvään sulkemiseen vuonna 2010 ja oli arvoltaan 10 milj. euroa. Varauksista suurin liittyy Kemijärven sellutehtaan vesialtaan puhdistamiseen ja on arvoltaan 6 (6) milj. euroa. Muut ympäristövaraukset koostuvat 1 (1) milj. euron varauksesta, joka liittyy Pateniemen sahan lähiympäristön saastumiseen, ja 1 (1) milj. euroa ympäristövarauksista koskee entistä Summan tehtaan aluetta.
- Stora Enso Pulp AB on poistanut elohopeaa Skutskärin satamasta jo useiden vuosien ajan yhteistyössä paikallisten viranomaisten kanssa. Lisäksi Stora Enso on velvollinen puhdistamaan tehtaan aiemmin käyttämän vanhan kaatopaikan tarkistettujen ympäristösäädösten mukaiseksi. Stora Enso Pulp AB:n ympäristövaraukset olivat tilikauden lopussa 7 (8) milj. euroa.
- Saksassa Baienfurtin tehtaan sulkemisesta jäljellä oleva 6 (6) milj. euron ympäristövaraus koskee pääasiassa kaatopaikkoja, joita ei myyty kiinteistön mukana vuonna 2010.

Uudelleenjärjestelyvaraukset

Stora Ensossa on tehty viime vuosina merkittäviä uudelleenjärjestelytoimia yritysten myynneistä tehtaiden sulkemisiin sekä hallinnollisten kustannusten säästöohjelmiin. Tilikauden uudet uudelleenjärjestelyvaraukset divisioonittain: Packaging Solutions 5 milj. euroa, Wood Products 1 milj. euroa ja Paper 1 milj. euroa. Kesäkuussa 2015 Stora Enso ilmoitti aikovansa sulkea pysyvästi aaltopahvipakkauksia valmistavan yksikkönsä Intian Chennaissa. Sulkemisen syynä ovat tehtaan taloudellinen kannattamattomuus sekä merkittävä paikallisen kysynnän vähentyminen. Uuden varauksen arvo oli 4 milj. euroa.

Uudelleenjärjestelyvaraukset vähenivät 56 milj. eurolla edellisvuoden loppuun verrattuna. Tämä nettomuutos sisältää 14 milj. euroa aiempien varausten peruutuksia, joista merkittävimmät ovat 4 milj. euroa Itävallassa sijaitsevaan Sollenaun sahan sulkemiseen liittyen ja 3 milj. euroa liittyen Ruotsissa sijaitsevaan Kvarnsvedenin paperitehtaan paperikoneen sulkemiseen.

Kirjattuihin uudelleenjärjestelyvarauksiin liittyvät maksut vuonna 2015 olivat yhteensä 53 (83) milj. euroa.

Vuonna 2014 konserni ilmoitti uudelleenjärjestelyvarauksista Consumer Board-, Wood Products-, Paper-divisioonissa ja Muut-segmentissä, jotka koskivat pääasiassa toimintojen uudelleenjärjestelyä, kevennyksiä ja tehostamisia. Merkittävimmät erät muodostuivat yhden paperikoneen sulkemisesta Suomessa, yhden sahan sulkemisesta Itävallassa ja yhden paperitehtaan sulkemisesta Ranskassa. Vuoden 2014 uudelleenjärjestelyvaraukset divisioonittain: Consumer Board 2 milj. euroa, Wood Products 11 milj. euroa, Paper 73 milj. euroa ja segmentissä Muut 1 milj. euroa.

Uudelleenjärjestelyvarauksista taseeseen kirjatut velvoitteet olivat vuoden 2015 lopussa 55 (111) milj. euroa. Ne kattoivat sekä toimintojen lopettamisesta ja purkamis- ja raivaustöistä aiheutuvat kustannukset että irtisanomiskustannukset.

Tiedot uudelleenjärjestelyihin liittyvistä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisista ovat liitteessä 10 (Poistot ja arvonalentumiset).

Muut pakolliset varaukset

Muut pakolliset varaukset olivat 14 milj. euroa 31.12.2015 eli 1 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Liite 23. Korottomat velat

Pitkäaikaiset korottomat velat

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Varaukset työsuhteen päättymisen jälkeisistä etuuksista (liite 20)	378	483
Muut varaukset (liite 22)	112	159
Osakeperusteiset maksut (liite 21)	5	6
Muut velat	44	41
Yhteensä	539	689

Lyhytaikaiset korottomat velat

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Ostovelat	1 203	1 097
Palkka- ja henkilöstökustannukset	217	216
Siirtovelat	182	184
Varausten lyhytaikainen osuus (liite 22)	48	82
Saadut ennakot	14	21
Optio-ohjelmien suojausinstrumentit (TRS)	3	-
Muut velat	146	113
Yhteensä	1 813	1 713

Liite 24. Rahoitusriskien hallinta

Riskienhallinnan periaatteet ja prosessi

Stora Enso altistuu erilaisille rahoitusmarkkinariskeille, joita konsernin tulee hallita hallituksen hyväksymien toimintatapojen mukaisesti. Tavoitteena on kustannustehokas konserniyritysten varainhankinta ja tuloksen heilahteluiden pienentäminen rahoitusinstrumenttien avulla. Pääasialliset rahoitusriskit ovat korkoriski, valuuttariski, varainhankintariski ja hyödykkeiden, etenkin kuidun ja energian, hintariski.

Stora Enson rahoitusriskipolitiikkaa sovelletaan kaikkiin Stora Ensossa tapahtuviin rahoitustransaktioihin. Kyseinen politiikka ja siihen tulevaisuudessa mahdollisesti tehtävät muutokset astuvat voimaan, kun konsernin hallitus on ne hyväksynyt. Kaikkien rahoitusinstrumenttien käyttöä koskevien toimintaohjeiden on oltava yhdenmukaisia kyseisen rahoitusriskipolitiikan kanssa. Stora Enson konsernirahoituksen sisäinen riskienhallintapolitiikka sisältää lisäksi rahoitusriskipolitiikkaa yksityiskohtaisempia ohjeita. Tärkeimmät rahoitusmarkkinariskit on selostettu seuraavassa. Konsernin yhteisiin toimintoihin kuuluvat yhtiöt toimivat omien rahoitusriskipolitiikoiden mukaisesti. Kyseiset politiikat eivät välttämättä ole täysin yhteneviä konsernin politiikan kanssa.

Korkoriski

Korkotason vaihtelut vaikuttavat konsernin korkokuluihin. Konsernin tavoitteena on pitää korkokulut vakaina. Konsernin duraatiokatto on konsernin nostettujen lainojen keskimääräinen maturiteetti. Keskimääräisen maturiteetin ylittävä duraatio vaatii hallituksen hyväksynnän.

31.12.2015 tilanteen mukaisesti yhden prosenttiyksikön paralleeli muutos korkotasossa aiheuttaisi 11 (6) milj. euron vaikutuksen vuotuisissa nettokorkokuluissa olettaen, että lainojen duraatio ja konsernin rahoituksen rakenne pysyvät ennallaan vuoden aikana. Kyseinen simulaatio laskee yhden prosenttiyksikön muutoksen vaikutuksen kaikkien vaihtuvakorkoisten instrumenttien seuraavasta uudelleenasettamispäivästä lukien vuoden loppuun asti. Lisäksi kaikkien vuoden kuluessa erääntyvien lyhytaikaisten lainojen eräpäivää oletetaan pidennettävän vuoden loppuun asti soveltaen uutta korkeampaa korkoa.

Konsernin vaihtuvakorkoinen nettovelkapositio, pois lukien rahavarat, mutta mukaan lukien koronvaihtosopimusten vaihtuvan osan, oli yhteensä noin 1,4 (0,6) mrd. euroa. Konsernin korollisten nettovelkojen, mukaan lukien kaikki korkojohdannaiset, mutta pois lukien rahavarat, koron keskimääräinen uudelleenmääräytymiskausi oli noin 2,9 (3,4) vuotta. Vuonna 2015 yhden prosenttiyksikön paralleeli muutos korkotasossa ei aiheuttaisi käyvän arvostuksen voiton tai tappion kirjaamista muihin rahoituseriin, kun taas vuonna 2014 vastaavan muutoksen vaikutus olisi ollut 16 milj. euroa. Nämä aiheutuvat pääasiassa koronvaihtosopimuksista, jotka eivät täytä käyvän arvon suojauslaskennan edellytyksiä. Vastaavasti yhden prosenttiyksikön paralleeli muutos korkotasossa aiheuttaisi 16 (3) milj. euron suuruisen käyvän arvostuksen voiton tai tappion ennen veroja rahavirran suojauksen alla olevista koronvaihtosopimuksista, joiden arvonmuutos kirjataan laajan tuloksen erien kautta rahavirran suojausrahastoon. Liitteessä 27 (Johdannaiset) on yhteenvedo liikkeeseen laskettujen korkojohdannaisopimusten nimellisarvosta ja käyvästä arvosta.

Valuutan transaktioriski

Konserni altistuu valuuttariskille, joka aiheutuu sen raportointivaluuttaa euroa vastaan tapahtuvista valuuttakurssimuutoksista. Valuutan transaktioriski tarkoittaa valuuttakurssivaihteluiden vaikutusta konsernin tuloslaskelmaan eli valuuttakurssien vaikutusta odotettuihin tuleviin rahavirtoihin. Konsernin toimintaohjeena on suojata 50 % tärkeimpien valuuttojen valuuttamääräisistä ennustetuista rahavirroista 12 kuukaudeksi eteenpäin.

Valuuttariskit johtuvat Stora Ensolla erityisesti tuotantolaitosten maantieteellisestä sijainnista sekä euroalueen ulkopuolelle suuntautuvista raaka-ainehankinnoista ja myynnistä. Tärkeimmät valuutat näissä tapauksissa ovat Ruotsin kruunu, Yhdysvaltain dollari ja Ison-Britannian punta.

Seuraavassa taulukossa esitetään arvioitu nettomääräinen operatiivinen ulkomaanvaluuttariski pääasiallisille valuutoille seuraavalle 12 kuukaudelle sekä niihin liittyvät suojaukset 31.12. vuoden lopun valuuttakursseja käyttäen. Vuoden lopun tilanteen myyntisaamisiin ja ostovelkoihin (netto) sisältyy valuuttariskiä, joka on IFRS 7 -standardin vaatimusten mukaisesti seurausta ulkoisista sekä konserniyritysten sisäisistä transaktioista, vaikkakin käytännössä pääosin vain ulkoisiin transaktioihin liittyvät riskit on suojattu valuuttasuojauksin. Taulukossa esiintyvä positiivinen riskimäärä kuvaa arvioitua valuuttamääräistä saamista.

Operatiiviset valuuttariskit

Milj. euroa	31.12.2015					31.12.2014				
	SEK	USD	GBP	BRL	CZK	SEK	USD	GBP	BRL	CZK
Arvioitu vuosittainen liiketoiminnan nettorahavirta	-920	1 150	410	-	-	-840	1 120	460	-	-
Rahavirran suojaukset seuraavalle 12 kuukaudelle	440	-550	-220	-	-	460	-590	-240	-	-
Arvioitu vuosittainen liiketoiminnan nettorahavirta suojausten jälkeen	-480	600	190	-	-	-380	530	220	-	-
Suojausprosentti 31.12. seuraaville 12 kuukaudelle	48 %	48 %	54 %	-	-	55 %	53 %	52 %	-	-
Muuntoriski tuloslaskelmassa¹⁾	-460	120	-	-130	-170	-330	-	10	-120	-200
Myyntisaamiset ja ostovelat, nettoriski	36	134	29	-91	-23	-117	244	40	-124	-26
Valuuttasuojaukset	149	-119	-39	11	-	157	-172	-64	50	-
Taseriski, suojausten jälkeen	185	15	-10	-80	-23	40	72	-24	-74	-26
Arvioitu vuosittainen operatiivinen riski, suojausten jälkeen	-755	735	180	-210	-193	-670	602	206	-194	-226

¹⁾ Sisältää suojaamattomat myynnit, kulut ja kotimaan valuutassa laskutetut/kuluksi kirjatut poistot euroalueen ulkopuolella sijaitsevien yritysten osalta vuoden lopun päätöskursseja käyttäen.

Alla olevassa taulukossa esitetään arvio siitä, mikä vaikutus euron 5 %:n vahvistumisella suhteessa Ruotsin kruunuun, Yhdysvaltain dollariin, Ison-Britannian puntaan ja Tšekin korunaan sekä 10 %:n vahvistumisella suhteessa Brasilian realiin olisi vuotuiseseen operatiiviseen liiketulokseen vuoden päätöskursseilla laskettuna. Vastaavalla heikentymisellä olisi likimäärin samansuuruinen vastakkainen vaikutus. Taulukossa esiintyvä negatiivinen määrä kuvastaa potentiaalista tuloslaskelmaan tai omaan pääomaan kirjattavaa nettotappiota. Vastaavasti positiivinen määrä kuvastaa mahdollista nettovoittoa. Toteutunut valuuttatulos voi käytännössä erota alla esitetystä herkkyysoanalyysistä, sillä niiden tytäryhtiöiden tuloslaskelmat, minkä toimintavaluutta ei ole euro, muunnetaan konsernin tilinpäätösvaluuttaan tilikauden keskikurssia käyttäen, kun taas näiden yritysten taseet, mukaan lukien valuuttasuojaukset sekä myyntisaamiset ja ostovelat, muunnetaan raportointivaluuttaan tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen.

Herkkysoanalyysissä on otettu huomioon valuuttojen nettomääräiset suojaukset ja siinä oletetaan, että yksittäisen valuuttakurssin muutoksen lisäksi ei tapahdu muita muutoksia. Valuuttakurssivaikutukset perustuvat arvioituihin operatiivisiin ulkomaanvaluuttavirtoihin seuraavalle 12 kuukaudelle sekä kunkin vuoden lopun suojaustasoihin olettaen, että valuuttamääräisten rahavirtojen suojaustasot, tuloslaskelmassa esitetty muuntoriski ja kaikki muut muuttajat pysyvät vakaina seuraavan 12 kuukauden aikana. Suojausinstrumentteina käytetään valuuttatermiinisopimuksia ja valuuttaoptioita. Epäsuoria valuuttakurssivaikutuksia hintoihin ja tuotevirtoihin, kuten tuotteen muuttumista halvemmaksi valmistaa muualla, ei ole otettu huomioon laskelmassa.

Euron vahvistumisen arvioidut vaikutukset

Milj. euroa	31.12.2015					31.12.2014				
	SEK	USD	GBP	BRL	CZK	SEK	USD	GBP	BRL	CZK
<i>Valuuttakurssin muutos suhteessa euroon</i>	-5 %	-5 %	-5 %	-10 %	-5 %	-5 %	-5 %	-5 %	-10 %	-5 %
Arvioitu vaikutus vuotuisen liiketoiminnan nettorahavirtaan ja muuntoriskiin	69	-64	-21	13	9	59	-56	-23	12	10
Vaikutus suojausrahastoon ennen veroja tilinpäätöspäivänä ¹⁾	-22	28	11	-	-	-23	30	12	-	-
Vaikutus operatiiviseen liikelokseen tilinpäätöspäivänä ²⁾	-9	-1	1	8	1	-2	-4	1	7	1
Arvioitu vaikutus vuotuisen operatiiviseen liikelokseen³⁾	38	-37	-9	21	10	34	-30	-10	19	11

¹⁾ Vaikutus suojausrahastoon (Muut laajan tuloksen erät) ennen veroja tilinpäätöspäivänä liittyy käyvän arvon muutokseen johdannaissopimuksissa, joiden katsotaan soveltuvan erittäin todennäköisten ennustettujen rahavirtojen suojausiksi.

²⁾ Vaikutus vuotuisen operatiiviseen liikelokseen tilinpäätöspäivänä esittää arvioitua ostovelkoihin ja myyntisaamisiin liittyvää valuuttavaikutusta suojausten jälkeen.

³⁾ Arvioitu vaikutus vuotuisen operatiiviseen liikelokseen sisältää taseriskeihin, ennakoituihin rahavirtoihin ja niiden suojauksiin sekä tuloslaskelmassa esitettyihin muuntoriskeihin liittyvät vaikutukset.

Seuraavassa taulukossa esitetään rahoitusvaluuttariski pääasiallisille valuutoille sekä niihin liittyvät suojaukset 31.12. Nettovelka sisältää lainat ja niihin liittyvät korkojohdannaiset netotettuna lainasaamisilla ja rahavaroilla. Valuuttajohdannaiset suojaavat pääosin rahoitusriskejä taseessa ja joskus ennakoituja rahavirtoja, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä. Nämä ennakoitua rahavirrat eivät ole mukana seuraavassa taulukossa. Taulukossa esiintyvä negatiivinen riskimäärä kuvaa arvioitua valuuttamääräistä nettovelkaa.

Lisäksi taulukossa esitetään arvio siitä, mikä vaikutus euron 5 %:n vahvistumisella suhteessa Ruotsin kruunuun, Yhdysvaltain dollariin, Kiinan renminbiin ja Puolan zlotyyn sekä 10 %:n vahvistumisella suhteessa Brasilian realiin olisi tuloslaskelmaan vuoden päätöskursseilla laskettuna. Vastaavalla heikentymisellä olisi likimäärin samansuuruinen vastakkainen vaikutus. Taulukossa esiintyvä negatiivinen määrä kuvastaa potentiaalista tuloslaskelmaan kirjattavaa nettotappiota. Vastaavasti positiivinen määrä kuvastaa mahdollista nettovoittoa. Toteutunut valuuttatulos voi käytännössä erota alla esitetystä herkkyysoanalyysistä, sillä riskimäärät voivat muuttua vuoden aikana.

Rahoitusvaluuttariski ja arvioitu valuuttavaikutus tuloslaskelmaan

Milj. euroa	31.12.2015					31.12.2014				
	SEK	USD	CNY	PLN	BRL	SEK	USD	CNY	PLN	BRL
Nettovelka ilman suojauksia	879	-603	520	218	60	680	-434	278	230	53
Valuuttasuojaukset	-926	29	-55	-	-	-657	-62	104	-	-
Nettorahoitusriski	-47	-574	465	218	60	23	-496	382	230	53
<i>Valuuttakurssin muutos suhteessa euroon</i>	-5 %	-5 %	-5 %	-5 %	-10 %	-5 %	-5 %	-5 %	-5 %	-10 %
Vaikutus tuloslaskelmaan	2	29	-23	-11	-6	-1	25	-19	-12	-5

Konsernin Venäjän ruplaan liittyvä valuuttakurssiriski johtuu lähinnä venäläisten tytäryhtiöiden euromääräisestä nettovelasta, joka oli vuoden lopussa 11 (38) milj. euroa. Vuoden 2015 aikana näistä eristä kirjattiin nolla (tappiota 20) milj. euron vaikutus tuloslaskelmaan, mikä johtui Venäjän ruplan 12 %:n

heikentymisestä (60 %:n heikentyminen) euroa vastaan.

Muuntoriski

Muuntoriski aiheutuu valuuttakurssien vaihtelun vaikutuksesta Stora Enson valuuttamääräisten varojen ja velkojen nettoarvoon. Konserni pyrkii vähentämään muuntoriskiä rahoittamalla investoinnit paikallisella valuutalla silloin, kun se on taloudellisesti mahdollista.

Ulkomaisten tytär-, osakkuus- ja yhteisyritysten taseet sekä muut kuin euromääräiset myytävissä olevat rahoitusvarat muunnetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin, mikä altistaa konsernin oman pääoman valuuttakurssivaihteluille. Tästä tuloksena olevat muuntoerot sekä muut muutokset, kuten tuloslaskelman muuntamisesta aiheutuva muuntoero, kirjataan suoraan omaan pääomaan. Nämä kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan, kun ulkomainen tytäryritys myydään kokonaan tai osittain. Seuraavassa taulukossa on esitetty oman pääoman muuntoriskialttius ennen suojauksia ja suojausten jälkeen.

Muuntoriski ja suojaukset: 2015

Milj. euroa	31.12.							
	Euroalue	USD-alue ²⁾	Ruotsi	Kiina	Puola	Brasilia	Muut	Yhteensä
Muuntoriskille altis oma pääoma	1 699	1 187	854	730	275	406	237	5 388
EUR/USD-suojaukset ¹⁾	321	-321	-	-	-	-	-	-
Muuntoriskialttius suojausten jälkeen	2 020	866	854	730	275	406	237	5 388

¹⁾ USD-määräiset ulkomaisten tytäryhtiöiden nettosijoitusten suojausiksi luokitellut joukkovelkakirjalainat.

²⁾ Sisältää Uruguayssa sijaitsevan yhteisen toiminnon Montes del Platan, jonka toimintavaluutta on Yhdysvaltain dollari.

Muuntoriski ja suojaukset: 2014

Milj. euroa	31.12.							
	Euroalue	USD-alue ³⁾	Ruotsi	Kiina	Puola	Brasilia	Muut	Yhteensä
Muuntoriskille altis oma pääoma	1 827	908	352	726	359	607	291	5 070
EUR/SEK-suojaukset ¹⁾	37	-	-37	-	-	-	-	-
EUR/USD-suojaukset ²⁾	288	-288	-	-	-	-	-	-
Muuntoriskialttius suojausten jälkeen	2 152	620	315	726	359	607	291	5 070

¹⁾ SEK-määräiset ulkomaisten tytäryhtiöiden nettosijoitusten suojausiksi luokitellut joukkovelkakirjalainat.

²⁾ USD-määräiset ulkomaisten tytäryhtiöiden nettosijoitusten suojausiksi luokitellut joukkovelkakirjalainat.

³⁾ Sisältää Uruguayssa sijaitsevan yhteisen toiminnon Montes del Platan, jonka toimintavaluutta on Yhdysvaltain dollari.

Seuraavassa taulukossa esitetään, miten euron vahvistuminen suhteessa Yhdysvaltain dollariin, Ruotsin kruunuun, Kiinan renminbiin, Puolan zlotyyn ja Brasilian realiin vaikuttaa konsernin omaan pääomaan vuoden lopussa. Vastaavalla heikentymisellä olisi likimäärin samansuuruinen vastakkainen vaikutus. Laskelma sisältää vaikutukset nettosijoituksiin ulkomaisissa yksiköissä tehdyistä valuuttasuojista, ja siinä oletetaan, että tilikauden loppuun mennessä ei tapahdu muita muutoksia kuin yksittäinen valuuttakurssimuutos. Laskelmassa huomioidaan ulkomaan valuuttamääräinen oma pääoma ja suojaustasot

vuoden lopussa. Suojausinstrumentteina voidaan käyttää valuuttatermiinisopimuksia, valuuttaoptioita ja valuuttalainoja. Yksityiskohtaiset tiedot kertyneiden muuntoerojen muutoksista ja suojausvaikutuksista on esitetty liitteessä 28 (Kertyneet muuntoerot ja oman pääoman suojaus).

Konsernin oma pääoma: Euron vahvistumisen valuuttakurssivaikutukset ennen veroja

Milj. euroa	31.12.2015			31.12.2014		
	Ennen suojausta	Suojaukset	Nettovaikutus	Ennen suojausta	Suojaukset	Nettovaikutus
5 %:lla suhteessa SEK:iin	-43	-	-43	-18	2	-16
5 %:lla suhteessa USD:hen	-59	16	-43	-45	14	-31
5 %:lla suhteessa CNY:hyn	-37	-	-37	-36	-	-36
5 %:lla suhteessa PLN:ään	-14	-	-14	-18	-	-18
10 %:lla suhteessa BRL:ään	-41	-	-41	-61	-	-61
Kokonaisvaikutus	-194	16	-178	-178	16	-162

Maksuvalmius- ja uudelleenrahoitusriski

Varainhankintariskillä tarkoitetaan rahoituksen saatavuuteen liittyvää riskiä tietyllä hetkellä. Stora Enson rahoitustoiminnan käytäntöihin kuuluu, että nostettujen lyhytaikaisten lainojen ja lyhytaikaisia lainoja kattavien käyttämättömien luottolimiittien keskimääräisen maturiteetin tulee olla vähintään 4 vuotta ja enintään 7 vuotta. Lisäksi konsernilla tulee olla nostamattomia luottolimiittejä kattamaan suunnitellut rahoitustarpeet, pitkäaikaisten lainojen vuoden sisällä erääntyvät lyhennyserät, yritystodistustalainat ja muut lyhytaikaiset luotot.

Uudelleenrahoitusriskiä, joka tarkoittaa mahdollisuutta, että erääntyvälle velalle ei saada uutta rahoitusta markkinoilta, torjutaan pitämällä jäljellä olevien velkojen maturiteettiprofiili tasaisena.

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernin sopimuksiin perustuvat nettomääräisesti suoritettavat diskonttaamattomat rahoitusvelat. Ne on ryhmitelty pääotsikoiden alle sen mukaan, mikä on niiden jäljellä oleva erääntymisaika tilinpäätöspäivänä. Sopimuksiin perustuvia rahoituskuluja arvioitaessa on käytetty termiinikorkoja.

Korolliset lainat erääntymisajoin, nettomääräiset suoritukset: 2015

Milj. euroa	2016	2017	2018	2019	2020	2021+	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	-	295	573	545	-	421	1 834
Lainat rahoituslaitoksilta	200	359	172	163	302	441	1 637
Rahoitusleasingsopimukset	7	27	27	-	-	-	61
Muut pitkäaikaiset lainat	21	10	2	-	-	5	38
Pitkäaikainen velka mukaan lukien lyhytaikainen osuus	228	691	774	708	302	867	3 570
Vähennys käyvän arvon oikaisusta kirjanpitoarvoon	-	4	7	5	5	13	34
Arvioidut rahoituskulut	144	138	119	90	52	375	918
Pitkäaikaisten lainojen sopimuksiin perustuvat suoritukset	372	833	900	803	359	1 255	4 522
Lyhytaikaiset lainat, kirjanpitoarvo	492	-	-	-	-	-	492
Rahoituskulut	11	-	-	-	-	-	11
Käytössä olevat luottolimiitit	1	-	-	-	-	-	1
Suoritukset yhteensä, 31.12.2015	876	833	900	803	359	1 255	5 026

Korolliset lainat eräänymisajottain, nettomääräiset suoritukset: 2014

Milj. euroa	2015	2016	2017	2018	2019	2020+	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	405	535	287	572	539	244	2 582
Lainat rahoituslaitoksilta	162	133	329	111	107	572	1 414
Rahoitusleasingsopimukset	8	7	27	27	-	-	69
Muut pitkäaikaiset lainat	36	29	4	5	-	2	76
Pitkäaikainen velka mukaan lukien lyhytaikainen osuus	611	704	647	715	646	818	4 141
Vähennys käyvän arvon oikaisusta kirjanpitoarvoon	-4	2	3	7	6	13	27
Arvioidut rahoituskulut	185	148	122	104	74	340	973
Pitkäaikaisten lainojen sopimuksiin perustuvat suoritukset	792	854	772	826	726	1 171	5 141
Lyhytaikaiset lainat, kirjanpitoarvo	487	-	-	-	-	-	487
Rahoituskulut	11	-	-	-	-	-	11
Käytössä olevat luottolimiitit	2	-	-	-	-	-	2
Suoritukset yhteensä, 31.12.2014	1 292	854	772	826	726	1 171	5 641

Vastapuoliriski

Vastapuoliriski tarkoittaa sitä, että Stora Enson tekemiin rahoitussopimuksiin kohdistuu vastapuolen taloudellisen tilanteen heikentymisestä aiheutuva riski.

Tätä riskiä minimoidaan

- solmimalla sopimuksia ainoastaan johtavien rahoituslaitosten sekä sellaisten yritysten kanssa, joilla on korkea luottoluokitus
 - tekemällä sijoituksia vain taloudellisesti vakaiden instituutioiden tai yritysten likvideihin käteisrahastoihin
 - vaatimalla emoyhtiöltä vakuudet, kun toimitaan luottoluokituksen saaneen yhtiön tytäryritysten kanssa.
- Ulkoisen vastapuolen luottoluokituksen tulee olla vähintään A- (pankit) tai BBB (teollisuusyritykset). Vastapuolen kanssa tehdään ISDA-puitesopimus tai vastaava. Vastapuolelle, joka ei täytä yllä mainittuja vaatimuksia, vaaditaan toimitusjohtajan hyväksyntä.

Seuraavassa taulukossa on esitetty tärkeimpien vastapuolia edustavien rahoituslaitosten saldot tilinpäätöspäivänä Standard & Poor'sin luottokelpoisuusluokitusten mukaisesti.

Ulkoisiin vastapuoliin liittyvä riski

Milj. euroa	Luokitus	31.12.	
		2015	2014
Yritys A	BBB+	7	18
Yritys B	A	1	-

Altorin tytäryhtiön Papyrus Holding AB:n myöntämä ei-etuoikeutettu vendor-laina on luokiteltu pitkäaikaiseksi lainasaamiseksi ja sen kirjanpitoarvo tilikauden lopussa oli 59 (53) milj. euroa ja käypä arvo 62 (57) milj. euroa. Papyrus Holding AB:llä ei ole voimassa olevaa luottoluokitusta. Lainan arvostus edellyttää johdon harkintaa ja siksi siihen liittyy epävarmuutta.

Raaka-aineen ja energian hintariski

Konsernin tuotot ovat alttiita hyödykkeiden ja energian hintavaihteluille. Energian hinnan finanssisuojaukset ovat osa konsernin yleisen energiahintariskin hallintaa, kun taas hyödykkeiden hintariskejä mitataan ja

suojataan, jos se on taloudellisesti mahdollista. Energian ja raaka-aineiden 10 %:n hinnannousu tai -lasku aiheuttaisi 24 (36) milj. euron muutoksen energian ja raaka-aineiden suojaussopimusten käypään arvoon. Suurin osa näistä käyvän arvon muutoksista verojen jälkeen kirjataan suoraan oman pääoman suojausrahastoon, kunnes sopimukset erääntyvät ja tulos kirjataan tuloslaskelmaan. Nämä arviot koskevat vain rahoitusinstrumenttien herkkyyttä markkinariskeille, eivät konserniin kohdistuvia raaka-aineiden ja energian hintariskejä kokonaisuudessaan, koska varsinaiset hankinnat eivät ole rahoitusinstrumentteja, joita koskevat IFRS 7 -standardin mukaiset liitetietovaatimukset. Energia- ja hyödykesopimusten erääntymisaika on 1 kuukaudesta 7 vuoteen. Vuonna 2014 erääntymisaika oli 1 kuukaudesta 8 vuoteen.

Konserniin kohdistuvaa energian hinnannousuriskiä hallitaan tekemällä pitkäaikaisia kiinteähintaisia fyysisiä ostosopimuksia. Stora Ensolla on myös 15,2 %:n osuus, arvoltaan 123 (437) milj. euroa, Pohjolan Voima Oy:n osakkeista. PVO on yksityisessä omistuksessa oleva energia-alan konserni. Näiden osakkeiden arvo on riippuvainen energian markkinahinnoista, ja siitä on yksityiskohtaisempia tietoja liitteessä 14 (Myytävissä olevat sijoitukset).

Muiden raaka-aineriskien torjumiseksi Stora Ensolla on merkittäviä metsäalan osakkuusyhtiöitä Suomessa ja Ruotsissa. Mikäli puukuidun hinta nousee näissä maissa, samalla nousee myös näiden omistusten tuotto.

Osakkeiden hintariski

Stora Enso suojautuu osittain optio-ohjelmien suojausinstrumenttien (Total Return Swaps, TRS) avulla pitkän aikavälin kannustinjärjestelmiin liittyvien osakekannustinten kurssimuutoksilta (lisätietoja liitteessä 6 Henkilöstökulut ja liitteessä 21 Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät). Vaikka optioiden suojausinstrumentit antavat konsernille mahdollisuuden osittain tasapainottaa osakekannustimiin liittyviä tulevia rahavirtoja, ne voivat kuitenkin johtaa tiettyyn osakekurssin kehityksestä aiheutuvaan markkinariskiin. Optioiden suojausinstrumentit eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä, joten niiden käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Optioiden suojausinstrumentteja oli 31.12.2015 käytössä 2 900 000 (3 500 000) Stora Enso Oyj:n R-osaketta vastaava määrä. Suojausinstrumenttien käypä arvo oli tappiolla 3 (voitolla 1) milj. euroa, kuten liitteestä 27 (Johdannaiset) käy ilmi. 10 %:n nousu R-osakkeen hinnassa aiheuttaisi 2 (3) milj. euron nousun optioiden suojausinstrumenttien käyvissä arvoissa. Tämä perustuu osakkeen tilikauden päätöskurssiin, joka oli 8,39 (7,44) euroa Nasdaq Helsingin pörssissä.

Stora Ensolla on jonkin verran sijoituksia pörssinoteeratuissa arvopapereissa, kuten liitteessä 14 (Myytävissä olevat sijoitukset) todetaan. Näiden sijoitusten markkina-arvo vuoden lopussa oli 28 (30) milj. euroa. Näiden sijoitusten markkina-arvon muutokset kirjataan verojen jälkeen suoraan omaan pääomaan myytävissä olevien sijoitusten rahastoon.

Asiakkaiden luottoriski

Asiakkaiden luottoriski tarkoittaa sitä, että Stora Enson tekemiin sopimukseen kohdistuu asiakkaiden taloudellisen tilanteen heikentymisestä aiheutuva riski. Päämarkkina-alueilla Länsi-Euroopassa, Kanadassa ja Yhdysvalloissa asiakkaat vakuutetaan asiakasluottovakuutuksella, kun se nähdään tarpeelliseksi. Muilla markkinoilla luottoriskiä pienennetään käyttämällä muun muassa rembursseja, ennakkomaksuja ja pankkitakuita. Lisäksi käytetään vientitakuita, jotka kattavat sekä poliittisen että kaupallisen riskin. Vientitakuut koskevat yksittäisiä OECD-maiden ulkopuolisia asiakkaita. Konsernin johto katsoo, ettei Stora Ensolla ole yksittäiseen asiakkaaseen, yksittäiseen vastapuoleen tai maantieteelliseen alueeseen liittyviä merkittäviä riskikeskittymiä. Myyntisaamisten ryhmittely ikäjakauman mukaan on liitteessä 17 (Saamiset).

Pääomariskien hallinta

Stora Enson velkarakenne keskittyy pääomamarkkinoihin ja pankkien kanssa tehdään pääasiassa valmiusluottosopimuksia. Stora Enson tavoitteena pääoman hallinnassa on turvata jatkuva liiketoiminta ja siten aikaansaada tuottoa osakkeenomistajille ja hyötyjä muille sidosryhmille sekä ylläpitää optimaalista pääomarakennetta pääomakustannuksen pienentämiseksi. Tarvittaessa osakkeenomistajien hyväksynnällä konserni voi pääomarakenteen ylläpitämiseksi tai mukauttamiseksi muuttaa osakkeenomistajille maksettavaa osinkoa, ostaa omia osakkeitaan markkinoilta, palauttaa pääomaa osakkeenomistajille, laskea liikkeeseen uusia osakkeita tai myydä omaisuuttaan velkojen lyhentämiseksi.

Stora Enson tavoitteena on pitää velkaantumisasteena enintään 0,80, mikä on osoitus vahvasta taseesta ja yhtiön taloudellisesta joustokyvystä. Velkaantumisaste on esitetty alla:

Pääomarakenne

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Korolliset velat	4 197	4 894
Korolliset saamiset	957	1 620
Korollinen nettovelka	3 240	3 274
Emoyhtiön osakkeenomistajille kohdistuva oma pääoma	5 388	5 070
Velkaantumisaste	0,60	0,65

Montes del Platan yhteisessä toiminnossa ja Stora Enso (Guangxi) Packacing Company Ltd. -tytäryhtiössä on molemmissa velkojen ja varallisuuden suhteeseen liittyvä kovenantti, jota yhtiöt ovat raportoitujen kausien aikana noudattaneet.

Liite 25. Käyvät arvot

Rahoitusvarojen ja -velkojen ryhmät ja niiden kirjanpitoarvot: 2015

Milj. euroa	Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat rahoituserät	Suojaavat johdannaiset	Myytävissä olevat sijoitukset	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo	Liite
Rahoitusvarat							
Myytävissä olevat sijoitukset	-	-	-	159	159	159	14
Pitkäaikaiset lainasaamiset	68	-	-	-	68	70	17
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	987	-	-	-	987	987	17
Korolliset saamiset	12	12	29	-	53	53	17
Rahavarat	808	-	-	-	808	808	
Yhteensä	1 875	12	29	159	2 075	2 077	

Milj. euroa	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat rahoituserät	Suojaavat johdannaiset	Rahoitusvarat jaksotettuun hankintamenoon	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo	Liite
Rahoitusvelat						
Korollinen pitkäaikainen velka	-	-	3 342	3 342	3 445	26
Korollisten velkojen lyhennyserät	-	-	228	228	228	26
Korolliset velat	22	48	556	626	626	26
Ostovelat ja muut korottomat velat	24	-	1 421	1 445	1 445	23
Käytössä olevat luottolimiitit	-	-	1	1	1	
Yhteensä	46	48	5 548	5 642	5 745	

Rahoitusvarojen ja -velkojen ryhmät ja niiden kirjanpitoarvot: 2014

Milj. euroa	Lainat ja saamiset	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat rahoituserät	Suojaavat johdannaiset	Myytävissä olevat sijoitukset	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo	Liite
Rahoitusvarat							
Myytävissä olevat sijoitukset	-	-	-	474	474	474	14
Pitkäaikaiset lainasaamiset	70	-	-	-	70	74	17
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	1 202	1	-	-	1 203	1 203	17
Korolliset saamiset	13	38	23	-	74	74	17
Rahavarat	1 446	-	-	-	1 446	1 446	
Yhteensä	2 731	39	23	474	3 267	3 271	

Milj. euroa	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat rahoituserät	Suojaavat johdannaiset	Rahoitusvarat jaksotettuun hankintamenoon	Kirjanpitoarvot	Käypä arvo	Liite
Rahoitusvelat						
Korollinen pitkäaikainen velka	-	-	3 530	3 530	3 699	26
Korollisten velkojen lyhennyserät	-	6	605	611	611	26
Korolliset velat	75	106	570	751	751	26
Ostovelat ja muut korottomat velat	17	-	1 296	1 313	1 313	23
Käytössä olevat luottolimiitit	-	-	2	2	2	
Yhteensä	92	112	6 003	6 207	6 376	

Edellisissä taulukoissa lyhytaikaisten rahoitusvarojen ja -velkojen (kuten myyntisaamisten ja ostovelkojen) käyvät arvot on arvioitu yhtä suuriksi kuin kirjanpitoarvot johtuen lyhyestä erääntymisajasta ja rajallisesta luottoriskistä. Pitkäaikaisten velkojen käypä arvo, joka on luokiteltu tasolle 2 käyvän arvon hierarkiassa, perustuu diskontattuun rahavirta-analyysiin, jossa määräajoin tapahtuviin noteerauksiin pohjautuvia tuottokäyriä käytetään mallissa diskonttotekijänä. Pitkäaikaisten lainasaamisten käypä arvo sisältää Papyruksen lainan arvostuksen. Kyseinen laina on luokiteltu tasolle 3 käyvän arvon hierarkiassa ja lainasaamisen käypä arvo pohjautuu diskontattuihin rahavirtoihin, jossa käytetyllä diskonttokorolla on merkittävin yksittäinen vaikutus arvostuksen suuruuteen.

Stora Enso osti vuonna 2014 yhdysvaltalaisen yhtiön Virdian koko osakekannan (100 %). Liiketoimeen sisältyi tiettyjen teknisten ja kaupallisten välitavoitteiden saavuttamiseen perustuvia ehdollisia lisämaksuja. Arvioitujen maksujen nykyarvo, joka on luokiteltu tasolle 3 käyvän arvon hierarkiassa, perustuu tiettyihin todennäköisyyskriteereihin ja diskontattuun rahavirta-analyysiin. Vuoden lopussa käypä arvo oli 21 (17) milj.

euroa ja se on esitetty edellä olevassa taulukossa ostovelkojen ja muiden korottomien velkojen ryhmässä.

Käyvän arvon hierarkia

Stora Enso määrittää ja esittää rahoitusinstrumenttien käyvän arvon arvostustekniikoittain seuraavan hierarkian mukaisesti:

- Taso 1: identtisten varojen tai velkojen noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla
- Taso 2: muut tekniikat, joissa kaikki kirjattuun käypään arvoon merkittävästi vaikuttavat tekijät ovat todettavissa suoraan tai epäsuorasti
- Taso 3: tekniikat, joissa käytettävillä tekijöillä on merkittävä vaikutus kirjattuun käypään arvoon, mutta tekijät eivät perustu todettavissa oleviin markkinatietoihin.

Seuraavassa taulukossa mainittujen myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon määrittämisestä (Taso 3) on lisätietoja liitteessä 14 (Myytävissä olevat sijoitukset).

Taseeseen käypään arvoon kirjatut erät: 2015

Milj. euroa	31.12.			Yhteensä
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Johdannaisvaroihin kuuluvat rahoitusvarat				
Suojaavat johdannaiset	-	29	-	29
Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat johdannaiset	-	12	-	12
Myytävissä olevat sijoitukset				
Julkisesti noteeratut osakkeet	28	-	-	28
Noteeraamattomat osakkeet	-	-	131	131
Yhteensä	28	41	131	200
Johdannaisvelat				
Suojaavat johdannaiset	-	48	-	48
Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat johdannaiset	-	22	-	22
Ostovelat ja muut korottomat velat				
Tuloslaskelman kautta kirjattavat korottomat velat	-	3	21	24
Yhteensä	-	73	21	94

Taseeseen käypään arvoon kirjatut erät: 2014

Milj. euroa	31.12.			Yhteensä
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Johdannaisvaroihin kuuluvat rahoitusvarat				
Suojaavat johdannaiset	-	23	-	23
Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat johdannaiset	-	39	-	39
Myytavissä olevat sijoitukset				
Julkisesti noteeratut osakkeet	30	-	-	30
Noteeraamattomat osakkeet	-	-	444	444
Yhteensä	30	62	444	536
Johdannaisvelat				
Suojaavat johdannaiset	-	112	-	112
Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat johdannaiset	-	75	-	75
Ostovelat ja muut korottomat velat				
Tuloslaskelman kautta kirjattavat korottomat velat	-	-	17	17
Yhteensä	-	187	17	204

Tason 3 käypään arvoon kirjattujen rahoitusvarojen täsmäytys: 2015

Milj. euroa	2015	2014
Avaava tase 1.1.2015	444	361
Tuloslaskelman kautta kirjattavat tappiot	-2	-
Myytavissä olevien sijoitusten käyvän arvon rahastoon kirjattavat tappiot/voitot	-325	76
Lisäykset	14	8
Luovutukset	-	-1
Tasearvo 31.12.2015	131	444

Liite 26. Velat

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin korollisten velkojen jakauma sekä niiden määrään liittyvät muutokset.

Korolliset velat

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Joukkovelkakirjalainat	1 834	2 582
Lainat rahoituslaitoksilta	1 637	1 414
Rahoitusleasingvastuut	61	69
Muut pitkäaikaiset lainat	38	76
Pitkäaikainen velka mukaan lukien lyhytaikainen osuus	3 570	4 141
Lyhytaikaiset lainat	492	487
Korkovelat	64	84
Johdannaisvelat (ks. liite 25)	70	180
Käytössä olevat luottolimiitit	1	2
Korolliset velat yhteensä	4 197	4 894

Milj. euroa	2015	2014
Arvo 1.1.	4 894	5 501
Pitkäaikaisten lainojen nostot	435	166
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-1 181	-922
Lyhytaikaisten lainojen ja korkovelan muutos	-15	-32
Johdannaisvelkojen muutos	-110	39
Muuntoero ja muut	174	142
Korolliset velat yhteensä	4 197	4 894

Korollisten lainojen maturiteetti vaihtelee, kuten liitteestä 24 (Rahoitusriskien hallinta) käy yksityiskohtaisemmin ilmi. Pisin laina erääntyy vuonna 2036, ja korot ovat joko kiinteitä tai vaihtuvia välillä 0,3–8,6 % (0,9–8,6 %). Konsernin lainat ovat pääasiassa euroissa, Yhdysvaltain dollareissa ja Ruotsin kruunuissa. Konsernin käyttämättömät luottolimiitit olivat 31.12.2015 yhteensä 700 milj. euroa eli yhtä suuret kuin edellisvuonna. Stora Enson 13 pankin kanssa tekemä 700 milj. euron valmiusluottosopimus erääntyy tammikuussa 2019. Luottosopimus on likviditeettireservinä toimiva luottolimiitti yhtiön yleisiin tarkoituksiin. Stora Enson on lisäksi käytettävissään erilaisia muita pitkäaikaisia rahoituslähteitä 850 milj. euroon asti, pääasiassa suomalaisilta eläkevakuutusyhtiöiltä.

Stora Enso on vuonna 2015 laskenut onnistuneesti liikkeelle kaksi joukkovelkakirjalainaa osana EMTN (Euro Medium Term Note) -lainaohjelmaansa. 125 milj. euron kymmenvuotisen lainan kuponkikorko on Euribor + 2,25 %. Toisen, 25 milj. euron kaksitoistavuotisen lainan kuponkikorko on Euribor + 2,35 %.

Toukokuussa 2015 Stora Enso käytti oikeuttaan lunastaa make whole -prosessin avulla 389 miljoonan Yhdysvaltain dollarin joukkovelkakirjalaina, joka olisi erääntynyt huhtikuussa 2016. Lisäksi AB Svensk Exportkreditiltä (SEK) otettu 190 milj. euron joukkovelkakirjalaina, jonka alkuperäinen eräpäivä ajoittui vuoteen 2016, maksettiin takaisin etuajassa elokuussa 2015.

Edellä mainitut takaisinmaksut, mukaan luettuna Stora Enson vuonna 2015 takaisin maksamien euro-, kruunu- ja Yhdysvaltain dollarimääräisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvot, olivat yhteensä 964 (629) milj. euroa.

Vuonna 2015 korolliset nettovelat vähenivät 34 milj. euroa 3 240 milj. euroon. Korolliset nettovelat vastaavat korollisia velkoja vähennettynä korollisilla saamisilla. Rahavarat ilman luottolimiittejä laskivat 637 milj. eurolla 807 milj. euroon (31.12.2015).

Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat

Liikkeeseen lasku / erääntyminen	Joukkovelkakirjalainan kuvaus	Korko %	Laina- valuutta	Alku- peräinen laina määrä	Erääntymätön osuus 31.12.		Kirjanpitoarvo 31.12.	
					2015	2014	2015	2014
Kaikki lainat kuuluvat emoyhtiölle					Valuutta, miljoonaa		Milj. euroa	
Kiinteä- korkoiset								
1993-2019	Series C Senior Notes 2019	8,600	USD	50	50	50	47	41
2006-2015	Swedish Fixed Real Rate	3,500	SEK	500	-	500	-	57
2006-2016	Global 6,404% Notes 2016	6,404	USD	508	-	412	-	345
2006-2036	Global 7,250% Notes 2036	7,250	USD	300	300	300	272	244
2010-2015	Euro Medium Term Note	5,750	SEK	2 400	-	1 865	-	199
2012-2017	Euro Medium Term Note	5,750	SEK	500	500	500	54	53
2012-2018	Euro Medium Term Note	5,000	EUR	500	500	500	498	497
2012-2019	Euro Medium Term Note	5,500	EUR	500	500	500	498	498
Kiinteäkorkoiset joukkovelkakirjalainat yhteensä							1 369	1 934
Vaihtuvakorkoiset								
2006-2018	Euro Medium Term Note	Euribor +0,96	EUR	25	25	25	25	25
2006-2018	Euro Medium Term Note	Euribor +0,72	EUR	50	50	50	50	50
2009-2016	Euro Medium Term Note	Euribor +4,21	EUR	390	-	190	-	190
2010-2015	Euro Medium Term Note	Stibor +3,70	SEK	1 400	-	1 400	-	149
2012-2017	Euro Medium Term Note	Stibor +3,90	SEK	2 200	2 200	2 200	240	234
2015-2025	Euro Medium Term Note	Euribor +2,25	EUR	125	125	-	125	-
2015-2027	Euro Medium Term Note	Euribor +2,35	EUR	25	25	-	25	-
Vaihtuvakorkoiset joukkovelkakirjalainat yhteensä							465	648
Joukkovelkakirjalainat yhteensä							1 834	2 582

Rahoitusleasingvastuut

Stora Ensolla oli 31.12.2015 muutamia koneisiin ja kalustoon liittyviä rahoitusleasingsopimuksia, joiden aktivoidut kustannukset 27 (37) milj. euroa on kirjattu taseen erään Aineelliset hyödykkeet. Näistä kirjattiin poistoja ja arvonalentumisia 9 (11) milj. euroa. Yhteenlasketut leasingmaksut vuonna 2015 olivat 10 (10) milj. euroa, johon sisältyvä korkoelementti oli 2 (2) milj. euroa. Vuosina 2015 ja 2014 ei ole solmittu uusia rahoitusleasingsopimuksia.

Rahoitusleasingvastuut

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Vähimmäismaksut eräntymisluokittain		
Alle 1 vuosi	9	10
1–2 vuotta	28	9
2–3 vuotta	27	28
3–4 vuotta	-	27
4–5 vuotta	-	-
Yli 5 vuotta	-	-
	64	74
Rahoitusleasingsopimusten tulevaisuudessa kertyvät korkokulut	-3	-5
Rahoitusleasingvastuiden nykyarvo	61	69
Rahoitusleasingvastuiden nykyarvo		
Alle 1 vuosi	7	8
1–2 vuotta	27	7
2–3 vuotta	27	27
3–4 vuotta	-	27
4–5 vuotta	-	-
Yli 5 vuotta	-	-
	61	69

Liite 27. Johdannaiset

Oma pääoma – muut laajan tuloksen erät

Eräät johdannaiset on määritetty rahavirtaa suojaaviksi, ja niiden käyvän arvon muutokset kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta rahavirran suojausrahastoon. Muihin laajan tuloksen eriin kirjattujen käyvän arvon muutosten toinen komponentti on myytävissä olevien rahoitusvarojen rahasto, jossa esitetään tilinpäätöspäivän käyvän arvon ja alkuperäisen hankintahetken käyvän arvon erotus. Tästä on lisätietoja liitteessä 14 (Myytävissä olevat sijoitukset).

Osakkuusyrietykset kirjaavat suojauksiin ja eläkkeisiin liittyvät erät suoraan omaan pääomaan ja konserni raportoi oman osuutensa näistä eristä oman pääoman rahastossa ”Muut laajan tuloksen erät osakkuus- ja yhteisyrietyksissä”.

Muut laajan tuloksen erät osakkuus- ja yhteisyrietyksissä

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Bergvik Skog AB	-17	-19
Tornator Oyj	-2	-4
Yhteensä	-19	-23

Vuonna 2015 konserni sopi uusia koronvaihtosopimuksia yhteensä 150 milj. euron nimellisarvon edestä. Sopimukset on määritetty uusien, vuosina 2025 ja 2027 erääntyvien euromääräisten joukkovelkakirjalainojen rahavirtaa suojaaviksi instrumenteiksi. Suojauksen tulos kirjataan rahavirran suojausrahastoon muihin laajan tuloksen eriin. Vuonna 2015 konserni päätti suurimman osan suojauslaskentaan kuulumattomista koronvaihtosopimuksistaan sekä kaikki suojauslaskentaan kuulumattomat korko-optiot ja korkoputken.

Konsernin rahavirran suojauksiin liittyvien realisoitumattomien tappioiden arvioitu nettosumma verojen jälkeen oli 24 (tappiota 70) milj. euroa, josta 9 (tappiota 44) milj. euron tappio liittyi valuuttoihin ja 15 (26) milj. euron tappio hyödykkeisiin. Vähemmistön osuus realisoitumattomien tappioiden nettosummasta verojen jälkeen oli voittoa 1 (tappiota 1) milj. euroa. Nämä realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan arviolta 1–3 vuoden kuluessa. Pisin suojaussopimus erääntyy vuonna 2027 (2023). Suurimman osan odotetaan kuitenkin erääntyvän vuonna 2016. Suojausten epätehdokas osuus kirjataan oikaisuna liikevaihtoon tai materiaaleihin ja palveluihin sen mukaan, mitä niillä suojataan. Vuonna 2015 hyödykesuojauksista ei kirjattu kokonaistappiota (4 milj. euron kokonaistappio) epätehdokkuuteen liittyen. Valuuttasuojauksista ei kirjattu tehottomuutta vuosina 2015 ja 2014. Valuuttojen rahavirtasuojauksissa käytetyt johdannaiset ovat pääasiassa termiinisopimuksia ja optioita. Hyödykesuojauksissa ja korkojen rahavirtasuojauksissa käytetään pääasiassa swapeja.

Guangxin tehdashankkeessa Kiinassa konserni on suojannut rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuuserien hankintaan johtavien tulevien transaktioiden ulkomaan valuuttariskin. Oman pääoman suojausrahastossa muissa laajan tuloksen erissä esitetyt voitot ja tappiot siirretään rahoitusvaroihin kuulumattoman omaisuuserän alkuperäiseen hankintahintaan taseeseen kirjaamishetkellä. Vuoden aikana suojausrahastosta rahoitusvaroihin kuulumattoman omaisuuserän hankintahintaan siirretty johdannaistulos oli yhteensä tappiolla 9 (tappio 2) milj. euroa. Vuoden 2014 vertailulukuun sisältyy myös Montes del Plataan liittyvä suojaustulos, joka sisältyy vuoden 2014 rahoitusvaroihin kuulumattoman omaisuuserän hankintahintaan.

Johdannaisten käyvät arvot

Johdannaissopimukset arvostetaan taseessa käypään arvoon. Se määritellään arvoksi, jolla instrumentti voitaisiin vaihtaa markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa transaktiossa. Näiden instrumenttien käyvät arvot määritetään seuraavasti:

- Valuutta- ja osakeoptioiden arvo lasketaan yleisillä optiohinnoittelumalleilla käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinakursseja.
- Valuuttatermiinien tasearvot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivän valuuttatermiinikursseja.
- Koronvaihtosopimusten käyvät arvot lasketaan diskontatun rahavirran menetelmällä.
- Koronvaihtosopimusten optioiden (swaption-sopimusten) käypä arvo lasketaan yleisillä optioiden hinnoittelumalleilla käyttämällä tilinpäätöspäivän korkoja.

- Hyödykejohdannaisten käypä arvo lasketaan kauppapaikkojen markkinanoteerausten perusteella.
- Hyödykeoptioiden käypä arvo lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivän markkina-arvoja yhdessä yleisten optioiden hinnoittelumallien kanssa.
- Optio-ohjelmiin liittyvien suojausinstrumenttien (synteettiset osakevaihtosopimukset) käypä arvo lasketaan tilinpäätöspäivän osakekurssilla ja koroilla.

Konsernilla ei ollut merkittäviä kytkettyjä johdannaisia, jotka olisi erotettu ja käsitelty erillään pääsopimuksesta 31.12.2015 tai 31.12.2014.

Rahoitusinstrumenttien tietyt voitot ja tappiot kirjataan suoraan omaan pääomaan, joko vähentämään kertyneitä muuntoeroja tai suoraan nettotuloksi muihin laajan tuloksen eriin. Jäljelle jäävät käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman nettorahoituseriin (ks. liite 8, Rahoituserät).

Suojausten voitot ja tappiot rahoituserissä

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Nettotappiot käyvän arvon suojauksista	-2	-2
Suojauskohteiden käyvän arvon muutokset	1	2
Käyvän arvon suojausten nettotappiot rahoituserissä	-1	-

Suojaukset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä

Nettovoitot/-tappiot korkojohdannaisista	1	-12
Nettovoitot valuuttajohdannaisista	1	49
Nettovoitot rahoituserissä	2	37

Käyvän arvon suojauksissa käytetyt johdannaiset ovat pääasiassa koronvaihtosopimuksia.

Suojausten voitot ja tappiot liiketuloksessa

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Käyvän arvon suojaukset		
Nettotappiot käyvän arvon suojauksista	-16	-4
Suojauskohteiden käyvän arvon muutokset	16	4
Nettotulos käyvän arvon suojauksista	-	-
Rahavirran suojaukset		
Valuuttasuojaukset	-120	-25
Hyödykesuojaukset	-39	-24
Yhteensä	-159	-49
Oikaisut liikevaihtoon	-128	-36
Oikaisut materiaaleihin ja palveluihin	-31	-13
Muista laajan tuloksen eristä realisoituneet tuloslaskelmaan kirjattavat erät	-159	-49
Tehottomat hyödykesuojaukset	-	-4
Nettotappiot rahavirran suojauksesta	-159	-53
Suojaukset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä		
Valuuttasuojaukset	-14	-32
Hyödykesuojaukset	-5	-
Nettotappiot suojauksista, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä	-19	-32
Nettotappiot suojauksista liiketuloksessa	-178	-85

Vuonna 2014 konserni keskeytti suojauslaskennan yhden tytäryhtiön rahavirran suojausien osalta, sillä ennakoitujen tulevien transaktioiden ei enää odotettu toteutuvan. Tämä johti 4 milj. euron liiketulokseen kirjattuun tappioon, joka on esitetty edellä olevassa taulukossa tehottomana rahavirran suojausena.

Johdannaisten käyvät arvot

Milj. euroa	31.12.		Käyvät arvot, netto	Käyvät arvot, netto
	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot		
	2015			2014
Käyvän arvon suojaukset				
Koronvaihtosopimukset	-	-	-	4
Rahavirran suojaukset				
Valuuttatermiinisopimukset	3	-5	-2	-20
Valuuttaoptiot	19	-16	3	-39
Hyödykesopimukset	7	-24	-17	-33
Koronvaihtosopimukset	-	-2	-2	-
Suojaukset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä				
Koronvaihtosopimukset	7	-	7	-9
Korko-optiot	-	-	-	-27
Valuuttatermiinisopimukset	4	-20	-16	8
Hyödykesopimukset	1	-2	-1	-9
Synteettiset osakevaihtosopimukset (TRS)	-	-3	-3	1
Yhteensä	41	-72	-31	-124

Johdannaisten positiiviset ja negatiiviset käyvät arvot esitetään lyhytaikaisissa korollisissa saamisissa, lyhytaikaisissa korollisissa veloissa ja korollisissa pitkäaikaisissa veloissa, lukuun ottamatta optioiden suojausinstrumentteja, jotka esitetään operatiivisissa saamisissa ja veloissa.

Edellä esitetyt käyvät arvot sisältävät kertyneet korot ja optiopreemiot.

Johdannaisten nimellisarvot

	31.12.	
Milj. euroa	2015	2014
Korkojohdannaiset		
Koronvaihtosopimukset		
Erääntyy alle 1 vuodessa	301	212
Erääntyy 2–5 vuodessa	-	597
Erääntyy 6–10 vuodessa	187	63
	488	872
Korko-optiot	-	388
Yhteensä	488	1 260
Valuuttajohdannaiset		
Terminisopimukset	1 706	1 510
Valuuttaoptiot	2 044	2 472
Yhteensä	3 750	3 982
Hyödykejohdannaiset		
Hyödykesopimukset	250	414
Yhteensä	250	414
Optio-ohjelmiin liittyvät suojausinstrumentit		
Synteettiset osakevaihtosopimukset (TRS)	27	25
Yhteensä	27	25

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernin bruttomääräisesti suoritettavat johdannaisinstrumentit. Ne on ryhmitelty sen mukaan, mikä on niiden jäljellä oleva erääntymisaika tilinpäätöspäivänä. Stora Ensossa nämä johdannaiset erääntyvät seuraavan tilikauden aikana.

Johdannaisten erääntyminen: bruttomääräinen suoritus

Milj. euroa	31.12.2015		31.12.2014	
	2016	2017+	2015	2016+
Valuuttatermiinit ja optiot: Rahavirran suojaukset				
Ulos maksettava	1 087	-	1 220	-
Sisään tuleva	1 080	-	1 168	-
Valuuttatermiinit ja optiot: Käypä arvo tuloslaskelmassa				
Ulos maksettava	1 365	-	1 259	-
Sisään tuleva	1 350	-	1 267	-

Erääntyvät suoritukset nettosuoritettavista johdannaisveloista jakaantuivat erääntymisajoiltaan seuraaviin ryhmiin: vuoden sisällä 37 (52) milj. euroa ja 2–5 vuoden sisällä 22 (53) milj. euroa.

Konsernin kunkin vastapuolen kanssa solmimiin johdannaissopimukseen sovelletaan yleisiä nettoutussopimuksia. Epätodennäköisen luottotapahtuman, kuten maksun laiminlyönnin sattuessa, kaikki

sopimukseen perustuvat voimassa olevat transaktiot puretaan ja ainoastaan yksi nettomääräinen summa erääntyy maksettavaksi kaikkien transaktioiden osalta kullekin vastapuolelle. Sopimuksiin perustuvat johdannaiset eivät täytä kriteerejä erien toisistaan vähentämiseksi taseessa, koska netotus on mahdollista ainoastaan tiettyjen edellä kuvattujen tapahtumien toteutuessa tulevaisuudessa.

Toimeenpantaviin yleisiin nettoutussopimuksiin sidottujen instrumenttien nettoutuksen taloudellinen vaikutus vuonna 2015

Milj. euroa	Eriä ei ole netotettu taseessa				Nettoriski
	Taseeseen merkittyjen rahoitusinstrumenttien kokonaismäärä	Yleisten nettoutussopimusten alaisiin määriin liittyvät velat (-) ja varat (+)	Saadut (-) ja annetut (+) vakuudet		
Johdannaisvarat	33	-33	-	-	
Johdannaisvelat	-71	33	-	-38	

Toimeenpantaviin yleisiin nettoutussopimuksiin sidottujen instrumenttien nettoutuksen taloudellinen vaikutus vuonna 2014

Milj. euroa	Eriä ei ole netotettu taseessa				Nettoriski
	Taseeseen merkittyjen rahoitusinstrumenttien kokonaismäärä	Yleisten nettoutussopimusten alaisiin määriin liittyvät velat (-) ja varat (+)	Saadut (-) ja annetut (+) vakuudet		
Johdannaisvarat	43	-43	-	-	
Johdannaisvelat	-166	43	-	-123	

Liite 28. Kertyneet muuntoerot ja oman pääoman suojaus

Konserni toimii kansainvälisillä markkinoilla ja on siten altis valuuttakurssien vaihteluille, jotka liittyvät sijoituksiin euroalueen ulkopuolisissa tytär-, osakkuus- ja yhteisyrityksissä. Valuuttakurssierot, jotka aiheutuvat ulkomaisten tytäryritysten sekä osakkuus- ja yhteisyritysten oman pääoman, tuloksien ja osinkojen muuntamisesta, kirjataan suoraan omaan pääoman muuntoeroihin. Lisäksi muuntoeroihin kirjataan ulkomaisten nettosijoitusten suojausinstrumentit. Muuntoerot kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan ulkomaisten yhtiöiden myynnin yhteydessä.

Kertyneet muuntoerot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
1.1.		
Kertyneet muuntoerot euroalueen ulkopuolisissa yksiköissä	-183	-246
Suojaukset	45	37
Valuuttakurssitappiot/-voitot omassa pääomassa, netto	-138	-209
Verot suojauksista	-11	-9
	-149	-218
Kertyneiden muuntoerojen muutokset, muut laajan tuloksen erät		
Euroalueen ulkopuolisen avaavan taseen oman pääoman oikaisu	10	-5
Tuloslaskelman ja taseen välinen muuntoero	13	-18
Sisäiset oman pääoman ehtoiset sijoitukset ja osingot	9	100
Muut muutokset	-8	-5
Tuloslaskelman kautta puretut muuntoerot	4	-9
	28	63
Nettosijoituksen suojaukset, muut laajan tuloksen erät		
Suojaustulos	-33	8
Verot	7	-2
	-26	6
31.12.		
Kertyneet muuntoerot euroalueen ulkopuolisissa yksiköissä	-155	-183
Suojaukset (ks. alla)	12	45
Kertyneet valuuttakurssitappiot omassa pääomassa, netto	-143	-138
Verot suojauksista	-4	-11
Kertyneet muuntoerot omassa pääomassa, netto	-147	-149
Ulkomaisten yksiköiden nettosijoituksen suojaus		
Suojaukset	12	45
Verot suojauksista	-4	-11
Suojaustulokset omassa pääomassa, netto	8	34
Realisoituneet voitot	45	25
Realisoitumattomat voitot /tappiot	-37	9
Yhteensä	8	34

Konserni suojaa tällä hetkellä oman pääoman ehtoiset sijoituksensa vain Yhdysvaltain dollarin kurssivaihteluilta. Vuoden 2015 muuntoeromuutokset koskivat pääasiassa Brasilian realia, jonka aiheuttama tappio oli 145 (voitto 7) milj. euroa, Ruotsin kruunua, jonka aiheuttama voitto oli 16 (tappio 67) milj. euroa, Kiinan renminbiä, jonka aiheuttama voitto oli 45 (81) milj. euroa, ja Yhdysvaltain dollaria, jonka aiheuttama voitto oli 107 (84) milj. euroa. Merkittävimmät kumulatiiviset muuntoerot koskivat Ruotsia, jonka tappio oli 163 (179) milj. euroa, Brasiliaa, jonka tappio oli 253 (108) milj. euroa, Yhdysvaltain dollarin aluetta, jonka voitto oli 196 (89) milj. euroa, sekä Kiinaa, jonka voitto oli 124 (79) milj. euroa.

Kertyneiden muuntoerojen tuloutuksista kirjattiin tappiota 4 (voitto 9) milj. euroa vuoden 2015 tuloslaskelmaan. Tästä suurin osa liittyi Komáromin tehtaan myyntiin Unkarissa. Vuonna 2014 kirjatusta voitosta 3 milj. euroa liittyi Corenson liiketoimintojen myyntiin ja loput 6 milj. euroa Thiele Kaolin - osakkuusyhtiön 40,24 % omistusosuuden myyntiin.

Kertyneet muuntoerot ja oman pääoman suojaus taseessa

Milj. euroa	31.12.					
	Kertyneet muuntoerot		Oman pääoman suojaukset		Kertyneet muuntoerot taseessa, netto	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Brasilia	-253	-108	-	-	-253	-108
Kiina	124	79	-	-	124	79
Tšekki	26	23	-9	-9	17	14
Puola	-24	-28	17	17	-7	-11
Venäjä	-69	-59	-	-	-69	-59
Ruotsi	-163	-179	50	50	-113	-129
Uruguay	188	85	-46	-13	142	72
Yhdysvallat	8	4	-	-	8	4
Muut	8	-	-	-	8	-
Kertyneet muuntoerot ennen veroja	-155	-183	12	45	-143	-138
Verot	-	-	-4	-11	-4	-11
Kertyneet muuntoerot omassa pääomassa, netto	-155	-183	8	34	-147	-149

Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut kertyneet muuntoerot ja oman pääoman suojaus

31.12.

Milj. euroa	Kertyneet muuntoerot		Oman pääoman suojaukset		Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut kertyneet muuntoerot, netto	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Brasilia	-145	7	-	-	-145	7
Kiina	45	81	-	-	45	81
Tšekki	3	-1	-	-	3	-1
Puola	4	-10	-	-	4	-10
Venäjä	-10	-38	-	-	-10	-38
Ruotsi	16	-67	-	21	16	-46
Uruguay	103	82	-33	-13	70	69
Yhdysvallat	4	2	-	-	4	2
Muut	8	7	-	-	8	7
Kertyneet muuntoerot ennen veroja	28	63	-33	8	-5	71
Verot	-	-	7	-2	7	-2
Kertyneet muuntoerot omassa pääomassa, netto	28	63	-26	6	2	69

Ulkomaisten yksiköiden nettosijoituksen suojaus

Konserni pyrkii minimoimaan muuntoriskin rahoittamalla investoinnit paikallisella valuutalla, mikäli se on mahdollista ja taloudellisesti kannattavaa. Jos varojen ja velkojen sovittaminen yhteen samassa valuutassa ei ole mahdollista, jäljelle jäävältä muuntoriskiltä voidaan suojautua. Kaikkien suojauksessa käytettävien rahoitusvelkojen ja suojausinstrumenttien voitot ja tappiot verojen jälkeen esitetään kertyneissä muuntoeroissa vastaavien nettoinvestointien muuntamisesta tilinpäätöspäivän kurssiin johtuvia kurssieroja vastaan. Kertyneisiin muuntoeroihin sisältyvät nettotappiot olivat tilikaudella edellisessä taulukossa esitetyn mukaisesti 26 (voitto 6) milj. euroa.

Suojausinstrumentit ja realisoitumattomat suojaustappiot ja -voitot

31.12.

Milj. euroa	Nimellisarvo (valuutta)		Nimellisarvo (euroa)		Realisoitumattomat voitot /tappiot (euroa)	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Korolliset lainat						
Ruotsi	-	350	-	37	-	20
USD-alue	350	350	321	288	-37	-11
Suojaukset yhteensä			321	325	-37	9

Liite 29. Vastuusitoumukset ja ehdolliset velat

Vastuusitoumukset

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Kiinnitykset	4	4
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	17	19
Muiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	30	6
Muut omat vastuut		
Vuokravastuut seuraavien 12 kk:n aikana	83	83
Vuokravastuut seuraavien 12 kk:n jälkeen	804	823
Muut vastuut	11	5
Yhteensä	949	940
Kiinnitykset	4	4
Takaukset	47	25
Vuokravastuut	887	906
Muut vastuut	11	5
Yhteensä	949	940

Takaukset velvoittavat konsernin maksamaan velallisen mahdollisen laiminlyönnin. Takaukset sisältävät taseen ulkopuolisen luottoriskin, joka vastaa määrältään sitä tappiota, joka tulisi kirjattavaksi raportointipäivänä, mikäli osapuolet eivät täyttäisi sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriski vastaa sopimusmääriä olettaen, ettei niitä ole täysin maksettu ja ettei niitä saada perittyä muilta osapuolilta.

Vuonna 2015 konsernin vastuut olivat yhteensä 949 (940) milj. euroa. Lisäksi emoyhtiö Stora Enso Oyj on toiminut takaajana useissa tytäryhtiöidensä ja yhteisten toimintojen vastuissa. Nämä vastuut olivat arvoltaan enintään 2 352 (2 478) milj. euroa 31.12.2015.

Stora Enso Logistics AB:n aluksiin MV Schieborg ja MV Slingeborg liittyvät aikarahtausjärjestelyt uudelleenorganisoitiin vuonna 2015, ja Stora Enso Logistics AB sopi aikarahtauksesta alusten uusien omistajien eli Koninklijke Wagenborg B.V:n tytäryhtiöiden kanssa. Samassa yhteydessä Stora Enso Oyj antoi ulkopuoliselle velkojalle takauksen vakuudeksi tietyistä omistajien vastuista, joista on sovittu omistajien, Koninklijke Wagenborg B.V:n ja luotonantajan välisessä luottosopimuksessa. Omistajien vastuiden vakuuksia ovat antaneet myös omistajat ja näiden emoyhtiö Koninklijke Wagenborg B.V. Konsernin enimmäisriski takauksesta rajoittuu 25 milj. euroon ja sen lisäksi tuleviin korkoihin ja kuluihin. Vuoden lopussa takausta oli jäljellä 24 milj. euroa.

Konserni on tehnyt toimisto- ja varastotiloista sekä ajoneuvoista, koneista ja laitteista useita vuokrasopimuksia, joita ei voi purkaa. Joissakin sopimuksissa on mahdollisuus uusimiseen. Vuoden 2015 lopussa ei ollut tappiollisiksi katsottuja vuokrasopimuksia (2 milj. euron varaus kirjattu vuoden 2014 lopussa). Seuraavassa on esitetty yli vuoden pituisiin sopimuksiin liittyvät tulevaisuuden maksut sekä sellaiset vuokrasopimukset, joita ei voi purkaa:

Vuokravastuiden erääntymisaikataulu

Milj. euroa	31.12.	
	2015	2014
Alle 1 vuosi	83	83
1–2 vuotta	73	72
2–3 vuotta	64	63
3–4 vuotta	59	56
4–5 vuotta	55	52
Yli 5 vuotta	553	580
Yhteensä	887	906

Konsernilla on Kiinassa enintään 50 vuoden vuokrasitoumuksia, jotka voidaan irtisanoa 20 vuoden kuluttua ja jotka koskevat tällä hetkellä noin 86 000 hehtaarin maa-alueita. Lisäksi konserni on velvollinen maksamaan vuokraamallaan maa-alueella kasvavasta puustosta. Puuviljelmiä koskevien maa-alueiden tulevien vuokrien arvioidaan olevan arvoltaan 599 (579) milj. euroa.

Stora Enso Oyj on myös allekirjoittanut Rederi AB Trans-Atlanticin kanssa 15 vuoden sopimuksen, joka liittyy Suomen ja Ruotsin väliseen laivaliikenteeseen. Konsernin sitoumus kuudesta jäljellä olevasta vuodesta on 81 (93) milj. euroa vuoden 2015 lopussa.

Tilinpäätökseen kirjaamattomat investointisitoumukset olivat tilinpäätöspäivänä yhteensä 196 (301) milj. euroa. Nämä sisältävät konsernin osuuden yhteisten toimintojen suorista investointisopimuksista. Investointeihin liittyvät sitoumukset koskevat pääasiassa meneillään olevia hankkeita Guangxissa Kiinassa ja Varkauden tehtaalla Suomessa.

Ehdolliset velat

Stora Enso on tehnyt merkittäviä uudelleenjärjestelyjä viime vuosina. Toimenpiteisiin on kuulunut liiketoimintojen ja tuotantoyksiköiden myyntejä sekä tehtaiden sulkemisia. Tapahtumiin liittyy riski mahdollisista ympäristö- tai muista velvoitteista, joiden olemassaolo vahvistuisi vasta, jos yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole täysin konsernin hallittavissa, toteutuu tai ei toteudu.

Stora Enso on osallisena tietyissä oikeudenkäyntimenettelyissä, jotka ovat syntyneet tavanomaisessa liiketoiminnassa ja jotka sisältävät lähinnä kauppaoikeudellisia vaateita. Yrityksen johto ei usko, että sellaisilla prosesseilla kokonaisuutena ennen mahdollisia vakuutuskorvauksia olisi merkittäviä vaikutuksia yrityksen taloudelliseen asemaan tai liiketoiminnan tulokseen.

Oikeustapaukset Latinalaisessa Amerikassa

Veracel

Fibria ja Stora Enso omistavat kumpikin 50 % Veracelista siten, että yhteisomistusten ehdot on määritelty osakassopimuksissa. Toukokuussa 2014 Fibria aloitti välimiesmenettelyn Stora Ensoa vastaan väittäen, että Stora Enso oli rikkonut osakassopimuksen tiettyjä määräyksiä. Fibria on arvioinut, että riitatapauksessa maksettavaksi tuleva intressi on noin 54 milj. Yhdysvaltain dollaria (50 milj. euroa). Stora Enso kiistää rikkoneensa sopimusta eikä hyväksy menetelmää, jolla oikeustapauksessa kyseessä olevat intressit lasketaan. Stora Enso ei ole tehnyt kirjanpidollisia varauksia tapauksen vuoksi.

Stora Enso ilmoitti 11.7.2008 liittovaltion tuomarin Brasiliassa antamasta päätöksestä, jonka mukaan Bahian osavaltion Veracelin toiminnalle myöntämät luvat eivät olleet laillisia. Lisäksi tuomari määräsi myös Veracelin ryhtymään tiettyihin toimenpiteisiin, kuten luonnonmetsän istuttamiseen osaan Veracelin puuviljelmistä. Yhtiölle määrättiin lisäksi mahdollinen 20 milj. Brasilian realin (5 milj. euron) sakko. Veracel kyseenalaistaa päätöksen ja on tehnyt siitä valituksen. Veracel toimii täysin kaikkien Brasilian lakien mukaisesti ja on saanut asiaan kuuluvilta viranomaisilta kaikki tarvittavat ympäristö- ja liiketoimintaluvat teollisuustoiminnoille ja puuviljelmille. Marraskuussa 2008 tuomioistuin lykkäsi päätöksen täytäntöönpanoa. Veracel ja Stora Enso eivät ole tehneet kirjanpidollisia varauksia metsänistutusten tai mahdollisen sakon vuoksi.

Montes del Plata

Vuoden 2014 toisella neljänneksellä Celulosa y Energía Punta Pereira S.A:lle ("CEPP"), Stora Enson ja Araucon muodostamaan Montes del Plata -konserniin kuuluvalla yhteisellä toiminnolle, ilmoitettiin välimiesmenettelystä, jonka oli pannut vireille Andritz Pulp Technologies Punta Pereira S.A., Andritz AG:n tytäryhtiö. Välimiesmenettelyssä CEPP:ltä vaadittiin 200 milj. euroa. Välimiesmenettelyssä on kysymys Punta Pereirassa Uruguayssa sijaitsevan Montes del Platan sellutehdashankkeen koneita ja laitteita koskevista Andritzin toimitus-, rakennus-, asennus-, käyttöönotto- ja viimeistelysopimuksista. CEPP kiisti Andritzin vaateet perusteettomina ja esitti välimiesoikeudelle oman 110 milj. Yhdysvaltain dollarin (101 milj. euron) vastakanteensa Andritzin tekemistä sopimusrikkomuksista.

Osapuolet allekirjoittivat huhtikuussa 2015 sovintoratkaisun ja vetivät tapauksen pois välimiesmenettelystä. Sovintoratkaisun mukaisesti Stora Enson 50-prosenttisesti omistama Montes del Plata maksaa Andritzille 44 milj. Yhdysvaltain dollarin (40 milj. euron) käteissuorituksen. Maksu kirjattiin investoinniksi Biomaterials-segmenttiin vuoden 2015 toisella neljänneksellä. Jatkossa asiaa ei raportoida ehdollisena velkana.

Oikeudenkäyntimenettelyt Suomessa

Raakapuukanne

Markkinaoikeus määräsi joulukuussa 2009 Stora Ensolle seuraamusmaksun kilpailulain rikkomisesta Suomen raakapuumarkkinoilla 1997–2004. Stora Enso ei valittanut päätöksestä. Metsähallitus käynnisti maaliskuussa 2011 oikeudenkäynnin Stora Ensoa, UPM:ää ja Metsä Groupia vastaan vaalien korvauksia vahingoista, joiden väitetään syntyneen kilpailulain rikkomisesta. Kokonaiskorvausvaatimus kaikkia vastaajia vastaan on noin 160 milj. euroa ja liitännäisvaade Stora Ensoa vastaan noin 87 milj. euroa. Lisäksi jotkin suomalaiset kunnat ja yksityiset metsänomistajat ovat käynnistäneet vastaavanlaisia oikeudenkäyntejä. Kokonaiskorvausvaatimus kaikilta vastaajilta on noin 34 milj. euroa sekä liitännäisvaateet yksin Stora Ensoa vastaan noin 7 milj. euroa. Stora Enso kiistää Metsähallituksen sekä muiden asianosaisten kärsineen minkäänlaisia vahinkoja ja puolustaa määrätietoisesti itseään. Maaliskuussa 2014 Helsingin kärjäoikeus hylkäsi 13 yksityisen metsänomistajan kanteet vanhentuneina. Marraskuussa 2014 Helsingin hovioikeus kumosi kärjäoikeuden päätöksen. Stora Enso ja muut vastaajat ovat hakeneet muutosta hovioikeuden päätökseen korkeimmasta oikeudesta. Stora Enso ei ole tehnyt kirjanpidollisia varauksia kyseisten kanteiden vuoksi.

Norrsundetin sellutehtaan ympäristöä koskeva oikeudenkäyntimenettely

Tuotanto Norrsundetin sellutehtaalla Ruotsissa suljettiin pysyvästi joulukuussa 2008. Varauksia on kirjattu tehdasalueen ja meren sedimentin pilaantuneisuuden puhdistamisesta. Vuonna 2011 kemikaaliainesta löydettiin meren sedimentistä tehdasalueen ulkopuolelta. Paikallisviranomaisten kanssa käydään neuvotteluja vastuusta ja mahdollisista toimenpiteistä, mutta niihin liittyen ei ole tehty päätöksiä tilinpäätöspäivään mennessä.

Veracelin mahdollinen PIS/COFINS-verovastuu

Joulukuussa 2011 Veracel Celulose SA (Veracel) sai verotarkastusraportin, jossa veroviranomaiset väittävät, ettei Veracel olisi oikeutettu verovähennyksiin osasta raaka-aineiden ja palveluiden hankintojen yhteydessä maksetuista PIS (Social Integration Program)- ja COFINS (Contribution for the Financing of Social Security) - ohjelmien maksuista. Stora Enson ja Veracelin mielestä väite on perusteeton, eikä asiaan liittyen ole tehty kirjanpidollisia varauksia. Kiista on yhä ratkaisematta.

Liite 30. Konserniyhtiöt 31.12.2015

Tytäryhtiöt

Maa	Yhtiön nimi	Konsernin omistus- osuus %	
Suomi	Efora Oy	100,00	
	Enso Alueverkko Oy	100,00	
	Formeca Oy	100,00	
	Herman Andersson Oy	100,00	
	Karhulan-Sunilan Rautatie Oy	100,00	
	Kiinteistö Oy Sunilan Kesäniemi	100,00	
	Mena Wood Oy Ltd	100,00	
	Merivienti Oy	100,00	
	Puumerkki Oy	100,00	
	Stora Enso Ingerois Oy	100,00	
	Stora Enso International Oy	100,00	
	Stora Enso Packagent Oy	100,00	
	Stora Enso Packaging Oy	100,00	
	Stora Enso Publication Papers Oy Ltd	100,00	
	Stora Enso Wood Products Oy Ltd	100,00	
	Sunilan Puhdistamo Oy	66,66	
	Alankomaat	Stora Enso Amsterdam B.V.	100,00
		Stora Enso Timber DIY Products B.V.	100,00
	Arabiemiirikunnat	Stora Enso Middle East JLT	100,00
Argentiina	Stora Enso Argentina S.A.	100,00	
Australia	Stora Enso Australia Pty Ltd	100,00	
Belgia	Lumipaper NV	100,00	
	Stora Enso Belgium NV	100,00	
	Stora Enso Langerbrugge NV	100,00	
	VLAR Papier NV	65,00	
Brasilia	Stora Enso Arapoti Indústria de Papel S.A.	80,00	
	Stora Enso Brasil Ltda	100,00	
	Stora Enso Florestal RS Ltda	100,00	
Chile	Stora Enso Chile S.A.	100,00	
Espanja	Stora Enso Espana S.A.U	100,00	
Etelä-Afrikka	Stora Enso (Southern Africa) (Pty) Ltd	100,00	
Hongkong	Stora Enso (HK) Ltd	100,00	
Intia	Stora Enso Inpac Delta India PVT Ltd	63,80	
Iso Britannia	Lumipaper Ltd	100,00	
	Stora Enso Holdings UK Ltd	100,00	
	Stora Enso Pension Trust Ltd.	100,00	
	Stora Enso Timber UK Ltd	100,00	
	Stora Enso UK Ltd	100,00	
	Virdia Ltd	100,00	
Israel	Stora Enso Italia Srl	100,00	
Italia	Stora Enso Austria GmbH	100,00	
	Stora Enso Wood Products GmbH	100,00	
	Stora Enso WP Bad St. Leonhard GmbH	100,00	
Japani	Stora Enso Building and Living Japan K.K.	100,00	
	Stora Enso Japan K.K.	100,00	
	Dongguan Stora Enso Inpac Packaging Co. Ltd	51,00	
Kiina	E-Creative Industrial (Dongguan) Co. Ltd	26,01	
	Guangxi Stora Enso Forestry Co Ltd	89,50	
	Jiashan Stora Enso Inpac Packaging Co., Ltd	51,00	
	Stora Enso (Guangxi) Forestry Company Ltd.	80,08	
	Stora Enso (Guangxi) Packaging Company Ltd.	80,08	
	Stora Enso China Co., Ltd	100,00	
	Stora Enso Huatai (Shandong) Paper Co Ltd	60,00	
	Stora Enso Inpac Corrugated Packaging (Hebei) Company Limited	51,00	
	Stora Enso Inpac Hebei Protective Packaging Co., Ltd.	51,00	
	Stora Enso Inpac Packaging Co. Ltd	51,00	
	Stora Enso Suzhou Paper Co Ltd	97,89	
	Laos	Stora Enso Lao Co. Ltd	100,00
	Latvia	AS Stora Enso Latvija	100,00

Maa	Yhtiön nimi	Konsernin omistus- osuus %
Liettua	Stora Enso Packaging SIA	100,00
	Puumerkki UAB	100,00
	Stora Enso Packaging UAB	100,00
Luxemburg	UAB Stora Enso Lietuva	100,00
	Stora Enso Sarl	100,00
Meksiko	Stora Enso Mexico S.A.	100,00
Norja	Stora Enso Skog AS	100,00
Portugali	Stora Enso Portugal Lda	100,00
Puola	Centrum Dystrybucji i Obróbki Drewna Sp. z o.o.	100,00
	HESPOL SP.z.o.o.	100,00
	Stora Enso Narew Sp.z.o.o.	100,00
	Stora Enso Poland S.A.	100,00
	Stora Enso Polska Sp.z.o.o.	100,00
	Stora Enso Recycling Sp.z.o.o.	99,98
	Stora Enso Wood Products Sp.z.o.o.	100,00
	Stora Enso Bois SAS	100,00
	Stora Enso Corbehem SAS	100,00
	Stora Enso France SAS	100,00
Ranska	Stora Enso Holding France SAS	100,00
	June Emballage AB	100,00
	Norrsundet Utvecklings AB	100,00
Ruotsi	Skogsutveckling Syd AB	66,67
	Stora Enso AB	100,00
	Stora Enso Bioenergi AB	100,00
	Stora Enso China Holdings AB	100,00
	Stora Enso Fors AB	100,00
	Stora Enso Försäkringsaktiebolag	100,00
	Stora Enso Laos Plantation AB	100,00
	Stora Enso Logistics AB	100,00
	Stora Enso NN Paper AB	100,00
	Stora Enso Packaging AB	100,00
	Stora Enso Paper AB	100,00
	Stora Enso Pulp AB	100,00
	Stora Enso Pulp and Paper Asia AB	94,21
	Stora Enso Re-board AB	100,00
	Stora Enso Skog AB	100,00
	Stora Enso Skoghall AB	100,00
	Stora Enso South Asia Holdings AB	100,00
	Stora Enso Timber AB	100,00
	Stora Enso Treasury Stockholm AB	100,00
	Stora Kopparbergs Bergslags AB	100,00
Syved AB	66,67	
Saksa	FPB Holding GmbH & Co. KG	99,97
	Stora Enso Baienfurt GmbH	99,97
	Stora Enso Deutschland GmbH	100,00
	Stora Enso Hilfe GmbH	99,97
	Stora Enso Kabel GmbH & Co. KG	99,97
	Stora Enso Kabel Verwaltungs GmbH	99,97
	Stora Enso Maxau GmbH	100,00
	Stora Enso Sachsen GmbH	100,00
	Stora Enso Timber Deutschland GmbH	100,00
	Stora Enso Verwaltungs GmbH	100,00
Singapore	Stora Enso South East Asia Pte Ltd	100,00
Slovakia	Euro - Timber, spol. s r.o.	100,00
Slovenia	MENA Koper d.o.o.	100,00
Sveitsi	Stora Enso (Schweiz) AG	100,00
Tanska	DanFiber A/S	51,00
	Stora Enso Danmark A/S	100,00
Thaimaa	Chai Narai Company Limited	49,00
Tsekki	Stora Enso Praha s.r.o.	100,00
	Stora Enso Wood Products Planá s.r.o.	100,00
	Stora Enso Wood Products Zdirec s.r.o.	100,00
	Stora Enso WP HV s.r.o.	100,00
Ukraina	Stora Enso LLC	100,00

Maa	Yhtiön nimi	Konsernin omistus- osuus %
Venäjä	A/O Ladenso	100,00
	OOO Olonetsles	96,68
	OOO Setles	100,00
	OOO Setnovo	100,00
	OOO Stora Enso Forest Border	100,00
	OOO Stora Enso Forest West	100,00
	OOO Stora Enso Packaging BB	100,00
	OOO Stora Transport	100,00
	OOO Terminal	100,00
	ZAO Stora Enso	100,00
Viro	Puumerkki AS	100,00
	Stora Enso Eesti AS	100,00
	Stora Enso Packaging AS	100,00
Yhdysvallat	Stora Enso North American Sales, Inc.	100,00
	Virdia B2X, LLC	100,00
	Virdia Inc.	100,00

Merkittävimmät osakkuusyhtiöt

Suomi	Honkalahden Teollisuuslaituri Oy	50,00
	Kemi Shipping Oy	50,00
	Metsäteho Oy	23,95
	NSE Biofuels Oy Ltd	50,00
	Oy Keskuslaboratorio - Centrallaboratorium Ab	32,24
	Paperinkeräys Oy	30,41
	Perkaus Oy	33,33
	Puhoksen Satama Oy	50,00
	Steveco Oy	34,39
	Sunilan Kantola Oy	50,00
	Suomen Keräyspaperi Tuottajayhteisö Oy	40,10
	Suomen NP-Kierrätys Oy	25,00
	Tornator Oyj	41,00
Brasilia	Arauco Florestal Arapoti S.A.	20,00
Itävalta	ZMP GMBH	30,00
Latvia	SELF Logistika SIA	50,00
Pakistan	Bulleh Shah Packaging (Private) Limited	35,00
Puola	Kemira Cell Sp.z.o.o.	45,00
Ruotsi	Bergvik Skog AB	49,00
	Cellutech AB	25,00
	IL Recycling AB	33,33
	Industrikraft i Sverige AB	20,00
	Pressretur AB	33,33
	Trätåg AB	50,00
	Österbergs Förpackningsmaskiner AB	50,00
Saksa	BVA Hagen-Kabel GmbH	49,98

Merkittävimmät muut yhtiöt

Suomi	Pohjolan Voima Oy	15,18
Pakistan	Packages Limited	6,40
Ranska	Union Developement Récup. Pap.	10,70
Ruotsi	BasEI i Sverige AB	4,35
	Combient AB	5,40
	Investment AB Forsbron	2,20
	Radioskog AB	10,00
	RK Returkartong AB	8,40
	SSG Standard Solutions Group AB	14,29
	SweTree Technologies AB	11,49
	Sölvesborgs Stuveri & Hamn AB	7,36
	VindIn AB	17,73
	Yhdysvallat	Liaison Technologies LLC

Maa	Yhtiön nimi	Konsernin omistus- osuus %
Yhteiset toiminnot		
Brasilia	Veracel Celulose SA	50,00
Uruguay	Celulosa y Energia Punta Pereira S.A.	50,00
	El Esparragal Asociación Agraria de Responsabilidad Limitada	50,00
	Eufores S.A.	50,00
	Forestal Cono Sur S.A.	50,00
	Ongar S.A.	50,00
	Stora Enso Uruguay S/A	50,00
	Terminal Logística e Industrial M' Bopocúa S.A.	50,00
	Zona Franca Punta Pereira S.A.	50,00

Liite 31. Lähipiiriliiketoimet

Konsernin ja sen tytäryhtiöiden sekä yhteisten toimintojen väliset saldot ja liiketapahtumat on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä, eikä niitä raportoida tässä liitteessä. Edellä mainitut ovat toistensa lähipiiriin kuuluvia osapuolia.

Konsernin johdon avainhenkilöitä ovat johtoryhmän ja hallituksen jäsenet. Johdon avainhenkilöiden palkkiot on esitetty liitteessä 7 (Hallituksen ja johdon palkkiot).

Liiketoimissaan osakkuus- ja yhteisyritysten ja muiden lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa konserni toimii sellaisten kaupallisten ehtojen mukaisesti, jotka eivät ole suotuisampia kuin ne ehdot, joita tarjotaan muille kolmansille osapuolille, poikkeuksena Veracel ja Pohjolan Voima Oy (PVO). Stora Enso aikoo jatkaa liiketoimintaansa osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa edelleen vastaavasti. Lisätietoja on esitetty liitteessä 13 (Osakkuus- ja yhteisyritykset).

Konsernin tytäryhtiöt ja yhteiset toiminnot on esitetty liitteessä 30 (Konserniyhtiöt 31.12.2015).

Energia

Stora Ensolla on 15,2 %:n osuus Pohjolan Voima Oy:n osakkeista. Pohjolan Voima Oy on yksityisessä omistuksessa oleva energia-alan yhtiöiden ryhmä, joka tuottaa sähköä ja lämpöä osakkeenomistajilleen Suomessa. PVO-konsernin kullakin tytäryhtiöllä on oma osakelajinsa, ja osakkeet oikeuttavat omistusta vastaavaan määrään tuotetusta energiasta. Stora Enso on PVO:n toiseksi suurin omistaja, ja sillä on oikeus 491 MW:n osuuteen kapasiteetista. Seppo Parvi on ollut konsernin edustajana PVO:n hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2015. PVO:lle sähköstä maksettava hinta perustuu tuotantokustannuksiin, jotka ovat yleensä markkinahintoja alhaisemmat. Vuonna 2015 Stora Enso maksoi sähköstä PVO:lle 38 (42) milj. euroa. Tietoa tuotetun, ostetun ja myydyt energian määristä löytyy Stora Enson englanninkielisestä yritysraportista (Stora Enso Sustainability Report 2015), osiosta Environment and Efficiency (Energy). Vuoden 2015 yritysraportti (Stora Enso Sustainability Report 2015) muodostaa osan Stora Enson vuosikertomusta ja on saatavissa PDF-tiedostona osoitteessa storaenso.com/annualreport.

Rahoituskelliset järjestelyt

Konserni on ottanut lainaa tai sillä on rahoituskellisia järjestelyjä useamman eri rahoituslaitoksen kanssa. Eräät Stora Enson hallituksen tai johtoryhmän jäsenet toimivat myös näiden rahoituslaitosten hallituksen, hallintoneuvoston tai johtoryhmän jäsenenä, ja he voivat kuulua joko yhteen tai useampaan edellisistä. Kaikki konsernin lainat ja rahoitusjärjestelyt on neuvoteltu markkinaehtoisesti. Monet sopimuksista ovat olleet olemassa useita vuosia ja neuvoteltu jo ennen mahdollisia hallituksen jäsenyyksiä.

Vuonna 2014 International Finance Corporation (IFC) sopi sijoittavansa Stora Enson Guangxin projektiin 356 milj. renminbiä (50 milj. euroa) 5 %:n omistusosuutta vastaan. Vuoden 2015 loppuun mennessä IFC on investoinut projektiin jo 245 milj. renminbiä (35 milj. euroa). Stora Enson erääntymätön osuus lainasta IFC:lle oli 423 (171) milj. euroa vuoden lopussa. Rahoituksen korkotason perusteena on USD LIBOR lisättyinä marginaalilla väliltä +2,30 % – +2,80 %.

Tutkimus ja kehitys

Stora Enso harjoittaa tutkimus- ja kehitystoimintaa pääasiassa omissa tutkimuskeskuksissaan sekä yhteistyössä laajan ulkopuolisen verkoston kanssa. Lisäksi yhtiöllä on omistusosuuksia seuraavista tutkimusyhteistyökumppaneistaan: Swetree Technologies AB, Innventia AB, Cellutech AB ja Clic Innovation Ltd.

Keräyspaperi

Konserni omistaa määräysvallattoman osuuden useista paperinkeräisyryityksistä, joilta keräyspaperi hankitaan markkinahintaan.

Metsäomaisuus ja puunhankinta

Konsernin omistuksessa on 41 %:n osuus Tornatorista, ja jäljelle jäävä 59 %:n osuus on suomalaisten institutionaalisten sijoittajien omistuksessa. Stora Ensolla on pitkäaikaisia hankintasopimuksia Tornator-konsernin kanssa, jolta se ostaa vuosittain noin 2 milj. kuutiometriä puuta markkinahintaan. Vuonna 2015 hankinnat olivat 2 (2) milj. kuutiometriä puuta, arvoltaan 60 (56) milj. euroa.

Vuonna 2015 konsernin omistuksessa on 49 %:n osuus Bergvik Skogista, ja jäljelle jäävä 51 %:n osuus on pääasiassa institutionaalisten sijoittajien omistuksessa. Konsernilla on Bergvik Skogin kanssa pitkäaikaisia hankintasopimuksia, jonka mukaisesti Bergvik Skog myy Stora Ensolle vuosittain noin 5 milj. kuutiometriä puuta markkinahintaan. Vuonna 2015 kokonaishankintamäärä oli 5 (5) milj. kuutiometriä, arvoltaan 95 (106) milj. euroa. Konsernin lähinnä metsänhoitopalvelujen myynnistä muodostuvat myynnit Bergvik Skogille olivat 35 (34) milj. euroa.

Stora Ensolla on merkittävä maa-alueen vuokrasopimus määräysvallattoman omistuskumppanin Guangxi Forestry Group Co. Ltd:n kanssa Kiinassa. Vuonna 2015 maksettujen vuokrien määrä oli 16 (10) milj. euroa.

Huolinta

Konserni omistaa 34,4 %:n osuuden Steveco Oy:n osakkeista. Steveco Oy on suomalainen yritys, jonka toimialaan kuuluvat laivan lastaaminen ja lastin purkaminen. Stevecon muut osakkeenomistajat ovat UPM-Kymmene, Finnlines ja Ahlström Capital. Steveco myy laivauspalveluja Stora Ensolle markkinahinnoilla. Vuonna 2015 ostettujen palvelujen arvo oli 26 (30) milj. euroa.

Liite 32. Osakekohtainen tulos ja osakekohtainen oma pääoma

Osakekohtainen tulos

31.12. päättyvä tilikausi

	2015	2014
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos, milj. euroa	807	99
Emoyhtiön omistajille kuuluva laaja tulos, milj. euroa	573	100
Osakemäärä (painotettu keskiarvo, A- ja R-osakkeet)	788 619 987	788 619 987
Osakekannustimet (painotettu keskiarvo)	1 189 457	1 180 158
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakemäärä (painotettu keskiarvo)	789 809 444	789 800 145
Laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa	1,02	0,13
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, euroa	1,02	0,13
Laaja tulos osaketta kohti, euroa	0,73	0,13

Osakekohtainen oma pääoma

	31.12.	
	2015	2014
Oma pääoma, milj. euroa	5 388	5 070
Markkina-arvo, milj. euroa	6 618	5 871
A- ja R-osakkeiden lukumäärä	788 619 987	788 619 987
Osakekannustimet	1 198 756	1 180 158
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakemäärä	789 818 743	789 800 145
Osakekohtainen oma pääoma, euroa	6,83	6,43
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen oma pääoma, euroa	6,82	6,42
Osakekohtainen osinko, euroa	0,33	0,30
Osakkeiden markkina-arvo, euroa		
A-osakkeet	8,40	7,48
R-osakkeet	8,39	7,44

Emoyhtiön tilinpäätös

Emoyhtiön tuloslaskelma

Euroa	Liite	31.12. päättyvä tilikausi	
		2015	2014
Liikevaihto	2	3 440 255 838,46	3 255 581 754,63
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos + / -		-69 601,51	3 856 457,34
Valmistus omaan käyttöön		364 197,03	326 359,97
Liiketoiminnan muut tuotot	3	198 839 833,47	171 080 079,29
Materiaalit ja palvelut	4	-2 186 849 909,29	-2 163 090 036,79
Henkilöstökulut	5	-313 529 620,90	-299 595 421,42
Poistot ja arvonalentumiset	6	-125 769 638,30	-151 628 818,77
Liiketoiminnan muut kulut	7	-726 614 181,48	-696 090 903,20
		-3 153 628 920,98	-3 135 142 283,58
Liikevoitto		286 626 917,48	120 439 471,05
Rahoitustuotot ja -kulut	9	871 572,18	246 947 099,12
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja satunnaisia eriä		287 498 489,66	367 386 570,17
Satunnaiset erät	10	-17 889 282,47	72 130 266,00
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		269 609 207,19	439 516 836,17
Tilinpäätössiirrot	11	-75 970 366,51	127 555 881,75
Välittömät verot	12	-801 015,23	-458 109,88
Tilikauden voitto		192 837 825,45	566 614 608,04

Emoyhtiön tase

31.12.

Euroa	Liite	2015	2014
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	14	33 721 451,65	36 596 674,65
Aineelliset hyödykkeet	14	969 180 979,88	725 349 424,37
Sijoitukset	16	7 484 096 707,38	8 809 511 181,34
Pysyvät vastaavat yhteensä		8 486 999 138,91	9 571 457 280,36
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	17	444 879 006,79	451 552 875,51
Pitkäaikaiset saamiset	18	411 894,37	209 246,55
Lyhytaikaiset saamiset	19	1 388 195 454,17	826 003 428,98
Rahoitusarvopaperit	20	838 617 495,95	1 297 341 107,61
Rahat ja pankkisaamiset		284 064 198,33	196 479 842,37
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		2 956 168 049,61	2 771 586 501,02
Vastaavaa yhteensä		<u>11 443 167 188,52</u>	<u>12 343 043 781,38</u>
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Osakepääoma	21		
Ylikurssirahasto	22	1 342 215 448,30	1 342 215 448,30
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		3 638 800 031,65	3 638 800 031,65
Edellisten tilikausien voitto		633 102 719,13	633 102 719,13
Tilikauden voitto		789 333 184,11	459 573 344,70
		192 837 825,45	566 614 608,04
Oma pääoma yhteensä		6 596 289 208,64	6 640 306 151,82
Tilinpäätössiirtojen kertymä	23	136 216 912,32	3 677 918,77
Pakolliset varaukset	24	20 412 532,08	36 398 992,42
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma	26	2 347 039 519,21	2 758 326 930,66
Lyhytaikainen vieras pääoma	27	2 343 209 016,27	2 904 333 787,71
Vieras pääoma yhteensä		4 690 248 535,48	5 662 660 718,37
Vastattavaa yhteensä		<u>11 443 167 188,52</u>	<u>12 343 043 781,38</u>

Emoyhtiön rahoituslaskelma

Euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden voitto	192 837 825,45	566 614 608,04
Oikaisuerät:		
Välittömät verot	801 015,23	458 109,88
Tilinpäätössiirrot	75 970 366,51	-127 555 881,75
Satunnaiset erät	17 889 282,47	-72 130 266,00
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalennukset	125 769 638,30	151 628 818,77
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	69 930 038,00	-40 482 435,49
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-19 156 551,79	-5 281 024,51
Rahoitustuotot ja -kulut	-871 572,18	-246 947 099,12
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	63 361 831,83	16 923 254,97
Vaihto-omaisuuden lisäys (-)/vähennys (+)	29 139 395,16	3 542 230,40
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+)/vähennys(-)	-29 294 168,56	2 360 198,53
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	526 377 100,42	249 130 513,72
Saadut korot liiketoiminnasta	70 765 249,35	131 003 787,84
Maksetut korot liiketoiminnasta	-130 240 147,06	-211 065 642,25
Saadut osingot liiketoiminnasta	245 520 583,43	382 865 430,90
Tulot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituseristä	-105 991 103,64	-13 996 673,40
Maksetut välittömät verot	-801 015,23	-458 109,88
Liiketoiminnan rahavirta	605 630 667,27	537 479 306,93
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-237 252 258,23	-144 759 995,29
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	5 239 543,92	953 311,57
Investoinnit muihin sijoituksiin	-9 039 004,00	-8 911 704,00
Ostetut tytäryhtiöosakkeet ja pääoman sijoitukset	-12 000 000,00	-132 734 179,33
Myydyt tytäryhtiöosakkeet ja pääoman palautukset	326 030 330,08	192 752 882,35
Myydyt osakkuusyhtiöosakkeet ja pääoman palautukset	0,00	62 255 002,62
Luovutustulot muista sijoituksista	135 757,70	31 645,00
Pitkäaikaisten lainasaamisten muutos	51 357 264,09	465 506 584,87
Investointien rahavirta	124 471 633,56	435 093 547,79
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten lainojen muutos	-461 176 686,11	-816 935 814,35
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-433 284 505,12	-625 382 210,53
Maksetut osingot	-236 585 996,10	-236 799 092,77
Saadut konserniavustukset	40 239 614,58	44 400 139,53
Rahoituksen rahavirta	-1 090 807 572,75	-1 634 716 978,12
Rahavarojen muutos	-360 705 271,92	-662 144 123,40
Muuntoerot	-10 241 504,17	25 811 976,13
Rahavarat tilikauden alussa	1 493 608 526,79	2 129 940 674,06
Rahavarat tilikauden lopussa	1 122 661 750,70	1 493 608 526,79

Investointien rahavirrassa tytäryhtiö- ja osakkuusyhtiöosakkeiden esittämistapaa on täsmennetty vertailuvuoden osalta.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Liite 1. Laadintaperiaatteet

Stora Enso Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain säännösten ja muiden Suomessa voimassa olevien tilinpäätöstä koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat kirjataan tapahtumahetken kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat ulkomaanrahan määräiset saatavat ja velat arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssiin. Liiketapahtumien kurssierot kirjataan tuloslaskelmaan.

Johdannaissopimukset

Stora Enso altistuu erilaisille rahoitusmarkkinariskeille, joita konsernin tulee hallita hallituksen hyväksymien toimintatapojen mukaisesti. Tavoitteena on kustannustehokas konserniyritysten varainhankinta ja tuloksen heilahteluiden pienentäminen rahoitusinstrumenttien avulla. Pääasialliset rahoitusriskit ovat korkoriski, valuuttariski, varainhankintariski ja hyödykkeiden, etenkin kuitupuun ja energian hintariski. Emoyhtiö hallinnoi konsernissa keskitetysti edellä mainittuja riskejä.

Hyödykkeiden hintoihin liittyvät johdannaissopimukset, jotka suojaavat tulevaa kassavirtaa, kirjataan kun sopimus erääntyy tai kun suojaava riski toteutuu. Johdannaissopimukset, jotka suojaavat tulevia valuuttamääräisiä kassavirtoja, kirjataan kun sopimukset eräänntyvät tai suojattava riski toteutuu.

Johdannaisista, joita ei ole tehty suojaustarkoituksessa, aiheutuvat realisoitumattomat tappiot kirjataan välittömästi, mutta realisoitumattomat voitot kirjataan varovaisuuden periaatteen mukaisesti vain sopimuksen eräänntyessä tai voiton muuten realisoituessa.

Korkoriskin hallintaan käytettyjen johdannaisten korkotuotot ja -kulut jaksotetaan sopimusajalle, ja niillä oikaistaan suojattavien lainojen korkokuluja.

Tase-eriä kuten rahavaroja, saatavia ja lainoja suojaavat johdannaiset arvostetaan tilinpäätöspäivän kurssilla, ja niistä aiheutuvat tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan. Termiinisopimusten kertyneet korot jaksotetaan tilikaudelle. Optiopreemiot käsitellään ennakkomaksuina, kunnes optiot eräänntyvät.

Liitteessä 29 on ilmoitettu rahoitusinstrumenttien käyvät arvot.

Eläkekulut

Lakisääteinen eläketurva on hoidettu konsernin ulkopuolisissa työeläkevakuutusyhtiöissä. Osalla henkilöistä on lakisääteisen eläketurvan lisäksi lisäeläketurvaa, joka on vakuutettu konsernin ulkopuolisissa henkivakuutusyhtiöissä. Eläkevakuutusmaksut on jaksotettu vastaamaan tilikauden suoriteperusteisia palkkoja.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä poistot

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden tasearvo muodostuu välittömästä hankintamenosta vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja mahdollisilla arvonalennuksilla. Aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset poistot, jotka perustuvat hyödykkeiden odotettavissa olevaan taloudelliseen pitoaikaan.

Poistot perustuvat seuraaviin taloudellisiin pitoaikoihin:

Rakennukset ja rakennelmat	10 - 50 vuotta
Tuotantokoneet ja kalusto	10 - 20 vuotta
Kevyet koneet ja kalusto	3 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	3 - 20 vuotta

Maa- ja vesialueista ei tehdä poistoja.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenoon tai sitä alhaisempaan nettorealisointiin. Hankintameno määritetään FIFO-periaatteella tai vaihtoehtoisesti painotetun keskihinnan menetelmällä. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno käsittää raaka-aineet, välittömät palkat, poistot ja muut välittömät kulut sekä tuotteisiin kohdistuvan osuuden tuotannon välillisistä kustannuksista. Nettorealisointiin on arvioitu myyntihinta vähennettynä tuotteiden valmiiksi saattamisesta ja myynnistä aiheutuville menoilla.

Leasing

Leasing maksut on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin. Leasing-sopimusten jäljellä olevat vuokrat on esitetty liitteessä 28. Vakuudet ja vastuusitoumukset.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot on kirjattu tilikauden kuluksi.

Satunnaiset erät

Satunnaisiin eriin kirjataan konserniyritysten väliset konserniavustukset ja fuusiotulokset.

Tuloverot

Tuloslaskelman välittömät verot sisältävät tilikauden verotettavaan tulokseen perustuvat tuloverot ja aikaisempien tilikausien verojen oikaisut. Emoyhtiö ei kirjaa laskennallisia verosaamisia ja -velkoja tilinpäätökseensä. Liitteessä 25 on esitetty taseeseen merkittävissä olevat laskennalliset verovelat ja -saamiset.

Pakolliset varaukset

Vastaiset menot ja menetykset, jotka eivät enää kerrytä vastaavaa tuloa ja joiden suorittamiseen yhtiö on velvoitettu tai sitoutunut ja joiden rahallinen arvo voidaan kohtuullisesti arvioida, kirjataan tuloslaskelmaan luonteensa mukaiseen kulueraan ja taseen pakollisiin varauksiin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Enocell Oy fuusioitui emoyhtiöön 1.1.2015. Fuusioituneen yksikön osuus tilikauden liikevaihdosta on ollut 295 miljoonaa euroa ja vastaavasti fuusio on kasvattanut liiketoiminnan kuluja. Fuusiossa siirtyi 130 miljoonaa euroa aineellisia hyödykkeitä ja 179 henkilöä.

Päästöoikeudet

Yhtiö on saanut vuoden 2015 aikana Euroopan unionin päästökauppadirektiivissä määriteltyjä päästöoikeuksia vastikkeetta yhteensä 1,0 miljoonaa tonnia. Kirjanpidossa päästöoikeudet käsitellään ns. nettomenettelyn mukaisesti eli toteutuneiden päästöjen ja saatujen päästöoikeuksien erotus on käsitelty tulosvaikutteisesti, jos toteutuneet päästötonnit ovat ylittäneet saadut oikeudet. Tilikauden aikana toteutuneet päästöt olivat 1,0 miljoonaa tonnia, mikä ei ylittänyt yhtiön hallussa 31.12.2015 olevia päästöoikeuksia. Tilikauden aikana ostetut päästöoikeudet on esitetty liiketoiminnan muissa kuluissa ja myydyt päästöoikeudet on esitetty liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Tilikauden päättyessä päästöoikeuksien markkina-arvo oli 8,22 euroa tonnilta.

Euroa

2015

2014

Liite 2. Liikevaihto divisioonittain ja markkina-alueittain

Divisioonittainen jakauma		
Consumer Board	1 055 909 893,00	1 024 572 223,00
Packaging Solutions	150 516 916,00	131 096 027,00
Biomaterials	495 457 347,00	192 418 297,00
Paper	1 391 512 321,00	1 412 128 513,00
Other	346 859 361,46	495 366 694,63
Yhteensä	3 440 255 838,46	3 255 581 754,63

Konserni on ottanut käyttöön uuden divisioonarakenteen vuoden alusta alkaen. Vertailuvuoden tiedot muutettu vastaavasti.

Maantieteellinen jakauma		
Suomi	698 936 424,00	778 796 841,00
Muu Eurooppa	2 022 888 445,81	1 894 540 498,00
Pohjois- ja Etelä-Amerikka	169 337 149,00	158 640 203,00
Aasia ja Oseania	391 892 950,61	258 805 814,00
Afrikka	54 430 794,00	62 273 763,00
Muut maat	102 770 075,04	102 524 635,63
Yhteensä	3 440 255 838,46	3 255 581 754,63

Liite 3. Liiketoiminnan muut tuotot

Vuokratuotot ja käyttökorvaukset	5 688 665,84	5 996 217,66
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	3 979 980,17	900 830,34
Vakuutuskorvaukset	227 371,81	7 398 437,38
Tuotanto- ja kunnossapitopalvelut	10 325 780,76	11 199 296,95
Avustukset, tuet ja korvaukset	2 359 237,04	2 660 617,48
Hallintopalvelut	121 963 046,61	120 525 534,24
Päästöoikeuksien myynnit	10 201 388,25	5 218 697,95
Muut liiketoiminnan tulot	44 094 362,99	17 180 447,29
Yhteensä	198 839 833,47	171 080 079,29

Liite 4. Materiaalit ja palvelut

Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	1 621 704 972,27	1 639 948 612,60
Varaston muutos + / -	23 329 756,80	5 255 709,10
Ulkopuoliset palvelut	541 815 180,22	517 885 715,09
Materiaalit ja palvelut yhteensä	2 186 849 909,29	2 163 090 036,79

Euroa	2015	2014
Liite 5. Henkilöstökulut ja henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		
Palkat ja palkkiot	253 777 670,05	238 650 956,80
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	45 515 078,01	48 915 758,87
Muut henkilösivukulut	14 236 872,84	12 028 705,75
Yhteensä	313 529 620,90	299 595 421,42

Hallituksen ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot

Hallituksen ja toimitusjohtajien palkat ja palkkiot on esitetty konsernitilinpäätöksen liitteessä 7.

Toimitusjohtajan eläkesitoumukset

Toimitusjohtajan eläkesitoumukset on esitetty konsernitilinpäätöksen liitteessä 7.

Saamiset yhtiön johdolta

Yhtiön johdolta ei ole lainasaamisia.

Henkilöstön määrä keskimäärin

Yhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana

Toimihenkilöitä	1 725	1 690
Työntekijöitä	2 519	2 479
Yhteensä	4 244	4 169

Liite 6. Poistot ja arvonalentumiset

Suunnitelman mukaiset poistot	125 769 638,30	103 368 423,39
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0,00	48 260 395,38
Yhteensä	125 769 638,30	151 628 818,77

Tase-eräkohtainen poistoerittely sisältyy kohtaan aineettomat ja aineelliset hyödykkeet.

Liite 7. Liiketoiminnan muut kulut

Tuotteiden toimituskulut	340 065 680,44	309 292 978,28
Myyntipalkkiot	87 653 024,84	84 185 202,74
Vuokratkulut	21 723 199,71	21 505 000,92
Hallinto- ja toimistopalvelut	209 651 046,53	227 735 405,09
Vakuutusmaksut	5 778 105,17	5 660 695,63
Muut henkilökunnan menot	29 651 484,02	25 389 861,77
Edustuskulut	782 893,29	635 475,41
Pr- ja suhdetoiminta	3 106 386,11	3 570 616,13
Muut liiketoiminnan menot	28 202 361,37	18 115 667,23
Yhteensä	726 614 181,48	696 090 903,20

31.12. päättyvä tilikausi

Euroa	2015	2014
Liite 8. Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastuspalkkiot	1 368 970,00	1 115 880,71
Muut tilintarkastukseen liittyvät palkkiot	252 550,41	305 305,35
Veroneuvonta	0,00	62 667,97
Muut palkkiot	279 794,65	502 880,96
Yhteensä	1 901 315,06	1 986 734,99
Liite 9. Rahoitustuotot ja -kulut		
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	236 705 607,44	373 455 278,99
Omistusyhteisyryyksiltä	8 610 000,00	9 181 791,18
Muilta	204 975,99	228 360,73
Yhteensä	245 520 583,43	382 865 430,90
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista		
Saman konsernin yrityksiltä	56 741 886,98	71 705 169,99
Muilta	4 176 516,40	5 272 997,89
Yhteensä	60 918 403,38	76 978 167,88
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksistä	2 489 436,27	49 871 462,27
Omistusyhteisyryyksistä	0,00	30 144 698,20
Muilta	19 210 930,12	16 112 120,60
Yhteensä	21 700 366,39	96 128 281,07
Rahoitustuotot yhteensä	328 139 353,20	555 971 879,85
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-287 261,29	-7 485 906,00
Muut rahoituskulut	-243 426 385,16	-235 846 216,61
Yhteensä	-243 713 646,45	-243 332 122,61
Sijoitusten arvonalentumiset		
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-83 554 134,57	-65 692 658,12
Rahoituskulut yhteensä	-327 267 781,02	-309 024 780,73
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	871 572,18	246 947 099,12
Erään korko- ja rahoitustuotot/-kulut sisältyy kurssivoittoa/-tappiota (netto)	-51 201 803,28	-15 813 047,72

Euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2015	2014
Liite 10. Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Saadut konserniavustukset	223 427,97	72 130 266,00
	<u>223 427,97</u>	<u>72 130 266,00</u>
Satunnaiset kulut		
Fuusiotappio	-18 112 710,44	0,00
	<u>-18 112 710,44</u>	<u>0,00</u>
Satunnaiset erät yhteensä	-17 889 282,47	72 130 266,00
Liite 11. Tilinpäätössiirrot		
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus	-75 970 366,51	127 555 881,75
Liite 12. Välittömät verot		
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta tilikaudella	-792 750,08	-432 752,45
Aikaisempia kausia koskevat tuloverot	-8 265,15	-25 357,43
Tuloverot yhteensä	-801 015,23	-458 109,88
Liite 13. Ympäristökulut		
Materiaalit ja palvelut	33 710 874,32	30 603 902,58
Henkilöstökulut	2 766 542,16	2 388 200,54
Poistot ja arvonalentumiset	10 106 110,28	10 914 565,06
Yhteensä	46 583 526,76	43 906 668,18
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	9 826 359,58	12 092 394,09
Jätevesien käsittely	27 133 870,86	23 928 450,91
Jätehuolto	6 685 776,11	5 577 100,63
Maaperän ja pohjavesien suojelu	400 793,41	266 942,97
Melun ja värinän torjunta	98 580,49	113 810,25
Biologisen monimuotoisuuden ja maiseman suojelu	334 470,98	353 194,25
Säteilyltä suojaaminen	4 507,00	11 344,00
Tutkimus ja kehitys	55 929,10	118 097,45
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet	2 043 239,22	1 445 333,63
Yhteensä	46 583 526,76	43 906 668,18

Liite 14. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Liikearvo	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	169 982 264,46	34 666 305,10	107 896 546,70	312 545 116,26
Lisäykset	3 626 574,48	0,00	0,00	3 626 574,48
Fuusiossa siirtyneet	2 246 557,72	1 127 612,90	0,00	3 374 170,62
Vähennykset	-3 658 098,67	-770 582,10	0,00	-4 428 680,77
Siirrot erien välillä	-404 410,65	0,00	0,00	-404 410,65
Hankintameno 31.12.	171 792 887,34	35 023 335,90	107 896 546,70	314 712 769,94
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-152 020 553,79	-16 031 341,12	-107 896 546,70	-275 948 441,61
Fuusioiden kertyneet poistot	-1 235 935,78	-582 600,00	0,00	-1 818 535,78
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	3 670 610,67	770 582,10	0,00	4 441 192,77
Tiilikauden poisto	-4 812 357,77	-2 853 175,90	0,00	-7 665 533,67
Arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.	-154 398 236,67	-18 696 534,92	-107 896 546,70	-280 991 318,29
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	17 394 650,67	16 326 800,98	0,00	33 721 451,65
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	17 961 710,67	18 634 963,98	0,00	36 596 674,65

Aineelliset hyödykkeet

	Maa ja vesialueet	Rakennukset ja Rakennelmat	Koneet ja Kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	28 980 442,17	653 835 585,61	3 136 976 133,87	191 334 875,94	4 011 127 037,59
Lisäykset	287 482,93	6 643 080,52	181 945 831,99	2 960 856,09	191 837 251,53
Fuusiossa siirtyneet		130 319 733,85	508 426 150,15	22 163 979,97	660 909 863,97
Vähennykset	-1 172 147,23	-4 999 643,48	-45 231 565,77	-4 062 457,82	-55 465 814,30
Siirrot erien välillä	0,00	6 934 544,21	70 141 251,58	2 056 348,42	79 132 144,21
Hankintameno 31.12.	28 095 777,87	792 733 300,71	3 852 257 801,82	214 453 602,60	4 887 540 483,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	0,00	-497 527 884,50	-2 721 966 519,30	-168 413 145,93	-3 387 907 549,73
Fuusioiden kertyneet poistot		-97 229 318,76	-426 488 296,53	-21 181 413,09	-544 899 028,38
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,00	4 996 810,46	44 297 596,42	4 062 457,82	53 356 864,70
Tiilikauden poistot	0,00	-13 752 988,63	-100 107 607,41	-4 243 508,39	-118 104 104,63
Arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.	0,00	-603 513 381,63	-3 204 264 826,82	-189 775 609,59	-3 997 553 818,04
Arvonkorotukset 1.1.	4 063 966,35	0,00	0,00	0,00	4 063 966,35
Vähennykset	-268 772,53	0,00	0,00	0,00	-268 772,53
Arvonkorotukset 31.12.	3 795 193,82	0,00	0,00	0,00	3 795 193,82
Kirjanpitoarvo 31.12.2015	31 890 971,69	189 219 919,08	647 992 975,00	24 677 993,01	893 781 858,78
Kirjanpitoarvo 31.12.2014	33 044 408,52	156 307 701,11	415 009 614,57	22 921 730,01	627 283 454,21
Tuotannon koneet ja laitteet					
Kirjanpitoarvo 31.12.2015			609 712 095,00		
Kirjanpitoarvo 31.12.2014			391 002 010,00		

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

	Aineettomat hyödykkeet	Rakennukset ja Rakennelmat	Koneet ja Kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	8 966 214,48	5 079 288,99	77 526 740,34	6 493 726,35	98 065 970,16
Lisäykset	21 193 031,36	1 380 012,48	16 311 230,19	2 904 158,19	41 788 432,22
Fuusiossa siirtyneet	0,00	0,00	14 284 964,28	0,00	14 284 964,28
Siirrot erien välillä	-1 075 591,36	-5 117 195,80	-70 590 504,42	-1 956 953,98	-78 740 245,56
Hankintameno 31.12.	29 083 654,48	1 342 105,67	37 532 430,39	7 440 930,56	75 399 121,10

31.12.

Euroa	2015	2014
Aktivoidut ympäristömenot		
Hankintameno 1.1.	52 122 935,53	50 555 368,77
Lisäykset 1.1.-31.12.	21 065 879,80	12 482 131,82
Fuusiossa siirtyneet	18 468 698,78	0,00
Poistot ja arvonalentumiset 1.1.-31.12.	-10 095 745,12	-10 914 565,06
Hankintameno 31.12.	81 561 768,99	52 122 935,53
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	32 573 170,07	21 696 382,36
Jätevesien käsittely	40 768 172,33	23 388 225,96
Jätehuolto	4 052 210,55	3 433 300,96
Maaperän ja pohjaveden suojele	2 768 536,04	2 169 617,25
Melun ja tärinän torjunta	1 399 680,00	1 435 409,00
Yhteensä	81 561 768,99	52 122 935,53

Vuosina 2015 ja 2014 ei ole maksettu ympäristöperusteisia sakkoja tai korvauksia, eikä ole saatu ympäristönsuojeluun liittyviä tukia tai avustuksia.

Liite 15. Aktivoidut korkomenot

Rakennukset ja rakennelmat		
Aktivoidut korot 1.1.	419 295,00	439 967,00
Lisäykset 1.1.-31.12.	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset 1.1.-31.12.	-20 667,00	-20 672,00
Aktivoidut korot 31.12.	398 628,00	419 295,00
Koneet ja kalusto		
Aktivoidut korot 1.1.	955 504,00	1 527 070,00
Lisäykset 1.1.-31.12.	1 526 338,64	0,00
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	185 261,06	0,00
Poistot ja arvonalentumiset 1.1.-31.12.	-199 290,70	-571 566,00
Aktivoidut korot 31.12.	2 467 813,00	955 504,00
Muut aineelliset hyödykkeet		
Aktivoidut korot 1.1.	202 026,00	231 308,00
Lisäykset 1.1.-31.12.	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset 1.1.-31.12.	-29 283,00	-29 282,00
Aktivoidut korot 31.12.	172 743,00	202 026,00
Koneet ja kalusto, keskeneräinen		
Aktivoidut korot 1.1.	185 261,06	0,00
Lisäykset 1.1.-31.12.	0,00	185 261,06
Siirrot erien välillä 1.1.-31.12.	-185 261,06	0,00
Poistot ja arvonalentumiset 1.1.-31.12.	0,00	0,00
Aktivoidut korot 31.12.	0,00	185 261,06
Yhteensä		
Aktivoidut korot 1.1.	1 762 086,06	2 198 345,00
Lisäykset 1.1.-31.12.	1 526 338,64	185 261,06
Poistot ja arvonalentumiset 1.1.-31.12.	-249 240,70	-621 520,00
Aktivoidut korot 31.12.	3 039 184,00	1 762 086,06

31.12.

Euroa

2015

2014

Liite 16. Pitkäaikaisiin sijoituksiin kuuluvat osakkeet, osuudet ja lainasaamiset

Konserniyhtiöt		
Osakkeet	6 191 670 470,55	6 786 900 801,53
Lainasaamiset	1 010 005 989,59	1 749 824 264,92
Yhteensä	<u>7 201 676 460,14</u>	<u>8 536 725 066,45</u>
Omistusyhteisyritykset		
Osakkeet	37 885 164,57	37 888 690,23
Lainasaamiset	4 908 550,00	4 908 550,00
Yhteensä	<u>42 793 714,57</u>	<u>42 797 240,23</u>
Konserni- ja omistusyhteisyritysten esittämistapaa on tarkennettu. Vertailuvuoden tiedot on muutettu vastaavasti.		
Muut		
Osakkeet, kirjanpitoarvo	180 132 054,21	168 527 049,78
Muut saamiset	59 494 478,46	61 461 824,88
Yhteensä	<u>239 626 532,67</u>	<u>229 988 874,66</u>
Sijoitukset yhteensä	7 484 096 707,38	8 809 511 181,34

Vaihtuvat vastaavat**Liite 17. Vaihto-omaisuus**

Aineet ja tarvikkeet	166 992 211,09	181 858 092,41
Keskeneräiset tuotteet	22 297 470,54	20 985 213,04
Valmiit tuotteet	230 657 098,91	218 037 306,96
Muu vaihto-omaisuus	24 932 226,25	30 672 263,10
Yhteensä	<u>444 879 006,79</u>	<u>451 552 875,51</u>

Saamiset**Liite 18. Pitkäaikaiset saamiset**

Muut saamiset	411 894,37	209 246,55
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	411 894,37	209 246,55

31.12.

Euroa

2015

2014

Liite 19. Lyhytaikaiset saamiset**Lyhytaikaiset korolliset saamiset**

Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä

Lainasaamiset	931 949 937,43	244 944 892,11
Korkosaamiset	28 170 095,80	32 776 658,08
Yhteensä	960 120 033,23	277 721 550,19

Saamiset omistusyhteisyriksiltä

Korkosaamiset	0,00	1 035 860,26
Yhteensä	0,00	1 035 860,26

Saamiset muilta

Lainasaamiset	2 522 749,00	1 600 000,00
Korkosaamiset	6 409 148,24	26 280 491,02
Yhteensä	8 931 897,24	27 880 491,02

Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä**969 051 930,47****306 637 901,47****Lyhytaikaiset korottomat saamiset**

Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä

Myyntisaamiset	70 612 059,73	63 538 806,52
Muut saamiset	313 429,39	72 220 266,00
Siirtosaamiset	2 433 238,61	2 103 233,08
Yhteensä	73 358 727,73	137 862 305,60

Saamiset omistusyhteisyriksiltä

Myyntisaamiset	587 782,93	178 994,40
Muut saamiset	43 870,70	51 870,70
Yhteensä	631 653,63	230 865,10

Saamiset muilta

Myyntisaamiset	277 724 109,65	315 720 627,38
Muut saamiset	29 596 119,02	28 067 287,61
Siirtosaamiset	37 832 913,67	37 484 441,82
Yhteensä	345 153 142,34	381 272 356,81

Yhtiö voi ajoittain solmia myyntisaamisten faktorointisopimuksia nopeuttaakseen myyntisaamisten muuntamista käteisvaroiksi. Tällaiset sopimukset johtivat nimellisesti 130,2 miljoonan euron (46,2 miljoonaa euroa vuonna 2014) taseesta pois kirjaamiseen tilikauden loppuun mennessä. Stora Enson osallisuuden myytyihin saamiin arvioidaan olevan jatkossa vähäinen.

Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä**419 143 523,70****519 365 527,51****Lyhytaikaiset saamiset yhteensä****1 388 195 454,17****826 003 428,98****Siirtosaamisten olennaiset erät**

Hyödykejohdannais- ja muut siirtosaamiset konsernilta

Hyödykejohdannaissaamiset muilta	2 351 360,25	2 037 752,89
Veronluonteiset saamiset	1 704 278,84	314 584,32
Menoennakot	26 438 964,67	25 141 805,65
Muut siirtosaamiset	2 541 200,85	3 060 789,73
Yhteensä	7 230 347,67	9 032 742,31
Yhteensä	40 266 152,28	39 587 674,90

Liite 20. Rahoitusarvopaperit

Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä

Muilta	711 061 695,45	640 733 019,64
Yhteensä	127 555 800,50	656 608 087,97
Yhteensä	838 617 495,95	1 297 341 107,61

Euroa	31.12.	
	2015	2014
Liite 21. Oma pääoma		
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	1 342 215 448,30	1 342 215 448,30
Osakepääoma 31.12.	1 342 215 448,30	1 342 215 448,30
Ylikurssirahasto 1.1.	3 638 800 031,65	3 638 800 031,65
Ylikurssirahasto 31.12.	3 638 800 031,65	3 638 800 031,65
Sidottu oma pääoma yhteensä	4 981 015 479,95	4 981 015 479,95
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	633 102 719,13	633 102 719,13
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	633 102 719,13	633 102 719,13
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	1 026 187 952,74	696 178 345,30
Osingonjako	-236 585 996,10	-236 585 996,10
Maa-alueiden arvonorotuksen peruutukset	-268 772,53	-19 004,50
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	789 333 184,11	459 573 344,70
Tilikauden voitto	192 837 825,45	566 614 608,04
Vapaa oma pääoma yhteensä	1 615 273 728,69	1 659 290 671,87
Oma pääoma yhteensä	6 596 289 208,64	6 640 306 151,82
Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta 31.12.		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	633 102 719,13	633 102 719,13
Kertyneet voittovarajat 31.12.	789 333 184,11	459 573 344,70
Tilikauden voitto	192 837 825,45	566 614 608,04
Yhteensä	1 615 273 728,69	1 659 290 671,87

Euroa

Liite 22. Osakepääoman jakautuminen osakelajeittain

	A-osakkeet	R-osakkeet	Yhteensä kpl
31.12.2013	177 096 204	611 523 783	788 619 987
Muunto A-osakkeista R-osakkeiksi 12/2013-11/2014	-40 000	40 000	0
31.12.2014	177 056 204	611 563 783	788 619 987
Muunto A-osakkeista R-osakkeiksi 12/2014-11/2015	-524 114	524 114	0
31.12.2015	176 532 090	612 087 897	788 619 987

Vasta-arvo EUR 1,70 per osake

	A-osake	R-osake	Yhteensä
Osakepääoma 31.12.2014	301 346 119	1 040 869 330	1 342 215 448
Osakepääoma 31.12.2015	300 454 087	1 041 761 361	1 342 215 448

31.12.

Euroa

2015

2014

Liite 23. Tilinpäätössiirtojen kertymä

Poistoero		
Aineettomat oikeudet	-3 656 550,34	-4 039 540,34
Muut pitkävaikutteiset menot	1 598 935,98	1 666 145,98
Rakennukset ja rakennelmat	26 686 184,86	1 381 549,74
Koneet ja kalusto	105 672 081,19	-1 741 261,24
Muut aineelliset hyödykkeet	5 916 260,63	6 411 024,63
Yhteensä	136 216 912,32	3 677 918,77

Enocell Oy:n fuusioituminen emoyhtiöön lisäsi poistoeroa 56,6 miljoonalla eurolla.

Liite 24. Pakolliset varaukset

Uudelleenjärjestelyvaraukset	11 032 670,93	16 627 745,62
Ympäristövaraukset	8 611 194,07	18 263 453,71
Eläkevaraukset	420 791,86	1 141 497,09
Muut varaukset	347 875,22	366 296,00
Yhteensä	20 412 532,08	36 398 992,42

Liite 25. Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Laskennallinen verosaaminen poistoerosta	13 450 172,00	-12 719 761,00
Laskennallinen verosaaminen tappiosta	-153 887 166,00	-164 638 475,00
Laskennallinen verosaaminen varauksista	-3 402 144,00	-6 809 907,00
Laskennallinen verosaaminen yhteensä	-143 839 138,00	-184 168 143,00

Laskennallisia verosaamisia ja -velkoja ei ole merkitty taseeseen

31.12.

Euroa**2015****2014****Pitkäaikainen vieras pääoma****Liite 26. Pitkäaikainen vieras pääoma**

Joukkovelkakirjalainat	1 838 459 648,32	2 175 205 012,27
Lainat rahoituslaitoksilta	496 250 000,00	548 481 822,96
Eläkelainat	5 625 000,00	9 375 000,00
Muut pitkäaikaiset velat	6 704 870,89	25 265 095,43
Yhteensä	2 347 039 519,21	2 758 326 930,66

Velat, jotka eräännyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Joukkovelkakirjalainat	422 957 585,42	250 361 602,53
Lainat rahoituslaitoksilta	153 750 000,00	296 562 500,00
Muut pitkäaikaiset velat	4 663 294,88	1 530 525,68
Yhteensä	581 370 880,30	548 454 628,21

31.12.

Milj.euroa

2015

2014

Joukkovelkakirjalainat

	Korko	Valuutta	Alkuperäinen lainamäärä	Tasearvo	Tasearvo
Kiinteäkorkoiset					
1993-2019	8,600	USD	50,0	48,0	43,5
2006-2015	3,500	SEK	500,0	0,0	53,7
2006-2016	6,404	USD	507,9	0,0	336,0
2006-2036	7,250	USD	300,0	273,0	244,7
2010-2015	5,750	SEK	2 400,0	0,0	198,8
2012-2017	5,750	SEK	500,0	54,3	53,1
2012-2018	5,000	EUR	500,0	499,0	498,7
2012-2019	5,500	EUR	500,0	499,6	499,5
Yhteensä				1 373,9	1 928,0
Takaisinmaksetut lainat 2015				626,8	
Vaihtuvakorkoiset					
2006-2018	Euribor + 0,96	EUR	25,0	25,0	25,0
2006-2018	Euribor + 0,72	EUR	50,0	50,0	50,0
2009-2016	Euribor + 4,21	EUR	390,0	0,5	190,0
2010-2015	Stibor + 3,70	SEK	1 400,0	0,0	149,3
2012-2017	Stibor + 3,90	SEK	2 200,0	239,6	234,6
2015-2025	Euribor + 2,25	EUR	125,0	125,0	0,0
2015-2027	Euribor + 2,35	EUR	25,0	25,0	0,0
Yhteensä				465,1	648,9
Takaisinmaksetut lainat 2015				336,9	
Joukkovelkakirjalainat yhteensä				1 839,0	2 576,9

31.12.

Euroa

2015

2014

Liite 27. Lyhytaikainen vieras pääoma**Lyhytaikaiset korolliset velat**

Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille

Muut velat	1 428 504 278,50	1 599 561 683,55
Korkovelat	68 374,81	337 084,06
Yhteensä	1 428 572 653,31	1 599 898 767,61

Velat muille

Muut velat	272 481 670,72	249 943 214,94
Korkovelat	74 074 751,90	140 767 483,68
Joukkovelkakirjalainat	500 000,00	401 677 422,90
Lainat rahoituslaitoksilta	57 924 100,99	46 250 000,00
Eläkelainat	3 750 000,00	3 750 000,00
Yhteensä	408 730 523,61	842 388 121,52

Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä**1 837 303 176,92****2 442 286 889,13****Lyhytaikaiset korottomat velat**

Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille

Saadut ennakot	6 272,39	6 272,39
Ostovelat	83 507 996,42	90 642 675,41
Muut velat	1 201 449,87	1 276 359,35
Siirtovelat	1 118 878,52	1 306 415,75
Yhteensä	85 834 597,20	93 231 722,90

Velat omistusyhteisyrityksille

Ostovelat	20 172 407,70	3 773 888,13
Muut velat	483 057,33	714 429,23
Yhteensä	20 655 465,03	4 488 317,36

Velat muille

Saadut ennakot	3 273 783,62	4 301 801,08
Ostovelat	241 701 427,68	224 711 098,69
Muut velat	29 376 917,30	26 326 562,82
Siirtovelat	125 063 648,52	108 987 395,73
Yhteensä	399 415 777,12	364 326 858,32

Lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä**505 905 839,35****462 046 898,58****Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä****2 343 209 016,27****2 904 333 787,71****Siirtovelkojen olennaiset erät**

Siirtyvät palkka- ja lomapalkkavelat

64 150 906,53

59 357 526,70

Vuosialennukset

42 682 161,46

36 699 521,34

Muut siirtovelat

19 349 459,05

14 236 763,44

Yhteensä**126 182 527,04****110 293 811,48**

31.12.

Euroa

2015

2014

Liite 28. Vakuudet ja vastuusitoumukset

Omasta velasta		
Kiinnitykset	168 187,00	168 187,00
Konserniyhtiöiden velasta		
Takaukset	1 826 767 609,00	1 918 546 018,00
Yhteisyritysten velasta		
Takaukset	524 832 011,00	559 060 473,00
Osakkuusyhtiöiden velasta		
Takaukset	16 970 036,00	18 429 930,00
Muiden puolesta		
Takaukset	23 673 416,00	0,00
Muut omat vastuut		
Seuraavalla tilikaudella		
maksettavat leasing-vastuut	30 011 734,81	28 799 223,47
Myöhemmin maksettavat leasing-vastuut	140 181 325,40	169 038 598,14
Kiinnitykset	3 363 600,00	3 363 600,00
Muut vastuut	8 781 987,17	486 524,00
Yhteensä	2 574 749 906,38	2 697 892 553,61
Kiinnitykset	3 531 787,00	3 531 787,00
Takaukset	2 392 243 072,00	2 496 036 421,00
Leasing-vastuut	170 193 060,21	197 837 821,61
Muut vastuut	8 781 987,17	486 524,00
Yhteensä	2 574 749 906,38	2 697 892 553,61

Konserniyhtiöiden velasta annettujen takausten vertailuvuoden tietoja on täsmennetty vastaamaan tilikauden tietoja.

Ehdolliset velat

Stora Enso Oyj on tehnyt merkittäviä uudelleenjärjestelyjä viime vuosina. Toimenpiteisiin on kuulunut liiketoimintojen ja tuotantoyksiköiden myyntejä sekä tehtaiden sulkemisia. Tapahtumiin liittyy riski mahdollisista ympäristö- tai muista velvoitteista, joiden olemassaolo vahvistuisi vasta, jos yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole täysin yhtiön hallittavissa, toteutuu tai ei toteudu. Olemassa olevista velvoitteista, joiden määrä pystytään luotettavasti arvioimaan, on tehty kirjanpidollinen varaus.

Stora Enso Oyj on osallisena tietyissä oikeudenkäyntimenettelyissä, jotka ovat syntyneet tavanomaisessa liiketoiminnassa ja jotka sisältävät lähinnä kauppaoikeudellisia vaateita. Yrityksen johto ei usko, että sellaisilla prosesseilla kokonaisuutena ennen mahdollisia vakuutuskorvauksia olisi merkittäviä vaikutuksia yrityksen taloudelliseen asemaan tai liiketoiminnan tulokseen. Eräät merkittävimmät vireillä olevat oikeudenkäynnit on kuvattu konsernitilinpäätöksen liitteessä 29.

31.12.

Milj.euroa

2015

2014

Liite 29. Rahoitusinstrumenttien käyvät arvot**Avoimet riskienhallintaan käytetyt sopimukset MEUR****Koronvaihtosopimukset**

Käypä arvo	5,0	-5,4
Kohde-etuuden arvo	425,6	809,5

Korko-optiot

Käypä arvo	0,0	-26,9
Kohde-etuuden arvo	0,0	388,3

Valuuttatermiinit

Käypä arvo	-1,9	18,1
Kohde-etuuden arvo	3 712,0	3 138,8

Valuuttaoptiot

Käypä arvo	-4,1	-12,5
Kohde-etuuden arvo	3 328,5	4 147,1

Sähkö-, öljy- ja sellujohdannaiset

Käypä arvo	-5,0	-13,7
Kohde-etuuden arvo	345,1	551,6

Optioiden suojausinstrumentit

Käypä arvo	-2,5	1,0
Kohde-etuuden arvo	26,8	25,0

STORA ENSO OYJ

Hallituksen ehdotus taseen osoittaman voiton käyttämisestä ja osingonmaksusta päättämisestä

Emoyhtiön jakokelpoinen oma pääoma 31.12.2015 oli 1 615 273 728,69 euroa mukaan lukien tilikauden voitto 192 837 825,45 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että jakokelpoiset varat käytetään seuraavasti.

Jaetaan osinkoa jakokelpoisista varoista 0,33 euroa/osake
eli yhteensä 788 619 987 osakkeelta enintään 260 244 595,71 euroa

Jätetään jakokelpoisiin varoihin 1 355 029 132,98 euroa

Jakokelpoiset varat yhteensä 31.12.2015 1 615 273 728,69 euroa

Emoyhtiön taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia 31.12.2015 jälkeen. Emoyhtiön maksuvalmius on edelleen hyvä, ja esitetty osingonjako ei vaaranna yhtiön maksukykyä.

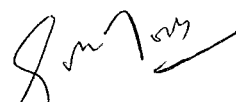
Helsingissä helmikuun 4.päivänä 2016

Gunnar Brock
Puheenjohtaja

Juha Rantanen
Varapuheenjohtaja

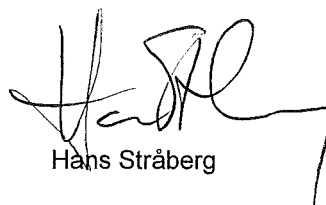

Anne Brunila

Elisabeth Fleuriot

Hock Goh

Mikael Mäkinen

Richard Nilsson

Hans Stråberg

Karl-Henrik Sundström
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä, 4. päivänä helmikuuta 2016

Deloitte & Touche Oy
KHT-yhteisö

Jukka Vattulainen
KHT

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista sekä säilytystavoista:

Tasekirja	sidottuna
Päivä- ja pääkirja	sähköisessä muodossa
Reskontraerittelyt	sähköisessä muodossa
Ostoreskontratositteet	sähköisessä muodossa/paperitositteina
Myyntireskontratositteet	sähköisessä muodossa
Muistiotositteet	paperitositteina
Käyttöomaisuustositteet	sähköisessä muodossa
Palkkatositteet	paperitositteina

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

Sijoitetun pääoman operatiivinen tuotto, operatiivinen ROCE (%)	100 x	$\frac{\text{Operatiivinen liike-tulos}}{\text{Sijoitettu pääoma}^{1, 2)}$
Sidotun pääoman operatiivinen tuotto, operatiivinen ROOC (%)	100 x	$\frac{\text{Operatiivinen liike-tulos}}{\text{Sidottu pääoma}^{1, 2)}$
Oman pääoman tuotto, ROE (%)	100 x	$\frac{\text{Tulos ennen veroja ja määräysvallattomien omistajien osuutta – verot}}{\text{Oma pääoma yhteensä}^{2)}$
Korolliset nettovelat		Korolliset velat – korolliset saamiset
Velkaantumisaste		$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma}^{3)}$
Tulos/osake (EPS)		$\frac{\text{Katsauskauden tulos}^{3})}{\text{Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä}}$
Osinkosuhde ilman kertaluonteisia eriä, %	100 x	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Tulos/osake (EPS) ilman kertaluonteisia eriä}}$
Efektiivinen osinkotuotto, %	100 x	$\frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakkeen päätöskurssi}}$
Hinta/voitto-suhde (P/E), ilman kertaluonteisia eriä		$\frac{\text{Osakkeen päätöskurssi}}{\text{Tulos/osake (EPS) ilman kertaluonteisia eriä}}$
Operatiivinen liike-tulos		Segmenttien liike-tulos ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuus osakkuus- ja yhteisyritystensä liike-tuloksesta ilman kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia.
Operatiivinen EBITDA		Liike-tulos ilman aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia, osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta, kertaluonteisia eriä ja käyvän arvon muutoksia

1) Sijoitettu pääoma = sidottu pääoma – nettoverovelka

2) Katsauskauden keskiarvo

3) Jakaantuminen emoyhtiön omistajille

storaenso

*Kanavaranta 1
00160 Helsinki
PL 309
00101 Helsinki
Puh. +358 20 46 131
Fax +358 20 46 21302
www.storaenso.com*

Stora Enso Oyj
Y-tunnus 1039050-8